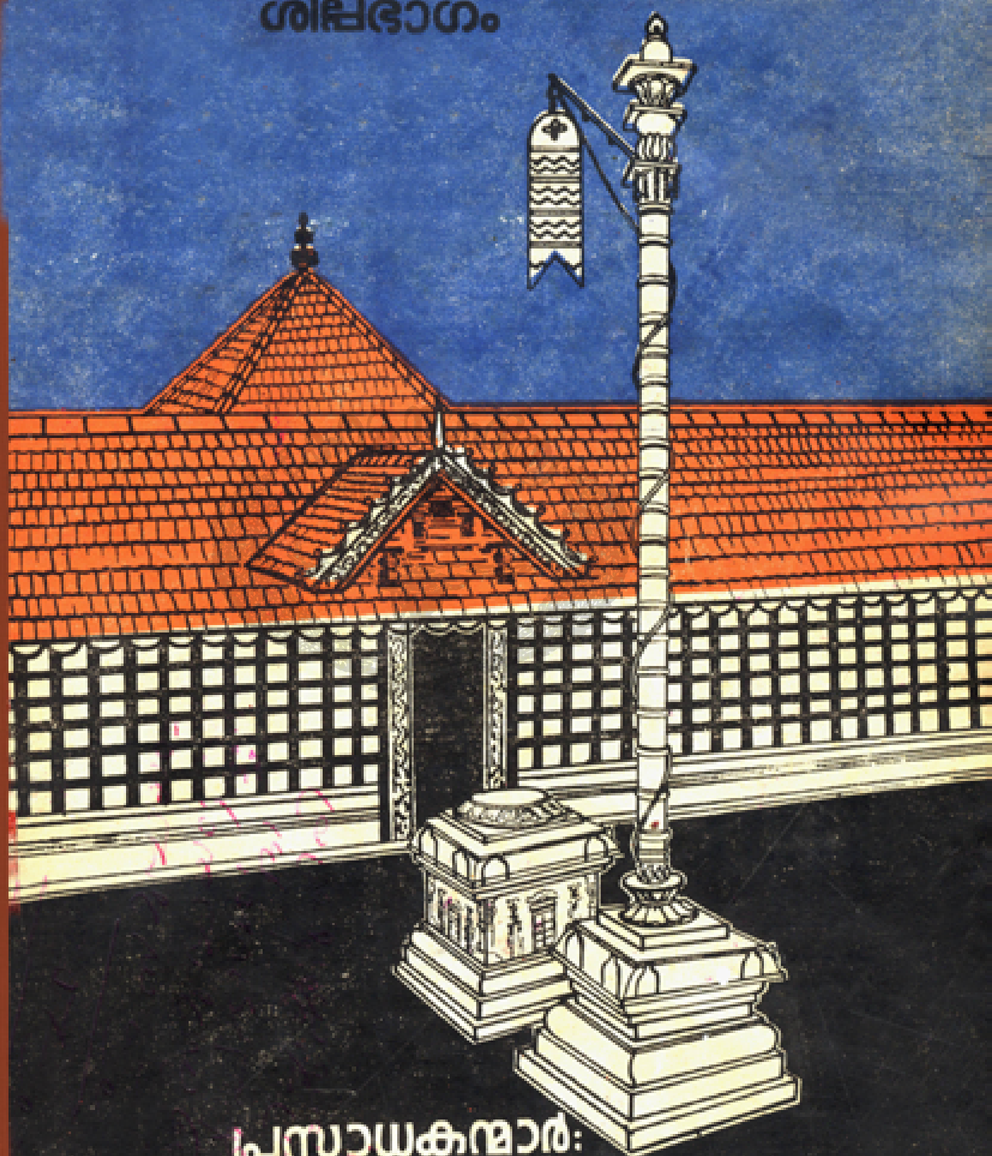
തന്ത്രസമുച്ചയം

ശില്പഭാഗം

പ്രസാധകന്മാർ:
പഞ്ചാംഗം പുസ്തകശാല
കുന്നംകുളം

തന്ത്രസമുച്ചയം

(ശിൽപഭാഗം)

ഭാഷാവ്യാഖ്യാനത്തോടുകൂടിയത്.

(നാലാംപതിപ്പ്)

വ്യാഖ്യാതാ:

കാണിപ്പയ്യൂർ ദാമോദരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്.

പ്രസാധകന്മാർ:

പഞ്ചാംഗം പുസ്തകശാല, കുന്നംകുളം.

(Malayalam)

തന്ത്രസമുച്ചയം—ശില്പഭാഗം.

THANTHRASAMUCCHAYAM—**Silpabhagam.**

Commentary by

Kanippayyur Damodaran Nambudiripad.

First published: 1927

Second Edition: September 1968.

Third Edition: November 1974.

Fourth Edition March 1983

Copies: 2000.

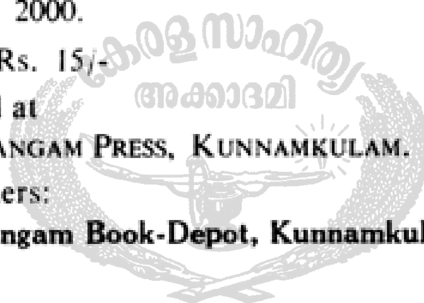
Price: Rs. 15/-

Printed at

PANCHANGAM PRESS, KUNNAMKULAM.

Publishers:

Panchangam Book-Depot, Kunnamkulam.

അവതാരിക

പ്രസിദ്ധമായ തന്ത്രസമുച്ചയത്തെപ്പററി വായനക്കാർക്ക് പ്രത്യേകം പരിചയപ്പെടുത്തേണ്ടതായ ആവശ്യമില്ല. ദ്വാദശപടലാത്മകമായ ഈ മഹാഗ്രന്ഥത്തിൽ സന്ദർഭാനുസാരേണ രണ്ടു മൂന്നു സ്ഥലത്തായിട്ടാണ് ഈ ശില്പഭാഗത്തെ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഭൂപരിഗ്രഹം ശിലാപരിഗ്രഹം മുതലായത് ഒന്നാം പടലത്തിലും, പ്രതിഷ്ഠാവിധാനവും ദിക്പരിച്ഛേദവും ഒഴിച്ച് ബാക്കി മുഴുവൻ ഉദ്ദേശ്യമായി രണ്ടാംപടലത്തിലും, പ്രതിഷ്ഠാവിധാനവും ദിക്പരിച്ഛേദവും 12-ാംപടലത്തിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഒന്നാംപടലത്തിലെ ഭൂപരിഗ്രഹംതന്നെ ഉദ്ദേശ്യമായിട്ടില്ല; വിത്തുമിയാക്കുക വാസ്തുബലി മുതലായ പല ക്രിയകളുടേയും ഇടയിലാണ് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത് അവയെല്ലാമെടുത്ത് കൂട്ടിച്ചേർത്തുവെച്ചതിനെയാണ് 'ശില്പഭാഗം' എന്നു പറയുന്നത്. ഇങ്ങിനെ ശില്പഭാഗത്തെ ഒരു പ്രത്യേക പുസ്തകമാക്കിയിരിക്കുക ഇവിടെ പണ്ടുതന്നെ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ പ്രാധാന്യത്തെ വിചാരിച്ച് ഈ പുസ്തകത്തിനു "തന്ത്രസമുച്ചയം" എന്ന പേർ കൊടുത്തുവെങ്കിലും അന്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു പല ഭാഗങ്ങളും എടുത്ത് ഇതിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. തന്ത്രസമുച്ചയം പൂജകളെപ്പറയുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാകയാൽ ശില്പികൾക്കു വേണ്ടതായ വിഷയങ്ങൾ മുഴുവനും അതിൽനിന്നു കിട്ടുകയില്ല. എല്ലാ മൂർത്തികളുടേയും (എട്ടു മൂർത്തികളെയാണു തന്ത്രസമുച്ചയത്തിനു വിഷയമാക്കിയിട്ടുള്ളത്) ഓരോ ധ്യാനശ്ലോകമേ അതിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളൂ. കൊടിമരത്തെ സംബന്ധിച്ചു പറയേണ്ടതെല്ലാം ഒരൊററ ശ്ലോകംകൊണ്ടു അവസാനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ദീപമാല, നാട്യമണ്ഡപം, ഗോപുരം ഇതുകളെ സംബന്ധിച്ചു ഒന്നും അതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുമില്ല. അതിനാൽ ഈ വക ആവശ്യങ്ങൾക്കു ശില്പിരത്നം മയമതം മുതലായ ആഗമഗ്രന്ഥങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുകയാണ് പതിവ്. അങ്ങിനെയല്ലാതെ ഒരേ ഗ്രന്ഥംകൊണ്ടുതന്നെ ദേവാലയത്തെ സംബന്ധിച്ച് അത്യാവശ്യം വേണ്ടതായ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും നടത്താറാവണമെന്നുകരുതി, ആ വക ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു മലയാളത്തിലെ നടപ്പനുസരിച്ചുള്ള ആ വക വിഷയങ്ങളേയും സന്ദർഭോചിതംപോലെ എടുത്തുചേർക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിൽ ധ്വജലക്ഷണമെന്ന ഒമ്പതാമധ്യായത്തിലെ രണ്ടു മുതൽ എട്ടു കൂടിയ ശ്ലോകങ്ങൾ എന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ അന്തരിച്ചുപോയ പരമേശ്വരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് തന്ത്രസമുച്ചയത്തെ അനുസരിച്ച് ആഗമങ്ങളിൽനിന്നെടുത്ത് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നും പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഇങ്ങിനെ പലതിൽനിന്നും എടുത്തു് സംഗ്രഹിച്ചതാകയാൽ, സമുച്ചയത്തിലെ വിഭാഗമനുസരിച്ചു് 'പടലം' എന്ന പേർ പറയുവാൻ ഔചിത്യമില്ലാതായി. അതിനാൽ വിഷയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഗ്രന്ഥത്തെ വിഭാഗിക്കുകയും, പേർ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതാണീപുസ്തകത്തെപ്പററി ഒന്നു പറയാനുള്ളതു്.

പിന്നെ സംസ്കൃതം അറിയാത്തവക്കുകൂടി ഉപയോഗമാവണമെന്നു കരുതി ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവും എഴുതി. ഇവിടെ മുമ്പുതന്നെ ഈ സമുച്ചയം ശില്പഭാഗത്തിനു ഒരു പഴയ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ വ്യാഖ്യാനം എഴുതുന്നതിനു ആ പഴയ ഭാഷാഗ്രന്ഥം എനിക്കു വളരെ ഉപകാരമായിട്ടുണ്ടെന്നും മറച്ചുവെക്കുന്നില്ല. ഇതു് ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാകയാൽ വ്യാഖ്യാനംകൊണ്ടു മാത്രം വിഷയഗ്രഹണം സുകരമാവില്ലെന്നു കരുതി ചില ചിത്രങ്ങളും ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്. അതെന്തെല്ലാമാണെന്നു വിവരം വിഷയവിവരപ്പട്ടിക നോക്കിയാൽ അറിയുകയും ചെയ്യാം. ഇങ്ങിനെ മലയാളത്തിലെ നടപ്പനുസരിച്ചു് ദേവാലയനിർമ്മാണത്തിന്നാവശ്യമായ പ്രമാണങ്ങൾ മുഴുവനും ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു കിട്ടാറാക്കുകയും അതു് പൊതുജനങ്ങൾക്കു ഉപയോഗമാക്കുകയുമാണു് എന്റെ ഉദ്ദേശം. ആ ഉദ്ദേശം ഈ പുസ്തകംകൊണ്ടു് ഒരു വിധം സാധിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

കുന്നംകുളം,
5-8-1102.

വ്യാഖ്യാതാ.

രണ്ടാംപതിപ്പിന്റെ

പ്രസ്താവന.

തന്ത്രസമുച്ചയം ശില്പഭാഗത്തിന്റെ രണ്ടാംപതിപ്പ് ഇതാ വായനക്കാരുടെ മുമ്പിൽ അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഇതിന്റെ ഒന്നാംപതിപ്പ് അച്ചടിച്ചതു് കൊ. വ. 1102-ലാണ്. അതിന്റെ കോപ്പി തീർന്നിട്ടു കുറച്ചധികം കാലമായെങ്കിലും, വ്യാപാരദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിച്ചതിൽ ലാഭകരമല്ലെന്നു തോന്നുകയാൽ, രണ്ടാംപതിപ്പച്ചടിക്കയുണ്ടായില്ല. അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോഴാണ് അമേരിക്കക്കാരനായ ഡാ: സി. ആർ. ജോൺസുമായി പരിചയപ്പെടാനിടയായതു്. ഇദ്ദേഹം ഏഴെട്ടു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് കേരളത്തിൽവന്നു കഥകളി അഭ്യസിച്ചു; അതിൽ വേണ്ട വൈദഗ്ദ്ധ്യം നേടി; പിന്നീടു് കേരളശില്പകലകളിൽ റിസർച്ചുചെയ്യാനായി വീണ്ടും കേരളത്തിൽ വന്നു. അങ്ങിനെ റിസർച്ചുചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവസരത്തിലാണു 1967-ൽ കൂത്തമ്പലനിർമ്മാണത്തെക്കുറിച്ച് ചില വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കാനായി അദ്ദേഹമിവിടെ വന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിനറിയേണ്ടിയിരുന്നതു് കൂത്തമ്പലനിർമ്മാണത്തിനുള്ള അടിസ്ഥാന ഗ്രന്ഥത്തെക്കുറിച്ചും മറ്റുമായിരുന്നു. കൂടാതെ, ശരിയായ വിധത്തിൽ കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ ഒരു പ്ലാനും എലിവേഷനും വരച്ചുകിട്ടുകയും വേണ്ടിയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യമനുസരിച്ചുള്ള സ്കെച്ചുകൾ ഞാൻ തയ്യാറാക്കിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനെപ്പററി സംസാരിക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായ പ്രമാണം തന്ത്രസമുച്ചയം—ശില്പഭാഗത്തിലുണ്ടെന്നു ഞാനദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. ആ പുസ്തകം തനിക്കാവശ്യമാണെന്നദ്ദേഹത്തിനു തോന്നിയതപ്പോഴാണ്. കോപ്പി തീർന്നിരിക്കയാണെന്നും, ഇനി അച്ചടിക്കുന്ന പക്ഷം അതു് നഷ്ടമായി തീർന്നേക്കുമെന്നും പ്രസംഗവശാൽ ഞാൻ സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. നഷ്ടപരിഹാരമെന്ന നിലയ്ക്കു സഹായധനം തരാമെന്നും, അങ്ങിനെയെങ്കിലും അതു് അച്ചടിക്കയാണു വേണ്ടതെന്നും പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹം എന്നെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതിനെ ഉടൻ ഞാനതിനു സമ്മതിച്ചു. അങ്ങിനെയാണ് ഈ പുസ്തകം വീണ്ടും പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനിടയായതു്. അദ്ദേഹം ചെയ്ത വാഗ്ദത്തപ്രകാരം അമേരിക്കയിൽനിന്നും 250ക. സഹായധനമായി അയച്ചുതന്നുവെന്ന വിവരം ഞാൻ നന്ദിയോടെ വായനക്കാരെ അറിയിക്കുന്നു. ഇപ്പോഴദ്ദേഹം ന്യൂയോർക്കിലുള്ള റോച്ചസ്റ്റർ സർവ്വകലാശാലയിലെ ഇന്ത്യൻ കലകളുടെ പ്രഫസറും അസിസ്റ്റൻറ് ഡയരക്ടരും ആണെന്നു ഈ അവസരത്തിൽ പറയട്ടെ. ഇങ്ങിനെ സംസ്കൃതശ്ലോകവും മലയാള വ്യാഖ്യാനവും ചേർന്നുള്ള കേരളത്തിലെ ദേവാലയശില്പശാസ്ത്രം ഒരു

ശുഷ്കാന്തിയായ വിദേശിയും — അമേരിക്കക്കാരനായ മി. സി. ആർ. ജോൺസിന്ന — വേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായധനത്തോടെയും പ്രേരണമൂലവും അച്ചടിയ്ക്കേണ്ടിവന്നു എന്ന വസ്തുത ആശ്ചര്യത്തോടെ സ്മരിയ്ക്കേണ്ടതാണ്.

ഈ രണ്ടാംപതിപ്പിൽ ചില പരിഷ്കാരങ്ങളെല്ലാം വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാംപതിപ്പിൽ കുറെ ചിത്രങ്ങൾ ചേർത്തിരുന്നുവെങ്കിലും അവയൊന്നും തന്നെ വേണ്ടതുപോലെ ആയിരുന്നില്ല. അതിനാൽ 9-ഉം 22-ഉം (ശാലാകൂടാദികളുടെയും ഗോപുരത്തിന്റെയും) ഒഴികെ ബാക്കിയുള്ള ചിത്രങ്ങൾ എല്ലാം അതാതിനുവേണ്ടി ശരിയായ തോതിൽ പ്രത്യേകം ഇപ്പോൾ വരച്ച് ബ്ലോക്കാക്കിയതാകുന്നു. ഒന്നാംപതിപ്പിൽ ഉദാഹരണത്തിനായി ബലിക്കല്ല്, തറ, ബിംബരചന, കൂത്തമ്പലം എന്നിവകളുടെയെല്ലാം ഓരോ ചിത്രമേ കൊടുത്തിരുന്നുള്ളു. ഈ പതിപ്പിൽ അവയ്ക്കിടത്ത് കൂടുതൽ ചിത്രങ്ങൾ വേണ്ട വിവരണത്തോടുകൂടി ചേർത്തിട്ടുള്ളതും ഒരു പ്രത്യേകതയാണ്. ബിംബരചനയെക്കുറിച്ചും കൂത്തമ്പലത്തെക്കുറിച്ചും ഇവിടെ കുറച്ചൊന്നു വിവരിക്കേണമെന്നു തോന്നുന്നു. ഇതിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള ബിംബങ്ങളുടെ ചിത്രങ്ങൾ (14, 15 & 16) തന്ത്രസമുച്ചയത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളപ്രകാരം ആവുന്നതും ശരിയായ കണക്കിൽ വരച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതിൽ നാഗരശൈലിയിലുള്ള പുരുഷവിഗ്രഹം (14-ാം നമ്പ്ര് ചിത്രം) വിശേഷമാണ്. എന്നാൽ കേരളത്തിൽ വരച്ചിരിക്കുന്ന (നമ്പ്ര് 15) ദേവീവിഗ്രഹമാകട്ടെ അത്രയൊന്നും നന്നായിരുന്നില്ല. വാസ്തവത്തിൽ അതിന്റെ ആകൃതി, കഴുത്തിൽനിന്നു താഴെയുള്ള ഭാഗം. കുറച്ചു പ്രാകൃതമാണെന്നു പറയണം. ഇങ്ങിനെ വരുവാനുള്ള കാരണമെന്തെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ശില്പശാസ്ത്രപ്രകാരം പണിചെയ്യുവാനറിയുന്ന നല്ല ബിംബംപണിക്കാരെ വരുത്തി അന്വേഷിച്ചതിൽ, സാധാരണയായി കേരളത്തിൽ വിഗ്രഹങ്ങൾ പണിയാറില്ലെന്നും, അതിന്റെ കാരണം ഭംഗിയാവില്ലെന്നതാണെന്നും, കാരണവന്മാർ പറയാറുള്ളതും തങ്ങളെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതും അങ്ങിനെയാണെന്നും അവർ പറകയുണ്ടായി. ഇപ്പോൾ കേരളത്തിലെ ഭഗവതിക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചുകാണുന്ന വിഗ്രഹങ്ങളൊന്നും ഈ രൂപത്തിൽ (കേരളത്തിൽ പണി ചെയ്തിട്ടുള്ളത്) ആവില്ലെന്നും തോന്നുന്നുണ്ട്. 15-ാം നമ്പ്രായിക്കാണുന്ന സ്ത്രീവിഗ്രഹം ഈ രൂപത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുമ്പോൾ ഒന്നും പറയാതിരിക്കുന്നത് ഉചിതമല്ലെന്നു തോന്നുകയാൽ ഇത്രയും എഴുതിയതാകുന്നു.

ഇനി കൂത്തമ്പലത്തെക്കുറിച്ചും രണ്ടുവാക്കു പറയാം. നാട്യമണ്ഡപത്തിന്റെ പ്ലാൻ, സൈഡ് എലിവേഷൻ, മുൻവശത്തെ — ഫ്രണ്ട്-എലിവേഷൻ, ക്രോസ് (A-B) സെക്ഷൻ എന്നിവയുടെ ചിത്രങ്ങളാണ് (18 to 21) ഇതിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്നത്. എലിവേഷനെല്ലാം കാണിച്ചിരിക്കുന്ന

ത് മേൽക്കൂട്ടിന്റെ പണികളെല്ലാം കഴിഞ്ഞ നിലയിലും, മേച്ചിൽ മാത്രം കഴിയ്ക്കാത്ത മട്ടിലുമാണ്. നാട്യമണ്ഡപത്തിനുള്ള മേൽക്കൂട്ടിന്റെ ശില്പം (കഴുക്കോലുകളുടെ സന്നിവേശസമ്പ്രദായം) ഒന്നു വേറെത്തന്നെയാകുന്നു; അത് കാണേണ്ടതായ ഒരു കാഴ്ചയുമാകുന്നു. ഏലിവേഷൻ അതിനെ മേച്ചിൽ മാത്രം കഴിയ്ക്കാത്ത വിധത്തിൽ കാണിച്ചതിന്റെ ഉദ്ദേശം, അത് വായനക്കാരുടെ മനസ്സിലാക്കണമെന്നാണ്. കൂത്തമ്പലത്തിനകത്തുചെന്നു മേല്പോട്ടുനോക്കിയാൽ ആരും ആശ്ചര്യപരതന്ത്രരാകാതിരിയ്ക്കയില്ല. ചതുരം, വൃത്തം, ഗജപൃഷ്ഠം, അണ്ഡാകൃതി ആദിയായി പല രൂപത്തിലും ഒന്നിലധികം നിലകളും പണിചെയ്തിട്ടുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങൾ കേരളീയരുടെ ശില്പകലാവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നവയാകുന്നു. എന്നാൽ കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ മേൽപ്പുര പണിയുന്നതിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ള ശില്പകലാവൈദഗ്ദ്ധ്യം അവയുടെയെല്ലാം മുൻപന്തിയിൽ നില്ക്കുന്നതാണെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. ഈ സംഗതി വായനക്കാരുടെ ശ്രദ്ധയിൽ പെടുത്താൻ വേണ്ടി ഇത്രയും എഴുതിയതാകുന്നു. നാട്യമണ്ഡപത്തിനകത്തു കാണുന്ന രംഗത്തിനുള്ള തട്ടിന്റെ—മച്ചിന്റെ—പണിയും വിശേഷമാണ്. അത് സാധാരണ നല്ല മണ്ഡപം, മുഖമണ്ഡപം, ബലിക്കൽപ്പുര മുതലായവയുടെ തട്ടുപോലെയാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ തെറ്റില്ല. അതും രംഗത്തിന്റെ തൂണുകളും കേരളീയശില്പകലാവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെ കാണിക്കുന്നവയാണ്. നാട്യമണ്ഡപംതന്നെ വൃത്താകൃതിയിലും അണ്ഡാകൃതിയിലും മററും പണിയാറുണ്ടെന്നു കേട്ടിരിക്കുന്നു. ചെങ്ങന്നൂരിൽ ഇന്നു കാണുന്ന കൂത്തമ്പലത്തെ അണ്ഡാകൃതിയിലുള്ള നാട്യമണ്ഡപത്തിന്റേതാണെന്നു ഈ അവസരത്തിൽ പറയട്ടെ.

ഒന്നാംപതിപ്പുകൊണ്ടു ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച എല്ലാകാര്യങ്ങളും കൈകാര്യം ചെയ്യാറാവണമെന്നാണല്ലോ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. ഈ പുസ്തകം കൊണ്ടു മതിയാകാതെ ഓരോ ആവശ്യങ്ങളും വരുമ്പോൾ മററു ആഗമഗ്രന്ഥങ്ങളും നോക്കി അതാതു വിഷയങ്ങൾ ഞാൻ കുറിച്ചുവെച്ചിരുന്നു. ഒന്നാംപതിപ്പിലെ ദീപമാല, ധ്യാനശ്ലോകങ്ങൾ, ദേവലക്ഷണം മുതലായവയെപ്പോലെ കണ്ണാടിബിംബം, ശ്രീചക്രം, അഷ്ടബന്ധം മുതലായ അത്തരം വിഷയങ്ങളെ സംബന്ധമായി ഈ രണ്ടാംപതിപ്പിന്റെ ഒടുവിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. കടുശർക്കര ബിംബ (ബഹുബേരവിധാന) വിധി, അഷ്ടബന്ധയോഗം, കടുശർക്കരയോഗം എന്നിവയുടെ പ്രമാണങ്ങൾ ഇതിൽ ചേർക്കാൻ സാധിച്ചത് തന്ത്രിമാരുടെ സഹായംകൊണ്ടാകുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽവെച്ചു ഉപദേശങ്ങൾ തന്നു സഹായിച്ചവരായ പറമ്പൂർ നാരായണൻഭട്ടതിരി (തിരുവല്ല), നെടുമ്പിള്ളി ത

ണനല്ലൂർ പരമനാരായണ ഗോവിന്ദൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് (ഇരിഞ്ഞാലക്കുട), അണ്ട-ലാടി ദിവാകരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് (പട്ടാമ്പി), കല്ലൂര് ദിവാകരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് (തൃപ്രങ്ങോട്) എന്നീ തന്ത്രിമാരോടുള്ള നന്ദിയെ ഞാൻ ഇവിടെ പ്രത്യേകം പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഈ ശില്പഭാഗം രണ്ടാംപതിപ്പിൽ ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള പരിഷ്കാരങ്ങളും ഇതൊക്കെയാകുന്നു. അതിൽ എനിക്കു ചാരിതാർത്ഥ്യവും ഉണ്ട്.

കുന്നംകുളം,
20-9-68.

കാണിപ്പയ്യൂർ ശങ്കരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്.

നാലാംപതിപ്പിന്റെ

പ്രസ്താവന.

ശ്രീ ഭോജരാജാവിന്റെ സദസ്സിൽ നവരത്നങ്ങൾ പോലെ ശ്രീകൃഷ്ണദേവരായരുടെ വിജയനഗരസാമ്രാജ്യത്തിൽ എട്ട് ദിഗ്ഗജങ്ങൾപോലെ, ശ്രീ മാനവേദന്റെ വിദ്വൽസദസ്സിൽ പതിനെട്ടരക്കവികൾ വാണിരുന്നു എന്നുള്ളത് സുവിദിതമായ ഒരു ചരിത്രവസ്തുതയാണല്ലോ. അവരിൽ ഒരാളാണ് കേരള ശില്പശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അഗ്രസ്ഥാനത്ത് നില്ക്കുന്ന 'തന്ത്രസമുച്ചയം' രചിച്ച ശ്രീ ചേന്നാസ്സ് നാരായണൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് എന്നും പൊന്നാനി താലൂക്കിൽ വന്നേരി ദേശക്കാരനായ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം കലിവർഷം 4529-ന് തുല്യമായ കൊല്ലവർഷം 603-ൽ ആണെന്നും തന്ത്രസമുച്ചയത്തിലെ 12-ാം പടലത്തിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കാം.

"ബഹുവിധമായ തന്ത്രങ്ങളാകെ മഥിച്ച് സമുച്ചയം എന്ന അമൃതകുംഭം ലോകത്തിന് നല്കി" എന്ന് മഹാകവി ഉള്ളൂർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്നും, മലയാളക്കരയിലെ ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കും ക്ഷേത്രാചാരങ്ങൾക്കും ഒരു മഹാനുഗ്രഹമാണ് ഈ ഗ്രന്ഥമെന്ന് വ്യക്തമാണല്ലോ. വിഷ്ണുസംഹിത, ഈശാനഗുരുദേവപദ്ധതി, പ്രപഞ്ചസാരം, പ്രയോഗമഞ്ജരി, മയമതം, ക്രിയാസാരം മുതലായ, അതേവരെ കേരളത്തിൽ ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രമാണികങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ ഉപജീവിച്ച് രചിച്ച ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഗുരുമുഖങ്ങളിൽനിന്നും ഗ്രഹിച്ച പല രഹസ്യങ്ങളും അന്തർഭവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന് കവിതന്നെ പറയുന്നുണ്ട്.

പറയേണ്ടകാര്യം സംശയലേശമില്ലാത്ത രീതിയിൽ സംക്ഷേപിച്ച് പറയുവാൻ നമ്പൂതിരിക്കുള്ള സാമർത്ഥ്യം പ്രശംസാവഹമാണ്. 12 പടലങ്ങളിലായി 2896 ശ്ലോകമുള്ള ഇതിൽ ദേവാലയ നിർമ്മാണവ്യവസ്ഥകളും, 'ശ്രീശശ–സേശഹരി..............വിധേയാഃ' എന്ന് പറഞ്ഞപ്രകാരം വിഷ്ണു, ശിവൻ, ശങ്കരനാരായണൻ, ദുർഗ്ഗ, സ്കന്ദൻ, ഗണപതി, ശാസ്താവ് എന്നീ ഏഴ് ദേവതകളുടെ അർച്ചനാവിധികളും പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

തന്ത്രസമുച്ചയത്തിന് പിൽക്കാലത്ത് പല വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സ്വപുത്രനായ ശങ്കരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട് രചിച്ച 'വിമർശിനി', സ്വശിഷ്യനും ശേഷസമുച്ചയം എഴുതിയ ആളുമായ കൃഷ്ണശർമ്മ രചിച്ച 'വിവര

നം' എന്നീ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കു പുറമെ 'കുഴിക്കാട്ടുപച്ച' എന്ന തന്ത്രഗ്രന്ഥകർത്താവായ കുഴിക്കാട്ട് മഹേശ്വരൻ ഭട്ടതിരി രചിച്ച തന്ത്രസമുച്ചയവ്യാഖ്യാനം (ഭാഷ) എന്നിവയാണ് വിശദവും ലളിതവുമായ പ്രസിദ്ധ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ.

കൂടാതെ കേളല്ലൂർ ചോമാതിരി രചിച്ച തന്ത്രസംഗ്രഹവും, പെരിങ്ങല്ലൂർ ഗ്രാമവാസിയായ ഒരു വാസുദേവൻ നമ്പൂതിരി രചിച്ച "ക്രിയാദീപിക"യും പല താന്ത്രിക വിഷയങ്ങളെപ്പററിയും ആധികാരികമായി വിസ്തരിച്ച് പ്രതിപാദിക്കുന്ന പ്രമാണ ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ്.

എന്നാൽ ഞങ്ങളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ, 'തന്ത്രസമുച്ചയത്തിൽ' പല ഭാഗത്തായി സന്ദർഭാനുസാരേണ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ശില്പഭാഗത്തെ ഏകത്ര കൂട്ടിച്ചേർത്തു് വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൂടാതെ അന്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നും പ്രാധാന്യവും പ്രയോജനവും കണക്കാക്കി പല ഭാഗങ്ങളും എടുത്തു് ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ ഔചിത്യത്തെയും ആവശ്യകതയെയും പററി വ്യാഖ്യാതാവുതന്നെ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ഞങ്ങൾ കൂടുതലൊന്നും പറയുന്നില്ല.

ഈ പതിപ്പിൽ ധാരാളം ചിത്രങ്ങൾ പ്രത്യേകമായി വേണ്ടുന്ന വിവരണങ്ങളോടുകൂടി കൊടുത്തിട്ടുള്ളതു് അനുവാചകർക്കു് അത്യന്തം ഉപയുക്തമായിരിക്കുമെന്നു് വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഇതിൽ വിഷയവിവരപ്പട്ടിക അനുബന്ധം ചിത്രങ്ങൾ എന്നിവക്കു പുറമെ അവസാനമായി തച്ചുശാസ്ത്രസംബന്ധമായ കൈക്കണക്കും അടങ്ങൽപട്ടികയും കൂടി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. മറെറാരു പ്രത്യേകതയായി 'ശില്പരത്ന'ത്തിന്നടിസ്ഥാനമാക്കി 'ജീർണ്ണോദ്ധാരണ'വിധിയും കൂടുതലായി വിവരിക്കുന്നു.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ കോപ്പികൾ മുഴുവൻ തീർന്നിട്ടു് കാലം കുറച്ചായെങ്കിലും ആവശ്യമായിത്തോന്നിയ ചില പരിഷ്കാരങ്ങളോടുകൂടി ഈ പുതിയ പതിപ്പ് ഇപ്പോൾ മഹാജനസമക്ഷം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിൽ ഞങ്ങൾ സന്തുഷ്ടരാണ്.

എന്നു്,

കുന്നംകുളം,
15-3-83.

പ്രസാധകർ
പഞ്ചാംഗം പുസ്തകശാല.

വിഷയവിവരം.

വിഷയം:		പേജ്:

:——:——:

ചിത്രങ്ങൾ.

തന്ത്രസമുച്ചയം.

(ശില്പഭാഗം)

—:*:—

വ്യാഖ്യാതൃശ്ലോകങ്ങൾ

കാമക്രോധമദാദയോ രിപുഗണാ ബ്രഹ്മാദിദേവൈസ്സദാ
യോഗീന്ദ്രൈരപി ദുർജ്ജയാ, സ്സന്തതന്നിത്യം വിപൽകാരിണഃ
നീയന്തേ വശമഞ്ജസൈവ മനസാ, യൽപാദപങ്കേരുഹ-
ധ്യാനോപാസനതല്പരേണ, തമഹം വന്ദേ ഗുരും സർവ്വദാ.

യസ്യാ ജാതം ഭുവനമഖിലം തോയരാശേരിവോർമ്മി-
സ്തസ്യാമേവ പ്രളയസമയേ യാസ്യതീദം ലയം ച
യത്തത്ത്വാനാം ജനനമരണക്ലേശരാശേർവ്വിമുക്തി-
ർന്നൂനം സാ മേ ഭവതു നിതരാമന്നവാപീതടസ്ഥാ.

സുവിശ്രുതം തന്ത്രസമുച്ചയോദിതം മനോഹരം ശില്പവിഭാഗമുത്തമം
സുഹൃദ്യയാ കേരളഭാഷയാ യുതം കരോമ്യഹം മന്ദഹിതായ സാമ്പ്രതം.

—:*:—

ഒന്നാമദ്ധ്യായം

(ഭൂപരിഗ്രഹം)

1

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ഇഷ്ടദേവതാനമസ്കാരപൂർവ്വകമായ മംഗളത്തെ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ചെയ്യുന്നു.

ശ്രീമൽഷാഡ്ഗുണ്യസംഭൃതം വപുരധിഷ്ഠായാനുഗൃഹ്ണാതി യഃ
ശ്രദ്ധാഭക്തിപവിത്രിതോപഹാരൈഃ സംഭാരംഭൃതാത്മകൈഃ
പൂർണ്ണാനന്ദരസാന്തരൈരപി സദാ സന്തർപ്പിതോ യജ്വനാ-
സ്തം ദേവം നിഗമാഗമാദ്യധിഗതം നിത്യം സമാരാധ്നുയാം.

യാതൊരുവൻ, എല്ലാപ്പോഴും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആനന്ദരസത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു; എങ്കിലും യജ്വാക്കളാൽ തന്റെ ഉൽപ്പത്തിക്കു കാരണങ്ങളായിരിക്കുന്ന പഞ്ചഭൂതാത്മകങ്ങളായും, ശ്രദ്ധ ഭക്തി ഇവകളെക്കൊണ്ട് പരിശുദ്ധങ്ങളായും ഇരിക്കുന്ന പൂജാദ്രവ്യ

ശക്തികൊണ്ട് സംബന്ധിക്കപ്പെട്ടവനായിട്ട്, ശ്രീകണ്ഠനായി സച്ചിദാനന്ദസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന പരബ്രഹ്മത്തെ സ്വീകരിച്ച് ഭക്തന്മാരെ അനുഗ്രഹിക്കുന്നവനും, വേദപുരാണാദികളിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടവനായിരിക്കുന്ന ആ ദേവനെ ഞാൻ എല്ലായ്പ്പോഴും വന്ദിച്ചുകൊണ്ട് ആരാധിക്കുന്നു.

2

ഇപ്രകാരം മംഗളം ചെയ്ത്, ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ഗ്രന്ഥോദ്ദേശത്തോടുകൂടി ഗ്രന്ഥത്തെ ആരംഭിക്കുന്നു.

ഗുരുദിവാകരദൃക്കടാക്ഷകസ്ഫുരിതഹൃൽകമലോദരസംസ്ഥിതം
ഗുണനികാവിധിസാധനസിദ്ധയേ ലിഖിതയാമ്യഥ തന്ത്രസമുച്ചയം.

ഗുരുവാകുന്ന ദിവാകരന്റെ കടാക്ഷമാകുന്ന രശ്മികൊണ്ട് വികസിച്ചിരിക്കുന്ന ഹൃത്കമലത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്ന തന്ത്രസമുച്ചയത്തെ ഗുണത സമ്പൂർണ്ണമായിക്കൊണ്ട് ഞാൻ ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതുവാൻപോകുന്നു.

3

യിയക്ഷുണാർത്ഥിതവരോ വ്രതാർത്ഥ സമൃത്വിപഃ കർമ്മ സമാതനോതു
പ്രതിശ്രുതം ഭൂമിപരിഗ്രഹാദിതീർത്ഥാവസേകാവധികം ക്രമേണ.

ദേവപൂജ ചെയ്യുവാൻ ഇച്ഛയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന യജമാനനാൽ വരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആചാര്യൻ പരികർമ്മികളോടുകൂടി, ഭൂപരിഗ്രഹം മുതൽ ഉത്സവത്തിന്റെ ആറാട്ടുവരെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കർമ്മത്തെ ചെയ്യണം.

4

ഇനിയത്തെ ശ്ലോകംകൊണ്ട് എല്ലാ ദേവന്മാരെയും പ്രതിഷ്ഠിപ്പാൻ സാമാന്യേന സ്ഥാനത്തെ പറയുന്നു.

തീർത്ഥാന്തേ തടിനീതടേ ജലനിധേസ്തീരേ സരിത്സംഗമേ
ശൈലാഗ്രേ ശ്രിതടേ വനോപവനയോരുദ്യാനദേശേ തഥാ
സിദ്ധാദ്യായതനേഷു വാ ശുഭതരേ ഗ്രാമേ പുരേ പത്തനേ
ദേശേഷ്വന്യത്ര മനോരമേ സുരസമിജ്യായൈ ക്ഷിതിം കല്പയേൽ.

തീർത്ഥത്തിന്റെ വക്കത്തോ നദീതീരത്തോ, സമുദ്രസമീപത്തോ, രണ്ടു നദികൾ തമ്മിൽ ചേരുന്നേടത്തോ, പർവ്വതത്തിന്റെ മുകളിലോ, പർവ്വതത്തിന്റെ താഴ്വരപ്രദേശത്തോ, വനത്തിലോ, ഉപവനത്തിലോ (ഉപവനം ഗ്രാമത്തിനടുത്തുള്ള വനമാകുന്നു), ഉദ്യാനത്തിലോ (ഉദ്യാനം നട്ടുവളർത്തിയ വനമാകുന്നു), സിദ്ധന്മാർ മുതലായവരുടെ ആശ്രമത്തിലോ ഗ്രാമത്തിലോ, പുരത്തിലോ (പുരം രാജധാനിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന നഗരമാകുന്നു), പത്തനത്തിലോ (പത്തനം തുറമുഖത്തോടുകൂടിയ നഗരമാകുന്നു). മററു വല്ല മനോഹരപ്രദേശത്തോ ആചാര്യൻ ദേവപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു ഭൂമിയെ കല്പിക്കാം.

5

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഗ്രാമം, പുരം, പത്തനം ഇത്യാദികളിൽ വിഷ്ണു മുതലായുള്ള ദേവന്മാരുടെ പ്രത്യേക സ്ഥാനത്തെ പറയുന്നു.

പ്രാചി പ്രതീചി ച ഹരേഃ, നിജദിശ്യുമേശേ,
വായൌ നിസുംഭജിതി, താരകജിത്യുദീച്യാം
ഗ്രാമാദികേഷു നിരൃതൌ, ഗണപാര്യയോശ്ച
ഗൃഹ്ണാതു ഭൂമിമഖിലേഷ്വപി മധ്യതോ വാ.

വിഷ്ണുവിനെയാണ് പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഗ്രാമാദികളുടെ കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും, ശിവനെയാണെങ്കിൽ ഈശാനകോണിലും, ദുർഗ്ഗയെയാണെങ്കിൽ വായുകോണിലും, സുബ്രഹ്മണ്യനെയാണെങ്കിൽ വടക്കും, അയ്യപ്പൻ ഗണപതി ഇവരെയാണെങ്കിൽ നിരൃതികോണിലും പ്രതിഷ്ഠ ചെയ്യാം. സകല ദേവന്മാരെയും ഗ്രാമാദികളുടെ മധ്യത്തിലും പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാനുള്ള ഭൂമിയെ കല്പിക്കാവുന്നതാണ്.

6

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് സാമാന്യമായി ഭൂമിയുടെ ഉത്തമമധ്യമാധമഭേദത്തെ പറയുന്നു.

ഗോമത്യേത്യഃ ഫലപുഷ്പദുഗ്ധതരുഭിശ്ചാഢ്യാ സമാ പ്രാക്പ്ലവാ
സ്നിഗ്ധാ ധീരരവാ പ്രദക്ഷിണജലോപേതാഽഽശൂപ്തബീജോദ്ഗമാ
സമ്പ്രോക്താ ബഹുപാംസുരക്ഷയജലാ തുല്യാ ച ശീതോഷ്ണയോഃ
ശ്രേഷ്ഠാ ഭൂരധമാ സമുക്തവിപരീതാ, മിശ്രിതാ മധ്യമാ.

പശുക്കൾ, മനുഷ്യർ, ഫലങ്ങളും പുഷ്പങ്ങളും ധാരാളമുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ ഇവകളോടു കൂടിയതും, കുന്നും കുഴിയും ഇല്ലാത്തതും, കിഴക്കോട്ടു നീരൊഴുക്കുള്ളതും, മണ്ണു മിനുത്തതും, ചവിട്ടിയാൽ ഗംഭീരസ്വരമുള്ളതും, പ്രദക്ഷിണമായി ഒഴുകുന്ന നദി മുതലായവയോടു കൂടിയതും, വിത്തുകൾ വിതച്ചാൽ ക്ഷണത്തിൽ മുളയ്ക്കുന്നതും, ഒരു കുഴിയിൽ നിന്നെടുത്ത മണ്ണ് ആ കുഴിയിൽ തന്നെ നിറച്ചാൽ ശേഷിക്കുന്നതും, വേനൽക്കാലത്തുകൂടി വെള്ളം ധാരാളമുള്ളതും, ശീതോഷ്ണങ്ങൾ സമമായും ഇരിക്കുന്ന ഭൂമി ഉത്തമമാകുന്നു. ഈ പറഞ്ഞതിനു വിപരീതമായ ഭൂമി അധമവും, സമ്മിശ്രമായ ലക്ഷണത്തോടുകൂടിയ ഭൂമി മധ്യമവുമാകുന്നു.

7

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് അധമങ്ങളിൽത്തന്നെ വർജ്ജിക്കേണ്ടവയെ പറയുന്നു.

വൃത്താഽർദ്ധേന്ദുനിഭാ ത്രിപഞ്ചരസകോണാ ശൂലശൂർപ്പാകൃതി-
ർമ്മത്സ്യാനേകപദേഭപൃഷ്ഠകപിലാവക്ത്രോപമാ മേദിനീ
ഭസ്മാംഗാരതുഷാസ്ഥികേശകൃമിവല്മീകാദിഭിഃ സംയുതാ
വർജ്യാ മധ്യനതാ സഗർത്തകഹരാ വിസ്രാ വിദിക്സ്ഥാഽപി ച.

പ്രകൃത്യാ വൃത്താകൃതിയായതു്, അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയായതു്, മൂന്നു് അഞ്ചു് ആറു് കോണുകളുള്ളതും, ശൂലംപോലെ മൂന്നുകൊമ്പുള്ളതു്, കൊമ്പുമുറംപോലെ ഒരു മുനയുള്ളതു്, മത്സ്യപൃഷ്ഠംപോലെ ഒരു ശിരസ്സുള്ളതു്, ആനപ്പുറം പോലെ ഉരുണ്ടിരിക്കുന്നതു്, ആമപ്പുറംപോലെ ഉയർന്നിരിക്കുന്നതു്, പശുമുഖംപോലെ ഒരു ഭാഗം വീതി കൂടിയും മറ്റെപ്പുറം

ക്രമേണ വീതി കുറഞ്ഞും ഇരിയ്ക്കുന്നതു°, കിളച്ചാൽ ഭസ്മം എല്ല്° തലനാര° പുഴുക്കൾ ഇവ കളുള്ളതു°, പുററ° ഗ്രഹ ദുർഗ്ഗന്ധം ഇവകളുള്ളതു°, മദ്ധ്യം താണതു°, കോണിലേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നതു° ഇതിനൊയുള്ള ഭൂമികളെല്ലാം വർജ്ജ്യങ്ങളാകുന്നു.

8

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു° ബ്രാഹ്മണാദി വർണ്ണങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം വിധിയ്ക്കപ്പെട്ട ഭൂമിയെ പറയുന്നു.

വിപ്രാദിക്രമതഃ കുശേക്ഷുനളദൂർവ്വാകാശയുക്താ ഭുവ,–
സ്ഥല്യുത്താനവിതാനസിന്ധുരസമാസ്യംശായിനിർഘോഷാ അപി
ശ്വേതാപാടലപീതമേചകരുചശ്ചാffജ്യാസൃഗന്നാസവാ–
മോദാഃ, സ്വാദുകഷായതിക്തകടുകാസ്വാദാനുപൂർവാശ്ച സ°മൃതാഃ.

തന്നത്താൻ മുളച്ചുവരുന്ന ദർഭകൾ കാണുന്ന വെളുത്ത നിറം നെയ്യിന്റെ ഗന്ധം ഇതുകളുള്ളതായി സമചതുരശ്രമായിരിയ്ക്കുന്ന ഭൂമി ബ്രാഹ്മണർക്കും, അമ്പുട്ടം രക്തവർണ്ണം ചോരയുടെ ഗന്ധം ചവർപ്പുരസം ഇതുകളുള്ളതായി വീതിയുടെ എട്ടിലൊന്നു അധികം ദീർഘമായ ഭൂമി ക്ഷത്രിയനും, കറുക മഞ്ഞവർണ്ണം അന്നത്തിന്റെ ഗന്ധം കയ്പുരസം ഇവകളുള്ളതായി വീതിയിൽ ആറിലൊന്നു അധികം ദീർഘമായിരിയ്ക്കുന്ന ഭൂമി വൈശ്യനും, ആറകൾ കറുത്തവർണ്ണം മദ്യഗന്ധം എരിവുരസം ഇതുകളും ഉള്ളതായി വീതിയിൽ നാലിലൊന്നധികം ദീർഘമായിരിയ്ക്കുന്ന ഭൂമി ശൂദ്രനും വിധിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു.

9

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു വർണ്ണാദികളെക്കൊണ്ടു സങ്കീർണ്ണമായ ഭൂമി എല്ലാവർക്കും വർജ്ജ്യയാണെന്നാണ° പറയുന്നതു°.

സങ്കീർണ്ണരൂപാ വസുധാfത്ര വർണ്ണൈർഗ്ഗന്ധൈരസൈശ്ചാfഖിലവർജ്ജനീയാ
ഏനാമനാലക്ഷിതവർണ്ണചിഹ്നാം നക്തം പരീക്ഷേത നിമിത്തതശ്ച.

ബ്രാഹ്മണാദി നാലു വർണ്ണങ്ങളുടെയും നിറം ഗന്ധം രസം ഇവ കലർന്നിരിയ്ക്കുന്ന ഭൂമി എല്ലാവർക്കും വർജ്ജ്യയാകുന്നു. എന്നാൽ നിറം മുതലായവ ഒന്നും വ്യക്തമായിക്കാണാത്ത ഭൂമിയെ രാത്രിയിൽ നിമിത്തംകൊണ്ടു പരീക്ഷിയ്ക്കേണ്ടതാണ°.

10

ഇനി മൂന്നു ശ്ലോകംകൊണ്ടു°, ഇതിനു മുമ്പിലത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചവിധം ഭൂമിയെ പരീക്ഷിയ്ക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെ പറയുന്നു.

ഉപലിപ്യ മഹീതലേfവടേ ഘടമാമം ഭൃതധാന്യകം ന്യസേൽ
തദുപര്യഥ വർദ്ധമാനകം ന്യസതു പ്രാഗ്വദനോ ഘൃതാത്മകം.

പരീക്ഷിക്കേണ്ട ഭൂമിയുടെ നടുവിൽ ഒരു കുഴി കുഴിച്ചു°, അതിൽ ചാണകംകൊണ്ടു മെഴുകി, ആചാര്യൻ കിഴക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞിരുന്നു അവിടെ ധാന്യം നിറച്ചതും [illegible] ചുട്ടാത്തതും ആയ ഒരു മൺകുടത്തെയും, അതിന്റെ മുകളിൽ ഒരു ചെരാതിനെയും വെയ്ക്കണം.

11

കപിലാജ്യതമാത്രമൂലതഃ ശതസഞ്ജപ്യമദുത്ര സിതാദ്യു
ചതസൃഷ്വപി ദിക്ഷു വർത്തികാസ്സുനിധായാപ്യനുവശാൽ സിതാദികാഃ.

പിന്നെ കപിലവർണ്ണമായ പശുവിന്റെ നെയ്യ് എടുത്തു അതിൽ ദേവതാമന്ത്രം നൂറ് ഉരു ജപിച്ചു മെല്ലാതെ പാത്രത്തിൽ ഒഴിച്ച് മുമ്പ് ബ്രാഹ്മണാദികൾക്കു പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വെളുപ്പ് ചുവപ്പ് മഞ്ഞ കറുപ്പ് എന്നീ നിറത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന നാലു തിരികളെ കിഴക്കു തുടങ്ങി നാലു ദിക്കുകളിലേയ്ക്കായി ഈ വിധിക്കനുസരിച്ചു കത്തിക്കണം.

12

ആച്ഛാദ്യ നിശേഽത്ര മുഹൂർത്തമാത്രേ യസ്യോജ്ജ്വലേദ്വർത്തിരമുഷ്യ സാ ഭൂഃ
ശിഷ്ടാസ്വ സർവ്വാസു ച വർണ്ണയോഗ്യാ, സ്ഫുരത്സു വിശിഷ്ടാസു സമസ്തവർണ്ണൈഃ

അതിന്റെ ശേഷം ആ കുഴിയെ അടച്ചു മുഹൂർത്ത നാഴിക കഴിഞ്ഞു തുറക്കുമ്പോൾ ഏതു ജാതിയുടെ നിറത്തോടു കൂടിയ തിരി കത്തുന്നുവോ ആ ജാതിക്കു ആ ഭൂമി നല്ലതാണെന്നും, എല്ലാ തിരികളും കത്തുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എല്ലാവർക്കും നല്ലതാണെന്നും, ഒന്നും കത്തുന്നില്ലെങ്കിൽ ആർക്കും നന്നല്ലെന്നും അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

13

ഇനി നാലു ശ്ലോകങ്ങളാൽ ഓരോ ഫലത്തെ കൊടുക്കുന്നതായും ഓരോ പേരോടു കൂടിയും ഇരിക്കുന്ന ഭൂമിയെ പറയുന്നു.

കർപ്പൂരാഗരുനാളികേരതിലജൈർഗ്ഗന്ധൈഃ കദംബാർജ്ജുനൈ-
ർമ്മാലൂരൈഃ ക്രമുകേക്ഷുകേതകകൈഃ കന്ദാരവിന്ദോത്പലൈഃ
പൂർവ്വോദക്പ്രവണാഖിലാ ബഹുജലാ വായാ ദരീദൃശ്യതേ
സേയം ശാന്തികരീ സ്വാശ്രയജനേ സുഖദാ സുഭദ്രാ മഹീ.

കർപ്പൂരം അകിൽ തെങ്ങ് എള്ളുചെടി കടമ്പ് മരുത് കൂവളം കമുക് കരിമ്പ് കൈത കൂവ താമര കരിങ്കൂവളം ഇവകളോടുകൂടിയും, കിഴക്കും വടക്കും താണും, വെള്ളം ധാരാളമുള്ളതും ആയ ഭൂമിക്കു 'സുഭദ്രാ' എന്നു പേർ. ഇങ്ങനെ ഉള്ളേടത്തു വീടു പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പാർത്താൽ രോഗം അനർത്ഥം ഇത്യാദികളെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

14

ക്ഷീരം വാരിനിധേഃ ശ്രിതാഽപ്യ സരിതഃ സ്ഫടികസ്യ വാ, ദക്ഷിണേ
പ്രാഗ്വിക്ഷേത്രവിഹിതാ,ഽപ്യപരതോ യജ്ഞോപയോഗ്യൈർദ്രുമൈഃ
കീർണ്ണാ പൂർണ്ണഫലപ്രസൂനാത്മകൈർദ്ധാന്യൈരപി വാ
'ഭദ്രാ' സാ പരിഗീയതേ വസുമതീ പ്രീതിപ്രദാ യജ്വനാം.

സമുദ്രം നദി തീർത്ഥം ഇവകളിലൊന്നിന്റെ സമീപത്തായിരിക്കുകയും, തെക്കുഭാഗത്ത് പാറയും, പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്ത് യാഗത്തിനുപയോഗമുള്ള വൃക്ഷങ്ങൾ ഉള്ളതായും,

ഫലപുഷ്പങ്ങളോടു കൂടിയുള്ള വൃക്ഷങ്ങളോടു നിറഞ്ഞതായും, ഉദ്യാനം പോലെ മനോഹരമായും ഇരിക്കുന്ന ഭൂമിക്കു 'ഭദ്ര' എന്നു പേരുള്ളതും, അവിടെ ദേവനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചാൽ അഭീഷ്ടം സാധിക്കുന്നതുമാണ്.

15

വൃക്ഷന്യഗ്രോധനിംബാർജ്ജുനബകുളകലമ്പാസനാശോകനിഷ്പാ-
വാങ്കോലൈലാതമാലതീചമ്പകതിലകതിരീടൈഃ കോദ്രവൈർമുദ്ഗതിലാ വാ
ഭൂമിഷ്ഠാ ഭൂധരാധീശശരശിലരാശിതാ പാർശ്വസംസ്ഥfഗവാfഭ്യഃ
'പൂർണ്ണാ' സാ പുഷ്ടിദാത്രീ സുരനിലയസമാകല്പനേ സാല്പതോയാ.

ഇത്തി പേരാൽ വേപ്പ് മരുത് പൂവരശ്ശ് കുന്തിരിക്കം അശോകം ... ഞെരിഞ്ഞൽ ഏലം ചെമ്പകം ... കരിങ്ങാലി വരക് എന്നിവകളുള്ളതും, പാർശ്വത്തിലുള്ള മലകളിലോ താഴ്വരയിലോ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതും, വെള്ളം കുറഞ്ഞതുമായ ഭൂമിക്കു 'പൂർണ്ണാ' എന്നാണ് പേര്; അവിടെ ദേവനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിച്ചാൽ ധനധാന്യാദികളെ വേണ്ടുവോളം ലഭിക്കുന്നതാകുന്നു.

16

അക്കൈക്ക്വേണുവിഭീതകൈഃ സ്നുഹിയുതൈഃ ശ്ലേഷ്മാതകൈഃ പീലുഭിഃ
സങ്കീർണ്ണാ ബഹുശർക്കരാ ച കഠിനാ ഗർത്താന്വിതാ സോഷരാ
ഗൃധ്രശ്യേനവകോലവായസശിവാശാഖാമൃഗൈഃ സംവൃതാ
രൂക്ഷാ യക്ഷ്മജനിഷ്ടദാ നിഗദിതാ "ധൂമ്രാ" മഹീ സൂരിഭിഃ.

എരുക്ക് മുള താന്നി കള്ളി നറുവരി (ചമ്പകം) പീലു (പീലു എന്നു പറയുമ്പോൾ ഉകമ്പു വൃക്ഷമാണത്രെ) എന്നിവ ഉള്ളതായിരിക്കുന്നതും, കഠിനമായിരിക്കുന്നതും, ഉള്ളിൽ കല്ല് (ചരൽ)ഉം അതിനകത്തിൽ പ്രാണികളും ഉള്ളതായും, ഓരുകലർന്നതായിരിക്കുന്നതും, കഴുകൻ, പരുന്ത്, കാക്ക, കുറുക്കൻ, കുരങ്ങ് എന്നിവ എപ്പോഴും ധാരാളം ഉള്ളതായും ഇരിക്കുന്ന ഭൂമിക്ക 'ധൂമ്ര' എന്നു പേരാകുന്നു, അവിടെ ദേവനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിക്കുന്നവൻ രോഗം അനുഭവിക്കും.

17

ഭൂമിയെ കല്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം ചെയ്യേണ്ട കർമ്മത്തെയാണ് ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറയുന്നതു്.

തപോക്ഷഗുല്മാദികമിഷ്ടശസ്ത്രൈരുന്മൂല്യ സംശോധ്യ ഗുണൈസ്സമേവ
ക്ഷമാം ക്ഷമീകൃത്യ ദിശശ്ച സമ്യക്ജ്ഞാത്വാ ചയുക്ത്യാ പ്രമിമീത ചൈനാം

ആചാര്യൻ ആയുധത്തെ പൂജിച്ച്, ആ ആയുധംകൊണ്ട് അവിടെയുള്ള വൃക്ഷലതാദികളെയെല്ലാം വെട്ടി നീക്കി, ഭൂമിയെ നിരപ്പാക്കി, ഇനി വരുവാനുള്ള ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറയുംപ്രകാരം കിഴക്ക് തെക്ക് പടിഞ്ഞാറ് മുതലായ ദിക്കുകളെ നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞ്, അവിടെ ദേവാലയത്തിന് ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലം അളക്കണം.

18

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു ഭൂപരിഗ്രഹക്രമത്തെ പറയുന്നു.

പുന്നാഗൈകതരൂത്ഭവാൻ കരമിതാൻ ഷൾപാദനാഹാൻ ദൃഢാൻ
ശങ്കൂൻ പ്രാഗ്‌വദനോഽസ്ത്രമന്ത്രമഹിതാൻ മധ്യാദിശർവ്വാന്തിമം.
കൃത്വാ കല്പിതസാലസീമ്നി പരിതഃ, ശങ്കൗ ത്രിസംവേഷ്ടിത-
ന്ത്ര്യാവൃതേന പ്രവിസാര്യ സൂത്രമപി ഗൃഹ്ണീയാത് ക്ഷിതിം സദ്വ്രതഃ.

എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും, പുന്നമരംകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയതും ഒരു കോൽ നീളവും ആറംഗുലം വ്യാസമായി ഉരുപ്പുള്ള ഒൻപതു കുററികളെ ഉണ്ടാക്കി, ആചാര്യൻ അവയെ അസ്ത്രമന്ത്രംകൊണ്ടു പൂജിച്ചു് കിഴക്കുനോക്കി നിന്നു് പ്രാസാദമദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു കുററിയും, മതിലിന്റെ സ്ഥാനത്തുള്ള കിഴക്കു് മുതൽ ഈശാനകോൺ വരെ എട്ടു ദിക്കുകളിലും ആയി എട്ടു കുററിയും നാട്ടി, ഓരോ കുററിയിന്മേലും ഇടത്തു ചുററ 'വലമായ്' മൂന്നു ഇഴയോടു കൂടിയ നൂലുകൊണ്ടു് ചുററി, വിധിയനുസരിച്ചു ഭൂമിയെ പരിഗ്രഹിയ്ക്കണം.

19

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു് ദിക്കു് അറിയുവാനാണു് പറയുന്നതു്.

സാക്ഷേ ശങ്കുമിനാംഗുലം സമതലേ കൃത്വാ പൃഥക്കാലജ-
ച്ഛായാഗ്രാർപ്പിതബിന്ദുപരിവൃത്ത്യോല്ലാസ്യ മത്സ്യദ്വയം.
തന്മത്സ്യദ്വയസീമതോത്ഥസൂത്രയുഗയോഗസ്പൃക്കകൂലാന്തിമം
സൂത്രം ന്യസ്യ സുസാധയേ ദൃഢമധിർന്നാശാ തതാശേഷതഃ.

ഭൂമിയുടെ മദ്ധ്യരേഖ(ലക്ക)യിൽ നിന്നു വടക്കോ തെക്കോ ഉള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ ഭൂമിയെ സമനിരപ്പാക്കി പന്ത്രണ്ടംഗുലം നീളത്തിൽ ഒരു ശങ്കുവിനെ നാട്ടി ആ ശങ്കുവിന്റെ ഛായാഗ്രം മദ്ധ്യമാക്കി ഒരു വൃത്തം വരയ്ക്കുക. പിന്നെ ആ വൃത്തത്തിന്റെ കിഴക്കെ നേമിയിൽ ഛായാഗ്രം വരുമ്പോഴും അവിടം മദ്ധ്യമാക്കിയും ആദ്യം ഉണ്ടാക്കിയ വൃത്തത്തോടു സമമായും വേറെ ഒരു വൃത്തവും, ആ വൃത്തത്തിന്റെയും കിഴക്കെ നേമിയിൽ ഛായാഗ്രം വരുമ്പോഴും അവിടം മദ്ധ്യമാക്കി വേറെ ഒരു വൃത്തവും വരയ്ക്കുക. ഇങ്ങിനെ സമമായി മൂന്നു വൃത്തങ്ങളും വരച്ചാൽ തെക്കുവടക്ക ദീർഘമായി രണ്ടു മത്സ്യങ്ങളും ഉണ്ടാവും. ഈ മത്സ്യങ്ങളുടെ നീളത്തിലുള്ള മദ്ധ്യരേഖയിൽക്കൂടെ രണ്ടു ചരടുകളും പിടിച്ചു നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോയാൽ ഒരു ദിക്കിൽ അവ രണ്ടും കൂട്ടിമുട്ടും. ആ കൂട്ടിമുട്ടുന്ന ദിക്കിൽ നിന്നും ശങ്കുവിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലേയ്ക്കു ഒരു ചരടു പിടിച്ചാൽ അതു തെക്കുവടക്ക സൂത്രമായിരിയ്ക്കും. "പിന്നെ ഈ സൂത്രയോഗബിന്ദുവും ശങ്കുമദ്ധ്യബിന്ദുവും കേന്ദ്രമായി തങ്ങളിൽ അവഗാഹിയ്ക്കുമാറ് (അല്പാധികമായി) രണ്ടു വൃത്തങ്ങളും വരയ്ക്കണം. എന്നാൽ കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറു് ഒരു മത്സ്യമുണ്ടാവും. അതിന്റെ സൂചീദ്വയഗാമി മദ്ധ്യസൂത്രം നേരെ കിഴക്കു പടിഞ്ഞാറായിരിയ്ക്കും" എന്നാണു് 'തതശ്ശേഷതഃ' എന്നതുകൊണ്ടു് പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നതു്.

20

ഈ ശ്ലോകം കൊണ്ടു് പ്രാസാദസ്ഥാനത്തെ ഉഴുവിക്കുന്നതും ക്രമത്തെയാണു പറയുന്നതു്.

ഖാതം ക്ഷിതിം തം പുരുഷപ്രമാണം ജലാന്തമശ്മാവധി വാ സ്ഥലേന.
പാദോനമാപൂര്യ, വിശുദ്ധവേദ്യാം ഭാഗേത്ര യജേൽ ദിശ്യഥ വാസ്തുമൈശ്യാം

ക്ഷേത്രത്തിന്നായിക്കൊണ്ട് കുഴിച്ച ആ കുഴിയെ ശുദ്ധമാക്കിയതിനുശേഷം പുരുഷപ്രമാണമോ, വെള്ളം കാണാ ഇടങ്ങളിൽ കല്ല് കാണുന്നതുവരെയോ താഴ്ത്തി, ആ കുഴിയുടെ മുക്കാൽ ഭാഗം മണ്ണിട്ട് നിറച്ചതിനുശേഷം ശുദ്ധമാക്കി അവിടെ ഒരു വേദി ഉണ്ടാക്കി, ആ വേദിയുടെ ഈശാനകോണിൽ വെച്ച് വാസ്തുപൂജയും ചെയ്യണം.

21

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ആധാരശില നിധികുംഭം മുതലായ ഷഡാധാരങ്ങളുടെ (1-ാംനമ്പർ ചിത്രം) സമ്പ്രദായത്തെ പറയുന്നു.

ഗർത്തേ തത്ര വിശോധിതേ വിനിഹിതാധാരാശ്മമധ്യോദരേ,
ധാന്യാദ്യൈഃ സഹിതേ വിധായ, നിധികുംഭം താമ്രജം വാഽശ്മജം.
മൂലേന പ്രണിധായ, തത്ര വിധിവദ്രത്നാദിപൂർണ്ണേഽശ്മജം,
ശൈലം കല്പ്യ പദ്മം തു നാളമുദിതം കൂർമ്മോത്തമം വിന്യസേൽ.

മുൻപറഞ്ഞ വിധം ശോധിച്ചുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന ആ ഗർത്തത്തിൽ ആധാരശിലയെയും, * അതിന്റെ മധ്യത്തിലുള്ള കുഴിയിൽ ധാന്യാദികളെക്കൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന ധാന്യപീഠത്തിന്മേൽ ചെമ്പുകൊണ്ടോ ശിലകൊണ്ടോ ഉണ്ടാക്കിയതും രത്നാദികൾ നിറച്ചതുമായ നിധികുംഭത്തെ മൂലമന്ത്രം ജപിച്ചും, അതിനു മീതെ ശിലകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ (1) താമരപ്പൂവിനെയും, അതിനു മീതെ പാണിയുടെ വെള്ളം പോകുന്ന പ്രാസാദത്തിന്റെ നടയിലേയ്ക്കു മുഖമായി ശിലകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കൂർമ്മത്തെയും, അതിനു മീതെ നപുംസകശിലയോളം എത്തത്തക്ക നീളത്തിൽ (2) ചെമ്പുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ യോഗനാളത്തെയും വിധിയനുസരിച്ച് സ്ഥാപിക്കണം.

22

ഈ ശ്ലോകം കൊണ്ട് ഷഡാധാരങ്ങളിൽ നിധികുംഭം മുതലായതുകളുടെ വലുപ്പത്തെ പറയുന്നു.

സ്തംഭോച്ചസ്യ തദംശവിസ്തൃതതദഷ്ടാംശോദയ കോശശ്ച്യാ ഘടഃ,
പത്മോഷ്ടാംശസമുച്ഛ്രയോച്ഛ്രയനവാംശോനപ്രഥോ കൂർമ്മകഃ.
അർക്കാംശായതദീപ്രാംശേഹിതവ്യാസായതാദ്ധ്യച്ഛ്രയഃ
കൂർമ്മോ, നാഗതലാഗ്രതഃ പിഹിതമൂലാ യോഗനാളപ്രഥാ.

---

* ശ്രീപീഠത്തിന്റെ വിസ്താരത്തിൽ പകുതി ചതുരശ്രമായോ, പത്മപീഠത്തോടു സമമായ ചതുരശ്രമായോ ആധാരശിലയെ കല്പിക്കണം. അതിന്റെ ഘനം വിസ്താരത്തിൽ പകുതിയുമായിരിക്കണം.

"പീഠസ്യ താരാർദ്ധതതാം തദർദ്ധവിസ്താരയുക്താം പ്രകരോതു മന്ത്രീ.
വാ പത്മപീഠസ്യ തതാം തദർദ്ധോന്നതാമഥാധാരശിലാം സ്ഥലേന"

എന്ന ശില്പരത്നത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

(1) തദ്ദ്വിചതുരംഗുലോന്നതം കർണ്ണികായാം തഥാഽസ്യ തു.
ഭവേദേവമുക്തം പത്മം വിന്യസേദ്വിധിനാ നിധൗ.

(2) തൽപാദമുഖരോ മധ്യസമായാമം പ്രണാളകം.
കുംഭസ്യോപരി സംസ്ഥാപ്യ കൂർമ്മേ ഗർഭപൂരണം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 1

നിധികുംഭം

ആധാരശില

ഷഡാധാരം

പണിയുവാൻ പോകുന്ന പ്രാസാദത്തിനുള്ള കാലുയരത്തിന്റെ ആറിൽ ഒന്നു വ്യാസത്തോടുകൂടിയും ഈ വ്യാസത്തിന്റെ എട്ടിൽ ഒരംശം അധികം ഉയരത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന നിധികുംഭത്തെയും, കാലുയരത്തിന്റെ എട്ടിൽ ഒന്നു ഉയരത്തോടുകൂടിയും ഈ ഉയരത്തിന്റെ ഒൻപതിൽ ഒന്നു കാണ്ഡ വ്യാസത്തോടുകൂടിയും എട്ടുദളത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന താമരപ്പൂവിനെയും, കാലുയരത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടിൽ ഒന്നു ദീർഘവും ഈ ദീർഘത്തിന്റെ എട്ടിൽ ഒന്നു കാണ്ഡ വിസ്താരവും ദീർഘത്തിന്റെ പകുതി ഉയരവുമായ കൂർമ്മത്തെയും, രണ്ടുവിരൽ കടവിസ്താരത്തോടും ഒരു വിരൽ അഗ്രവിസ്താരത്തോടും കൂടിയ യോഗനാളത്തെയുമാണു ഇതിനു മുമ്പിലത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞവിധം പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാൻ പണി ചെയ്യേണ്ടതു്. ഇവിടെ കാലുയരമെന്നാൽ തറയുടെ മുകളിൽ നിന്നു് ഉത്തരത്തിനു മേലെയുള്ള ഉയരമാണു ഗ്രഹിക്കേണ്ടതു്.

23

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു് ഇഷ്ടകാന്യാസത്തിനു വേണ്ടതായ ഇഷ്ടകകളുടെ ലക്ഷണത്തെയും വലുപ്പത്തെയും എണ്ണത്തെയും പറയുന്നു.

അഷ്ടാശാമിഹിരൈ സ്സ്യുരായതതദർദ്ധവ്യാസപാദോച്ഛ്രിതാ,
യദ്വാഽർക്കാഹിശൈ സ്ത്രിതാതതിവിതത്യുത്സേധവത്യോംഗുലൈഃ.
മാർത്തിക്യഃ പുടപാകലോഹിതതമാ ശൈലേയ്യോഽഥവാഽപ്യേഷ്ടകാഃ
കർത്തവ്യാ, ശ്ചതുരന്വിതാ, ശ്ചതുരഷ്ടചിതാ വാ ഗൃഹേ ഘരചിതൃതഃ.

എട്ടോ പത്തോ പന്ത്രണ്ടോ അംഗുലം ദീർഘവും ദീർഘത്തിൽ പകുതി വിസ്താരവും വിസ്താരത്തിൽ പകുതി കനവുമായിട്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ പന്ത്രണ്ടംഗുലം ദീർഘവും എട്ടു് അംഗുലം വിസ്താരവും നാലു് അംഗുലം കനവുമായിട്ടോ ആണു് ഇഷ്ടകകളെ ഉണ്ടാക്കേണ്ടതു്. അതുകൾ മണ്ണുകൊണ്ടുണ്ടാക്കി ചൂളവെച്ചു് ചുവന്ന നിറത്തോടുകൂടിയതോ, അല്ലെങ്കിൽ ശിലകൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയതോ ആയിരിക്കണം. പ്രാസാദത്തിന്റെ വലുപ്പം അനുസരിച്ചു് നാലോ എട്ടോ എണ്ണമോ ഇഷ്ടകകളെ ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

24

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു് ഗർഭന്യാസത്തിനു വേണ്ടതായ ഗർഭപാത്രത്തിന്റെ വലുപ്പം മുതലായതിനെ പറയുന്നു.

സ്തംഭായാമദ്വാദശാംശോപപന്ന-
വ്യാസം, വ്യാസാർദ്ധോച്ഛ്റയം ഗർഭപാത്രം
ഉച്ഛ്രായം ത ച്ചൂളികോൽബപ്രക്ളൃപ്തം
സേ ദ്വാണേസ്യാംശ്ച്യുഷ്ണോച്ഛ്റയോദ്ധോച്ചമേവം.

പണിയുവാൻ പോകുന്ന പ്രാസാദത്തിന്റെ കാലുയരത്തെ പന്ത്രണ്ടാക്കി അംശിച്ചാൽ ഒരംശം വ്യാസത്തിൽ സമചതുരമായും, ഈ വ്യാസത്തിന്റെ പകുതി ഉയരമായും, ഉയരത്തിന്റെ നാലിലൊന്ന കനത്ത (മുകൾ) ഉയരമായ അടപ്പോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന ഗർഭപാത്രത്തെ ശുദ്ധിചെയ്ത ചെമ്പുകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കണം.

25

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഇഷ്ടകാന്യാസത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തെ പറയുന്നു.

പ്രാസാദപാദസ്യ വാമേതരസ്മിൻ പാർശ്വേ ദേശേ ഭാവിതൽപാദുകാന്തേ.
ഭൂമിം കൃത്വാ സുസ്ഥിരാം ശോധയിത്വാ മാത്വാ ക്ഷേത്രം കല്പയേദിഷ്ടകാനാം.

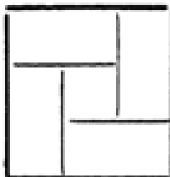
പ്രാസാദത്തിന്റെ പുറത്തെ പാദത്തിന്നുള്ള വലത്തെ കട്ടിളക്കാലിന്റെ ചുവട്ടിൽ പണിയുവാൻ പോകുന്ന പാദുകത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ വരമാറുള്ള സ്ഥലത്തെ ഇടിച്ച് ഉറപ്പിച്ച് ശുദ്ധിവരുത്തി അളന്നിട്ടാണ് ഇഷ്ടകാന്യാസത്തിന്നുള്ള സ്ഥലത്തെ കല്പിക്കേണ്ടത്.* ഇവിടെ വലത്ത് എന്ന് പറഞ്ഞതിന്ന് ദേവന്റെ വലത്ത് എന്നാണ് താൽപര്യം.

26

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഇഷ്ടകാന്യാസത്തിന്റെ ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

ക്ഷേത്രേ ചതുഷ്പദയുതേ ചതുരശ്രരൂപേ
മധ്യേ ലിഖേച്ച വിധിവൽപദയോഃ പുരോഗ്രേ
തച്ചിഷ്ടകാസ്വയുജി പിപ്പലശങ്കനോദ—
ഗഗ്രക്രമാൽ ന്യസതു തത്ര തദിഷ്ടകാശ്ച.

മുൻശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞ സ്ഥലത്തെ, ഇനിയത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ പറയുന്ന ഗർഭന്യാസസ്ഥാനം മധ്യത്തിൽ വരമാറ്, സമചതുരശ്രമാക്കി നാലു കള്ളിയാക്കി കല്പിക്കണം. പിന്നെ അഗ്നികോണിലും വായുകോണിലുമുള്ള കള്ളികളിൽ കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറും, ഈശാനകോണിലും നിരൃതികോണിലും ഉള്ള കള്ളികളിൽ തെക്കുവടക്കും ദീർഘം വരമാറ് ആലിന്റെ ചമതകൊണ്ട് വരച്ച്, അവിടെ മുൻപറഞ്ഞ ഇഷ്ടകകളെ സ്ഥാപിക്കണം.

4 ഇഷ്ടകകൾ

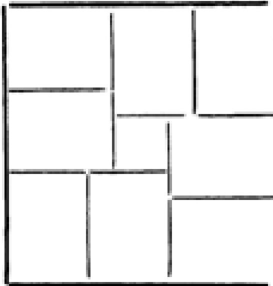
---

* ആദ്യശൈവത്തിലും അവിടെ പാദമുണ്ടെങ്കിൽ ആ പാദത്തിന്നുള്ള വലത്തെ കട്ടിളക്കാലിന്റെ ചുവട്ടിലാണ മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം സ്ഥലശുദ്ധി മുതലായത് ചെയ്ത് ഇഷ്ടകാന്യാസം ചെയ്യേണ്ടതെന്നും അറിയേണ്ടതാണ്.

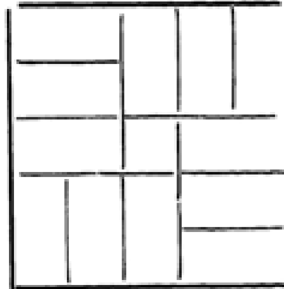
"ആദ്യശൈവതിവിഷ്ണുഷു മദ്ധ്യേ വിദധേൽ പുനഃ
ബാഹ്യേ ചതുരോ ദേശേ നാന്തദ്വയം ത്യജേൽ.
തന്മധ്യേ സ്ഥാപയേൽ" എന്ന പാഠപ്രമാണത്തിൽ കാണുന്നുമുണ്ട്.

ഇഷ്ടകാന്യാസം

8 ഇഷ്ടകകൾ.

12 ഇഷ്ടകകൾ.

27

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഗർഭന്യാസത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തെ പറയുന്നു.

നാഗൈർഭിത്തിതതിം വിഭജ്യ ചതുരോ ബാഹ്യേ വിഹായാംശകാ-
നന്തസ്ത്രീനഖിലേഷു, ശൌരിഭജിതേ ഷട്കം ദ്വൌ ച, ഷാൺമാതുരേ
ഭൂതൈസ്ത്രീനപി ചൈകകം, വിതനയാൽ ഗർഭം പരാംശേ സ്ഥിരം
വിപ്രസ്യോപരിപാദുകസ്യ, ഭുവി രാജ്ഞോ,ƒധഃ ക്രമാദന്യയോഃ.

എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും ഭിത്തിവണ്ണത്തെ എട്ടായി ഭാഗിച്ച് നാലംശം പുറത്തേക്കും മൂന്നംശം അകത്തേക്കും നീക്കി ശേഷമുള്ള അംശത്തിലും, വിഷ്ണുവിനു ഒൻപതായി ഭാഗിച്ച് ആറംശം പുറത്തേക്കും രണ്ടംശം അകത്തേക്കും, സുബ്രഹ്മണ്യന് ഭിത്തിവണ്ണത്തെ അഞ്ചായി ഭാഗിച്ച് മൂന്നംശം പുറത്തേക്കും ഒരംശം അകത്തേക്കും നീക്കി ശേഷമുള്ള അംശത്തിലും ഗർഭപാത്രത്തെ ഉറപ്പായി സ്ഥാപിക്കണം. ആ സ്ഥാപിക്കുന്നത് ബ്രാഹ്മണന്റെ ക്ഷേത്രമാണെങ്കിൽ പാദുകത്തിന്റെ മുകളിലും, ക്ഷത്രിയന്റേതാണെങ്കിൽ സമഭൂമിയിലും, വൈശ്യശൂദ്രന്മാരുടേതാണെങ്കിൽ ക്രമേണ ചോടെ ചോടെയും ആയിരിക്കയും വേണം

—:*:—

രണ്ടാമദ്ധ്യായം

(അധിഷ്ഠാനവിധി)

1

അനന്തരം അല്പപ്രാസാദങ്ങളുടെ വലുപ്പത്തിന്റെ നിയമത്തെയാണ് ഒന്നാംശ്ലോകംകൊണ്ടു പറയുന്നത്.

പാദോനത്രികരാദിപഞ്ചദശഹസ്താംഗുലാന്തോത്തരേ-
ഷ്വഷ്ടാഷ്ടാംഗുലവൃദ്ധിതോന്തരഭവേഷ്വ്യോനിപ്രമേഷ്വഥ
പ്രത്യക്പ്രാഗ്വദനക്രമേണ വിഹിതേ സ്വാല്പേഷു വാƒന്യേഷ്വപി
പ്രാസാദേഷു വിശിഷ്ടജാതിഷു നിജേഷ്ടം കാരയേൽ കാരകഃ.

രണ്ടേകാൽ കോൽ മുതൽ പതിനഞ്ചു കോൽ പത്തുവിരൽ വരെ ഓരോ ഉത്തരദീർഘത്തോടുകൂടിയും, രണ്ടേകാൽ കോൽ ഒരു ഉത്തരദീർഘമായതിന്നു ഏകയോനിയും പടിഞ്ഞാട്ടു നടയും, ഇതിൽ എട്ടുവിരൽ കൂടി വരുന്ന മൂന്നു കോൽ രണ്ടു വിരൽ ഉത്തരദീർഘത്തിന്ന് പഞ്ചയോനിയും കിഴക്കോട്ടു നടയും ഇതിനെ ഓരോ ഉത്തരദീർഘത്തിലും എട്ടെട്ടു വിരൽ കൂട്ടിക്കൂട്ടി കല്പിച്ചു കണ്ടാൽ ഒടുക്കത്തേതിന്ന് പതിനഞ്ചു കോൽ പത്ത് വിരൽ ഒരു ഉത്തരദീർഘവും ഏകയോനിയും പടിഞ്ഞാട്ടു നടയുമായി വരും. ഇ [illegible] അല്പപ്രാസാദങ്ങളാണ്. ഈ പറഞ്ഞ അല്പപ്രാസാദങ്ങളിൽവെച്ച് ഒന്നിനേയൊ, 'ജാതി' 'ഛന്ദസ്സ്' 'വികല്പം' 'ആഭാസം' മുതലായ മഹാപ്രാസാദങ്ങളിൽ വെച്ച് ഒന്നിനേയൊ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥന്റെ ഇഷ്ടമായതിനെ ആചാര്യൻ ശില്പികളെക്കൊണ്ട് പണിചെയ്യിക്കണം.

2

പൂർവ്വശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞ കിഴക്കോട്ടും പടിഞ്ഞാട്ടും നടയായ (ദ്വാരമായ) പ്രാസാദങ്ങളെ ഗ്രാമപുരാദികളുടെ ഇന്നിന്ന ഭാഗങ്ങളിലാണ് പണി ചെയ്യേണ്ടതെന്നതിനെ അനന്തര ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറയുന്നു.

ഈശാദിപ്രതീശപര്യന്തദിക്സ്ഥാഃ
പ്രാസാദാ ഗ്രാമാദികേഷു [illegible]തഥാ.
ശേഷാസ്യാന്യൂതാഃ ശേഷദിക്സംസ്ഥിതാഃ സ്യുഃ—
സ്തത്സ്ഥാപ്യാർച്ചാ പ്രോച്യതേ തത്സയോനിഃ.

ഗ്രാമം പുരം നഗരം ഇതിലുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ഈശാനകോണ് മുതൽ തെക്കെ ദിക്കും കൂടിയുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ പടിഞ്ഞാട്ടു നടയും, ശേഷമുള്ള ദിക്കുകളിൽ കിഴക്കോട്ടു നടയുമായ പ്രാസാദങ്ങളുമാണ് പണി ചെയ്യേണ്ടത്. അതാതു പ്രാസാദങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന പ്രതിമകളെ അതാതു പ്രാസാദങ്ങളുടെ തുല്യയോനികളായും കല്പിക്കണം. പടിഞ്ഞാട്ടു നടയായ പ്രാസാദത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന പ്രതിമ ഏകയോനിയും, കിഴക്കോട്ടു നടയായ പ്രാസാദത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന പ്രതിമ പഞ്ചയോനിയും ആയിരിക്കണമെന്നു താല്പര്യം.

3

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് യോന്യാദികളുടെ നിയമത്തെ പറയുന്നു.

ഇഷ്ടാതാനവിതാനമാനനിചയേ ത്രിഘ്നേഷ്ടഭിർഭാജിതേ
ശേഷോ യോനിരിഹ, വ്യയോ മുനിയുജാം, [illegible]
ഋക്ഷൈ രൂക്ഷം, മപാപ്തി രത്ര ഇ വയോ ഭേദയം, തിഥി സ്ത്രിംശതാ,
വാരോ ഭൂമിധരൈഃ നിധിപ്രഗുണിതേ ധർമ്മാഹൃതേ വാ വ്യയഃ.

ഇഷ്ടമായി കല്പിക്കുന്ന ദീർഘവിസ്താരങ്ങളുടെ അളവിനെ (ചുറ്റിനെ) മൂന്നിൽ പെരുക്കി എട്ടിൽ ഹരിച്ചു ശേഷമുള്ളതു യോനിയും, ഈ മൂന്നിൽ പെരുക്കിയതിനെത്തന്നെ പതിനാലിൽ ഹരിച്ചു ശേഷം വ്യയവുമാകുന്നു, പിന്നെ മേല്പറഞ്ഞ ചുറ്റിനെത്തന്നെ എട്ടിൽ പെരുക്കി പന്ത്രണ്ടിൽ ഹരിച്ചു ശേഷം ആയവും. എട്ടിൽ പെരുക്കിയതിനെ ഇരുപത്തേഴിൽ ഹരിച്ചു ശേഷം അശ്വിന്യാദി നക്ഷത്രവുമാകുന്നു. ഇവിടെ ഇരുപത്തേഴിൽ ഹരിക്കുമ്പോഴ് കിട്ടുന്ന ഫലം വയസ്സാകുന്നു. പിന്നെ മുമ്പ് എട്ടിൽ പെരുക്കി വെച്ചതി

നെത്തന്നെ മുപ്പതിൽ ഹരിച്ചുശേഷം ശുക്ലപ്രതിപദം മുതല്ക്കുള്ള തിഥിയും, എട്ടിൽ ഹരിച്ചു ശേഷം അംശവും ആകുന്നു. ഇവിടെ വ്യയത്തിനു ഒരു പക്ഷാന്തരമുള്ളതിനെ പറയുന്നു. ചുററിനെ ഒൻപതിൽ പെരുക്കി പത്തിൽ ഹരിച്ച ശേഷവും വ്യയം തന്നെയാണ്.

4

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് യോനികളുടെ പേരുകളെ പറയുന്നു.

ധ്വജധൂമസിംഹകുക്കുരവൃഷഖരഗജവായസാഃ ക്രമേണ സ്യുഃ
പ്രാഗാദിയോനയോഽഷ്ടൗ, തേഷ്വയുജഃ സമ്പദേ, യുജോ വിപദേ.

കിഴക്ക് ആദിയായി ക്രമേണ ധ്വജം, ധൂമം, സിംഹം, കുക്കുരം, വൃഷം, ഖരം, ഗജം, വായസം ഇങ്ങനെ യോനികളുടെ പേരുകളാകുന്നു. ഇവയിൽവെച്ച് ഒറ്റപ്പെട്ടവയായ—ധ്വജം–സിംഹം–വൃഷം–ഗജം എന്നീ—യോനികൾ ശുഭങ്ങളും, ബാക്കി ഇരട്ടപ്പെട്ടവ അശുഭങ്ങളും ആകുന്നു. ധ്വജത്തെ 'ഏകയോനി' എന്നും, സിംഹത്തെ 'ത്രിയോനി' എന്നും, വൃഷത്തെ 'പഞ്ചയോനി' എന്നും, ഗജത്തെ 'സപ്തയോനി' എന്നും പറയും.

5

ആയാധിക്യം വ്യയതഃ സമ്പാദ്യം സദ്ഭിരന്യഥാഽഽപത്തിഃ
നക്ഷത്രാദിശുഭത്വം ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രാദിതഃ സുവിജ്ഞേയം.

വ്യയത്തെക്കാൾ ആയം അധികമായിരിക്കുന്നത് വളരെ നല്ലതും, നേരെ മറിച്ച് ആയത്തെക്കാൾ വ്യയം അധികമായാൽ പലപ്രകാരത്തിലും ആപത്തും സംഭവിക്കുന്നതാകുന്നു. നക്ഷത്രാദികളുടെ ശുഭാശുഭങ്ങളെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം മുതലായവയെക്കൊണ്ട് അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

6

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് വയസ്സിനെ പറയുന്നു.

ബാലത്വം കൌമാരം യൌവനമഥ വാർദ്ധകം ച നിധനം ച
പഞ്ച വയാംസ്യേഷ്വന്ത്യം നേഷ്ടം, ശിഷ്ടാനി വാസ്തുനീഷ്ടാനി.

ബാല്യം, കൌമാരം, യൌവനം, വാർദ്ധക്യം മരണം ഇങ്ങനെ അഞ്ചു വയസ്സുകൾ. ഇവയിൽവെച്ച് ഒടുവിലത്തേതായ മരണം കഴിച്ച് ശേഷം നാലും പ്രാസാദങ്ങൾക്കു ഇഷ്ടങ്ങളാകുന്നു; മരണം അനിഷ്ടവുമാകുന്നു.

7

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് നിലത്തിൽനിന്ന് താഴികക്കുടത്തിന്റെ അവസാനംവരെയുള്ള ഉയരത്തിന്റെ നിയമത്തെപ്പറയുന്നു.

ധാമ്നോ വ്യാസേ ശകലീഭൂതേ ദ്വാദശകേ,
മിത്രേന്ദ്രേയ്മാംശൈഃ സമസ്താംശേ ച
വിസ്തൃത്യാ സംയുക്തയാ പാദകാദി–
സ്തൂപ്യഗ്രാന്തോഽഭ്യുച്ഛ്രയഃ സ്യാൽ ചതുർധാ

പ്രാസാദത്തിന്റെ വ്യാസത്തെ ഉപപീഠത്തോടുകൂടി ഭാഗിച്ച് 1 പന്ത്രണ്ടംശത്തോടു കൂടിയ വ്യാസമോ, 2 പതിനാലംശത്തോടുകൂടിയ വ്യാസമോ, 3 ഇരുപതാമംശത്തോടുകൂടിയ വ്യാസമോ, 4 വ്യാസത്തിലിരട്ടിയോ, ഇങ്ങനെ പാദുകത്തിന്റെ ആദി മുതൽ താഴികക്കുടത്തിന്റെ അവസാനംവരെയുള്ള ഉയരം നാലു പ്രകാരത്തിൽ സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

8

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് തറയുടെയും, കാലിന്റെയും (ഭിത്തിയുടെ) ഉയരത്തെ പറയുന്നു.

ഗേഹേ ത്രിഭാഗോർദ്ധ്വഗുണേ പീഠോച്ഛ്രിതാം
സ്തംഭാം, സ്തംഭോഽപ്യംഘ്രിലവർദ്ധിതാൻ ക്രമാൽ
ചതുഷ്കരാദ്യുത്തരവർഗ്ഗകേഷു താൻ
കരോ,തഥാധിഷ്ഠാന മതോഽധിസമ്മിതം.

രണ്ടരക്കോൽ കോൽ മുതൽ മൂന്നു കോൽ പന്ത്രണ്ടു വിരൽ കൂടിയുള്ള മൂന്നു പ്രാസാദങ്ങളും 'മുക്കോൽപരിഷയും', മൂന്നരക്കോൽ കോൽ മുതൽ നാലു കോൽ പന്ത്രണ്ടു വിരൽ കൂടിയ മൂന്നു പ്രാസാദങ്ങളും 'നാൽക്കോൽ പരിഷ'യുമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ കെട്ടു വരെയോരോ കോൽ കൂടുംതോറും ഓരോ പരിഷയും കൂടിക്കൂടി കല്പിക്കണം. മുക്കോൽ പരിഷകൾ ഒന്നു കോലും, നാൽക്കോൽ പരിഷകൾ ഒന്നു കോൽ നാലു വിരലുമാണ് കാലുയരം കല്പിക്കേണ്ടത്. മുകളിലുള്ള ഓരോരോ പരിഷ കൂടുമ്പോഴും കാലുയരത്തിലും നന്നാലു വിരൽ കൂട്ടിക്കല്പിക്കണം. ഇങ്ങനെ കല്പിച്ചാൽ പതിനാലരക്കോൽ കോൽ മുതൽ പതിനഞ്ചു കോൽ പന്ത്രണ്ടു വിരൽ കൂടിയ മൂന്നു പ്രാസാദങ്ങളും പതിനഞ്ചുകോൽ പരിഷയും, അതുകളുടെ നാലു കോൽ കാലുയരവുമായി വരുന്നതാണ്. ഈ പറഞ്ഞ കാലുയരത്തിൽ പകുതി തറ ഉയരവും കല്പിക്കണം. മുക്കോൽ പരിഷകൾ അര കോലും, പതിനഞ്ചു കോൽ പരിഷകൾ രണ്ടു കോലും തറ ഉയരമെന്നു സാരം

9

പൂർവ്വശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞ കാലുയരത്തെയും തറ ഉയരത്തെയും വേണമെന്നാൽ അൽപം കൂട്ടുവാനും കുറക്കുവാനും ഉള്ള നിയമത്തെയാണ് ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് പറയുന്നത്.

അംഗാദ്യൈരുത്തരോത്തരാന്തരഗതോന്മാനം വിഭജ്യ ക്രമാൽ
സംഖ്യാഭിഃ ശിവപക്ഷിഭിർന്നിഗദിതേ സ്തംഭോച്ഛ്രയേ സോച്ഛ്രയാ
അംശം യോജയതു ക്വചിൽ ത്യജതു വാ, മാസൂരകേ സോച്ഛ്രയം
കേതാംഽശാഭിനവാന്തിമൈർവ്വിരഹയേ ദംശം യഥോക്തോച്ഛ്രയൽ.

പൂർവ്വശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം കണക്കാക്കപ്പെടുന്ന ചെരിപ്പിന്റെ മേൽവായിൽനിന്ന് വാരോത്തരക്കീഴിലേക്കാകുന്ന ഉയരത്തെയോ, തറയുടെ മുകളിൽ നിന്ന് വാരോത്തരക്കീഴിലേക്കുള്ള ഉയരത്തെയോ, ആറു മുതൽ പതിനൊന്നു കൂടിയ ആറു സംഖ്യകളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു സംഖ്യകൊണ്ട് ഭാഗിച്ച്, അതിൽ ഒരംശം പൂർവ്വശ്ലോകത്തിൽ

പറഞ്ഞ കാലുയരത്തിൽ കുട്ടകമോ കറക്കകമോ ചെയ്യും. ഇതുപോലെത്തന്നെ മുൻപറഞ്ഞ താളുയരത്തെ ആറു മുതൽ ഒൻപതു കൂടിയ നാലുവിധം സംഖ്യകളിൽ ഒന്നിനെക്കൊണ്ട് ഭാഗിച്ച്, അതിൽ ഒരംശം പൂർവ്വശ്ലോകംകൊണ്ട് പറഞ്ഞ താളുയരത്തിൽ നിന്ന് വേണ്ടിവന്നാൽ കറക്കകമാത്രവും ചെയ്യാം.

10

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് സ്തംഭങ്ങളുടെ വിസ്താരത്തെ പറയുന്നു.

ഭക്തേ പ്രത്യുത്തരാന്തസ്ഥിതചരണസമുത്ഥാനകേƒഷ്ടാങ്കദിഗ്ഭി–
സ്ത്വേകാംശാംശസ്തംഭമൂലപ്രതതിരഥ രസാംശാദിഹീനാഗ്രതാനാൻ
ഭാതസ്തംഭാം സ്തരർഹേ, വിഹിതതതിരലം ന്യൂനഭാഗോന്നതാനാൻ
കർണ്യസ്തംഭാസ്യ കാര്യ്യം ചരണാഗ്രപ്രതാനോത്ര ദണ്ഡഃ.

ഒറ്റത്തൂണ് വേണമെങ്കിൽ; പടി(തറ)യുടെ മുകളിൽ നിന്ന് ഉത്തരത്തിന്റെ കീഴിലേക്കുള്ള ഉയരത്തെ എട്ടുകൊണ്ടോ ഒൻപതുകൊണ്ടോ പത്തുകൊണ്ടോ ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശം കൊണ്ട് കടവിസ്താരവും, ഈ കടവിസ്താരത്തെ മുൻപറഞ്ഞ മൂന്നുപ്രകാരം സംഖ്യകളിൽ ഏതെങ്കിലും സംഖ്യകൊണ്ട് ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശം കുറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അഗ്രവിസ്താരവും ആയി ഒറ്റത്തൂണ് ഉണ്ടാക്കാം. പലതാണെങ്കിൽ അതിന്നുള്ള തൂണിന്ന്, മുൻപറഞ്ഞ ഒറ്റത്തൂണിന്റെ വിസ്താരത്തിൽ പകുതിയോ മൂന്നിലൊന്നോ നാലിലൊന്നോ കുറച്ച് പലതിനേയും പണിചെയ്യേണ്ടുന്ന തൂണും കല്പിക്കാം. അതായത് തൂണിന്റെ അഗ്രവിസ്താരം "ദണ്ഡ്" എന്ന പേരായ ഒരു അളവുസാധനമാകുന്നു.

11

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് തറയുടെ ചുവട്ടിൽ ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രം പണി ചെയ്യാവുന്ന ഉപപീഠം കല്പിക്കേണ്ടുന്ന പ്രകാരത്തെ പറയുന്നു. (ഈ ഉപപീഠം പണിചെയ്യണമെന്ന നിർബ്ബന്ധമില്ലെന്ന താൽപര്യം.)

മാന്യൂരോച്ചേ വിഭക്തേ ശിഖിവിശിഖകരൈഃ ക്ഷ്മാക്ഷമാണേന പാംശതോƒം–
ശോർദ്ധം പാദാംശവൃദ്ധ്യാ ദ്വിഗുണിതചരമം യോജയേദോപപീഠം
ദിഗ്ഭക്തേംശൈഃ ശശാങ്കാദിഭി രിഷുചരമൈ, രേകസാർദ്ധദ്വിഭാഗൈ–
ർദ്ദണ്ഡൈർവ്വാ നിർഗ്ഗതിം ചാƒരചയതു വിലസത്സപാദാംശമംശ്യാദിതാമം.

തറയുയരത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നോ, അഞ്ചിൽ രണ്ടോ, പകുതിയോ, മുക്കാലോ, തറ ഉയരത്തോളമോ, തറ ഉയരത്തിന്റെ ഒന്നേകാലോ, ഒന്നരയോ, ഒന്നേമുക്കാലോ, താളുയരത്തിന്റെ ഇരട്ടിയോ ഉയരം ഉപപീഠത്തിന്ന് കല്പിക്കാം. തറ ഉയരത്തെ പത്തായി ഭാഗിച്ച് ഒന്നു മുതൽ അഞ്ചു വരെ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ടും, മുൻപറഞ്ഞ സ്തംഭാഗ്ര വിസ്താരമാകുന്ന ദണ്ഡിന്ന് തുല്യമായോ, അതിന്റെ ഒന്നരയോ, രണ്ടോ, മൂന്നോ അളവുകൊണ്ടും തറയുടെ പാദകപ്പുറത്ത് നിന്ന് പുറപ്പാടും ഉപപീഠത്തിന്ന് കല്പിക്കാം. ഉപപീഠം തന്റെ അവയവഭംഗികൊണ്ട് ശോഭിച്ചിരിക്കുകയും വേണം.

12

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് തറയുടെ താഴെ വേണമെങ്കിൽ പണിയാവുന്ന 'പത്മം' എന്ന അവയവത്തെ പറയുന്നു.

ഇഷ്ടാധിഷ്ഠാനോച്ഛ്റയം സംവിഭജ്യ
സംഖ്യാഭിഃ ശ്രുത്യാദിനന്ദാന്തിമാഭിഃ
കൢപ്താ ഭേകാംശേന രൂപാനധന്തെ
പത്മം, ധാമ്നോത്സേധതോഽതോഽധികം സ്യാൽ.

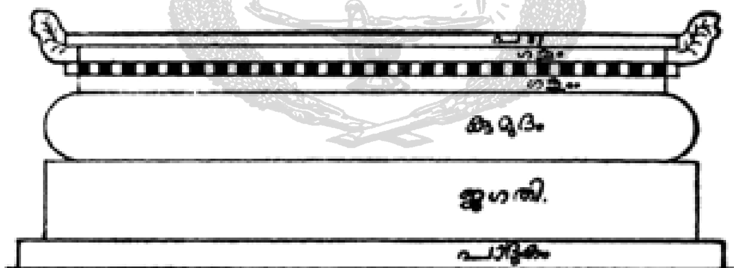
ഇഷ്ടമായിക്കല്പിച്ച തറ ഉയരത്തെ നാലു തുടങ്ങി ഒൻപതുകൂടിയ ആറു സംഖ്യകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ടു അംശിച്ചു, അതിൽ ഒരംശത്തോളം ഉയരത്തോടും പത്മദളാകാരമായും ഇരിക്കുന്ന "പത്മം" എന്ന അവയവത്തെ പാദുകത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ പെരിപ്പിന്റെ മീതെയായി ഉണ്ടാക്കാം. ഇതിനു "പത്മപാദുകം" എന്നും പറയാറുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഉയരവും മുൻശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞതായ പ്രാസാദത്തിന്റെ ഉയരത്തിൽ പെടുന്നതല്ല.

13

ഇനി തറയുടെ അവയവവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

ഭാന്വൈരേ മിഹിരഭാഗയാംശിനി തത്രാംശൈഃ പാദുകം പാദവരൈകൈ,—
ഷ്ടാഭിർജ്ജഗതീം, സപ്തഭിഃ കുമുദകം, ശേഷേ ഭാഗാംശാംശകൈഃ
ത്രിഭ്യാഗ്നിശചീഭിരൈത ഗ്ളം വിധേയൈൽ കമ്പം ഗളം പട്ടികാം
പ്രത്യുദ്ധ്മകരാസ്യകാഭിതശ്ചിതാം സിംഹാദിഭിർമ്മാജലാം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 2

24 അംശിച്ച തറ.

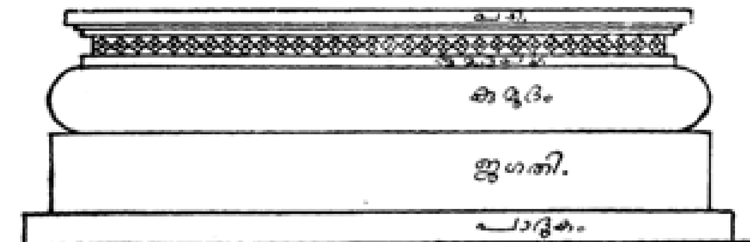
മുമ്പു കല്പിച്ച തറ ഉയരത്തെ ഇരുപത്തിനാലായി ഭാഗിച്ചു അതിൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടു പാദുകത്തെയും, അതിനു മുകളിൽ എട്ടംശംകൊണ്ടു ജഗതിയെയും, അതിനു മുകളിൽ ഏഴംശംകൊണ്ടു കുമുദത്തെയും കല്പിക്കുക. അനന്തരം ശേഷമുള്ള ആറംശത്തെ പത്തായി ഭാഗിച്ചു അതിൽ മൂന്ന്‌-രണ്ട്‌-മൂന്ന്‌-രണ്ട്‌ എന്നീ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ടു ക്രമേണ ഗളം കമ്പം ഗളം പടി എന്നീ അവയവങ്ങളെയും ഉണ്ടാക്കണം. എന്നാൽ ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ പടി എന്ന അവയവം മകരത്തല, സിംഹം മുതലായ അവയവങ്ങളോടുകൂടി പണിചെയ്യുകയും വേണം.

14

വേറെ ഒരു വിധത്തിൽ തറയുടെ അവയവവിഭാഗത്തെയാണ്‌ ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറയുന്നത്‌.

വാസ്വാധാരസമുച്ഛ്റയേ പ്രകൃതിഭക്തേ വാ ത്രിഭിഃ പാദുകം,
ഛന്ദോഭിർജ്ജഗതീം, രസൈഃ കുമുദകം, ചൈകേന തൽപട്ടികാം
ഭാഗാഭ്യാം ഗളപാദുകാൻ വിരചയേ,ദർദ്ധാംശതഃ പട്ടികാം
ക്ഷുദ്രാം, സാർദ്ധതരാംശകേന മഹതീം സോപാംശോല്ലസദ്വാജനാം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 3

21 അംശിച്ച തറ.

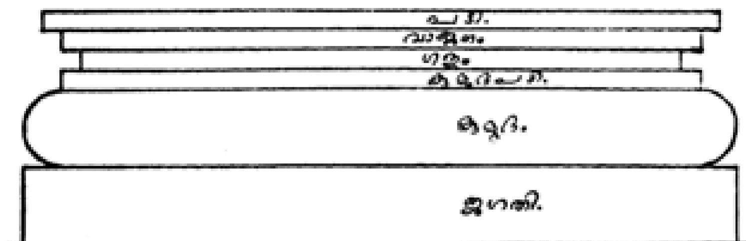
മുമ്പു കല്പിച്ച തറയുയരത്തെത്തന്നെ ഇരുപത്തിയൊന്നായി ഭാഗിച്ച് അതിൽ മൂന്നംശം കൊണ്ടു പാദുകവും, ഏഴംശം കൊണ്ടു ജഗതിയും, ആറംശംകൊണ്ടു കുമുദവും, ഒരംശം കൊണ്ടു കുമുദപടിയും, രണ്ടംശംകൊണ്ട് കാലുകളോടുകൂടിയ ഗളവും, ഈ ഗളത്തിന്റെ മുകളിൽ അര അംശം കൊണ്ടു ഗളപടിയും, അതിന്റെ മുകളിൽ ഒന്നര അംശം കൊണ്ടു വാജനത്തോടു (കോതയോടു) കൂടിയ പടിയും ഉണ്ടാക്കണം.

15

വേറെയും രണ്ടു വിധത്തിൽ തറയുടെ അവയവകല്പനയെ പറയുന്നു.

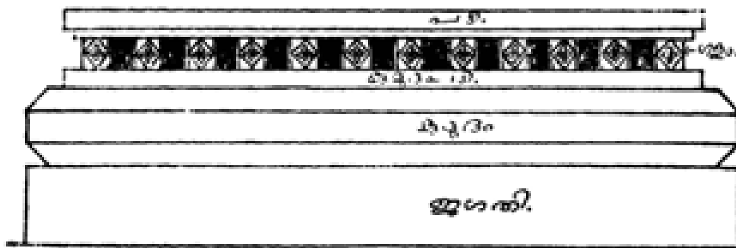
മാന്യേഽസ്മിൻ ദ്വിനവാംശിനി സതി ജഗതീമേകേരവേ ശ്രുത്യപാദയേ,
സ്യുഷ്ടിഭിഃ പട്ടികാ,മന്തരീ മപി രചയേ, ദ്വാജനം ച, പ്രതീം ച
'പ്രത്യുല്ലന്നക്രമാ' ദ്വ്യക്രമ ഇതി കഥിതഃ; പട്ടികാന്തം തഥാഽതഃ
ഖണ്ഡാൻ സാർദ്ധൈകതോ, വാജന മപി സമൈകാംശതഃ പാദബന്ധേ.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 4.

'പ്രതിക്രമം' എന്ന തറ.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 5.

'പാദബന്ധം' എന്ന തറ.

'പ്രതിക്രമം' എന്ന പേരായ തറയ്ക്കു ആകെയുള്ള ഉയരത്തെ പത്തായി അംശിച്ച് നന്നാലംശങ്ങളെക്കൊണ്ടു ക്രമത്തിൽ ജഗതികുമുദങ്ങളേയും, ഒരംശംകൊണ്ട് കുമുദപടിയേയും, ഒരംശംകൊണ്ട് ഗളത്തേയും, അതിന്റെ മുകളിൽ ഒരംശംകൊണ്ട് വാജനത്തേയും, അതിന്റെ മുകളിൽ ഒടുവിലെ അംശംകൊണ്ട് പടിയേയും ഉണ്ടാക്കണം. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 4 നോക്കുക) 'പാദബന്ധ'മെന്ന പേരായ തറക്ക് മേല്പറഞ്ഞ പ്രതിക്രമത്തിന്ന പറഞ്ഞപോലെ കുമുദപടിവരെയും പണിയാം. അതിന്നുമേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ട് ഗളത്തേയും, അതിന്നുമേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ട് വാജനത്തോടുകൂടിയ പടിയേയും ആണ് ഉണ്ടാക്കേണ്ടു്. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 5)

16

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് വാരോത്തരപ്പുറത്തുനിന്ന ജഗതി മുതലായവയുടെ പുറപ്പാടിനെ പറയുന്നു.

> യാവൽ സ്വാരോത്തരാന്തം ഗമയതു ജഗതീം ബാഹ്യതോ മാനസൂത്രാൽ
> തത്തുല്യം കൈരവം, ചോച്ഛ്റയസമചരണോനാർദ്ധപാദാംശകം ച
> ശിഷ്ടം തൽ പട്ടികാബ്ജാദിക മപി ഗമയേൽ മാനസൂത്രാൽ സമന്താൽ
> തത്താച്ഛ്രാമാനരൂപം, ഗമയതു ജഗതീസൂത്രതഃ പാദുകം ച.

വാരോത്തരത്തിന്റെ പുറത്തുകളിൽനിന്ന് തന്റെ (വാരോത്തരപ്പുറത്തിന്റെ) യോനി വരത്തക്കവണ്ണമോ (ചതുരശ്രമായ പ്രാസാദത്തിന്ന എട്ടുവിരൽ, പതിനാറുവിരൽ, ഇരുപത്തുനാലുവിരൽ ഇങ്ങനെ പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ തന്റെ യോനി വരുന്നതാണ്) ജഗതിയുടെ ഉയരത്തോളമോ നാലുഭാഗത്തും ജഗതിക്കു പുറപ്പാടു നിശ്ചയിക്കാം. അതിനോടു സമം കുമുദത്തിന്നും പുറപ്പാടു വേണം. പിന്നെ ഗളം, കമ്പം, പടി മുതലായ എല്ലാ അവയവങ്ങൾക്കും അതാതുകളുടെ ഉയരത്തോളമോ, ഉയരത്തിന്റെ മുക്കാലോ, അരയോ, കാലോ അതാതുകൾക്കു യോനി വരത്തക്കവണ്ണം ഉത്തരപ്പുറത്തുകളിൽനിന്ന പുറപ്പാടു കല്പിക്കാം. പാദുകത്തിന്റെ പുറപ്പാടു കല്പിക്കേണ്ടതു് ജഗതിപ്പുറത്തുകളിൽനിന്നാണ്; മറ്റ അവയവങ്ങളെപ്പോലെ വാരോത്തരത്തുകളിൽ നിന്നല്ലെന്ന താല്പര്യം.

17

> ചിത്രം ത്വധിഷ്ഠാന മിഹാഗ്ര്യരൂപം, സമന്തലീകൃത്യ ശിലാപ്രതാനൈഃ
> വിരച്യ ഗർഭാന്തബഹിർഭിത്തീന്മദ്ധ്യനാഡീ ചയേ ദൃഢാഹം.

മുൻപറഞ്ഞ തറകളിൽ വെച്ച ഇഷ്ടമുള്ളതിനെ പണിചെയ്ത്, ഈ തറയുടെ ഉള്ളിൽ കല്ല് മുതലായതുകൊണ്ടു പണിത്ത ഉൾ, തറപ്പൊക്കംവരെ സമനിരപ്പാക്കി, ഗർഭഗൃഹം, ഭിത്തി,

എടനാഴി, പുറംഭിത്തി ഇവകളെ പ്രാസാദത്തിന്റെ വലുപ്പത്തിന്നനുസരിച്ചു വേണ്ടപോലെ വേർതിരിച്ചു പണിയുകയും വേണം.

18

ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ വലുപ്പത്തിന്നുള്ള വിഭാഗത്തെപ്പറയുന്നു.

വഹ്ന്യാദിതിഥ്യവധികൈകവിഭാഗഭക്തേ
വ്യാസേ ഗൃഹസ്യ നയനാദ്യുരഗാന്തിമാംശൈഃ
പഞ്ചാംശകൈശ്ച വസുഭാഗയുതേƒപി ച ദ്വൌ;
ഗർഭാലയസ്യ വിതതിർന്നവധോദിതേതി.

പ്രാസാദത്തിന്റെ വ്യാസത്തെ മൂന്ന് അഞ്ച് ഏഴ് ഇങ്ങനെ പതിനഞ്ചു കൂടിയ ഒറ്റപ്പെട്ട ഏഴ് സംഖ്യകളെക്കൊണ്ടു ഭാഗിച്ച് ക്രമേണ രണ്ടു മുതൽ എട്ടു കൂടിയ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പ്രാസാദവ്യാസത്തെ എട്ടായി ഭാഗിച്ചതിൽ അഞ്ചംശങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പ്രാസാദവ്യാസത്തിൽ പകുതികൊണ്ടും ഇങ്ങനെ ഒൻപതു വിധത്തിൽ ഗർഭഗൃഹത്തിന്നു വിസ്താരത്തെ കല്പിക്കാം.

19

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ തറ കാൽ ഇവകളുടെ നിയമത്തെപ്പറയുന്നു.

ബാഹ്യസ്തംഭസമുച്ഛ്റയേ വിഭജിതേ വേദാദിശൈലാന്തിമൈ-
രേകാംശാഭ്യധികോച്ഛ്റയാൻ വിതനയാൽ പാദാൻ പുനർഗ്ഗർഭഗാൻ
വേദാദ്യൈരഗാന്തിമൈർവ്വിഭജിതേ സ്തംഭോച്ഛ്റയേƒന്തർഗ്ഗതേ
ഗർഭാഗാരമസൂരകം വിരചയേദേകാംശതഃ സമ്മിതം.

പുറത്തെ ഭിത്തിയുടെ ഉയരത്തെ നാലു മുതൽ ഏഴ് കൂടിയുള്ള സംഖ്യകളിൽ ഒന്നിനെക്കൊണ്ടു ഭാഗിച്ചു, അതിൽ ഒരംശവും പുറത്തെക്കാലുയരവും കൂടിയതായിരിക്കണം ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ കാൽ (ഭിത്തി) ഉയരം. ഈ ഗർഭഗൃഹഭിത്തിയുടെ ഉയരത്തെ നാലു മുതൽ എട്ടു കൂടിയ അഞ്ചു സംഖ്യകളിൽ ഒന്നിനെക്കൊണ്ടു ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശത്തോളം ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ തറ ഉയരവും കല്പിക്കണം.

20

ഇതു കൊണ്ട് ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ തറയുടെ അവയവങ്ങളെപ്പറയുന്നു.

മസൂരേƒദ്രിവിഭാജിതേ ശശികരാക്ഷ്യംശൈഃ ക്രമാൽ പാദുകം
കണ്ഠാൽ ജംഗതകൈരവേ ച, പരിശിഷ്ടാംശേ തു ഷോഡശാംശീകൃതേ
ചന്ദ്രാശ് വിന്ദുകരൈഃ ക്രമാൽ കുമുദപട്ടീകണ്ഠതൽപട്ടികാ
സ്സോപ ഭാജന, മേതയോസ്സ കുമുദം വസ്വംശമാകല്പയേൽ

മുൻപറഞ്ഞ ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ തറയുയരത്തെ ഏഴായി ഭാഗിച്ചു ഒരംശംകൊണ്ടു പാദുകവും രണ്ടംശംകൊണ്ടു ജഗതിയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു കുമുദവും പണി ചെയ്യണം. ശേഷമുള്ള രണ്ടംശത്തെ ആറുഭാഗമാക്കി അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ടു കുമുദപട്ടിയും രണ്ടംശംകൊണ്ടു ഗളവും, ഒരംശംകൊണ്ടു ഗളപട്ടിയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു 'വാജനമോടുകൂടിയ പട്ടിയും ഉണ്ടാക്കണം. ഈ അധ്യായത്തിലെ പതിനഞ്ചാം ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞതായ 'പ്രതിക്രമം', 'പാദബന്ധം' എന്നീ രണ്ടു വിധം തറകൾക്കും, ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ തറയ്ക്കും കുമുദം അഷ്ടാശ്രമായിട്ടും പണിചെയ്യാവുന്നതാണ്.

21

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഭിത്തികളുടെ വണ്ണത്തെ പറയുന്നു.

ബാഹ്യാ ഗേഹവ്യാസഭാഗാംശതഃ സ്യാൽ ഭിത്തിഃ, പരാ ഗർഭഗേഹാംശതോ വാ
ന്യൂനാധീ സമന്താദുഭയോരന്തരാളേ സന്ത്യജ്യ വാ ഭിത്തിയുഗ്മം ഗൃഹേƒല്പേ.

പ്രാസാദവ്യാസത്തിന്റെ എട്ടിലൊന്ന പുറത്തെ ഭിത്തിയ്ക്കും, ഗർഭഗൃഹവ്യാസത്തിന്റെ എട്ടിലൊന്ന ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ ഭിത്തിയ്ക്കും വണ്ണം കല്പിയ്ക്കണം. ഈ ഭിത്തികളുടെ ഇടയിൽ, ഈ ഭിത്തികൾ കഴിച്ച് ബാക്കി ഭാഗംകൊണ്ട് നാലുപുറവും ഇടനാഴിയും, കല്പിക്കണം. എന്നാൽ പ്രാസാദം വളരെ ചെറുതാണെങ്കിൽ ഈ പറഞ്ഞ രണ്ടു ഭിത്തികളെയും ഒന്നായി കൂട്ടിച്ചേർത്ത് പണിചെയ്യാം. ഗർഭഗൃഹം കഴിച്ച ബാക്കിയുള്ള ഭാഗം മുഴുവനും ഭിത്തിവണ്ണമാക്കി പണി ചെയ്യാമെന്നർത്ഥം.

22

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഗർഭഗൃഹം മുതലായതിനെത്തന്നെ പക്ഷാന്തരമായി വേറെ രണ്ടു പ്രകാരത്തിൽ കൂടി പറയുന്നു.

വിസ്താരേƒല്പഗൃഹേ ക്വചിദ്ദ്വിശിവഭക്തേƒന്തഃപദേ പീഠികാം,
പംക്ത്യാ ഗർഭഗൃഹം കരോതു, പരതഃ പംക്ത്യാ ച ഭിത്തിം ഘനാം
തസ്മിൻ നന്ദവിഭാജിതേ സതി വിധായൈവം, തതോ വീഥികാം
ഭിത്തിം ചോഭയപംക്തിതോ വിരചയേൽ ദ്വാരം ച കോഷ്ഠേƒഗ്രതഃ.

ഏറ്റവും ചെറിയ പ്രാസാദമാണെങ്കിൽ ആ പ്രാസാദത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെയും ദീർഘത്തെയും സമമായി അഞ്ചഞ്ചായി ഇരുപത്തഞ്ചു കള്ളി വരമാറ് ഭാഗിച്ച്, നടുവിലെ കള്ളിയിൽ പീഠത്തെയും, അതിന്റെ നാലുപുറവും ഉള്ള എട്ടു കള്ളികളെക്കൊണ്ട് ഗർഭഗൃഹത്തെയും, അതിന്റെ പുറമെയുള്ള പതിനാറു കള്ളികളെക്കൊണ്ട് (ആ കള്ളിയുടെ വിസ്താരത്തോളം വണ്ണമുള്ള) ഭിത്തിയെയും നിശ്ചയിക്കാം. ഈ പ്രാസാദദീർഘവിസ്താരങ്ങളെത്തന്നെ സമം ഒൻപതിതയായി എൺപത്തിഒന്ന കള്ളി വരമാറു ഭാഗിച്ച് നടുവിലുള്ള കള്ളിയിൽ പീഠത്തെയും, അതിന്റെ പുറമുള്ള എട്ടു കള്ളികൊണ്ട് ഗർഭഗൃഹത്തെയും അതിന്റെ പുറമുള്ള പതിനാറു കള്ളികൊണ്ട് ഗർഭഗൃഹഭിത്തിയെയും കല്പിക്കാം. എന്നാൽ നാലു പുറവും ഇരുപത്തിനാലു കള്ളി ശേഷിച്ചുവല്ലൊ അതിൽ എല്ലാറ്റിലും വെച്ച് പുറമെയുള്ള കള്ളികൊണ്ട് പുറത്തെ ഭിത്തിയും, പിന്നത്തേതുകൊണ്ട് ഇടനാഴിയും പണി ചെയ്യണം. രണ്ടു ഭിത്തിയിലും നേരെ മുമ്പിലുള്ള കള്ളിയിൽ ആ കള്ളിയുടെ വ്യാസത്തോളം വിസ്താരമുള്ള ദ്വാരവും വെയ്ക്കണം. മുക്കോൽ പരിധി മുതൽ അഞ്ചു കോൽ പരിധി കൂടിയുള്ള പ്രാസാദങ്ങൾക്ക ഇടനാഴി കൂടാതെ ഘനഭിത്തിയായി പണിയുകയാണ ഉത്തമം.

23

ഇനി അഞ്ചു ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ട് പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനവിഭാഗങ്ങളെയാണ് പറയുന്നത്.

കൃത്വാ ഗർഭഗൃഹം കലാദ്വികൃതികാഷ്ടാദ്യം സമന്താൽ പദേ,
ബ്രാഹ്മേ പഞ്ചദശാംശകാൻ വിരചയേൽ സൌമ്യാഗ്രസൂത്രൈഃ സമം
തൽപൃഷ്ഠസ്ഥിതദേവമാനുഷപിശാചാഖ്യാംശകേഷു ക്രമാ
ദീശേചാമശനവാംശകാനപി, തതഃ സ്വം സ്വം പദം കല്പയേൽ.

ഗർഭഗൃഹത്തെ ഏഴേഴ് നാൽപത്തിൻപതു പദങ്ങൾ (കള്ളികൾ) ആയി കല്പിച്ചാൽ മദ്ധ്യപദത്തിന്ന് 'ബ്രാഹ്മപദമെന്നും, ഇതിന്റെ പുറമെയുള്ള എട്ടുകള്ളികൾക്ക 'ദൈവ' പദമെന്നും, ഈ ദൈവപദത്തിന്റെ പുറമെയുള്ള പതിനാറു കള്ളികൾക്ക 'മാനുഷപദമെന്നും, ഈ മാനുഷപദത്തിന്റെ പുറമെയുള്ള ഇരുപത്തിനാലു കള്ളികൾക്ക 'പൈശാച'പദമെന്നും പേരുകളാകുന്നു. അതിൽ ബ്രാഹ്മപദത്തെ തെക്കുവടക്ക രേഖകളെക്കൊണ്ട് സമവിസ്താരങ്ങളായി പതിനാറും, അതിന്റെ പിന്നിലുള്ള ദൈവ മാനുഷ പൈശാച പദങ്ങളെ ക്രമേണ തെക്കുവടക്ക രേഖകളെക്കൊണ്ട് സമങ്ങളായി പതിമ്മൂന്നും, പതിനൊന്നും, ഒൻപതും ആക്കി ഭാഗിച്ച്, അതാതു ദേവന്മാർക്ക പറയാൻ പോകുന്ന വിധമുള്ള അതാതു അംശങ്ങളിൽ പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനത്തെ കല്പിക്കുകയും വേണം.

24

ഇന്നിന്ന ദേവന്മാരെ പ്രതിഷ്ഠിപ്പാൻ, ഇതിന്ന മുമ്പിലെ ശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞ അംശങ്ങളിൽ, ഇന്നിന്ന അംശം വേണം എന്നുള്ളതിനെപ്പറയുന്നു.

ബ്രാഹ്മേഽംശേഽന്തരനന്തരേ മഹതി ചാഽല്പേ ച ശൈവലിംഗേ, ഹരേ
ർത്തിര്യേ ദ്രുഹിണാംശമദ്ധ്യപദതഃ, സ്കന്ദസ്യ ഗുഹേശാച്യുതേ.
ഷഷ്ഠേ സംജ്ഞിതി പ്രതിഷ്ഠിതപദം, ശാർങ്ഗിണഃ പാരേ വാഽപ്യമേ
പ്രോക്തം, ശാസ്തുരിതി ഷോഡശേ, ഗണപതേ വിംശേ തദൈകോത്തരേ.

ഒരു കോലിൽ താഴെ വലിപ്പമുള്ള ശിവലിംഗങ്ങൾ 'അല്പലിംഗ'ങ്ങളും, ഒരുകോൽ മുതൽ അഞ്ചുകോൽ വരെ വലിപ്പമുള്ള ലിംഗങ്ങൾ 'മഹാലിംഗ'ങ്ങളുമാകുന്നു. ഇതിൽ മഹാലിംഗമാണ് പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മപദത്തിലെ നടുവിലെ അംശത്തിലും, അല്പലിംഗമാണ് പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മപദത്തിന്റെ മദ്ധ്യാംശത്തിൽ നിന്ന പിന്നാക്കം രണ്ടാമത്തെ അംശത്തിലും, വിഷ്ണുവിനെയാണെങ്കിൽ മൂന്നാമത്തേതിലും, സുബ്രഹ്മണ്യൻ ശങ്കരനാരായണൻ ഇവരെയാണെങ്കിൽ നാലാമത്തേതിലും, ദുർഗ്ഗയെ ആറാമത്തേതിലും ആണ് പ്രതിഷ്ഠിക്കേണ്ടതു. ശങ്കരനാരായണനെ പക്ഷാന്തരമായി ഏഴാമത്തെ അംശത്തിലും പ്രതിഷ്ഠിക്കാം. അയ്യപ്പനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതു പതിനാറാമത്തെ അംശത്തിലും, ഗണപതിയെ ആണെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മപദത്തിന്റെ നടുവിലെ അംശത്തിൽ നിന്ന പിന്നാക്കം ഇരുപതാമത്തെയോ ഇരുപത്തൊന്നാമത്തെയോ അംശത്തിലുമാണ് പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനം കല്പിക്കേണ്ടതു. പിന്നാക്കം നീക്കുവാൻ പറഞ്ഞതു മുഴുവനും ബ്രാഹ്മപദത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ നിന്നാണെന്ന പ്രത്യേകം ഓർക്കുകയും വേണം. ഇതിനെയാണ് പൃഷ്ഠഗമനം കല്പിക്കേണ്ടതു.

25

ഇപ്രകാരം പിന്നിലേയ്ക്കുള്ള ഗമനം പറഞ്ഞു. ഇനി വടക്കോട്ടും ഈശാനകോണിലേയ്ക്കുള്ള ഗമനത്തെപ്പറയുന്നു.

കൃത്വൈവാഗ്രേഽഖില മത്ര സൂത്ര, മഥ മദ്ധ്യാൽ പാദവിസ്താരതേ
സ്വീഷൽകൃതപാദ്യശതാംശകം പ്രതിഗമയ്യോദീചി, ചൈന്ദ്രാഗ്രഗം
സവ്യേ, ചാപീശഹരീശയോഃ പുനരിദം വാച്ച്യാംശതോ വാഽധികേ
തിര്യക്ശ്യൂലം ഗമയേ ധ്രുവം യവയുഗം വാഽപ്യോത്തരം സന്ധിതഃ.

പിന്നിലേയ്ക്കു ഗമനം മേൽപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ച ശേഷം നേരെ തെക്കുവടക്കായി ഒരു സൂത്രം വലിക്കുക. മുമ്പ് പൃഷ്ഠഗമനം കല്പിച്ചേടത്തു തെക്കുവടക്കായി വലിച്ച് ഈ

ഭാഗമായിരുന്നാൽക്കൂടി വടക്കോട്ടും നീക്കാവുന്നതാണ്. എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും അതാതു പ്രാസാദത്തിനുള്ള പാദവിസ്താരത്തിന്റെ ദ്വാദശഭാഗത്താൽ ഒരംശമാണ് ആ നീക്കം വേണ്ടതു. എന്നാൽ ശിവന്റെ പൂജാഭാഗത്തിന്റേയും, ശേഷനാരായണന്റെ ബിംബത്തിന്റെ ദ്വാദശഭാഗത്താൽ ഒരംശമായിട്ടും ഈ ഉത്തരഗമനത്തെ കല്പിയ്ക്കും. ഇപ്രകാരം വടക്കോട്ടുള്ളഗമനം കല്പിച്ച് ശിഖരത്തിൽനിന്നു നേരെ കിഴക്കോട്ടും ഒരു സൂത്രത്തെ വയ്ക്കു്. ആ സൂത്രങ്ങളുടെ സന്ധിയിൽനിന്നു ഈശാനകോണിലേയ്ക്കും ഒരു ഗമനം കല്പിയ്ക്കണം. ആ ഗമനം എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും അതാതു ബിംബത്തിന്റെ (ഒരംശമായ) ഒന്നോ രണ്ടോ ബിംബയവമാണ് വേണ്ടതു. ഇതിനെ ഈശാനഗമനവുംകൂടി കഴിച്ചിരിക്കുന്ന ബിന്ദുവിൽ ബിംബത്തിന്റെ മദ്ധ്യം വരുമാറ് പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കുകയും വേണം.

26

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു ബൃഹദ്ദേവബിംബമാണ് പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ അവിടെ അർച്ചനാബിംബത്തെയും മൂലബിംബത്തെയും പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കുവാനുള്ള സ്ഥാനത്തെ പറയുന്നു.

ബ്രാഹ്മേ കൌതുക, മാമരേ ന സഹ മൂലാർച്ചാം സ്ഥിതാ, മാസ്ഥിതാ
മീശാനാന്തസംയുതേ, സ്മൃതദേവാംശേ ശയാനാ മപി.
ഗർഭേ ഷോഡശവർഗ്ഗഭാജിനി പദൈർബ്രാഹ്മം ചതുർഭിർഭജേ-
ന്നൈർദ്ദൈവ്യകോഷ്ഠ്യപങ്ക്തിഭിഃ സ്വന്തരൈ പൈശാചാൻ പ്രകല്പ്യേദ് ബഹിഃ.

ബിംബം ബൃഹദ്ദേവതയാണെങ്കിൽ അതിന്റെ അർച്ചനാബിംബത്തെ ബ്രാഹ്മപദത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കണം. ബൃഹദ്ദേവബിംബം അതു നില്ക്കുന്നതാണെങ്കിൽ ദേവമദ്ധ്യപദത്തിലും, ഇരിയ്ക്കുന്നതാണെങ്കിൽ അതിന്റെ മാനുഷപദത്തിൽ സ്പർശിയ്ക്കുമാറ് ദൈവപദത്തിലും, കിടക്കുന്നതാണെങ്കിൽ ദൈവപദവും മാനുഷപദവും കൂടുന്ന മദ്ധ്യത്തിലും ബിംബത്തിന്റെ മദ്ധ്യം വരത്തക്കവണ്ണം പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കണം. ഇനി പദത്തെ കല്പിയ്ക്കേണ്ടതിനെ വേറെ ഒരു പക്ഷാന്തരമായി പറയുന്നു. ഗർഭഗൃഹത്തെ ദീർഘത്തിലും വിസ്താരത്തിലും പതിനാറു അംശിച്ച് ഇരുനൂറ്റിഅമ്പത്താറു പദമാക്കി, മദ്ധ്യത്തിൽ പതിനാറ് പദംകൊണ്ടു ബ്രാഹ്മപദത്തെയും, അതിനു പുറം മുമ്മൂന്നു വരി പദങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദൈവപദത്തെയും, അതിനു പുറമുള്ള ഈരണ്ടുവരി കള്ളികളെക്കൊണ്ടു മാനുഷപദത്തെയും, പിന്നത്തെ (എല്ലാറ്റിനും പുറമെയുള്ള) വരികൊണ്ടു പൈശാചപദത്തെയും കല്പിയ്ക്കും.

27

ബൃഹദ്ദേവതയിൽ തന്നെ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ ഒരു വിശേഷം കൂടിയുണ്ടു്. അതിനെ പറയുന്നു.

ബ്രാഹ്മേ ഷോഡശ മംശകം സപ്രഭതോ മദ്ധ്യാൽ, ഋജ്വാതവേദ്യകം
വാമേ ചപപൃഷ്ഠായ വഹ്നിഭുവി ബിംബം സ്ഥാപയേൽ സ്ഥാസ്നുകം.
ഏവം മാനുഷമദ്ധ്യതോഥഗമയിത്വാ പൃഷ്ഠതോ വാഽത്ര-
ശ്ലാംശേ സ്ഥാപയതു സ്വമൂലമനുബിംബം സാമ്പ്രദായേ വിദുഃ.

സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ ബൃഹദ്ദേവബിംബമാണ് പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതെങ്കിൽ, ബ്രാഹ്മപദത്തിന്റെ പതിനാറിലൊന്നു ആ ബ്രാഹ്മപദമദ്ധ്യത്തിൽ [illegible] ദേവന്റെ വലത്തോട്ടും, ബ്രാഹ്മപദത്തിന്റെ പതിനാറിൽ ഒന്നു അംശം ദേവന്റെ എതിരോട്ടും നീക്കി, അവിടെ മദ്ധ്യം വരത്തക്കവണ്ണം വേണം അർച്ചനാബിംബത്തെ പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കേണ്ടതു്. ഇപ്രകാരം

തന്നെ മാനംപത്രത്തിന്റെ പതിനാറിൽ ഒരംശം മാനംപത്രമദ്ധ്യത്തിൽ നിന്നു പടിഞ്ഞാറാക്കവും. മാനംപത്രത്തിന്റെ പതിനാറിൽ ഒന്നു അംശം ദേവന്റെ ഇടത്തോട്ടും നീക്കി, അവിടം മദ്ധ്യം വരുമാറ് മൂലബിംബത്തെയും പ്രതിഷ്ഠിക്കണം.

—:*:—

മൂന്നാമദ്ധ്യായം

(ഏകതലവിധി)

1

ഇനി രണ്ടു ശ്ലോകംകൊണ്ടു ഓവിന്റെ ലക്ഷണത്തേയും സ്ഥാനത്തെയും പറയുന്നു.

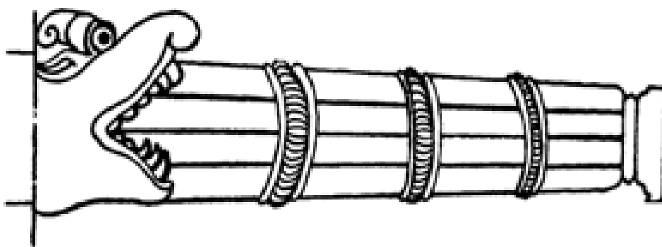
പ്രത്യന്തേ വാ ഗളാന്തേ ഽപ്യഥ തദ്ഗതമൈശേ ഽഥ സൂത്രേ ഽംബുമാർഗ്ഗം
സോമേശാനാന്തരോർദ്ധ്വേ പ്യുപസ്ഥനാഭശഭാഗാദികം വാ വ്യതീത്യ
മാനൂരോത്സേധമാത്രം, ചരണവിരഹിതം, വാർദ്ധവ്യൾം പ്രണാളം
നിഷ്ക്രാന്തം ബാഹ്യതോ, ന്യഗ്ഗ്നിനിഹിതമധികദ്ധ്യം തദർദ്ധാംശമാത്രം.

തറയുടെ അവയവങ്ങളായ പടിയുടെയോ ഗളത്തിന്റെയോ അവസാനത്തിൽ (ശ്രീകോവിലിന്റെ ഉള്ളിൽനിന്നു വെള്ളം പോകത്തക്കവിധം) ഓവിന്റെ മേൽഭാഗം വരുമാറും, പ്രാസാദത്തിന്റെ നേരെ വടക്കോട്ടുള്ള മദ്ധ്യസൂത്രത്തിൽനിന്നു ഈശാനകോണു വരെയുള്ള ദീർഘത്തെ എട്ടോ ഒൻപതോ പത്തോ ആക്കി അംശിച്ചു അതിൽ ഒരംശം പ്രാസാദമദ്ധ്യസൂത്രത്തിൽനിന്നു കിഴക്കോട്ടു നീക്കി അവിടെ ഓവിന്റെ മദ്ധ്യം വരുമാറും ഓവു വെക്കണം. ഈ ഓവിനു തറയുടെ ഉയരത്തോളമോ അതിന്റെ മുക്കാലോ അര ഉയരത്തിന്റെ ഒന്നരയോ അംശം നീളം പുറത്തേക്കും, ആ പുറത്തേക്കുള്ള ദീർഘത്തിൽ പകുതി നീളം തറയുടെ അകത്തേക്കും ഉണ്ടായിരിക്കയും വേണം.

2

സപ്തായാമാംഗുലാംശകാദിപ്രവിതതനിജമൂലാനലാംശാദിവിസ്തീ-
ർണ്ണാഗ്രം വിസ്താരമുല്യുത്തിപദ്മഘനം ത്ര്യംശക്ലൃപ്താംബുമാർഗ്ഗം
വൃത്തവ്യാളാസ്യമദ്ധ്യപ്രസൃതനിജമുഖോജ്ജലം ഗോമുഖം തത്
മുക്താദാമാദിവല്ലീവലയപരിവൃതം ശുണ്ഡ്യഗ്രി ഷ്ഠണ്ഡിതം ച.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 6.

ഗോമുഖം (ഓവ്.)

കാല് ഭിത്തിയുടെ പുറത്തുള്ള ദീർഘത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നോ നാലിലൊന്നോ അഞ്ചിലൊന്നോ കടവിസ്താരത്തോടുകൂടിയതായും. ഈ കടവിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നോ നാലിലൊന്നോ അഞ്ചിലൊന്നോ അഗ്രവിസ്താരത്തോടു കൂടിയതായും, ഈ വിസ്താരത്തോളമോ അതിന്റെ മുക്കാലോ പകുതിയോ ഘനത്തോടു കൂടിയതായും, വിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്ന വീതിയുള്ള വെള്ളപ്പാലോടു കൂടിയതായും, പിളർന്നിരിക്കുന്ന വ്യാളമുഖത്തിന്റെ ഉള്ളിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടപോലെ ഇരിക്കുന്നതായി മനോഹരമായി ഇരിക്കുന്ന കഴയോടുകൂടിയതായും, മുത്തുമാലകൾ മനോഹരലതകൾ ഇത്യാദികളെക്കൊണ്ടും വലയങ്ങളെക്കൊണ്ടും ആനയുടെ പുറം, (ഇമ്പിലക്ക) പോലെ ഇരിക്കുന്ന അലങ്കാരവിശേഷങ്ങളെക്കൊണ്ടും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതായും ഇരിക്കണം.

3

ഇനി മൂന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട് തൂണുകളുടെ സ്ഥാനത്തെയും, എണ്ണത്തെയും, ആകൃതി മുതലായതിനെയും മറ്റും പറയുന്നു.

> സ്തംഭാഃ കോണചതുഷ്കമധ്യവിദിശാവശ്യാഃ സ്യുഃ പ്രാഗുത്തരാഃ
> സാമാന്യേന സമാന്തരാഃ സ്വരവിമാനേഷൂദിതാ ദ്വാദശ
> ഏതേ വിംശതി ദിശമോഃപ്രകൃതികേഷ്വേതേഷു തേ നൈകധാ
> പ്രോക്താഃ സ്വാകൃതിഭേദനക്രമവശാ,ദേഷ്വപ്യയേൽ ചോത്തരം.

മുക്കോൽപരിഷ ഇടത്തി പ്രാസാദത്തിങ്കൽ വരിയുടെ മുകളിൽ ഏകവിസ്താരം കപ്പമായി വരുമാറ്, കോണുകളിൽ നാലെണ്ണം, കിഴക്ക് തെക്ക് പടിഞ്ഞാറ് വടക്ക് എന്നീ ദിക്കുകളിൽ ഈരണ്ടും ഇങ്ങനെ പന്ത്രണ്ട് തൂണുകൾ സ്ഥാപിക്കണം. പതിനൊന്നു കോൽപരിഷ ഇടത്തി പ്രാസാദങ്ങളിൽ ഇരുപതു തൂണുകൾ ഉണ്ടാക്കാവുന്നതാണ്. ഈ തൂണുകൾ ആകൃതികൊണ്ടും, അലങ്കാരംകൊണ്ടും മറ്റും അനേകവിധത്തിലുണ്ട്. ഈ തൂണുകളിന്മേൽ ഉത്തരം വെയ്ക്കുകയും വേണം.

4

മേൽപറഞ്ഞ തൂണുകളുടെ ആകൃതിവിശേഷങ്ങളെ പറയുന്നു.

> കാര്യാഃ സ്യുശ്ചതുരശ്രകാ ഹ്യഷ്ടാഷോഡശകോണാഃ, സവൃത്താ വർത്തുലാഃ,
> വിസ്താരത്രിഗുണോപരി ത്രിഗുണവിസ്താരാന്വിതാഷ്ടാശ്രകാഃ
> മൂലോത്ഥാവിതകണ്ഠസൂത്രചതുരശ്രോദ്ധ്വാംശവൃത്താഃ പുനഃ
> ശ്രേണ്യാമേവ ചിത്രവൃത്തചിരാ വാ*ff*ശ്ശ്യുഗേഹോചിതാഃ.

തൂണുകൾ ചതുരശ്രമായോ, അഷ്ടാശ്രമായോ, ഷോഡശാശ്രമായോ, വൃത്തമായോ പണിചെയ്യാം. പിന്നെ കണ്ഠത്തിൽനിന്ന കടവിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടിയോളം മുകളിലേയ്ക്ക് ചതുരശ്രവും, അവിടെനിന്ന മുകളിലേയ്ക്ക് മേൽപറഞ്ഞ ദീർഘത്തോളം (കടവിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടിയോളം) അഷ്ടാശ്രമായും, ഈ അഷ്ടാശ്രം കഴിഞ്ഞാൽ മേൽപട്ട തൂണിന്റെ അഗ്രംവരെ ചതുരശ്രമായും പണിചെയ്യാം. പിന്നെ കടവിസ്താരത്തിന്റെ കണ്ഠത്തോളം കണ്ഠത്തിൽനിന്ന മുകളിലേയ്ക്ക് ചതുരശ്രവും, ശേഷം ഭാഗം വൃത്തവുമായും ഇതു പണിചെയ്യാം. പൂർവ്വശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞപോലെ ഇരിക്കുന്ന അലങ്കാരവിശേഷങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പല വിധത്തിലുള്ള വലയങ്ങളെക്കൊണ്ടും, അതാതു പ്രാസാദങ്ങളുടെ ആകൃതിയെയും, അനുസരിച്ച് തൂണുകൾ മനോഹരങ്ങളാക്കിത്തീർക്കുകയും വേണം.

5

തൂണുകളുടെ അവയവങ്ങളെ പറയുന്നു.

ദാമാം കൃത്വാ ഖണ്ഡമായതചരണോച്ചാം, ഘടം ഖണ്ഡയുഗ്മ-
വ്യാസം സാംഘ്ര്യാർദ്ധഖണ്ഡോച്ഛ്റയ, മുദധിതതാം ഖണ്ഡതോഽംഘ്ര്യൂനതീവ്രാം
മണ്ഡിം, ഖണ്ഡപ്രമാംഘ്ര്യംശകരഹിതഘനാം വീരകാണ്ഡം, ശരാങ്ഘ്രി-
യോഗച്ഛ്റിത്ഖണ്ഡദീർഘാം ചരണതതതദർദ്ധോച്ഛ്റയാം പോതികാം ച.

തൂണിന്റെ അഗ്രവിസ്താരമാകുന്ന ഖണ്ഡ് ഒന്നു കൂടിയകലത്തോളം വിസ്താരത്തോടും കാൽ ഖണ്ഡ് ഉയരത്തോടും കൂടിയ 'ദാമ'യെയും, (ഇതു തൂണിന്റെ ശിരസ്സുപോലെ ഇരിക്കുന്ന ഒരു അവയവമാണ്. തൂണ വൃത്തമാണെങ്കിൽ ഇതും വൃത്തവും, ചതുരമാണെങ്കിൽ ചതുരവുമാണ് വേണ്ടതു്) ഒന്നു ഖണ്ഡ് വ്യാസത്തോടും ഒന്നേകാൽ-ഒന്നര-ഒന്നേമുക്കാൽ ഇതിലൊന്നിലും ഒരു വിധത്തിൽ ഉയരത്തോടും കൂടിയ കുംഭത്തെയും, നാലു ഖണ്ഡ് വിസ്താര(സമചതുര)ത്തോടും മുക്കാൽ ഖണ്ഡ് ഉയരത്തോടും കൂടിയ മണ്ഡിപ്പലകയെയും, ഒരു ഖണ്ഡ് വിസ്താര(സമചതുര)ത്തോടും മുക്കാൽ ഖണ്ഡ് ഉയരത്തോടും കൂടിയ വീരകാണ്ഡത്തെയും, മൂന്നോ നാലോ അഞ്ചോ ഖണ്ഡ് ദീർഘത്തോടും തൂണിന്റെ കടയോളം വിസ്താരത്തോടും അതിൽ പകുതി ഉയരത്തോടും കൂടിയ പോതികയെയും പണി ചെയ്യണം. ഇവയിൽ ദാമ തൂണിന്റെ വൃത്തിലെ അവയവവും കുംഭം മണ്ഡിപ്പലക വീരകാണ്ഡം പോതിക ഇവ നാലും മുകളിൽ ക്രമേണ ഉണ്ടാകേണ്ടവയായുള്ള അവയവങ്ങളാകുന്നു.

6

അടുത്ത ഏഴ് ശ്ലോകങ്ങൾ കൊണ്ട് പ്രാകാരലക്ഷണം മുതലായതിനെ പറയുന്നു. അതിൽ ഈ ശ്ലോകം കൊണ്ട് പ്രാകാരം വെപ്പാനുള്ള സ്ഥാനത്തെ പറയുന്നു.

ഭിത്തിവ്യാസ മിതൈർവ്വിഭജ്യ ബഹിരത്ര പഞ്ചസപ്താംശകാൻ
കൃത്വാ കല്പിതസൂത്രസംസ്ഥിതിജമധ്യപ്രാകാരയോഗാദ്യുഥ
മധ്യാന്തശ്ച മതീര്യ്യ ദിക്ഷു രചയേ പ്രാകാരണി ത്വിഷ്ടം പ്രതേ-
ഷ്വ്രപ്രാകാര മൃതേ ഘനാനി കൃതശോഭാന്യുച്ഛ്റിതസ്തോരണൈഃ.

ഭിത്തിവണ്ണത്തെ പത്രണ്ടായി അംശിച്ച്, അഞ്ചംശം പുറത്തുപോലും ഏഴംശം അകത്തേക്കും നീക്കിയേടത്തു കട്ടിളക്കാലിന്റെ മധ്യം വരമാറ് പാടി(ത്ത)യുടെ മുകളിലായും പ്രാസാദമധ്യത്തിൽനിന്നു കട്ടിളമധ്യം പ്രദക്ഷിണമായി ഗമിപ്പിച്ചും കിഴക്ക മുതലായ നാലു ദിക്കുകളിലും പ്രാകാരം വെക്കണം. മുൻപറഞ്ഞതിനുള്ള പ്രാകാരം കഴിച്ച ശേഷമുള്ള പ്രാകാരം ഘനങ്ങളായിട്ടും (കല്ലുകൊണ്ട് പ്രാകാരത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ പടുത്ത് പഴുതു കൂടാതെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ് ഘനപ്രാകാരം) പണി ചെയ്യാം. ഈ പ്രാകാരങ്ങളുടെ മേൽഭാഗത്ത് (പറയാൻ പോകുന്ന) തോരണമെന്ന അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ട് അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയും വേണം. ഈ പ്രാകാരം എല്ലാം ഗമിപ്പിക്കുന്നത്, ഗൃഹപ്രാകാരത്തിനു ആ പ്രാകാരവിസ്താരത്തിന്റെ ഇരുപതൊന്നിൽ ഒന്നും, ബാക്കി മൂന്നിന്നും ക്രമേണ അതാതു പ്രാകാരവിസ്താരത്തിന്റെ മുപ്പതൊന്നിൽ ഒന്നും അറുപതിൽ ഒന്നും എൺപതൊന്നിൽ ഒന്നും ആണ് പ്രദക്ഷിണമായി ഗമിപ്പിക്കേണ്ടത്. ഈ ഗമനം കിഴക്കേതു മൂന്നും, തെക്കേതു രണ്ടും, പടിഞ്ഞാറേതു ഏഴും, വടക്കേതു അഞ്ചും അംഗുലങ്ങളെക്കൊണ്ടും യവങ്ങളെക്കൊണ്ടും യോനിക്കുപ്പത്തെക്കവെള്ളുവും ഗമിപ്പിക്കുകാണെന്നാണ്.

7

ദ്വാരത്തിന്റെ ഉള്ളിലെ ദീർഘവിസ്താരത്തെ പറയുന്നു.

ഗർഭാഗാരപ്രതാനേ ശിവവസുദിനകൃച്ഛൈലതിഥ്യംശിതംശൈശേ–
ഷ്വിംബദ്വാരോച്ഛ്രയഃ സ്യാൽ ഗിരിശരതുരഗാഷ്ടായമാതംഗസംഖ്യൈഃ
ഉത്സേധേഽത്രൈകവിംശത്യതിധൃതിതിഥിവിശ്വാങ്കഭക്തേ പ്രക്ലൃപ്തേ
വ്യാസോ ദിങ്നന്ദശൈലർത്തുവേദപരിമിതാംശൈഃ ക്രമാൽ കല്പനീയഃ

മഹാവിഷ്ണു ഭഗവതി മുതലായവരുടെ ബിംബത്തെയാണ് (കയ്യ് കാല് മുതലായ അവയവങ്ങളുള്ളതാണ് ബിംബം) പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതെങ്കിൽ ആ പ്രാസാദത്തിനുള്ള ഗർഭഗൃഹവിസ്താരത്തിന്റെ പതിനൊന്നിൽ ഏഴോ, എട്ടിൽ അഞ്ചോ, പന്ത്രണ്ടിൽ ഏഴോ, ഏഴിൽ നാലോ, ഗർഭഗൃഹവിസ്താരത്തിന്റെ പതിനഞ്ചിൽ എട്ടോ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ടായിരിക്കണം ദ്വാരത്തിന്റെ ഉള്ളിലെ ഉയരം കല്പിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ കല്പിക്കപ്പെട്ട ഉയരത്തിന്റെ ഇരുപത്തൊന്നിൽ പത്തോ, പത്തൊൻപതിൽ ഒൻപതോ, പതിനഞ്ചിൽ ഏഴോ, പതിമൂന്നിൽ ആറോ, ഒൻപതിൽ നാലോ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ട് അതിന്റെ ഉള്ളിലെ വിസ്താരത്തെയും കല്പിക്കണം.

8

ശിവലിംഗം പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്ന പ്രാസാദദ്വാരത്തിന്റെ ദീർഘവിസ്താരത്തെ പറയുന്നു.

വ്യാസേ ഗർഭനികേതനസ്യ ദഹനേഷുദ്വാരനേത്രാംശിതേ
ലിംഗദ്വാരസമുച്ഛ്രയം വിതനുയാൽ ദ്വിത്രീഷുചന്ദ്രാംശകൈഃ
തസ്മിൻ ദ്വാരസമുച്ഛ്രയേഽഥ നയനാത്യഷ്ടീശശൈലാംശിതേ
തദ്വിസ്താരമിളാമഹാഗശരാഗ്ന്യംശൈഃ ക്രമാൽ കല്പയേൽ.

ഗർഭഗൃഹവ്യാസത്തെ മൂന്ന്, അഞ്ച്, ഒൻപത്, രണ്ട്, ഇവകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ട് ഭാഗിച്ച്, ക്രമേണ രണ്ട്, മൂന്ന്, അഞ്ച്, ഒന്ന് ഈ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ട് ദ്വാരത്തിന്റെ ഉള്ളിലെ ദീർഘത്തെയും, ഈ ദീർഘത്തെ രണ്ട്, പതിനേഴ്, പതിനൊന്ന്, ഏഴ് ഇവകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ട് ഭാഗിച്ച്, ക്രമേണ ഒന്ന്, എട്ട്, അഞ്ച്, മൂന്ന് ഈ അംശങ്ങളെക്കൊണ്ട് അതിന്റെ ഉള്ളിലെ വിസ്താരത്തെയും കല്പിക്കണം.

9

എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും കാലുയരംകൊണ്ട് ദ്വാരത്തെ കല്പിക്കുവാനും കട്ടിളക്കാലിന്റെ വിസ്താരാദികളെയും പറയുന്നു.

കുഡ്യാൽ സപ്തസ്വരേഷു ശൈലവസുനന്ദാശാംശിതാംഘ്ര്യുച്ഛ്റയേ
ദ്വാരോത്സേധമിതൈകഭാഗരഹിതം, വിസ്തീർണ്ണമസ്യാർദ്ധതഃ
യോഗ്യോ സ്തംഭസമായ പാദമഥവിസ്തീർണ്ണോ സ്യുർദ്വാരയോ
വിസ്താരാർദ്ധഘനോ ഭുജംഗമപതംഗാദ്യൈശ്ച മൂലാഗ്രയോഃ.

കാലുയരത്തിന്റെ (അധിഷ്ഠാനത്തിന് വാരോത്തരംവരെയുള്ള ഉയരത്തിന്റെ) ഏഴിൽ ഒന്നോ, എട്ടിൽ ഒന്നോ, ഒൻപതിൽ ഒന്നോ, പത്തിൽ ഒന്നോ കുറച്ച് ദ്വാരത്തിന്റെ (ഉള്ളിന്റെ) ഉയരത്തെയും; ഈ ഉയരത്തിന്റെ പകുതി വിസ്താരത്തെയും ദ്വാരത്തിനു കല്പിക്കാം. കട്ടിളക്കാല് സ്തംഭത്തോളമോ, അതിന്റെ ഒന്നേകാലോ, ഒന്നരയോ വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, ഇതിൽ പകുതി കനത്തോടുകൂടിയും, വാജനം എന്നു പറയുന്ന മൌതക

ളോടുകൂടിയും; ചുവട്ടിൽ ചോറുപടിയോടും മുകളിൽ കുറുമ്പടിയോടും കൂടിയും ഇരിയ്ക്കുകയും വേണം.

10

ദ്വാരോത്സേധസനാഭിയുക്തശേഷചരണോത്സേധേ ശതാംശീകൃതേ
ദ്വ്യംശേനാധരപട്ടികാം മിതഘനാം, സാർദ്ധേന വാജാംശിതേ
ഹീനാം വാജനകേന, യോഗവിതതാം ശിഷ്ടാംശതഃ പട്ടികാ
മൂർദ്ധ്വാന്താം. മംഗളാഢ്യഫലകാം യുക്ത്യോർദ്ധ്വപട്ട്യൂർദ്ധ്വതഃ.

കാലുയരത്തിൽനിന്ന ദ്വാരത്തിന്റെ മേല്പുറത്തെ ഉയരം കഴിച്ച് ബാക്കിയെ നൂറായി ഭാഗിച്ച് അതിൽ രണ്ടംശമൊ, ഒമ്പതായി ഭാഗിച്ചതിൽ രണ്ട അംശമൊ കനത്തോടും, കട്ടിളക്കാലിനോളം വിസ്താരത്തോടും കൂടിയതായും, പട്ടത്തോട കൂടാത്തതായും ഇരിക്കുന്ന ചോറുപടിയും, ശിഷ്ടത്തെക്കൊണ്ട് ചോറുപടിയോളം കനവും വീതിയുമുള്ള കുറുമ്പടിയും; അതിന്റെ മേൽ ഉത്തരംവരെ ശ്രീഭഗവതി ഇടങ്ങിയ മംഗളസ്വരൂപങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന പലകയും യുക്തിപോലെ ഉണ്ടാക്കണം.

11

വാതിലുകളുടെ വീതി കനം മുതലായതിനെയാണ് ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട പറയുന്നത്.

ദണ്ഡാഷ്ട്യംശമതംഗജാംശബഹളം താവദ്ദൃതദ്വാർദ്ധ-
വ്യാസം മൂലശിലാഗൃതം ദൃഢതരം കാര്യം കവാടദ്വയം
കാര്യാ വാമകവാടരോപിതപരാഗ്ഭാഗാർദ്ധതിര്യ്യക് തത-
സ്സപ്തീഷ്ടപ്രതതാ ച സൂത്രഫലകാ സ്വർണ്ണസൂനാദ്യുജ്ജ്വലാ.

ദണ്ഡിന്റെ നാലിലൊന്നൊ ആറിലൊന്നൊ എട്ടിലൊന്നൊ കനത്തോടുകൂടിയും, ഈ കനവും ദ്വാരവിസ്താരത്തിന്റെ പകുതിയും കൂടിയടത്തോളം വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, ചുവട്ടിലും മുകളിലും കട്ടമയോടുകൂടിയും, ഉറപ്പോടുകൂടിയും, ഇരിക്കുന്ന രണ്ട വാതിലുകൾ ഉണ്ടാക്കണം. വാതിലിന്റെ കനത്തിൽ പകുതി കനത്തോടുകൂടിയും, വാതിലിന്റെ കനത്തിൽ എട്ടി വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, സ്വർണ്ണം മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ട് മനോഹരമായും ഇരിക്കുന്ന സൂത്രപ്പട്ടിക എടത്തെ (ശ്രീകോവിലിന്റെ ഉള്ളിൽനിന്ന പുറത്തേക്ക കടക്കുമ്പോൾ എടത്തെ ഭാഗത്തുള്ള) വാതിലിന്മേൽ തറക്കുകയും വേണം.

12

വാതിലിന്മേലുള്ള അലങ്കാരാദികളെ പറയുന്നു.

ഊർദ്ധ്വാധരഭ്രമണകാഗ്ഗളസന്ധിപാല-
പ്രക്ഷേപണീയവലയാന്യപി പത്രകാണി
കിഞ്ചിച്ച്യുഞ്ചിപുളകാന്ത്വകബന്ധമല്ലാനി
സഗ്രീവഖണ്ഡശകലാനി കവാടയോഃ സ്യുഃ

വാതിൽ തുറക്കുകയും അടക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും തിരിയുവാനായി മുകളിലും ചുവട്ടിലും ശിഖ(കുടുമ)കളും, സൂത്രപ്പട്ടിക, തഴുത്, അരമ, വളയങ്ങൾ, ഇതന്നു പിടിച്ചുള്ള ഇടങ്ങിയ ലോഹങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചോള (വാറ്) നീളത്തിലും വിലങ്ങത്തിലും പതിച്ച് പൂക്കളെപ്പോലെയും പൂമൊട്ടുപോലെയുമുള്ള ആണികൾ തറയ്ക്കുകയും, ശ്രീഭഗവതി ചിത്രക്കൂട് മുതലായ അലങ്കാരങ്ങൾ ഇതുകളെല്ലാം വാതിലിന്മേൽ ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

13

സോപാനവ്യവസ്ഥയെ പറയുന്നു

അഗ്ര്യദ്വാരഗതാംഗണസ്ഥലസമാരബ്ധാ ന്യധോഽധഃ ക്രമാൽ
സോപാനാനി സമാനി സാരശിലയാ ചിന്വീത യാവൽ തലം
അധ്യർദ്ധദ്വിഗുണാത്തദണ്ഡവിപുലാനി ദ്വാരശാഖാദ്വയീ
പാർശ്വദ്വന്ദ്വകരാസ്യനിസ്സൃതലതാബദ്ധോഭയാന്താനി ച.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 7.

സോപാനം (കൈവരിക്കല്ല്)

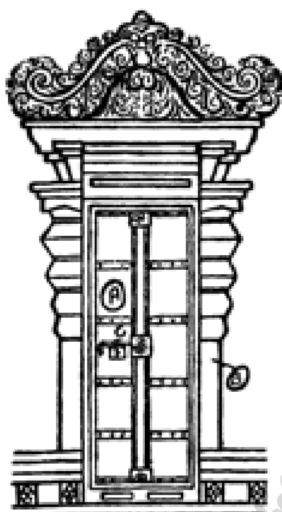
പ്രധാന ദ്വാരത്തിന്റെ ചോട്ടുപടി വെച്ച സ്ഥലത്തുനിന്നു ക്രമേണ ചുവട്ടിലേയ്ക്കു നിലംവരെ ഒന്നര ദണ്ഡോ രണ്ടു ദണ്ഡോ വിസ്താരവും, എല്ലാററിന്നും ഒരുപോലെ ഉയരവുമായും ഏർപ്പെട്ട സംഖ്യയോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന കൽപട(വു)കളെ നല്ല ഉറപ്പുള്ള കല്ലു കൊണ്ടു പടുക്കണം. കട്ടിളക്കാലുകളുടെ മുൻവശത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പിളർന്ന വായയോടുകൂടിയ മകരമുഖങ്ങളുടെ വായിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടും ലതാകാരമായും ഇരിക്കുന്ന രണ്ടു കൈവരിക്കല്ലുകൊണ്ടു് ഈ കല്പടകളുടെ രണ്ടു വശങ്ങളും മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയും വേണം.

14

ഘനദ്വാരങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

അഗ്ര്യദ്വാരപ്രതതി മഹിതിഃ സംവിഭജ്യാഷ്ടധാംശൈഃ
ത്ര്യംശവ്യാസം രചയതു ഘനദ്വാര മന്യത്ര ദിക്ഷു
ദ്വിഘ്നവ്യാസായത, മധ്യമദ്വിഘ്നതുല്യായതം വാ
സ്യദ്ദ്വാരോദ്യോഗപ്രകടിതകവാടാദികസാംഗമിഷ്ടം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 8.

'A' ഘനദ്വാരം

'B' തോരണം

പ്രധാന ദ്വാരത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെ ഏഴായി അംശിച്ച് അതിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ട് ഉള്ള വിസ്താരവും, ഈ വിസ്താരത്തിന്റെ രണ്ട് ഏട്ടിലൊരു രണ്ടേ ഏട്ടിലൊരു ദീർഘത്തോടും കട്ടിള വാതിൽ മുതലായ എല്ലാ അവയവങ്ങളോടും കൂടിയ ഘനദ്വാരങ്ങളെ അഗ്രഭാഗത്തു കഴിച്ച് ബാക്കി മൂന്നു ഭാഗത്തും ഉണ്ടാക്കണം. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 8—'A' നോക്കുക)

15

തോരണലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

സ്തംഭൈരിഷ്ടാനനാഗാംശിനിതധഃക്ഷമനലാം–
ശേനാ, ശേഷേണ പാദൈഃ,
വ്യാസ സ്തംഭോത്സേധതോഽസ്യാഗ്രഗതസമിതൈ–
ണ്ണേധന വാ തളു കണ്ഠാൽ
പത്രാദിഖ്യാൽചന്ദ്രാത്മക മഥ, മകരാ–
സ്യാദികൽപ്പബ്ജഗം
കർത്തവ്യം തോരണം തദ്വിവിധഖഗലസ–
ന്നക്രസ്ത്രദ്ധാമജാലം ച.

കാലുയരത്തെ പത്തോ ഒമ്പതോ എട്ടോ അംശിച്ച്, അതിൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടു ഉയരമായി ഘനദ്വാരത്തിന്റെ മുകളിൽ പണി ചെയ്യേണ്ടതായ മത്സ്യരൂപത്തിലുള്ള അവയവത്തെയും, ശേഷം അംശങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഈ മത്സ്യരൂപാവയവത്തിന്റെ ചുവട്ടിലേയ്ക്കു തറപ്പാം വരെയുള്ള ഘനദ്വാരത്തിന്റെ ഇരുവശത്തും വരത്തക്ക രണ്ടു (പകുതി അലങ്കാരത്തോടുകൂടിയ സ്തംഭ) കാലുകളെയും തോരണത്തിനു കല്പിയ്ക്കണം. കാലുയരത്തിന്റെ പകുതികൊണ്ടോ, അഞ്ച് ആറ് ഒന്നുകൊണ്ടോ ഈ തോരണത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെയും കല്പിയ്ക്കണം. ഈ തോരണം അലങ്കാരഭേദംകൊണ്ടു മൂന്നു വിധത്തിലാകുന്നു ആയതു്. പത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു തീർത്തും അർദ്ധചന്ദ്രനോടുകൂടിയും ഇരിയ്ക്കുന്നതു പത്രതോരണം; മുതല മത്സ്യം ഇത്യാദികളുടെ തലകളോടുകൂടിയും അബ്ജ വളയങ്ങളോടുകൂടിയും ഇരിയ്ക്കുന്നതു മകരതോരണം; പലവിധ പക്ഷികളെക്കൊണ്ടും മൃഗമുഖങ്ങളെക്കൊണ്ടും ശോഭിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതു് ചിത്രതോരണം. ഇവയിൽ വെച്ച് ഏതെങ്കിലും ഒരു അലങ്കാരത്തോടു കൂടിയ തോരണത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 8—'B' നോക്കുക)

16

ഭിത്തി പടുക്കുവാൻ പറയുന്നു.

പ്രത്യുത്തരാന്തം സ്ഥിര ചയ്യ ഭിത്തിം തതഃ സമന്താൽ സുദൃഢൈഃ ശിലാദ്യൈഃ
താം ഭൂഷയേദ്വേദികയാംഘ്രിമൂലേ തദൂർദ്ധ്വതശ്ശോഭജാല പഞ്ജരാദ്യൈഃ.

പടി (തറപ്പാം) മുതൽ ഉത്തരംവരെ വളരെ ഉറപ്പുള്ള കല്ല് ഇഷ്ടിക മുതലായവയെക്കൊണ്ടു ഭിത്തി പണി ചെയ്തിട്ട്, ഈ ഭിത്തിമൂലത്തിങ്കൽ വേദികകൊണ്ടും, അതിനുമേൽ പഞ്ജരം മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടും അലങ്കരിയ്ക്കണം.

17

വേദികകളുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

പ്രത്യേകസ്യൈന, പാദായതിവിസ്തൃതനിഭം ഭാഗതോഽദ്ധ്യർദ്ധകേന,
ത്രിഭിർവ്വാംഽശ്രിതാരേണ ച, വേദി സമഷ്ട്ച്ച്°റയോ വേദികായാഃ
ഉത്സേധേ ദ്വ്യംശിതേഽധോവതി ഗ്രന്ഥശനാഽന്തർദ്ധാഽദ്ധ്യാദ്രിഷാംശോ–
ഗേംശൈഃ കമ്പാബ്ജകമ്പാഃ ശശികരശശിഭിഃ ശേഷതോഽധോ ഗളം ച.

പടി ഉയരത്തോളമോ, കാലുയരത്തെ എട്ടോ ഏഴോ ആറോ അംശിച്ച് അതിൽ ഒ അംശത്തോളമോ, ഒന്നര രണ്ട് മൂന്ന് എന്നീ മാനങ്ങളോ വേദികയ്ക്കു ഉയരം കല്പിക്കാം. ഈ ഉയരത്തെ രണ്ടാക്കി അംശിച്ച് ചുവട്ടിലത്തെ അംശംകൊണ്ട് മൂന്നു മേഖലകളും, താഴത്തെ അംശം കൊണ്ട് ഒരു ഗളവും ഉണ്ടാക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ വേദികയുടെ ഉയരത്തെ എട്ടോ ഏഴോ ആറോ അംശിച്ച് ചുവട്ടിൽനിന്ന് മുകളിലേയ്ക്കു ക്രമത്തിൽ ഒരംശംകൊണ്ട് കമ്പവും (ഖണ്ഡത്തെ) രണ്ടംശംകൊണ്ട് പത്മവും, ഒരംശംകൊണ്ട് കമ്പവും, ശേഷം കൊണ്ട് ഗളവും ഉണ്ടാക്കണം

18

ഇനി ആറു ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഭിത്ത്യലങ്കാരത്തെ പറയുന്നു.

പ്രാസാദഃ സകലോഽപ്യഭിതോരണചതുർദ്വാരാന്വിതോ മണ്ഡിത–
സ്സ്തംഭൈരഭ്യന്തരജാലപഞ്ജരയുതോ വാ പഞ്ചഹസ്താദികഃ
യുക്തോ മൂലതലേ വിദിക്സ്ഥിതചതുഷ്കൂടൈഃ പരസ്സൽപരഃ
ശാലാകൂടകനാസികാദിവിലസജ്ജാലോജ്ജ്വലത്പഞ്ജരഃ

എല്ലാ പ്രാസാദങ്ങളും സ്തംഭങ്ങൾ തോരണങ്ങൾ നാലു ദ്വാരങ്ങൾ ഇവകളോടുകൂടിയിരിക്കണം. അഞ്ചുകോൽ പരിണാഹമുതലുള്ള പ്രാസാദങ്ങൾക്ക് അലങ്കാരസ്തംഭങ്ങളും അവകളുടെ ഇടയിൽ ജാലകങ്ങളോടുകൂടിയ പഞ്ജരങ്ങളും ഉണ്ടാക്കാം. അതിനേക്കാൾ കുറേക്കൂടി വലുപ്പമുള്ള പ്രാസാദങ്ങൾക്ക് ഈ പറഞ്ഞ അലങ്കാരങ്ങൾക്കു പുറമെ ഭിത്തിയുടെ നാലു കോണുകളിൽ ഓരോ കൂടങ്ങളും കൂടി ഉണ്ടാക്കാം. അതിനും മേലെയുള്ള വലിയ പ്രാസാദങ്ങൾക്ക് ഈ പറഞ്ഞതുകൾക്കു പുറമെ ശാലാ, കൂടം, മഹാനാസികം, ശോഭയോടു കൂടിയ ജാലകങ്ങൾ, പഞ്ജരങ്ങൾ ഇവകളെല്ലാമെയും പണിചെയ്യാം. ചുരുക്കം മുഴുവനും അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ട് ശോഭായമാനമായിരിക്കണമെന്ന താല്പര്യം.

19

ഭിത്ത്യലങ്കാരങ്ങളാകുന്ന ശാലാകൂടാദികളുടെ വിഭാഗത്തെ പറയുന്നു. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 9 നോക്കുക).

കൃത്വാ പംക്ത്യാദിഭക്തേ വിദിശി വിദിശി ഷട്കൂടമേകാംശവിസ്താ–
രായാമം, ദ്വ്യംശദീർഘാം ദിശിദിശി വിതതാമേകഭാഗേന ശാലാം
ശാലാകൂടാന്തരാളേ ചരണവിരഹിതാംശോന്മിതാം നാസികാം, തത്–
പാർശ്വേ ദ്വേ ച സജാലഃ ചരണവിരഹിതാംശാദിതഃ പഞ്ജരം ച.

ഭിത്തിയുടെ പുറവിസ്താരത്തെ പത്ത് ഒമ്പത് എട്ട് ഇതിലൊന്നുകൊണ്ട് അംശിച്ച്, അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ട് വിസ്താരവും അത്ര ദീർഘവും ആയി നാലു കോണുകളിലും കൂടത്തെയും, രണ്ടംശം ദീർഘവും ഒരംശം വിസ്താരവുമായി കിഴക്ക മുതലായ നാലു ദി

കകളിൽ ശാലകളെയും, ഈ ശാലാകൂടങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ മുക്കാൽ അംശം ദീർഘവും അത്ര വിസ്താരവുമായി മഹാനാസികയെയും, ഈ മഹാനാസികകളുടെ രണ്ടു പുറത്തും മേൽപറഞ്ഞ അംശത്തിന്റെ മുക്കാൽ ഇടങ്ങിയുള്ള അംശങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദീർഘവിസ്താരങ്ങളോടുകൂടിയും ജാലകഗർഭത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന പഞ്ജരങ്ങളെയും ഉണ്ടാക്കണം.

20

ശാലാകൂടങ്ങളുടെ സ്വരൂപത്തെ പറയുന്നു.

> ശാലാഷ്ടാംശമിതോഥവാ, പ്രതിദിശൈ സ്തൂപ്യന്തികൈഃ സംയുതഃ
> പ്രാസാദാകൃതികശ്ച കൂട ഉദിതോ മദ്ധ്യസ്ഥനാസീകഃ,
> ശാലാ തത്സമസൂത്രഗാ മുഖപടീശക്തിധ്വജാദ്യുജ്ജ്വലാ
> സ്തൂപീത്രയ്യുപശോഭിതാ പരിലസന്നാസാ ച സങ്കീർത്തിതാ.

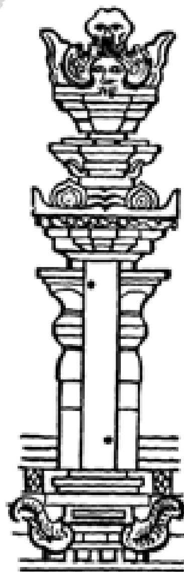
പ്രാസാദവിസ്താരത്തിന്റെ എട്ടിലൊന്നുകൊണ്ടോ ദീർഘവിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, പടി മുതൽ താഴികക്കുടാവസാനം വരെയുള്ള പ്രാസാദാകൃതിയോടുകൂടിയും, (ശ്രീകോവിലിന്റെ ആകൃതിയിൽ എന്നു താല്പര്യം) കൂടത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. ഈ കൂടത്തോടു സമം പുറപ്പാടോടുകൂടിയും, മുഖപലക ശക്തി ധ്വജം മുതലായ അവയവങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നതും മൂന്നു താഴികക്കുടത്തോടും മദ്ധ്യത്തിൽ ബാലനാസികയോടും കൂടി ഭംഗിയായി ശാലയേയും ഉണ്ടാക്കണം.

21

പഞ്ജരം ജാലകം ഇവകളുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

> ദണ്ഡൈർദ്വിത്രിചതുർഭിരേഭിരവിതാ–
> നാതാനകം പഞ്ജരം
> നാസാദ്യൈരുപലിതം ച ജാലക മഥോ
> വേദ്യുക്തഃ സംസ്ഥിതം
> ദണ്ഡൈർദ്വ്യാദിയുഗാന്തിമൈ സ്തതമതോ
> ദണ്ഡാർദ്ധിതശ്ചാ*ff*യതം
> കർത്തവ്യം ദ്വിഗുണാന്തിമം സുഷിരിതം
> ഗോമൂത്രികാദിക്രമാൽ.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 10

പഞ്ജരം.

പഞ്ജരത്തെ രണ്ടു ദണ്ഡു മുതൽ നാലു ദണ്ഡുവരെ ദീർഘവിസ്താരങ്ങളോടു കൂടിയും, നാസിക മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടു മനോഹരമായും പണി ചെയ്യണം. ജാലകമെന്ന അലങ്കാരത്തെ രണ്ടു മുതൽ നാലു ദണ്ഡു വരെ വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, വിസ്താരത്തിൽ ഓരോ ദണ്ഡുകൂടി വിസ്താരത്തിന്റെ ഇരട്ടി വരെ ദീർഘത്തോടുകൂടിയും, ഗോമൂത്രികാദിക്രമത്തിൽ ഇളകളോടുകൂടിയും വേദികയുടെ മുകളിലായി പണി ചെയ്യണം.

22

കുംഭലത എന്ന അലങ്കാരത്തെ പറയുന്നു.

സ്തംഭാന്തരേ മഹതി ധാമനി പാദവിസ്താ-
രോച്ഛ്രായദീപ്തതപത്മഗകുംഭസംസ്ഥാം.
പാദായതാം ഘടമുഖോൽഗതപത്രചിത്ര
മൂലാം പ്രകല്പയതു കുംഭലതാം സമന്താൽ.

വലിയ പ്രാസാദത്തിങ്കൽ നാലുപുറവും സ്തംഭങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ സ്തംഭവിസ്താരത്തോളം ഉയരത്തോടും അതിന്റെ ഒന്നേകാൽ വിസ്താരത്തോടും കൂടി ഉണ്ടാക്കിയ പത്മത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന കുംഭത്തിൽനിന്നു പുറത്തേക്കു (മുകളിലേക്കു) പുറപ്പെട്ടതായും, ഇതു പുറപ്പെടുന്നേടത്തു പത്രങ്ങൾ (ഇലകൾ)കൊണ്ടു മനോഹരമായ മൂലപ്രദേശത്തോടുകൂടിയും, മുകളിലേക്കു കാലുയരത്തോളം ദീർഘത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന കുംഭലതയെ ഉണ്ടാക്കണം.

23

ചെറിയ പ്രാസാദത്തിങ്കൽ ഉള്ള ഭിത്തിവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

ഭക്ത്വാ പ്രത്യുത്തരാന്തർഗ്ഗതചരണമിതിം ഭാഗിഭിർഭാഗതോഽധോ
വേദിം, വേദൈശ്ച പാദാൻ, ഉപരിചിതവളഭ്യുത്തരം ഭാഗതോഽഥ.
യാവൽ സോപാനസന്ധിപ്രസരവളഭിതഃ സാർദ്ധനിമ്നം കപോതം,
ഗേഹേഽല്പേ സപ്തമാംശോജ്ജ്വലപരിഗൃഹപിണ്ഡിം കരോതൂച്ചയേന.

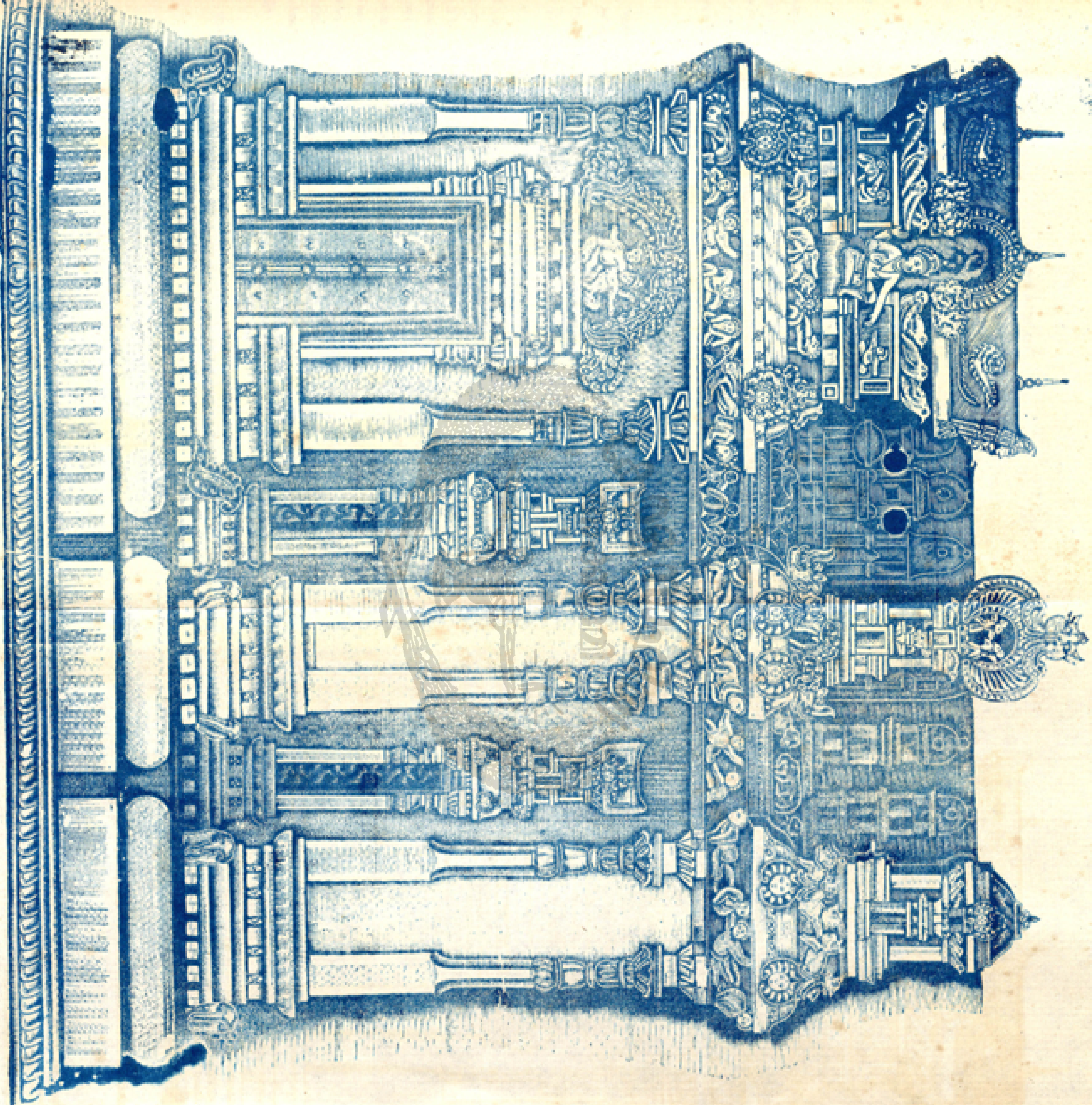
താഴ്പ്പു മുതൽ ഉത്തരം വരെയുള്ള കാലുയരത്തെ എട്ടാക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ടു ചുവട്ടിൽ വേദികയെയും, നാലംശംകൊണ്ടു കാലുയരത്തെയും, അര ഭാഗംകൊണ്ടു കല്ലുത്തരത്തെയും, അര ഭാഗംകൊണ്ടു അതിന്റെ ഉയരത്തോളം പുറപ്പാടോടുകൂടിയ വളഭിയെയും, അതിനുമേൽ ഒരംശംകൊണ്ടു തന്നിലധികമായ പുറപ്പാടോടുകൂടിയ കപോതത്തെയും, എട്ടാമത്തെ അംശംകൊണ്ടു കാലുകളോടുകൂടിയ (ഭിത്തിസ്തംഭങ്ങളുടെ അഗ്രം ഗൃഹപിണ്ഡി കഴിയോളം ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു സാരം) ഗൃഹപിണ്ഡിയെയും ഉണ്ടാക്കണം.

24

ഇനി രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഉത്തരങ്ങളുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

ഖണ്ഡോത്തരം ചരണവിസ്തൃതിതുല്യവിസ്താ-
രോത്സേധമുത്തമ, മതശ്ചരണോനതീവ്രം
പത്രോത്തരം, ദലവിഹീനഘനം കനിഷ്ഠം
രൂപോത്തരം; ഘനതതീ വിപരീതതോ വാ.

മുമ്പു തൂണിനെ വിധിച്ചുള്ളേടത്ത് അതിന്റെ മൂലപ്രദേശത്തിനു എത്ര വിസ്താരം പറഞ്ഞുവോ ആ വിസ്താരത്തോളം കനവും വീതിയുമുള്ള ഉത്തരത്തിനു 'ഖണ്ഡോത്തരം' എന്നു പേർ; ഇതു ഉത്തമമാകുന്നു. ഈ വിസ്താരത്തിന്റെ മുക്കാൽ അംശം കനമായതിനു 'പത്രോത്തരം' എന്നു പേർ; ഇതു മദ്ധ്യമവുമാണ്. ഖണ്ഡോത്തരത്തോളം തന്നെ വിസ്താരവും അതിൽ പകുതി കനവുമായതിനു 'രൂപോത്തരം' എന്നു പേർ; ഇതു അധമവുമാകുന്നു. ഈ രൂപോത്തരത്തെ കനവിസ്താരങ്ങളെ വിപരീതമായിട്ടും (പൂഴികപ്പോലെ അമർത്തിച്ചും) വെയ്ക്കാം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 9. ശാലാകൂടാദികം. (30-ാംപേജ് നോക്കുക)

25

ഖുരപാദത്തിന്നു പട്ടം ഉണ്ടാക്കേണ്ടും ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

ഉത്സേധേ വിംശതിഭാഗാംശിതേ ഭിത്തിതോ ഖുരപാദാന്തരേ വാജനം,
ഷഡ്ഭക്തേ ത്രികിളാംശതോ ഭിത്തിതോ വാ സ്യാൽ മഹാവാജനം
ഏതന്നിർഗ്ഗമനം നിജാംശവിഹിതം, ന്യസ്യോർദ്ധ്വപര്യുത്തര–
മൈസ്യുത്തത്ര്യുത്സേധപ്പ്റയോച്ഛ്റായമിളാംശവ്യാതതാം പട്ടികാം.

ഖുരപാദത്തിന്റെ കനത്തെ അഞ്ചാക്കി അംശിച്ച് ഒരംശംകൊണ്ട് ഒരു പട്ടമോ, അല്ലെങ്കിൽ ആറാക്കി ഭാഗിച്ച് ഒരംശംകൊണ്ട് ചെറിയ പട്ടവും രണ്ടംശംകൊണ്ട് വലിയ പട്ടവുമായിട്ടോ ഖുരപാദത്തെ ഉണ്ടാക്കാം. ഈ പട്ടങ്ങളുടെ പുറപ്പാട് തന്റെ അംശം കൊണ്ട് കല്പിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കയും വേണം. പിന്നെ ഉത്തരത്തിന്റെ മീതെ ഉത്തരക്കനത്തോളം ഉയരത്തോടും, അതിൽ പകുതി വിസ്താരത്തോടും കൂടിയ പുറത്തളത്തെയും ഉണ്ടാക്കണം.

26

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് വട്ട് മുതലായതുകളുടെ സന്നിവേശത്തെ പറയുന്നു.

ഏകാംശോച്ഛ്റനാരിവണ്ടാച്ഛ്റിത ഉപരി നിധായോത്തരേ വാജനം പ്രാക്,
തിര്യക് ദണ്ഡോച്ഛ്റിതാംശ്ച്ഛ്രിതവിതതിമുലാ ന്യസ്യ വംശാനവൃത്യാ
സംഛാദ്യാക്രാന്തോ ഭയന്തീ ന്യസ്യ പരി ന്യസേദ്വർത്തു ക്രമാഗ്രമാർഗ്ഗം,
നിഷ്പിട്ടം ഭാരമേൽ ഘനാച്ഛിതഫലകാപ്രസ്തരേണോർദ്ധ്വഭാഗം.

ഒന്നോ മുക്കാലോ അരയോ ദണ്ഡ് ഉയരമായ തട്ടുത്തരത്തെ ആദ്യം വരാന്തയുടെ ന്റെ മുകളിൽ വെച്ച്, അതിന്മേൽ ഒരു ദണ്ഡ് ഉയരവും മുക്കാൽ ദണ്ഡ് വീതിയും ആയ ഉലാത്തുകളെ ഉത്തരത്തിന്റെ വിലങ്ങനെയും (കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായും) വെച്ച്, അവകളുടെ മുകളിൽ ഭയാനികളെ (കഴുക്കോലുകളെ) പകുതി ഭാഗത്ത് ഉത്തരത്തെ അനുസരിച്ച് (തെക്കുവടക്കം) വെയ്ക്കണം. പിന്നെ അനുമാർഗ്ഗം (ഏടുപ്പുകൾ) വെച്ച് മേൽഭാഗം സമമാക്കി തനിക്കു യോഗ്യമായ കനമുള്ള പലകകളെക്കൊണ്ട് പഴുതു കൂടാതെ മുകൾഭാഗം മൂടുകയും വേണം. ഇവിടെ 'വിലങ്ങത്തിൽ' എന്നു പറഞ്ഞതിനു സാധാരണ വാതിൽ ഭാഗം കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും, ആണ് മുമ്പു വെക്കുക: അങ്ങനെ വെച്ചാൽ അതിനു വിപരീതമായി (കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായി) എന്നും, 'ഉത്തരാനുസാരേണ' എന്നു പറഞ്ഞതിനു കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള ഉത്തരത്തെ അനുസരിച്ച് (തെക്കുവടക്ക) എന്നും അർത്ഥമാണ് ഉലാത്തും കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറും കഴുക്കോലുകൾ തെക്കുവടക്കും വെയ്ക്കണമെന്ന താല്പര്യം.

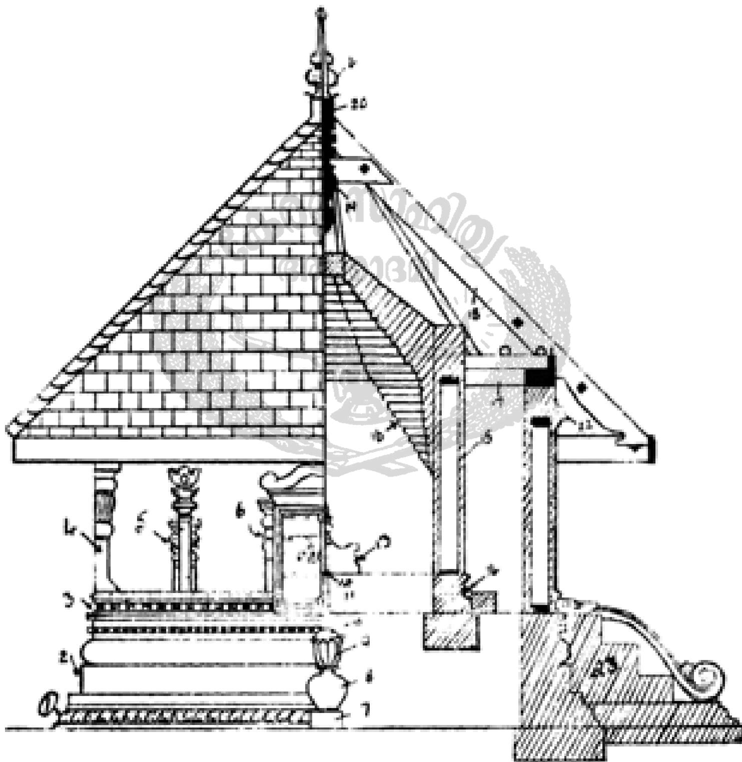
27

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് പക്ഷാന്തരമായി മുമ്പു പറഞ്ഞതിന്റെ ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

ഭാരാർദ്ധാ കളികാഘനേന ഗർ–
ഭധ്യം ക്രമാൽ ഭേകളയേഥവാ ശിലാദ്യൈഃ
ഭാരോർദ്ധ്വതോച്ഛ്രപുടപാതലസത്തരംഗ
ഗർഭോർദ്ധ്വമംഗ മപിധാനശിലാഭിരാമം.

ഭാരത്തിന്റെ പകുതിയ്ക്കൽനിന്നു മേൽപട്ടു നാലുഭാഗത്തിൽനിന്നും ആരംഭിച്ചു, കാലൊരു വരി അധികമധികം അകത്തോട്ടു പൊരുപ്പിച്ചും എല്ലാ വരികളും വളത്തിന്റെ ആകൃതിയിൽ ഗ്രന്ഥ തിരമാലപോലെ ഭംഗിയായും, ഭാരത്തിന്റെ ഉയരം കഴിയുന്നതു വരെ പണിചെയ്യും. അവിടെ നിന്നു ഗർഭവിസ്താരത്തിന്റെ പകുതി ഉയരത്തോളമുള്ള ഭാഗം, അങ്ങിനെ, ക്രമേണ കുറച്ചു മുകളിൽ അവസാനക്കല്ലുകൊണ്ടു ഭേദിച്ചും ഇരിയ്ക്കുന്ന ഇടവരയും കല്ലു മൂലയോളമുകൊണ്ടു പണിചെയ്യുകയും ആവാം. ഭാരത്തിന്റെ മുകളിൽ (അങ്ങാതും ഉത്തരത്തോളം) നിന്നു അവസാനക്കല്ലിന്റെ മുകളിലേയ്ക്കു ഗർഭഗൃഹവിസ്താരത്തിന്റെ പകുതി ഉയരമുണ്ടായിരിയ്ക്കണമെന്നു സാരം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 11

ശ്രീകോവിലിന്റെ സെക്ഷണൽ എലിവേഷൻ.

1 പാദപാദുകം 2. തറ 3. വേദിക 4. തിരിക്കാൽ 5 പ്രസ്തരം 6. ഘനദ്വാരം–തോരണക്കാല്–തോരണം മുതലായത് 7. ആധാരശില 8. നിധികുംഭം 9. പത്മം 10. കൂർമ്മം (ആമ) 11. യോഗനാളം 12. നപുംസകശില 13. പീഠം 14. ഗർഭഗൃഹത്തറ 15. ഗർഭഗൃഹഭിത്തി 16. തൊരവ് 17. വാമദത്തം 18. കഴുക്കോൽ 19. കൂടം 20. അവസാനപ്പലക 21. താഴികക്കുടം. 22. കല്ലുത്തരം–വളര്–കപോതങ്ങൾ 23. സോപാനം (കല്പട)

28

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു കഴുക്കോൽ പിടിപ്പിക്കുവാനും, വാമടങ്ങളും പറയുന്നു.

കശ്ശ്രാളത്തരപട്ടികോപരി ലുപാഃ കൂടപ്രവിഷ്ടാഗ്രഗാഃ
സപാദ സാംശാഹിതകർണ്ണസൂത്രകമിതാ മദ്ധ്യാദികർണ്ണാവധി
സ്ഥൂലാഗ്രാശ്ച ശരൈശൈലനന്ദനയനൈർഭക്തേ ചതുർദ്ധ്വാപരാൽ,
താസാം സ്യാ ദവലംബനം നയനവഹ്ന്യഗ്ന്യബ്ധ്യംശൈഃ ക്രമാൽ.

കോടി കോടാണി തുടങ്ങിയ എല്ലാ അലസികഴുക്കോലുകളേയും പുറവളത്തിന്മേൽ ഉത്തരി ഇട്ടുകളുടെ അഗ്രങ്ങളെ കൂടത്തിന്മേൽ പിടിപ്പിക്കണം. കഴുക്കോലുകളുടെ ദീർഘത്തെ ഉണ്ടാക്കേണ്ടതു എങ്ങനെയെന്നാൽ—പുറവളത്തിന്മേൽ വന്ന കൂടസൂത്രത്തിന്മേൽനിന്നു ('കൂടസൂത്രം' എന്നു വെച്ചാൽ ഗർഭമദ്ധ്യമാണ്) കൂടാഗ്രം വരെ കർണ്ണാകാരമായി ഒരു സൂത്രം വലിച്ചു പിടിച്ചാൽ അതു കോടിയും, ഈ പുറവളത്തിന്മേലുള്ള കൂടസൂത്രത്തിൽനിന്നു കോടി കോടാണി മുതലായ അതാതു കഴുക്കോലുകളുടെ സ്ഥാനത്തോളമുള്ള ദീർഘം ഭുജയും ആയി കല്പിച്ചാൽ ഗർഭമദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന് കോടിവരെ എത്ര കഴുക്കോലുകളുണ്ടോ അത്ര ത്ര്യശ്രക്ഷേത്രങ്ങൾ വരുമല്ലോ. അതാതു ത്ര്യശ്രത്തിന്റെ കർണ്ണം അതാതു കഴുക്കോലുകളുടെ ദീർഘമാണ്. പിന്നെ ഉത്തരപ്പാളിനിന്ന് വാമടപ്പുറത്തോളമുള്ളത്, കാലുയരത്തെ അഞ്ചു ഭാഗമാക്കിയതിൽ രണ്ടു ഭാഗംകൊണ്ടോ ഏഴിൽ മൂന്നുകൊണ്ടോ ഒൻപതിൽ നാലംശംകൊണ്ടോ കാലുയരത്തിൽ പകുതികൊണ്ടോ കല്പിക്കാം.

29

വാമടം വള ഇവയുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു

അഷ്ടാംശകാദികൃശവിസ്തൃതിപാദകാംശ–
തീവ്രാ ച നീപ്രഫലകോത്തരതോ ലുപാനാം
ഛിദ്രം ഗ്ഗളാദിവിഹിതം ചതുരശ്രരൂപം
കർത്തവ്യ മസ്യ വലയം ച നിജാനുരൂപം.

ഉത്തരവിസ്താരത്തിന്റെ എട്ടിൽ ഒന്നോ ഏഴിൽ ഒന്നോ ആറിൽ ഒന്നോ കുറഞ്ഞ വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, ആ വിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നു കനത്തോടുകൂടിയും വാമടയെ ഉണ്ടാക്കണം. കഴുക്കോലുകളിൽ രണ്ടോ മൂന്നോ നാലോ വിരൽ സമചതുരശ്രമായ വളകളേയും അതാതു പ്രാസാദങ്ങളുടെ വലിപ്പത്തിന്നനുസരിച്ചു ഉണ്ടാക്കണം.

30

കഴുക്കോലിന്റെ മീതെയുള്ള അവയവങ്ങളെ പറയുന്നു.

ശാകാദ്യുത്തമദാരുക്ലിപ്തഫലകൈ രേതാഃ സമന്താൽ ലുപാഃ
സംഛാദ്യോപരി തൽപിധാനഫലകാഃ കൃത്വോല്ലസൽകീലകാഃ
വാസ്തുച്ഛായാസമോന്നതാം പ്രഥിതതൽപാദോദരാംശാദികാം
വിന്യസ്യേൽ നവപുണ്ഡരീകമുകുളാഗ്രാമഗ്രതസ്ഥൂപികാം.

തേക്ക മുതലായ ഉത്തമ മരങ്ങളുടെ പലകകളെക്കൊണ്ടു കഴുക്കോലിന്റെമീതെ നാലുപുറവും മൂടി ആണി തറച്ച്, അതിന്റെ (കൂടത്തിന്റെ) മീതെ അടസ്സപ്പലകയും തറച്ച്, അതിന്മേൽ ഛായയോളം ഉയരവും വിടർന്നിരിക്കുന്ന താമരപ്പൂവിൽ മൊട്ടിന്റെ

ആകൃതിയിലുള്ള ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ കുംഭത്തേയും പുതിയ താമരമൊട്ടുപോലെ ഇരിക്കുന്ന അഗ്രത്തേയും ചെറിയ താഴികക്കുടത്തേയും വെയ്ക്കണം.

31

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പ്രാസാദം മേയുവാനുള്ള സാധനത്തെ പറയുന്നു.

വർഷാതപാദിവാരണക്ഷമൈഃ ശുല്ബാദികല്പിതൈഃ ഫലകൈഃ
സാരേഷ്ടകാദിഭിർവ്വാ വിമാനശിഖരം തതഃ സുപിദധ്യാൽ.

മഴ വെയില് മുതലായവയെ തടുക്കുവാൻ ശക്തിയുള്ള ചെമ്പു മുതലായ പലകകളെക്കൊണ്ടോ ഉറപ്പുള്ള ഇഷ്ടിക മുതലായവകൊണ്ടോ പ്രാസാദത്തിന്റെ മേൽഭാഗം മുഴുവനും മൂടണം.

32

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു് ചെറുതായ പ്രാസാദത്തിന്റെ തറ മുതലായതിന്റെ ഉയരം കല്പിക്കുവാൻ ഒരു പ്രകാരത്തെ പറയുന്നു.

അല്പേ ധാമനി വിസ്തൃതിദ്വിഗുണിതപ്രായോച്ഛ്റയേഽഷ്ടാംശിതേ,
മൂലാംശേന മസൂരകോച്ഛ്റയമധസ്തംഭോച്ഛ്റയം ദ്വ്യംശതഃ
ഭൂയഃ പ്രസ്തരമംശതോ, ഗളമിതോംശേന പ്രക്ലൃപ്തോച്ഛ്റയം,
ഭാഗാഭ്യാം ശിഖരോച്ഛ്റയം വിരചയേദേകാംശതഃ സ്ഥൂപികാം.

ചെറിയ പ്രാസാദമായാൽ പ്രായേണ അതിന്റെ ഇരട്ടിയായിരിക്കുന്ന ഉയരത്തെ എട്ടാക്കി ഭാഗിച്ചു് ആദ്യത്തെ അംശംകൊണ്ടു തറയേയും, അതിന്മേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ടു കാലുയരത്തേയും, അതിന്മേൽ ഒരംശംകൊണ്ടു പ്രസ്തരത്തേയും, അതിന്മേൽ ഒരംശംകൊണ്ടു ഗളത്തേയും, അതിന്മേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ടു മേൽപുരയേയും, അതിന്മേൽ ഒരംശംകൊണ്ടു താഴികക്കുടത്തേയും ഉണ്ടാക്കണം.

33

പ്രസ്തരത്തിന്റെ അവയവവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

സ്തംഭോലൂഖലാദിസഹിതോച്ഛ്റയേ പ്രകൃതിഭക്തേ പ്രസ്തരേ വാഽഥവാ-
ത്ര്യംശേ, ചോത്തരവാജനേ ത്രിശശിഭിർധൃതാളി മംശൈ ശ്രുതിഭിഃ
ക്ഷുദ്രോർദ്ധ്വക്ഷിതിഭിഃ സവാജനകപോതാലിംഗപട്ട്യന്തരി-
ണ്ണ്യൂകാംശൈഃ പ്രതിവാജനേ, പ്രതികപോതേ ക്ഷ്മാംശഹാന്യാഽപരേ

തറപ്പുറത്തുനിന്നു കല്ലുത്തരത്തിന്റെ മേലുവരെയുള്ള കാലുയരത്തിന്റെ പകുതിയോ തറ ഉയരത്തോളമോ ഉയരമായി കല്പിക്കപ്പെട്ട പ്രസ്തരത്തെ ഇരുപത്തൊന്നോ പത്തൊമ്പതോ ആക്കി ഭാഗിച്ചു ക്രമേണ ചുവട്ടിൽനിന്നു മുകളിലേക്കു മൂന്നംശംകൊണ്ടു് കല്ലുത്തരത്തേയും, അതിന്മേൽ ഒരംശംകൊണ്ടു് അതിന്റെ വാജനത്തേയും, അതിന്റെ മുകളിൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടു് ഉത്തരപ്പാലിയേയും, ഒരംശംകൊണ്ടു് വാജനത്തേയും, ഏഴംശംകൊണ്ടു കപോതത്തേയും, ഒരംശംകൊണ്ടു ആലിംഗപട്ടിയേയും, ഒരംശംകൊണ്ടു വാജനത്തേയും അതിന്മേൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടു ചാലിയേയും, ഒരംശംകൊണ്ടു് അതിന്റെ വാജനത്തേയും കല്പിക്കാം. ഇത് ഇരുപത്തൊന്നു ഭാഗമാക്കിയ അംശവിഭാഗമാണ്. പത്തൊമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ചതാണെങ്കിൽ കപോതത്തെ ആറംശംകൊണ്ടും, ചാലി രണ്ടംശംകൊണ്ടും കല്പിക്കാം. ഇതാണത്രേ ഭേദമുള്ളൂ

നാലാമദ്ധ്യായം

(ദ്വിതലാദിവിധി)

1

ഇത്ഥം കൂടൈ ചതുരശ്രരൂപേ സുരാലയേ/ല്പ വിധിരത്യുദായി
അഥാ/ഭിധാസ്യേ ദ്വിതലാദിജാതിച്ഛന്ദാദിവൃത്തായതഗതം വിശേഷം

ഇപ്രകാരം ഒരു നിലയും, സമചതുരശ്രവുമായ അല്പപ്രാസാദത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെ പറഞ്ഞു. ഇനി രണ്ടു മുതലായുള്ള നിലകളോടെയും 'ജാതി' 'ഛന്ദസ്സ്' മുതലായ മഹാപ്രാസാദങ്ങളുടെയും, വൃത്തം ആയതാശ്രം ഗജപൃഷ്ഠം മുതലായ ആകൃതികളുടെയും ലക്ഷണത്തെ പറയുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.

2

ഇനി ഇത്രയിത്ര വലിപ്പമുള്ള പ്രാസാദങ്ങൾക്ക് ഇത്ര ഇത്ര നിലകൾ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നതിന്റെ ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

ത്ര്യാദ്യാശാകരപക്ഷമിതം ശശിതലം; ബാണാദികാന്താദ്യഥോ
പര്യന്തം ദ്വിതലം, ഹയാദിനൃപഹസ്താന്തം ത്രിഭൂമ്യന്വിതം.
കണ്ഠാൽ ധാമ നിജോചിതോച്ഛ്രയയുതം, പ്രോക്തോച്ഛ്രയാപേക്ഷയാ
യുക്ത്യാ പാദദലത്രിപാദകരസംയോഗക്ഷയൈർവാ ചരേൽ.

മുക്കോൽപരിണാഹം മുതൽ പതിനൊന്നുകോൽപരിണാഹം വരെ ഒരു നിലയായും, അഞ്ചുകോൽ പരിണാഹം മുതൽ പന്ത്രണ്ടുകോൽപരിണാഹം വരെ രണ്ടു നിലകളായും, ഏഴുകോൽപരിണാഹം മുതൽ പതിനാറുകോൽപരിണാഹം വരെ മൂന്നു നിലകളായും പ്രാസാദത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. മൂന്നും നാലും പരിണാഹകൾക്ക് ഒരു നിലയും, അഞ്ചും ആറും പരിണാഹകൾക്ക് ഒന്നും രണ്ടും നിലകളും, ഏഴും എട്ടും ഒമ്പതും പത്തും പരിണാഹകൾക്ക് ഒന്നും രണ്ടും മൂന്നും നിലകളും, പതിനൊന്നും പന്ത്രണ്ടും പരിണാഹകൾക്ക് രണ്ടും മൂന്നും നിലകളും, പതിമൂന്നും പതിനാലും പതിനഞ്ചും പതിനാറും പരിണാഹകൾക്ക് മൂന്നു നിലകളും മാത്രം ആവാമെന്നു താൽപര്യം. ഇവകൾ അതാതിന്നു ഉചിതമായ ഉയരത്തോടു കൂടിയിരിക്കുകയും വേണം. എന്നാൽ "ധാമ്ന്യാ..." എന്ന രണ്ടാമധ്യായത്തിലെ ഏഴാം ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഉയരത്തിൽ കാൽക്കോൽ, അരക്കോൽ, മുക്കാൽകോൽ, ഒരുകോൽ ഇതിലേതെങ്കിലും ഒന്നു വേണ്ടിയവണ്ണം യുക്തിപോലെ കൂട്ടുകയോ കുറയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുകയും ആവാം.

3

ഒന്നിലധികം നിലകൾ ഉള്ളതിനുള്ള ഉണ്ടാക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെ പറയുന്നു.

ആരൂഢഭിത്തിമുപചിത്യ, ലുപാഗ്രയാന്തി
യുക്ത്യാ തലാന്തരവിധൗ പ്രവിധായ, തസ്യാം
ബാഹ്യോത്തരാഹിതലുപാ വിനിവേശ്യ ക്ലൃപ്താ
തൽപട്ടികാം സ്ഥലഭിത്ത്യ/ഥ ഗളം വിദധ്യാൽ.

രണ്ടു നിലയായിരിക്കുന്ന പ്രാസാദത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ആരൂഢഭിത്തിയെ ഉയർത്തിട്ട്, അതിന്മേൽ യുക്തിപോലെ സംഭാരപ്പടിയെ വെച്ച് അതിന്മേലും (സംഭാരപ്പടിയിന്മേലും) ബാഹ്യോത്തരത്തിന്മേലും കൂടി കഴുക്കോലുകളെ പിടിപ്പിച്ച് പട്ടികതറച്ചു വെക്കണം. സംഭാരപ്പടിമേൽ ഒരു പലക വെച്ചു സമമാക്കി, അവിടെ നിന്നു മുകളിലേക്കു ഗളവും പണി ചെയ്യണം.

4

ഇതുകൊണ്ട് ഗളത്തിന്റെ ഉയരത്തെ കല്പിക്കുന്നതു പറയുന്നു.

സ്തംഭേ പ്രാഗധമികേƒനലാദിശിവിബന്ധിരന്ത്യം തംശിതംശൈഃ ക്രമാൽ
നേത്രാഗ്നിത്രിഗുണേഷു ശൈലശരനാഗാദ്യങ്കാന്തിരൈഃ സമ്മിതാ
ഗ്രീവോച്ചതാ നവധാ, തതോപി തലച്ഛൈദ്ധ്യം പൂർവ്വപൂർവ്വാംഘ്രിതഃ
പ്രോന്നേയാ ച തദന്തരിഃ; പ്രതിതലം സ്യാൽ പ്രസ്തരപ്രക്രിയാ.

ആദ്യത്തെ നിലയിലുള്ള കാലുയരത്തെ (നാല്പത്തുനാലിന്നു വാമാദിഭാഗങ്ങളിലെയുമുള്ള ഉയരത്തെ) മൂന്നു മുതൽ പതിനൊന്നു കൂടിയ ഒൻപതു സംഖ്യകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ടു ഭാഗിച്ച്, യഥാക്രമം രണ്ട് മൂന്ന് മൂന്ന് മൂന്ന് അഞ്ച് ഏഴ് അഞ്ച് എട്ട് ഒമ്പത്—ഇവ ഒമ്പതുവിധം അംശങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഗളത്തിന്റെ ഉയരത്തെ നിശ്ചയിക്കാം. രണ്ടിലധികം നിലകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നെങ്കിലും അതാതു നിലകളുടെ താഴെ ഉള്ള കാലുയരത്തെക്കൊണ്ട് ഇവിടെ പറഞ്ഞവിധം അതാതു ഗളത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും കണക്കാക്കേണ്ടതാണ്. എല്ലാ നിലയിലും മൂന്നാമധ്യായത്തിലെ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞവിധം പ്രസ്തരം ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

5

ഇനി രണ്ടു ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഗളത്തിൽ ഉണ്ടാക്കേണ്ടിയ അലങ്കാരത്തെ പറയുന്നു.

ഗ്രീവായാമുപരി ത്രിനേത്രപരിമിതാംശേ ചതുർഭാജിതേ
മൂലാംശം ച തൃതീയകം ച ശേഷോ ദ്വേധാ തുര്യം ച ഭൂതാംശകം
ആലിംഗാഖ്യപട്ടികാം ത്രിഭിഃ, തദൂർധ്വമന്തരീം, പഞ്ചഭിഃ
സാർദ്ധൈര്യംശാഹിതവാജനാം പ്രതി മധ്യപംക്ത്യംശകേ കല്പയേൽ.

ഗളത്തിന്റെ മുകളിലെ ഭാഗത്ത് മൂന്നു മുതൽ ഒരു ഭാഗമുള്ള ഉയരത്തെ നാലായി ഭാഗിച്ച്, ചുവട്ടിൽനിന്നു ഒന്നാം മൂന്നാം നാലും ഭാഗങ്ങളെ പതിമൂന്നാക്കി ഭാഗിക്കുക. പിന്നെ ആദ്യത്തെ (ചുവട്ടിലെ) ഭാഗത്തിൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടു ആലിംഗപട്ടികയും, അതിന്മേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ടു വാജനവും, അതിന്മേൽ ഉള്ള അഞ്ചംശത്തിൽ രണ്ടംശംകൊണ്ടു വാജനത്തോടുകൂടിയ പട്ടികയും ഉണ്ടാക്കണം.

6

ശാലാകൂടഗവാക്ഷകാദിരുചിരാം ഭിത്തിം ദ്വിതീയേ, തൃതീ-
യേƒംശേ പത്മദളോത്തരം ച വലഭിം ഭൂതേന്ദുപാദ്യൈര്ജലാം
ഇത്യംശേ ശേഷൈഃ ചിത്രപൂർവ്വപര്യന്ത്യം കപോതം തതഃ
സോപാനാംഘ്രിം ഗൃഹപിണ്ഡിം കുഡ്യനിഹിതൈഃ ശൈലസ്തംഭൈഃ കല്പയേൽ.

രണ്ടാമത്തെ അംശത്തിൽ ശാല, കൂടം, ഗവാക്ഷം (ജാലകം) മുതലായവയെക്കൊണ്ടു ശോഭിപ്പിക്കുന്ന ഭിത്തികയെയും, മൂന്നാമത്തേതിനെ പതിമൂന്നാക്കിയ അംശത്തിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ട് ഉത്തരത്തെയും പിന്നത്തെ അഞ്ചംശംകൊണ്ട് താമരപ്പൂവിതളുകൾ ഇതൾ കൊണ്ട് ശോഭിപ്പിക്കുന്ന വളഭിയെയും, നാലാമത്തെ ഭാഗത്തിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിയ മുഖപടിയോടുകൂടിയ കപോതത്തെയും, പിന്നെ മുകളിൽ ശേഷിച്ച ഭാഗം മൂന്നു ഭാഗംകൊണ്ട് തന്റെ കാലുകളോടു (സ്തംഭാഗ്രങ്ങളോ) കൂടിയ ഗൃഹപിണ്ഡിയെയും ഉണ്ടാക്കണം.

7

ഇനി രണ്ടാംനിലയിലുള്ള അലങ്കാരത്തെ മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ കൂടി പറയുന്നു.

അഥ ദ്വിതീയേ വിദിശാസു കൂടം, ദിശാസു ശാലാം ച, തദന്തരേഷു
നാസീർദ്വിശോവാ രചയേൽ, ദിശാസ്വമൂർത്തീ ബ്രഹ്മാദ്യാഃ, ശിവാന്തരേഷു നാസീഃ

രണ്ടാമത്തെ നിലയിൽ കോണുകളിൽ കൂടങ്ങളെയും, ദിക്കുകളിൽ ശാലകളെയും, ശാലാകൂടങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ ഏറ്റവുമായി നാസികകളെയും പണിചെയ്യുക. കിഴക്കേ ദിക്കിൽ ബ്രഹ്മാവിനേയും, തെക്കേ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയേയും, പടിഞ്ഞാറ് നരസിംഹത്തെയും, വടക്കേ ശ്രീകൃഷ്ണനേയും പണിചെയ്യണം. ഇതിനു മുമ്പ് രണ്ടുശ്ലോകം കൊണ്ടു പറഞ്ഞപ്രകാരവും ഇങ്ങിനെയും പണിചെയ്യാമെന്നു താൽപര്യം.

8

അതിന്മേൽ മൂന്നാംനിലകൂടി പണിയുന്നേടത്തു രണ്ടാംനിലയുടെ കഴുക്കോൽ പിടിപ്പിക്കേണ്ടുന്ന ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

ബാഹ്യോത്തരേണ രഹിതേ വിഗതോർദ്ധ്വകൂടേ
ഗ്രീവാന്തരേ നിജഗളാംശകൃശാഗ്ര കന്ധ്യ
ന്യസ്യോത്തരം, ന്യസതു തത്ര ലുപാ സ്ഥലാസ്ഥ-
പാദേഷു ലഗ്നശിരസ ശ്ച ഘനാശ്മലംബാഃ.

ആദ്യഗളത്തിന്നെ (രണ്ടാംനിലയ്ക്കു മുകളിലെ ആദ്യഗളത്തിന്നെ) ഉയർത്തി മൂന്നാം നില പണിയുന്നേടത്തു രണ്ടാംനിലയുടെ കഴുക്കോലിന്റെ പുറത്തെ ഭാഗം പിടിപ്പിക്കുവാൻ വാമഭാഗത്തെയും, മുകൾഭാഗം പിടിപ്പിക്കുവാൻ കൂടവും ഉണ്ടാവുന്നതല്ല. അതിന്നു വലഭോവും കടവുത്തരത്തെയും ഏറ്റിവെച്ച കൂടാതിരിക്കുന്ന രണ്ടാംനിലമതിലിന്റെ അഗ്രത്തിങ്കൽ സംഘാതപ്പടി വെച്ചു അവിടെ കഴുക്കോലുകളുടെ മേൽഭാഗത്തെയും, മൂന്നാം നില അവസാനിക്കുന്നിടത്തുള്ള തൂണിന്റെ ഉത്തരങ്ങളുടെ പപ്പുകളെല്ലാം പുറത്തേക്കു തള്ളിച്ചു ആ പപ്പുകളിൽ കാലുകൾ നാട്ടി ആ കാലുകളുടെ അഗ്രങ്ങളിൽ കഴുക്കോലുകളുടെ കീഴ്ഭാഗത്തെയും ഉറപ്പിക്കണം. കഴുക്കോലുകൾക്ക് ഉത്തരത്തിങ്കൽ (സംഘാതപ്പടിയിൽ) നിന്നു കാലുയരത്തിന്റെ (ഏതുനിലയുടെ കഴുക്കോലാണോ ആ നിലയുടെ കാലുയരത്തിന്റെ) പകുതി ഇറക്കമുണ്ടായിരിക്കണം

9

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു 'ജാതി' പ്രാസാദലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

പ്രാസാദാ സ്ത്രിതലാദിതാന്തതലനിഘ്നാ ജാതയഃ സ്ഥാനത സ്യു-
സ്താദൈര്യോജസമൈഃ കരൈഃ പരിമിതാ ഷട്സ്വപ്യതെസ്സ്വധിതെഃ.
ഷോഢാ വാനിതലാദയോ ദ്വ്യധമമധ്യാഗ്ര്യശ്ച പൃഥക്
വ്യാസാദ്വ്യംശൈകാംശകാധികസമുന്നത്യാ ഭവ ന്തേ പ്രായശഃ.

'ജാതി' പ്രാസാദങ്ങൾക്ക് മൂന്നു മുതൽ പന്ത്രണ്ടുവരെ നിലകൾ ഉണ്ട്. ഇതു പതിനൊന്നു പന്ത്രണ്ടു ഇങ്ങിനെ ഇരട്ടി എഴുപതുവരെ ഒറ്റകളും (ഓജപ്പെട്ടവയും) യുഗ്മങ്ങളും (ഇരട്ടപ്പെട്ടവയും) ആയ പരിണാഹങ്ങളോടുകൂടിയതുകളും, ഓജങ്ങളിലും യുഗ്മങ്ങളിലും പെട്ടതുകളായി ഓരോ നിലകൾക്കും അധമം മധ്യമം ഉത്തമം എന്നിങ്ങിനെ ആറാറു ഭേദങ്ങളോടു കൂടിയതുകളും ആകുന്നു. ഇതിനെത്തന്നെ കുറച്ചുകൂടി വിശദമാക്കാം. പതിനൊന്നു പതിമൂന്നു പതിനഞ്ചു് ഇവ ഓജങ്ങളായ പരിണാഹങ്ങൾക്ക് മൂന്നു നിലകളും,

അധമം മധ്യമം ഉത്തമം എന്ന മൂന്നു വിധം ഭേദങ്ങളും, പന്ത്രണ്ട് പതിനാല് പതിനാറ് ഈ യുഗങ്ങളായ പദികകൾക്ക് മൂന്നു നിലകളും, ക്രമേണ അധമം മധ്യമം ഉത്തമം എന്ന മൂന്നു ഭേദങ്ങളും ഉണ്ട്. ഇതുപോലെ പതിനേഴ് പത്തൊമ്പത് ഇരുപത്തൊന്ന് ഈ ഓജസംഖ്യകളിൽപെട്ട പദികകൾക്ക് നാലു നിലകളും, അധമം മധ്യമം ഉത്തമം എന്ന ഭേദവും, പതിനെട്ട് ഇരുപത് ഇരുപത്തിരണ്ട് ഈ യുഗസംഖ്യകളിൽ പെട്ടവയ്ക്ക് നാലു നിലകളും അധമാദിഭേദവും ഉള്ളതാകുന്നു. ഇതുപോലെ ഇരുപത്തിമൂന്ന് ഇരുപത്തിനാല് തുടങ്ങിയ ഓജയുഗങ്ങളായ പദികകളിലും ഓരോ നില കൂടി അധമാദിഭേദത്തോടുകൂടി പന്ത്രണ്ട് നില വരെയും [illegible] പദികവരെയും കൽപിക്കണമെന്നും, അമ്പത്തൊന്ന് അമ്പത്തിമൂന്ന് അമ്പത്തഞ്ച് എന്നീ ഓജസംഖ്യകളായ പദികകളിൽ പന്ത്രണ്ട് നിലകളും അധമാദിഭേദവും അമ്പത്താറ് അമ്പത്തെട്ട് അറുപത് എന്നീ യുഗസംഖ്യകളായ പദികകളിൽ അധമാദിഭേദത്തോടു കൂടിയ പന്ത്രണ്ട് നിലകളും വരുന്നതാണ് എന്ന താൽപര്യം... ഇതുകൾക്ക് പ്രായേണ വ്യാസവും വ്യാസത്തിന്റെ ഏഴിൽ മൂന്നംശവും കൂട്ടിയാൽ വരുന്നതോളം ഉയരവും കണക്കാക്കേണ്ടതാണ്. ഇതിനെ വിവരിക്കുന്ന ഈ 'ജാതി' പ്രാസാദങ്ങൾ മൂന്നു നില മുതൽ പന്ത്രണ്ട് നിലവരെ അധമമധ്യമോത്തമഭേദേന ആകെ മുപ്പതു വിധം വരുന്നതാണ്.

10

'ഛന്ദം' 'വികൽപം' 'ആഭാസം' എന്നീ പേരുകളോടു കൂടിയ പ്രാസാദങ്ങളാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

> **വിശാലാന്താംശവൃദ്ധ്യാ [illegible] ജ്ജാതിഭേദോദിതാഃ സ്യു-**
> **ശ്ഛന്ദാ, വന്യേ [illegible] വികല്പാഃ**
> **പഞ്ചാദ്യൈഃ [illegible]**
> **[illegible] ഭാസസംജ്ഞാഃ**

ഛന്ദപ്രാസാദങ്ങൾക്ക് നാലു നില മുതൽ പന്ത്രണ്ട് നിലവരെ ഉണ്ട്. അതു പതിമൂന്ന പതിനാലു മുതൽ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ ഓജയുഗക്രമേണയും അധമാദിഭേദേനയും ആറാറു വിധത്തിലായി അമ്പത്തെട്ട് അമ്പത്തൊമ്പതു വരെയുള്ള പദികകളെക്കൊണ്ട് പരിമിതങ്ങളാകുന്നു. എന്നാൽ പതിമൂന്ന് പതിനഞ്ച് പതിനേഴ് ഈ പദികകൾക്ക് നാലു നിലകളും, അധമം മധ്യമം ഉത്തമം എന്ന ഭേദങ്ങളുമുണ്ട്. പതിനാല് പതിനാറ് പതിനെട്ട് ഈ പദികകൾക്ക് നാലു നിലകളും അധമം മധ്യമം ഉത്തമം എന്ന ഭേദവുമുണ്ട്. ഇതുപോലെ ഇനിയത്തെ ഓജയുഗങ്ങളായ പത്തൊമ്പതു ഇരുപത്തൊന്ന് ഇരുപത്തിമൂന്ന് ഇരുപത് ഇരുപത്തിരണ്ട് ഇരുപത്തിനാല് ഇതുകളിലും അധമാദി ഭേദത്തോടുകൂടി അഞ്ചു നിലകളേയും, പിന്നത്തേതിൽ ആറു നിലകളേയും, ഇതിനെ അമ്പത്തേഴ് അമ്പത്തെട്ട് പദികകൾ കഴിയുന്നതുവരെയും പന്ത്രണ്ട് നില കഴിയുന്നതുവരെയും കൽപിക്കേണ്ടതാണ്.

ഇതുപോലെ ഇനി ഒൻപതു പത്തു പദികകൾ തുടങ്ങി ഓജയുഗപദികാഭേദേനയും അഞ്ചു നിലകൾ തുടങ്ങിയും, അധമാദിഭേദേനയും അമ്പത്തെട്ടും അമ്പത്തൊമ്പതും പദികകൾ കഴിയോളവും പന്ത്രണ്ടുനിലകൾ കഴിയോളവും ഉണ്ടാകുന്നതു 'വികല്പ' പ്രാസാദങ്ങളാകുന്നു.

അതുപോലെതന്നെ പതിനാറുകോൽ പദിയും നാലു നിലയും തുടങ്ങി നാല്പത്തെട്ടുകോൽ പദിയും പന്ത്രണ്ട് നിലയും കഴിയോളവും മേൽപറഞ്ഞ ഓജയുഗഭേദത്തോടും അധമാദിഭേദത്തോടു കൂടി ഉണ്ടാകുന്ന പ്രാസാദങ്ങൾ 'ആഭാസ'പ്രാസാദങ്ങളാകുന്നു.

11

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു ആഭാസപ്രാസാദങ്ങൾക്കുള്ള ഭേദത്തെയും മററും പറയുന്നു.

ആഭാസേഽത്ര ചതുസ്തലാദിശിവഭൂമ്യന്തം പൃഥഗ്ഭേദതേ–
ആദ്യം ദ്വാദശമന്തിമം ദ്വ്യധമമധ്യാദിക്രമാൽ ഷൾഭിദം
ഷഷ്ടിർജ്ജാതിഗൃഹേ ഭിദാഃ കരവശാൽ ഖണ്ഡേ ഷഡൂനാസ്തതഃ
ഷൾകോനാശ്ച വികല്പധാമനി തഥാഽഽഭാസേ ദശോനാസ്തതഃ.

ആഭാസപ്രാസാദത്തെ നാലു നില മുതൽ പതിനൊന്നു നില വരെ വെവ്വേറെ നന്നാലു വിധത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. എങ്ങനെയെന്നാൽ നാലു നിലയിൽ ഓജങ്ങളായ പതിനൊന്നും പതിമൂന്നും അധമവും ഉത്തമവും, യുഗ്മങ്ങളായ പന്ത്രണ്ടും പതിനാലും അധമവും ഉത്തമവും. അഞ്ചു നിലയിൽ ഓജങ്ങളായ പതിനഞ്ചും പതിനേഴും അധമവും ഉത്തമവും, യുഗ്മങ്ങളായ പതിനാറും പതിനെട്ടും അധമവും ഉത്തമവും ഇങ്ങനെ പതിനൊന്നു നിലവരെ കണ്ടുകൊള്ളുക. ഒടുക്കത്തെ നിലയായ പന്ത്രണ്ടുനില മുമ്പു പറഞ്ഞ പോലെ ഓജകരങ്ങളിലും യുഗ്മകരങ്ങളിലും അധമം മധ്യമം ഉത്തമം ഇങ്ങനെ ആറു വിധത്തോടുകൂടിയതുമാകുന്നു. അപ്പോൾ ജാതിപ്രാസാദത്തെ കരംകൊണ്ടു അറുപതു വിധത്തിലും, ഖണ്ഡപ്രാസാദത്തെ അതിൽ ആറു കുറഞ്ഞ അമ്പത്തിനാലു വിധത്തിലും, വികല്പപ്രാസാദത്തെ അതിലും ആറു കുറഞ്ഞ നാല്പത്തെട്ടു വിധത്തിലും, ആഭാസത്തെ അതിലും പത്തു കുറഞ്ഞ മുപ്പത്തെട്ടു വിധത്തിലും ആയി വരുന്നതാണ്.

12

വൃത്തപ്രാസാദലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

സപാദശിഷ്ടമാനേ ഭേദ്യുക്തസപ്തഭാഗശിതേ വിശാലസപ്താംശഃ
യസ്തേന മാനേന പരിഭ്രമേണ വൃത്താത്മകം വേശ്മ സമാതനോതു.

നിശ്ചയിച്ച ചുററിനെ ഏഴുനൂററിപ്പത്താക്കി ഭാഗിച്ച്, അതിൽ നൂററിപ്പതിമൂന്നു ഭാഗമായ വ്യാസാർദ്ധംകൊണ്ടു വൃത്തം വരച്ച്, വൃത്തപ്രാസാദത്തെ ഉണ്ടാക്കണം.

13

ദീർഘചതുരശ്രപ്രാസാദത്തെ പറയുന്നു.

നാഹാർദ്ധമാനപ്രചയേ ഹരിദ്ഭിർഭക്തേഽത്ര വ്യാസം ചതുർഭിർവിതനോതു
ആയാമമംശൈശ്ച രസൈർവിദധ്യാച്ചതുരശ്രദീർഘസ്യ സുരാലയസ്യ.

സമചതുരമല്ലാതെ ദീർഘം അധികമുള്ള ചതുരശ്രപ്രാസാദത്തിനു ചുററിന്റെ പകുതിയെ പത്താക്കി ഭാഗിച്ചു, അതിൽ നാലംശംകൊണ്ടു വിസ്താരത്തെയും ആറംശംകൊണ്ടു ദീർഘത്തെയും കല്പിക്കണം.

14

ഇനി ഗജപൃഷ്ഠപ്രാസാദലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

സപാദഷഷ്ഠേ പരിണാഹമാനനിചയേ ധാമ്നഃ ചതുഷ്ഷഷ്ടിധാ–
ഭഗ്നേഽഷ്ടാദശധാ കൃതേഽത്ര വിതതേ തംശൈഃ പൃഥക്കല്പയേൽ
പാർശ്വദ്വന്ദ്വസമായതീ ദ്വികതതിം ച, ത്ര്യംശസ്വതുല്യക്രമാൽ
പ്രായഃ സാംഘ്രിസാംശനാഹമപി പൃഷ്ഠം ഹസ്തിപൃഷ്ഠാത്മനഃ.

'ഗജപൃഷ്ഠം' എന്ന പേരായ പ്രാസാദത്തിന്, നിശ്ചയിച്ച വ്യാസത്തെ അറുപത്തിനാലാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ ഒരംശം കളഞ്ഞ് ശേഷത്തെ പതിനാറാക്കി അംശിക്കുക. അതിൽ നന്നാലംശം കൊണ്ട് അഗ്രത്തെയും രണ്ടു പാർശ്വങ്ങളെയും കല്പിക്കണം. പിന്നെ രണ്ടംശം വ്യാസാർദ്ധമാക്കിക്കൊണ്ട് വൃത്തം വരച്ച് അർദ്ധവൃത്തമാക്കി പൃഷ്ഠത്തെയും കല്പിക്കണം. ഈ പൃഷ്ഠഭാഗത്തുള്ള അർദ്ധവൃത്തത്തിന് ഏകദേശം മൂന്നു പതിനാറാക്കിയതിൽ ആറരകാൽ അംശത്തോളം പുറത്തായിരിക്കും.

15

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ദീർഘവൃത്തമായ പ്രാസാദത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെയാണ് പറയുന്നത്.

ഭാഗദ്വയേ പരിധിപൃഷ്ഠസമുക്തമാദ്യാ
വൃത്തീകൃതേ, തദുഭയാന്തരഭാഗദൈർഘ്യം
സോപധമാംശതോ വിരഹിതേന ഗുണാംശകേന
വൃത്തായതേ വിതനയാൽ സ്വരവേദ്ധ്യവിദ്ധ്യു.

ദീർഘവൃത്തപ്രാസാദത്തിന്, ഹസ്തിപൃഷ്ഠത്തിനു പറഞ്ഞതുപോലെ അംശിച്ച് അതിൽ രണ്ടംശം വ്യാസാർദ്ധമാക്കി മുമ്പിലും പിന്നിലും അർദ്ധവൃത്തം ഉണ്ടാക്കുക; പിന്നെ മുൻപറഞ്ഞ അംശത്തിൽ നിന്നു തന്നെ മൂന്നംശം എടുത്ത് ഇരുപത്തിനാലാക്കി ഭാഗിച്ച്, അതിൽ നിന്നു ഒരംശം കളഞ്ഞ് ശേഷത്തെക്കൊണ്ട് മേല്പറഞ്ഞ രണ്ടു അർദ്ധവൃത്തങ്ങളുടെ മദ്ധ്യഭാഗത്തിലെ രണ്ടു പാർശ്വങ്ങളെയും കല്പിക്കണം.

16

ഷഡശ്രമായ (ആറുകോണായ) പ്രാസാദത്തെയാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

ഷോഢാ വിഭജ്യ നിജവാഞ്ഛിതമാനരാശി-
മംശായതാനി പരികല്പ്യ ഷഡശ്രകാണി
കുര്യാൽ ഗൃഹം സപുടം, ത്രിഗുണാംശമാനോ
വ്യാസോംശിതേ/ത്ര തിഥിഭി ന്നയനാംശഹീനഃ.

നിശ്ചയിച്ച വ്യാസത്തെ ആറാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ ഓരോ അംശംകൊണ്ടു ഓരോ അശ്രത്തിന്റെയും ദീർഘത്തെ കല്പിക്കണം. ഈ ആറാക്കി അംശിച്ചതിൽനിന്നു മൂന്നംശത്തെ എടുത്തു പതിനഞ്ചാക്കി ഭാഗിച്ച്, അതിൽനിന്നു രണ്ടംശം കളഞ്ഞാൽ ശേഷമുള്ളത് ഷഡശ്രപ്രാസാദത്തിന്റെ വ്യാസമാകുന്നു.

17

ഇനി അഷ്ടാശ്രമായ പ്രാസാദത്തെ പറയുന്നു.

സപ്തേഷുനാഗഹൃതശോ വിഭക്തേ
വ്യാസസ്ത്രിഭാഗൈർത്രിഷഡംശിതേ/സ്മിൻ
വ്യാസേ ശരാംശൈശ്ച്യുതിഹീനതാം സ്യാ-
ദഷ്ടാശ്രീം ച കുര്യാത്രിസ്ത്രകോണയാസ്തു.

ഇഷ്ടമുള്ള വ്യാസത്തെ പത്താക്കി ഭാഗിച്ചാൽ അതിൽ മൂന്നംശം വ്യാസമാകുന്ന ഈ വ്യാസത്തെ പന്ത്രണ്ടാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ട് ഓരോ അശ്രത്തിന്റെ ദീർഘത്തെയും കല്പിയ്ക്കണം. ഇങ്ങനെയാണ് അഷ്ടാശ്രപ്രാസാദലക്ഷണം.

18

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് ചതുരശ്രം വൃത്തം അഷ്ടാശ്രം മുതലായ പ്രാസാദങ്ങളുടെ ഭേദങ്ങളെ പറയുന്നു.

മൂലാദ്യാശിഖരം യുഗാശ്രരചിതം ഗേഹം സ്മൃതം 'നാഗരം',
ഗ്രീവാദ്യാശിഖരക്രിയം ഷഡുരഗാശ്രാന്തേതരിതം 'ദ്രാവിഡം'
മൂലാദ്വാ ഗളതോഥവാ പരിലസദ്വൃത്താത്മകം 'വേസരം'
തേഷ്വേകം പൃഥഗാത്തലക്ഷ്മസു വിശേഷ്യാ ഭാത്മനാഃ സമ്മതം.

തറ മുതൽ മേൽപ്പുര അല്ലെങ്കിൽ ശിഖരം കഴിയുന്നതുവരെ ചതുരശ്രമായി പണിചെയ്യുന്ന പ്രാസാദത്തിന്ന് 'നാഗരം' എന്നും, തറ മുതൽ ഗളം വരെ ചതുരശ്രമായിട്ടും ഗളം മുതൽ മുകളിലേയ്ക്ക് മുഴുവനും ഷഡശ്രമായിട്ടോ അഷ്ടാശ്രമായിട്ടോ പണിയുന്ന പ്രാസാദത്തിന്ന് 'ദ്രാവിഡം' എന്നും, തറ മുതൽക്കോ ഗളം മുതൽക്കോ വൃത്തമായിട്ടുള്ളതിന്ന് 'വേസരം' എന്നും പേരാകുന്നു. ഈ വേസരത്തിന്ന് ഗളം മുതൽക്ക് വൃത്തമായാൽ ചോട് ചതുരശ്രമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ വേറെ വേറെ പറയപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന പ്രാസാദങ്ങളിൽവെച്ച് അവനവന്ന് ഇഷ്ടമുള്ള ഒന്നിനെ അതാതിന്ന് വിധിയ്ക്കപ്പെട്ട സകല അവയവങ്ങളോടുംകൂടി ഉണ്ടാക്കാം.

19

ഇനി മുഖമണ്ഡപത്തിന്റെ ദീർഘവിസ്താരത്തെ പറയുന്നു.

നേത്രേഷു സപ്തശരനന്ദി ഭാഭിദ്യദ്ഗ്ര-
സ്താരം വിഭജ്യ വിധുലോകയുഗാംശകൈസ്തൈഃ
വിസ്താരമത്ര രചയേൽ മുഖമണ്ഡപസ്യ
പാദോനമർദ്ധമഥവാ സമമസ്യ ദൈർഘ്യം.

പ്രാസാദവിസ്താരത്തിന്റെ പകുതികൊണ്ടോ, അഞ്ചിൽ മൂന്നുഭാഗംകൊണ്ടോ, ഏഴിൽ നാലുഭാഗംകൊണ്ടോ, പത്തിൽ ആറുഭാഗംകൊണ്ടോ, പന്ത്രണ്ടിൽ അഞ്ചു ഭാഗംകൊണ്ടോ മുഖമണ്ഡപത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെ കല്പിയ്ക്കാം. ഈ മുഖമണ്ഡപത്തിന്റെ ദീർഘം പ്രാസാദവിസ്താരത്തിന്റെ പകുതിയോ, അതിന്റെ മുക്കാലോ, സമമോ ആയിരിയ്ക്കയും വേണം.

20

പഞ്ചപ്രാകാരങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തെ(ഖണ്ഡാവസാനത്തെ)യാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

ഖണ്ഡഽലാന്തർഗ്ഗതം മണ്ഡലമവനിമിതേഽഷ്ടാനാഡിതേ വാഽന്തഹാരാ,
ഭാസ്സംഖ്യേ മധ്യഹാരാ, ജലധിപരിമിതേ ബാഹ്യഹാരാ,ഽദ്രിസംഖ്യേ
മര്യാദാ മൂലധാമ്നഃ പ്രഥമചരമയോർമ്മുഖായാമയുക്താഃ
പ്രാകാരാഃ പഞ്ച കാര്യാഃ സ്യുരിഹ പരമസീമൈകവിംശേഽപി വാ സ്യാൽ.

പ്രാസാദത്തിന്റെ പുറത്തുനിന്നു (ഇനിയത്തെ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറയാൻ പോകുന്ന) ദണ്ഡു കൊണ്ടളന്നു അകത്തെ ബലിവട്ടം, ഒന്നോ ഒന്നരയോ ദണ്ഡു കൊണ്ടളന്നു നാലമ്പലം, രണ്ടു ദണ്ഡ് കൊണ്ടളന്നു വിളക്കുമാടം, നാലു ദണ്ഡു കൊണ്ടളന്നു ബാഹ്യഹാര (ശീവേലിപ്പുര) എട്ടു ദണ്ഡു കൊണ്ടളന്നു പുറമതില് ഇങ്ങനെ അഞ്ചു പ്രാകാരങ്ങളെയാണ് കൽപിയ്ക്കേണ്ടത്. ഇതിൽ അകത്തെ ബലിവട്ടവും എല്ലാററിനും പുറത്തെ മതിലും കഴിച്ചു ശേഷം എല്ലാം മുഖായാമത്തോടുകൂടിയിരിയ്ക്കയും വേണം. ഒടുവിലത്തെ പുറമതില് ഇരുപത്തൊന്നു ദണ്ഡു കൊണ്ടളന്നും പണിചെയ്യാമെന്നു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്.

21

ദണ്ഡിന്റെയും മുഖായാമത്തിന്റെയും ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

പ്രാസാദസ്യോത്തരസമവധേ, ർജ്ജഗത്യന്തസ്യ വാ സ്യാ-
ദ്വ്യാസോ ദണ്ഡസ്ത്രിവിധ ഉദിതഃ, പാദുകാന്തസ്യ വാഽത്ര
നേയശ്ചാഽയം നിജനിജപദാത് സൈകദണ്ഡഃ, സപാദഃ,
സാർദ്ധഃ, സാംഘ്രിത്രയ ഇതി മുഖായാമമാനം സമുക്തം.

പ്രാസാദത്തിന്റെ ഉത്തരവ്യാസമോ, ജഗതിവ്യാസമോ, പാദുകവ്യാസമോ ആയി മൂന്നുവിധം ദണ്ഡിനെ നിശ്ചയിയ്ക്കാം. മുൻ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞ പഞ്ചപ്രാകാരങ്ങളുടെ അളവിന്ന് ഇതിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ദണ്ഡിനെയാണ് സ്വീകരിയ്ക്കേണ്ടത്. ഏതു ദണ്ഡാണോ സ്വീകരിയ്ക്കുന്നത് അതിന്റെ പുറത്തുനിന്നുതന്നെ അളന്നു തുടങ്ങുകയും വേണം. ഉത്തരവ്യാസമാകുന്ന ദണ്ഡാണ് സ്വീകരിയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ ഉത്തരപ്പുറത്തുനിന്നു തന്നെ അളക്കുകയും വേണമെന്നു താൽപര്യം. ഇനി മുഖായാമത്തിന്റെ ക്രമത്തെ പറയുന്നു. ഒരു ദണ്ഡു, ഒന്നേകാൽ ദണ്ഡു, ഒന്നര ദണ്ഡു, ഒന്നേമുക്കാൽ ദണ്ഡു, ഇങ്ങനെ നാലുവിധത്തിൽ മുൻപറഞ്ഞ പ്രാകാരങ്ങൾക്കു മുഖായാമവും കണക്കാക്കാവുന്നതാണ്.

22

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് 'അന്തർമ്മണ്ഡലം' എന്ന ആദ്യത്തെ ബലിവട്ടത്തിനുള്ള ദണ്ഡാവസാനത്തെയും, ദിക്പാലന്മാരുടെ സ്ഥാനം മുതലായതിനെയും പറയുന്നു.

ക്ഷേത്രായാമഗൃഹമവിഷ്വഗിഹ, ബാഹിർദ്വ്യംശകം ത്ര്യംശമന്തഃ
കൃത്വാഽന്തർമ്മണ്ഡലേ ദിക്പതിവൃഷബലിപീഠേഷു തദ്ദണ്ഡസീമാ
പ്രാച്യാവാച്യോഃ സ സ്യാദുക്ഷാപിതരദിഗധിപാ ശ്ചാലിതാഃ കിഞ്ചനാന്തഃ
പ്രാദക്ഷിണ്യാൽ മിഥസ്സ്യു രിതര ഇഹ മഹാദിക്ഷുവാഃ സമുഖാ ശ്ച.

അന്തർമ്മണ്ഡലത്തിൽ ദിക്പാലന്മാരായി കൽപിച്ച ബലിക്കല്ലുകളുടെ മുകൾഭാഗത്തെ അഞ്ചാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ രണ്ടംശം പുറത്തേയ്ക്കും മൂന്നംശം അകത്തേയ്ക്കും നീക്കി വരുന്നേടത്ത് അവിടത്തെ ദണ്ഡവസാനിയ്ക്കുന്നു. കിഴക്കുള്ളവരും തെക്കുള്ളവരും തന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കലും, പടിഞ്ഞാറും വടക്കും ഉള്ളവർ പ്രദക്ഷിണമായി അൽപം ഗമനത്തോടുകൂടിയവരും ആയിരിയ്ക്കണം. എല്ലാവരും മഹാദിക്കുകളിലുള്ള തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നവരും, അന്യോന്യം അഭിമുഖമായി നോക്കുന്നവരും ആയിരിയ്ക്കയും വേണം. ഈശാനകോണിലും കിഴക്കും അഗ്നികോണിലും ഉള്ളവർ പടിഞ്ഞാട്ടുതിരിഞ്ഞും നിരൃതികോണിലും പടിഞ്ഞാറും വായുകോണിലും ഉള്ളവർ കിഴക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞും തെക്കും വടക്കും ഉള്ളവർ പരസ്പരം നോക്കിയും ഇരിയ്ക്കണം. ഈശാനകോണിലും കിഴക്കും ഉള്ളവർ പ്രാപ്യന്മാരും, അഗ്നി

കോണിലും തെക്കും ഉള്ളവര്‍ അവാച്യന്മാരാകുന്നു. ഇവര്‍ക്ക് തന്റെ സൂത്രത്തില്‍നിന്നു ഗമനമില്ല. മറ്റുള്ളവര്‍ക്ക് ഗമനം വേണം. ആയതു തന്റെയും അടുക്കലായിരിക്കുന്നവന്റെയും മദ്ധ്യത്തെക്കുറിച്ചു ഒരു സൂത്രത്തില്‍ വരുമാറ് ഗമിപ്പിക്കണമെന്നാണ് താല്പര്യം.

23

ഇനി നമസ്കാരമണ്ഡപത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെയും സ്ഥാനത്തെയും പറയുന്നു.

> അന്തര്‍മ്മണ്ഡലതോ വ്യതീത്യ കരമാത്രം പ്രാഗ്ഘ്നാമണ്ഡപം
> ഇഷ്ട്യശ്രം സമസൂത്രകം, നിജഭുവായാമസ്യ വാ മദ്ധ്യതഃ
> വേദസ്തംഭമഥൈകവാരമഥവാ കര്‍ഷ്ഠാല്‍ ചതുഷ്പാദശ—
> സ്തംഭദ്വ്യുത്തരസംയുതം സമകപോതാദ്യൈരലംക്രിയാലംകൃതം.

മുമ്പു പറഞ്ഞ അന്തര്‍മ്മണ്ഡലത്തിന്റെ മുഖപ്പടിയില്‍നിന്നു ഒരു കോല്‍ മുന്‍ഭാഗത്തേയ്ക്കു നീങ്ങിയേടത്തു പാദുകപ്പുറമോ വാതപ്പുറമോ ആവത്തക്കവണ്ണം നമസ്കാരമണ്ഡപത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. അല്ലെങ്കില്‍ ശ്രീകോവിലിന്റെ പുറത്തെയും വലിയമ്പലത്തിന്റെ അകത്തെയും ഉത്തരങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തില്‍ മണ്ഡപത്തിന്റെ മദ്ധ്യം വരുമാറും പണി ചെയ്യാം. മണ്ഡപം പ്രതിമയോനിയും, പുറകെയുള്ള പ്രാസാദത്തെക്കാള്‍ ചെറുതായും ചതുരശ്രമായും, നാലു ഇടഞ്ഞി നാരികകളും കൂടിയ സമചതുരങ്ങളും കൂടിയും ഇരിക്കയും വേണം. ഒരു ഉത്തരവും നാലു തൂണും ആയിട്ടു, വാരോത്തരവും ആറുരോത്തരവും പതിനാറു തൂണും കൂടിയോ മണ്ഡപത്തെ പണിയുകയും ചെയ്യാം.

24

'അന്തഹാര' ഇത്യാദി പ്രാകാരങ്ങളുടെ മണ്ഡപത്തിയെ പറയുന്നു

> ഭിന്ദം സപാദം സമതീത്യ ഭിത്തി ഭവേതാ ബാഹ്യാന്തഹാരാശ്രിതാ,
> ഭിന്ദാന്തോ ഉപവിധ സൂത്രതോവിഭിന്നോഽപ്യേ സമാന്തതഃ
> ജാലാലാസിമന്തി ദീപാവലിമതി, തഥാഽന്തഃസ്ഥാന്തരേഽന്തസ്ഥിതേ
> പ്രാകാരേഽഥ, ബഹിസ്ഥിതോത്തരബഹിഃ സാലേ മഹീയസ്യപി.

അന്തഹാരയുടെയും ബാഹ്യഹാരയുടെയും ഭിത്തി മണ്ഡപത്തി കഴിഞ്ഞിട്ടുവേണം കല്പിക്കുവാന്‍ (ഭിത്തിയുടെ ഉള്ളിലാണ് മണ്ഡപത്തി വേണ്ടതെന്ന സാരം) പിന്നെ വലിയമ്പലത്തിന്റെ ഉത്തരവ്യത്യാസമനുസരിച്ചു അവിടെ മണ്ഡപത്തി രണ്ടു വിധത്തിലാകുന്നു. ആയതു ആദ്യത്തേതിലും വാരത്തിലും ആയിട്ടാണ് കാണുന്നതു്. വിളക്കുമാടമായ മദ്ധ്യഹാരയില്‍ വിളക്കിന്റെ നാളത്തിലും, പുറം മണ്ഡപികളുള്ള മര്യാദയില്‍ മതിലിന്റെ അകത്തെ ഉത്തരത്തിന്റെ അകവും, ഇരുപത്തൊന്നും മണ്ഡപികളുള്ള മതിലാണെങ്കില്‍ മതിലിന്റെ പുറത്തെ ഉത്തരത്തിന്റെ പുറമെയും ആകുന്നു മണ്ഡപത്തി കല്പിക്കേണ്ടതു്.

25

ഇനി അന്തഹാരയെ ഉണ്ടാക്കേണ്ട ക്രമത്തെ പറയുന്നു.

> പൃഷ്ഠേ സപാര്‍ശ്വയോരിതയോ സചൂലയോന്യൂനാധികം മണ്ഡപമാകല്പ്യ
> ഇഷ്ടശ്ര മാത്രതു തഥാന്തരാളേ തദാശ്രിത സംയോജ്യമിഥോന്തഹാരം.

ശ്രീകോവിലിന്റെ പൃഷ്ഠത്തിലും രണ്ടു പാര്‍ശ്വങ്ങളിലും മുഖപ്രാസാദത്തിന്റെയോ അതാതു വീഥിയുടെയോ യോനിയായി ചതുരശ്രമായിരിക്കുന്ന മണ്ഡപത്തെ ഉണ്ടാക്കി ഇവ മണ്ഡ

പങ്ങളുടെ വിസ്താരത്തിൽ പുറമ്പലപ്പുരകളായി മണ്ഡപങ്ങൾ മൂന്നും തമ്മിൽ കൂടി അന്ത ഹാരയെയും (നാലമ്പലത്തെയും) ഉണ്ടാക്കണം.

26

വലിയമ്പലം ഉണ്ടാക്കേണ്ട ക്രമത്തെ പറയുന്നു

കൃത്വാ വംശം മുഖായത്യാ പചിതനിജമണ്ഡസ്ഥിതം പാർശ്വഹാരാ
ഭാരാസക്താഗ്രമൂലം, പ്രഥിതഗുണവിഭാഗാദിക്ലൃപ്ത്യാ വിഭജ്യ
കൃത്വാ തൽഭാഗത സ്തൂപിതതി മുഖിതയോന്യാഢ്യ, മന്യോത്തരാണി
ന്യസ്യffന്ദ്രഘോത്തരാദീന്യപി ചയുള്ള തല്പ്യകതിതോfഗ്ര സമായാം

പ്രാസാദത്തിന്റെ മുൻവശത്തുള്ള തന്റെ മുഖായാമത്തോടുകൂടിയിരിയ്ക്കുന്ന അന്തഹാരയുടെ മദ്ധ്യഭിത്തിയുടെ പാർശ്വങ്ങളിലുള്ള രണ്ടു മണ്ഡപങ്ങളുടെയും പുറത്തെ ഉത്തരങ്ങളെ നീട്ടി അതുകളിൽ വലിയമ്പലത്തിന്റെ പുറത്തെ ഉത്തരം വെയ്ക്കുക, പിന്നെ പ്രാസാദത്തിന്റെ പ്രതിയോനിയായി ഒരു പുറ്റിനെ കല്പിച്ച് പ്രസിദ്ധമായ ഗുണവിഭാഗം (ഗുണവിന്യാസകല്പന)കൊണ്ട് അതിനു വിസ്താരവും കല്പിച്ച് അകത്തെ ഉത്തരവും വെയ്ക്കുക. പൃഷ്ഠപാർശ്വങ്ങളിലും മണ്ഡപങ്ങളുടെ അകത്തെ ഉത്തരത്തെയും നീട്ടി ഇതിന്മേൽ യോജിപ്പിച്ച് പണിയണം. പിന്നെ യുക്തിപോലെ ആദ്യന്താഭരണം മുതലായതുകളെയും പണി ചെയ്യണം.

27

'പാദന്യൂനം' എന്ന പേരായ അഗ്രസഭയുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

സ്വാദിഷ്ടേ സമ മധ്യേ ഗ്രഹപരിണാഹേ, സ്വാംശപ്രഥാ—
ഭേദാനേ, ചതുരാദിയുഗപരിസംഖ്യാദിഷ്ടിഭേകേ സമം
ഏകാംശേന തതിം തദനോത്ഥ പരിധിരിഷ്ടേ ദൈതിം ചാംശകൈ—
സ്തന്നാംശം പരിതഃ പ്രപൂരയതു വൈചവം പാദന്യൂനം ക്രമാത്.

നാലിക (അഗ്രസഭ) ഇഷ്ടമായി കല്പിച്ച് പുറ്റിനെ ചുറ്റിയായി, അതിൽനിന്നു വെയ്ക്കുവാൻ പോകുന്ന ഉത്തരവിസ്താരത്തെ കുറച്ച് ശേഷമുള്ളതിനെ നാല് ആറ് എട്ട് മുതലായ യുഗ (ഇരട്ടി) സംഖ്യകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ട് സമം വിഭജിച്ച്, അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ട് വിസ്താരവും ശേഷംകൊണ്ട് ദീർഘവും നിശ്ചയിക്കുക, പിന്നെ മുമ്പു കളഞ്ഞ ഉത്തരവിസ്താരത്തെ നാലുപുറവും കൂട്ടുകയും വേണം. ഇങ്ങനെ ഉണ്ടാകുന്ന വലിയ ബലത്തിന്നു "പാദന്യൂനം" എന്നു പേരാകുന്നു.

28

ഇനി നാലു ശ്ലോകംകൊണ്ട് വലിയ ബലിക്കല്ലിന്റെ സ്ഥാനം മുതലായതിനെ പറയുന്നു.

പ്രാസാദമദ്ധ്യാൽ ബഹിരഗ്രതോ ഗതേ ത്വത്തരോദ്ധേ സമഭാഗസംഖ്യകേ
ഭേദേ ത്രിസാർദ്ധത്രിശരാംഗസപ്തകേ സ്വാധാർദ്ധികയോൽ ബലിപീഠികാം തഥാ

പ്രാസാദമദ്ധ്യത്തിൽ നിന്നു മുൻഭാഗത്തേയ്ക്കും പ്രാസാദത്തിന്റെ ഉത്തരത്തെക്കൊണ്ട് രണ്ടരയോ മൂന്നോ മൂന്നരയോ അഞ്ചോ ആറോ ഏഴോ അളവു ചെന്നേടത്തു പുറത്തുണ്ടായി വലിയ ബലിക്കല്ലു പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കണം.

29

വലിയ ബലിക്കല്ലിന്റെ വിസ്താരം മുതലായതിനെ പറയുന്നു.

പൂജാപീഠസമം, ഷഡംശരഹിതം, ഗർഭപ്രതിഷ്ഠോന്നതം,
പ്രാസാദപ്രതിസമ്മിതം ച ബലിപീഠോത്സേധമന്തിമാദ്യ്പ്പൂഷ്ട്രയം
ഉത്സേധേ ശേധ്യാംശിതേ സതി നിജൈശ്ച, പീഠികാവിസ്തൃതിം
സപ്താംശൈശ്ശേയ്സ്ഥിതേഥ, മൂലനിലയൌചിത്യാൽ തദംഗക്രിയാം.

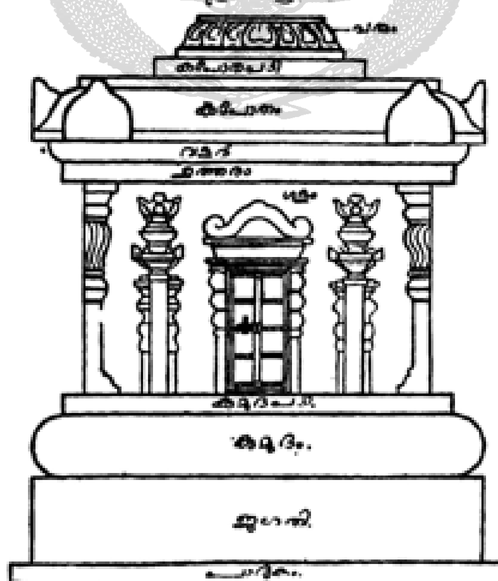
നിലത്തിൽനിന്നു ശ്രീപീഠത്തിന്റെ മുകൾഭാഗം വരെയോ, അതിൽ ആറിൽ ഒരംശം കുറഞ്ഞിട്ടൊ ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ തറ ഉയരത്തോളമൊ, ശ്രീകോവിലിന്റെ തറ ഉയരത്തോളമൊ വലിയ ബലിക്കല്ലിന്റെ (പാദുകം മുതൽ പൂക്കല്ലിന്റെ മുകൾഭാഗം വരെയുള്ള) ഉയരം കല്പിക്കണം. ഈ ഉയരത്തെ പത്തുഭാഗമാക്കി അതിൽ ഏഴ് ഭാഗം കൊണ്ടു ഇതിന്റെ (ഗളത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള) വിസ്താരത്തെയും കല്പിക്കണം. ശ്രീകോവിലിന്റെ അവയവവിഭാഗത്തെ അനുസരിച്ചു ഇതിനും അവയവങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

30

ഇനി ഇതിന്റെ അവയവവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

പൃഥ്വ്യാം പാദുകമംശതോ, ജഗതികാം വേദൈർഗ്ഗുണൈഃ കൈരവം,
തല്പട്ടീഗളകംബുനദ്വയമപി കമ്പാംശതിസ്സൂരിഭിഃ
കല്പ്യാ ജാലകമൊഃ കപോത, മിളയാ,ഗ്രൂ പട്ടികാം, പങ്കജം
നേത്രാദ്യൂമപി സപ്തവിംശതിവിഭക്തേ പീഠികാദ്യുച്ഛ്റയേ.

ചിത്രം നമ്പ്ര. 12

വലിയ ബലിക്കല്ല് (27 അംശിച്ചത്)

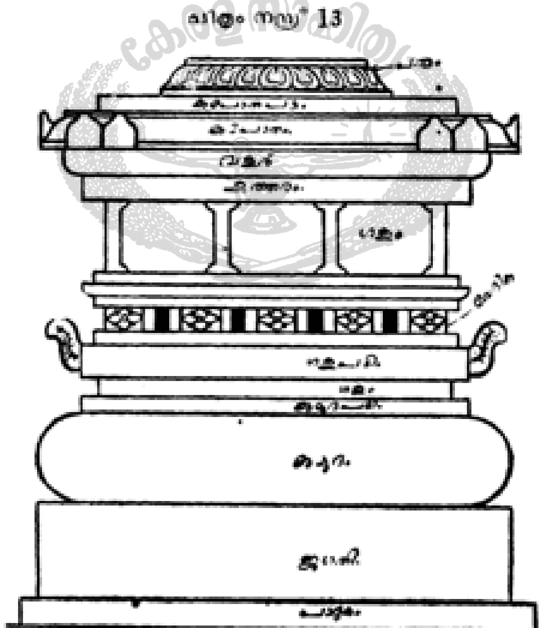
ബലിക്കല്ലിന്റെ ആകെയുള്ള ഉയരത്തെ ഇരുപത്തേഴാക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ടു പാദുകത്തെയും, നാലംശംകൊണ്ടു ജഗതിയെയും, മൂന്നംശംകൊണ്ടു കുമുദത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു കുമുദപടിയെയും, പത്തംശംകൊണ്ടു ഗളത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു ഉത്തരത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ട് വളരിനെയും, മൂന്നംശംകൊണ്ടു കപോതത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു കപോതപടിയെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു പത്മത്തെ (പൂക്കല്ലിനെ)യും പണിചെയ്യണം.

31

ഇനി മറെറാരു വക വലിയതിലുള്ള അവയവവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

പീഠോച്ചേ ദ്വത്രിഭേദിതേ സമവിഭജിതസാരേഷുബാണേന്ദുഭി-
ന്ദ്വാഃ പാദുകജാഗതേ കുമുദതൽപട്ട്യന്തരീഷു ക്രമാൽ
അംശോ വേദയുഗാഗ്നി വേദിഗളയോഃ, സാർദ്ധം വളഭ്യുത്തരേ,
ഭേന്ദ്രേ ച ദ്വി കപോതകേ, ശശികരാഃ സ്യുഃ പട്ടികാപത്മയോഃ.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 13

വലിയ ബലിക്കല്ല് (32 അംശിച്ചത്.)

ബലിക്കല്ലിന്റെ ആകെ ഉയരത്തെ മുപ്പത്തിരണ്ടാക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒന്നരംശംകൊണ്ടു പാദുകത്തെയും, അഞ്ചംശംകൊണ്ടു ജഗതിയെയും, അഞ്ചംശംകൊണ്ടു കുമുദത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു കുമുദപടിയെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു ഗളത്തെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു ഗ

ഉപപീഠത്തെയും, നാലംശംകൊണ്ടു വേദികയെയും, നാലംശംകൊണ്ടു ഗളത്തെയും, മൂന്നംശംകൊണ്ട് ഉത്തരത്തെയും, ഒന്നരാംശംകൊണ്ടു വളരിനെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു കപോതത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു കപോതപട്ടത്തെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു പത്മത്തെ (പൂമൊട്ടിനെ)യും പണി ചെയ്യാം.

—:*:—

അഞ്ചാമദ്ധ്യായം

(ബിംബലക്ഷണം)

ഇനി ഈ അദ്ധ്യായംകൊണ്ടു ബിംബലക്ഷണത്തെയാണ് പറയാൻ പോകുന്നത്. ആദ്യം നാലു ശ്ലോകംകൊണ്ടു ബിംബത്തിന്നു നല്ലതും ചീത്തയുമായ ശിലയുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

1

സിദ്ധാദ്യാകരസംഭവാ വസുമതീമഗ്നാ സവർണ്ണോചിതാ
സ്നിഗ്ദ്ധാ ശസ്ത്രസഹാ ഗഭീരനിനദാ ദിശ്യാഹിതാഗ്രാ ശിലാ
ഗ്രാഹ്യാ ബിംബവിധൌ, സ്ഥൂലലിംഗബഹുളം തസ്യാഃ ശിരോഽധോമുഖം,
യൽകാഷ്ഠാഭിമുഖീ സ്വസ്ഥിതവതീ സ്ഥാപ്യാ ച തദ്ദിങ്മുഖീ.

ഋഷികൾ മുതലായ സിദ്ധന്മാരുടെ ആശ്രമത്തിലോ മറ്റു പുണ്യഭൂമിയിലോ ഉണ്ടായതും, ഭൂമിയിൽ മൂടിക്കിടക്കുന്നതും, ബ്രാഹ്മണാദിവർണ്ണങ്ങൾക്കു ഉചിതമായതും * അകാരാദി മംഗളാക്ഷരങ്ങൾ ഉള്ളതും, മിനുസമുള്ളതും, ഉളികൊണ്ടു പണിയുമ്പോൾ തകർന്നു പോകാത്തതും, വലിയ ശബ്ദത്തോടുകൂടിയതും, കിഴക്കു മുതലായ നാലു മഹാദിക്കുകളിൽ തലയോടുകൂടിയതും ആയ ശിലയെയാണ് ബിംബം പണിയുവാൻ സ്വീകരിക്കേണ്ടത്. ശിലയുടെ ഏതു തലയ്ക്കൽ പണിയുമ്പോൾ തീപ്പൊരി അധികം ഉണ്ടാകുന്നുവോ ആ തല ശിരസ്സായിട്ടും, ഭൂമിയിൽ പതിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ഭാഗം മുഖമായിട്ടും കല്പിക്കണം (കമിഴ്ന്നു കിടക്കുന്നതായി വിചാരിക്കണമെന്നു താല്പര്യം) ഏതു ദിക്കിലേയ്ക്കു അഭിമുഖമായി നില്ക്കുന്നുവോ ആ ദിക്കിലേയ്ക്കു അഭിമുഖമായി പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും വേണം.

2

ബിംബത്തിന്നു ഉചിതമല്ലാത്ത ശിലയെ പറയുന്നു.

രേഖാമണ്ഡലസംയുതാഽന്യപരിശിഷ്ടാ ദുർഗ്രഹാദ്യാശ്രിതാ
വാതാഗ്ന്യർക്കകരാഹതാഽതിവിപുലാ ബാലാ ച വൃദ്ധാ സതീ.

---

* ബ്രാഹ്മണാദി വർണ്ണങ്ങൾക്കു യോഗ്യമായ ശിലാവർണ്ണങ്ങൾ അന്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. വെളുത്തും വെളുത്ത താമരനിറത്തിലുള്ള ശില ബ്രാഹ്മണർക്കും, ചുവന്നും കുന്നി നിറത്തിലുമുള്ളതു ക്ഷത്രിയന്മാർക്കും, പച്ചനിറത്തിലും മഞ്ഞനിറത്തിലുമുള്ളതു വൈശ്യന്മാർക്കും, ചെറുപയറിന്റെയും കറുത്തും നിറത്തിലുള്ള ശില ശൂദ്രർക്കും യോഗ്യമാകുന്നു.

ദുരേഖാക്ഷണഗർഭസന്ധിയുതാ രൂക്ഷസ്വരാ ജർജ്ജരാ
ഉസ്പൃശ്യാപദി ശംനിവേശിതശിരോദേശാ ച വർജ്ജ്യാ ശിലാ.

ശ്മശാനം മുതലായ ക്ഷുദ്രദേശങ്ങളിൽ ഉണ്ടായതും, വേറെ ഒന്നിന്നു ഉപയോഗിച്ചതിന്റെ ശിഷ്ടമായതും, വേതാളം ഇടങ്ങിയ ക്ഷുദ്രദേവതകളാൽ ആശ്രയിക്കപ്പെട്ടതും, കാററ് തീയ്യ് വെയില് ഇതുകളാൽ താപിക്കപ്പെട്ടതും, ഏററവും പരന്നു കിടക്കുന്നതും, ഉറപ്പില്ലാത്തതും, ജീർണ്ണമായിരിക്കുന്ന അവയവത്തോടുകൂടിയതും, ശാസ്ത്രനിഷിദ്ധമായ രേഖ അക്ഷരം പൊററ് പുഴി ഇതുകളോട് കൂടിയതും, പരുഷസ്വരത്തോട് കൂടിയതും, ഉളി തൊട്ടപ്പോഴേയ്ക്കു തകർന്നുപോകുന്നതും, മിനുപ്പ് ഇല്ലാത്തതും, അഗ്രഭാഗം (ശിരസ്സ്) കോണുകളിലേയ്ക്കു കിടക്കുന്നതും ആയ ശിലയെ വർജ്ജിക്കേണ്ടതാണ്.

3

ഋജ്വീ ധീരരവാ സ്ഥൂലലിംഗബഹുളാ ന്യഗ്രോധബോധിപ്ലുത-
പ്രഖ്യാ ബിംബവിധൌ വിശാലബഹുളാ ഗ്രാഹ്യാ ശിലാ പൌരുഷീ
രംഭാപത്രനിഭാ നചാതിബഹുളാ സ്നിഗ്ദ്ധസ്വരാ ശീതളാ
സ്ത്രൈണീ പീഠവിധൌ, ഉപലക്ഷ്മഭിരാ ക്ലൈബീ പരാബ്ജാർപ്പണേ.

ബിംബത്തിന്നു അധികം ഘനമുള്ളതും, ഗംഭീര ശബ്ദത്തോടുകൂടിയതും, വളരെ തിളപ്പാടിയുള്ളതും, അരയാലിന്റെയോ പേരാലിന്റെയോ ഇലപോലെ ആകാരത്തോടു കൂടിയതും, വിസ്താരമുള്ളതുമായ പുരുഷശിലയാണ് വേണ്ടതു്. പീഠത്തിന്നു കദളിവാഴയുടെ ഇലപോലെ ആകാരത്തോട് കൂടിയതും, അധികം വിസ്താരമില്ലാത്തതും, മനോഹര ശബ്ദത്തോട് കൂടിയതും, തൊട്ടാൽ തണുപ്പുള്ളതും ആയ സ്ത്രീശിലയെ ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു. നാളത്തിന്റെ പുറട്ടിലുള്ള നപുംസകശിലയ്ക്കു ഈ പുരുഷശിലയുടെയും സ്ത്രീശിലയുടെയും ലക്ഷണങ്ങൾ കലർന്നിരിക്കുന്ന നപുംസകശിലയെയും ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

4

ബിംബത്തിന്റെ ദീർഘത്തെ പറയുന്നു.

ദ്വാരോത്സേധസമം, തദംഘ്രിരഹിതം ദ്വാരേഽപിവാ ചോദിതം
നന്ദാംശേന ഗതാംശകേന ച സമം തത്രൈവ ത്രിധാ ദ്വ്യംശകൈഃ
ക്ലൃപ്താനീതു മിതാനി പഞ്ച മനുബിംബാ നൃത്ത ഗർഭാലയേ
തത്രൈവ ലോകശരേക്ഷണൈർ ദ്വിഗുണിതൈ മുംശഗൃഹാൽ ത്രീണി ച.

ഗർഭഗൃഹദ്വാരദീർഘത്തോളമോ, അതിന്റെ മുക്കാൽഭാഗമോ, മൂന്നിൽ രണ്ടംശത്തോളമോ, അല്ലെങ്കിൽ ഈ ദ്വാരദീർഘത്തെ എട്ടംശമാക്കി അതിൽനിന്നു ഒരംശം കളഞ്ഞ് ശേഷത്തെ മൂന്നു ഭാഗമാക്കിയതിന്റെ രണ്ടംശത്തോളമോ, അതുമല്ലെങ്കിൽ ദ്വാരദീർഘത്തെത്തന്നെ ഒൻപതുഭാഗമാക്കി അതിൽ ഒരംശം കളഞ്ഞ് ശേഷത്തെ മൂന്നു ഭാഗമാക്കിയതിൽ രണ്ടംശത്തോളമോ ഇങ്ങനെ ഗർഭഗൃഹദ്വാരംകൊണ്ടു അഞ്ചു പ്രകാരത്തിൽ ബിംബത്തിന്റെ ദീർഘത്തെ കല്പിക്കാം. പിന്നെ ഗർഭഗൃഹവ്യാസത്തെ മൂന്നു ഭാഗമാക്കിയതിൽ രണ്ടംശത്തോളമോ, അഞ്ചു ഭാഗമാക്കിയതിൽ മൂന്നംശത്തോളമോ, ഗർഭഗൃഹവ്യാസത്തിന്റെ പകുതിയോളമോ ആയിട്ടും ബിംബത്തിന്റെ ആകെ ദീർഘത്തെ കല്പിക്കാം. ഇങ്ങനെ എട്ടു പ്രകാരത്തിൽ ബിംബത്തിന്നു ദീർഘം വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

5

പൂർവ്വശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞ ദീർഘത്തെ ഭാഗിക്കേണ്ട ക്രമമാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

സ്വാഭീഷ്ടം ദശധോത്തമേ വിഭജതാം മാനം സമം, മധ്യമേ
കർത്തവ്യം നവധാ,ഽഷ്ടധാ ച ചരമേ ബിംബേ, തദേകാംശകം
താലം, തദ്വിഹിതാംശ മംഗുല, മതോ ദ്വന്ദ്വം കലാം ഗോളകം
ചാഽഽഹുഃ; മധ്യമമത്രബിംബരചനാഽത്രോദീര്യതേ സംഗ്രഹാൽ.

ഉത്തമമായ ബിംബത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതായാൽ മുൻപറഞ്ഞതിൽവെച്ച് ഇഷ്ടമുള്ള ദീർഘത്തെ സമമായി പത്തും, മധ്യമബിംബത്തെയാണെങ്കിൽ ഒൻപതും, അധമബിംബത്തെയാണെങ്കിൽ എട്ടും ആക്കി ഭാഗിക്കേണം. (ഇങ്ങനെ പത്താക്കി ഭാഗിച്ചതിന്ന "ദശതാലം" എന്നും, ഒൻപതാക്കിയതിന്ന "നവതാലം" എന്നും, എട്ടാക്കിയതിന്ന "അഷ്ടതാലം" എന്നും പറയും. ഇതുപോലെ സപ്തതാലാദികളേയും കണ്ടുകൊൾക) ഇങ്ങനെ മൂന്ന വിധത്തിൽ അംശിച്ചാലും അതിൽ ഒരംശത്തിന്ന് "താലം" എന്ന പേരാണ്. ഈ താലത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടിൽ ഒരംശത്തിന്ന "അംഗുലം" എന്നും, ഈ അംഗുലം രണ്ട് കൂടിയതിന്ന "കലാ" എന്നും, "ഗോളകം" എന്നും ആചാര്യന്മാർ പറയുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നുതരം ബിംബങ്ങളിൽ നവതാലമായ മധ്യമബിംബത്തെ ഉണ്ടാക്കേണ്ട ലക്ഷണത്തെയാണ് ഇവിടെ ചുരുക്കത്തിൽ പറയാൻ പോകുന്നത്.

6

ബിംബത്തിന്നായി സ്വീകരിച്ച ശിലയുടെ ദീർഘവിസ്താരങ്ങളെയും കനത്തെയും മറ്റും പറയുന്നു.

പ്രായഃ സ്വപാദമതിരിച്യ ഗുണായതേഷ്ട–
പാദോനവിസ്തൃതഘനാം ശിലാം താം
ഉഷ്ട്വാശ്രുതാം സമതലേ നിപുണം നിധായ
പ്രസ്താരമത്ര തനയാ ദധേ മന്ത്രമൂർത്തേഃ

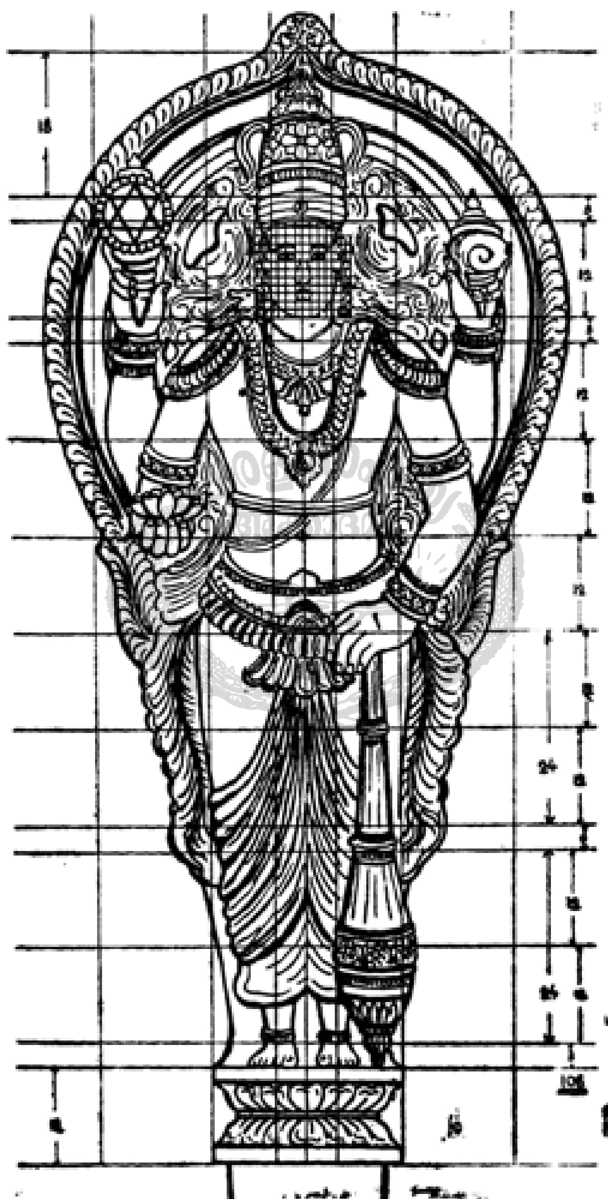
തനിക്കിഷ്ടമുള്ള ബിംബദീർഘത്തിന്റെ പ്രായേണ ഇരട്ടി ദീർഘത്തോടുകൂടിയും, ഈ ദീർഘത്തിന്റെ മുക്കാൽ വീതിയോടും അതിൽ പകുതി കനത്തോടും കൂടിയും ഇരിക്കുന്ന ശിലയെ ചതുരശ്രമാക്കി സമനിലത്തു ഉറപ്പിച്ച് വെച്ച് മന്ത്രമൂർത്തിയുടെ അംഗവിഭാഗത്തെ ചെയ്യണം.

7

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് നവതാലബിംബത്തിങ്കലുള്ള അംഗവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 14 നോക്കുക)

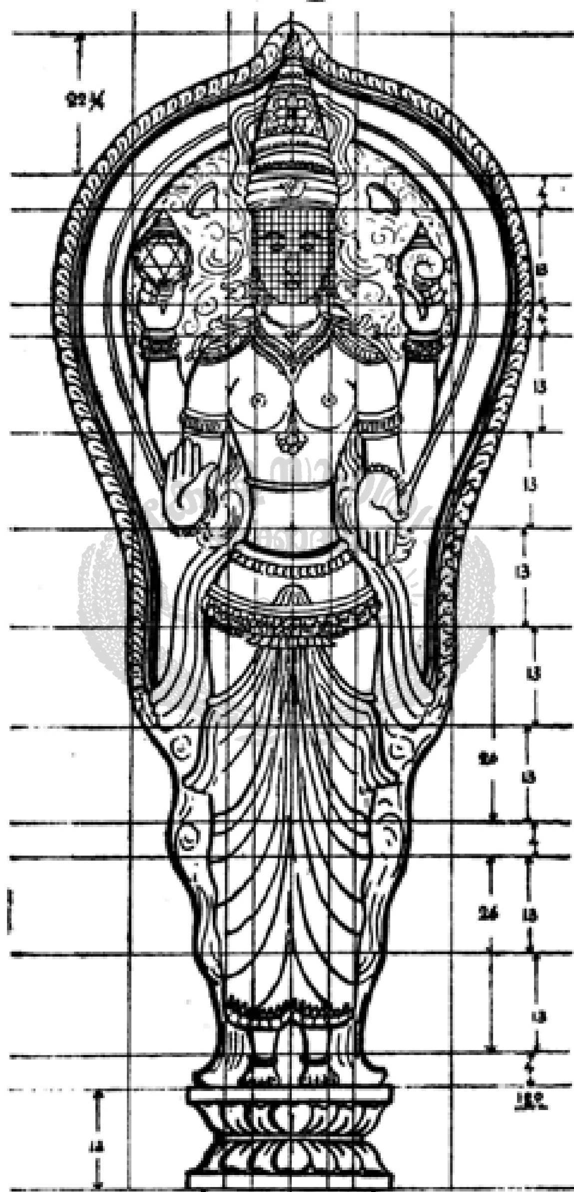
ശീർഷാഗ്രാദളികാന്തിമം ത്രിഭി, രതോ നാസാന്തിമന്തരംഗുലൈ–
സ്തദ്വയം ചിബുകാന്തിമം, ഗുണമിതൈഃ കണ്ഠോ, ഹൃദന്തം തതഃ
നാഭ്യന്തം ച ശിവാന്തിമം ച ദിനകൃത്സംഖ്യൈസ്ത്രിഭിർജ്ജാനുനീ
ഗുൽഫാദ്യംഘ്രിയുഗം ച, സംകൃതിമിതൈ ജ്ജംഘാദ്വയോതദ്വയേ.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 14

ബിംബരചന (നവതാലം)

ചിത്രം നമ്പർ 15

ബിംബരചന (ദശതാലം)

(ഈ അദ്ധ്യായത്തിലെ 50-ാം ശ്ലോകം നോക്കുക)

മൂർദ്ധാവ് മുതൽ നെററിവരെ മൂന്നംഗുലംകൊണ്ടും നെററി മുതൽ താടി കഴിയുന്നേടത്തോളം പന്ത്രണ്ട് അംഗുലംകൊണ്ടും, കഴുത്തു മൂന്നംഗുലംകൊണ്ടും, കഴുത്തിന്റെ അവസാനം മുതൽ ഹൃദയം വരെയും അവിടെനിന്നു പൊക്കിൾവരെയും അവിടെനിന്നു ലിംഗംവരെയും പന്ത്രണ്ടീത അംഗുലംകൊണ്ടും, രണ്ടു കാലിന്റെയും മുട്ടുകളും ഞെരിയാണി മുതൽ അടി കഴിവോളവും മുമ്മൂന്നംഗുലംകൊണ്ടും, തുടകളും കണങ്കാലുകളും ഇരുപത്തിനാലീത അംഗുലങ്ങൾകൊണ്ടും അളന്നു ദീർഘം കണക്കാക്കണം.

8

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു വിലങ്ങത്തിലും നീളത്തിലും രേഖകൾ ഇടുവാൻ പറയുന്നു.

സീമാ സപാദസ്യ സനാളപത്മമകുടാന്താസ്യജംഘാന്തയോ–
മദ്ധ്യേഽദ്ധ്യാസ്യ കരോതു ഷോഡശ തിരശ്ചീനാനി സൂത്രാണ്യഥ
മദ്ധ്യേ കണ്ഠകരാന്ത്യസീമസു തഥാ സപ്തോൽഭാഗാന്യപൃഥോ;
വക്ത്രം ദ്വാദശവർഗ്ഗകോഷ്ഠസ്വവിശിഷ്ടം കല്പയേൽ സൂത്രകൈഃ.

മുൻ ശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞ അംശങ്ങളുടെ അതിർത്തികളിലും, നാളത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും, പത്മപീഠത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും, കിരീടത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും, ഇടകളുടെയും കണങ്കാലുകളുടെയും മദ്ധ്യത്തിലും കൂടി ആകെ പതിനാറു രേഖകൾ വിലങ്ങത്തിൽ വരയ്ക്കണം. പിന്നെ നേരെ നടുക്കും, മുഖം കഴിഞ്ഞ് രണ്ടു ചെവികൾ ഇരിക്കുന്ന ദിക്കിലും, ദേഹവും കയ്യും കൂടിയ രണ്ടു സന്ധിയിങ്കലും, രണ്ടു വശത്തുമുള്ള ആയുധത്തിന്റെ അററങ്ങളിലും കൂടി ഏഴ് രേഖകൾ നീളത്തിലും വരയ്ക്കണം. മുഖത്തെ നീളത്തിലും വിലങ്ങത്തിലുമായി പന്ത്രണ്ടീത കോഷ്ഠങ്ങളോടുകൂടിയതാക്കി (നൂററിനാല്പത്തിനാലു കള്ളികളാക്കി) ചെയ്യുകയും വേണം.

9

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു നെററിയുടെയും മൂക്കിന്റെയും പ്രമാണത്തെ പറയുന്നു.

അഷ്ടാംഗുലായതമതോഽർദ്ധതതം ലലാട–
മർദ്ധേന്ദുസുന്ദര, മധോഽസ്യ ത്രിപദായതാ സ്യാൽ,
നാസാ പദദ്വയതതാഽഗ്രനിമ്നമൂലാ
വ്യാസോച്ഛ്രിതാഽഗ്രരുചിരാ തിലപുഷ്പകല്പാ.

നെററി എട്ടംഗുലം ദീർഘത്തോടുകൂടിയും, ദീർഘത്തിൽ പകുതി വിസ്താരത്തോടു കൂടിയും, അർദ്ധചന്ദ്രനെപ്പോലെ മനോഹരമായും ഇരിക്കണം. അതിന്റെ ചുവട്ടിൽ മൂക്ക് നാലംഗുലം ദീർഘത്തോടു കൂടിയും, രണ്ടംഗുലം വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, വിസ്താരത്തോളം ഉയർന്നതായി സുന്ദരമായിരിക്കുന്ന അഗ്രത്തോടുകൂടിയും, അഗ്രത്തെക്കാൾ ഒരംഗുലം താണ് മൂലഭാഗത്തോടുകൂടിയും, എള്ളിൻപൂവിന്റെ ആകൃതിയോടുകൂടിയും പണി ചെയ്യണം.

10

ഇനി കണ്ണിന്റെ പ്രമാണത്തെ പറയുന്നു.

തന്മൂലപാർശ്വയുജി പഞ്ചമസൂത്രസംസ്ഥേ
കോഷ്ഠദ്വയായതമിതിപദവിസ്തൃതേ ച
മദ്ധ്യത്രിഭാഗകൃതതാരകതത്ത്രിഭാഗ–
ജ്യോതിഷ്മതി വിരചയേൽ നയനാംബുജേ ദ്വേ

മൂക്കിന്റെ കടയുടെ രണ്ടു പാൎശ്വങ്ങളിലും രണ്ടു അംഗുലം ദീൎഘമായും, ഒരു അംഗുലം വിസ്താരമായും, മുഖത്തിന്റെ മുകളിലെ കോണത്തിൽനിന്നു തുടങ്ങി പുറത്തേക്കു ചെണ്ണിയൽ അബ്ജാകാരമായ പത്രത്തിൽ വരുമാറ്, താമരപ്പൂവിന്റെ എതളുപോലെ മനോഹരമായ ആകാരത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കുന്ന രണ്ടു കണ്ണുകളെ ഉണ്ടാക്കണം. കണ്ണിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ നീളത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നു വ്യാസത്തോടുകൂടിയും വൃത്തമായും ഇരിക്കുന്ന കൃഷ്ണമണിയും ഈ കൃഷ്ണമണിയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ അതിന്റെ (കൃഷ്ണമണിയുടെ) മൂന്നിലൊന്നു വ്യാസത്തോടുകൂടി വൃത്തമായിരിക്കുന്ന സൂക്ഷ്മമണിയും ഉണ്ടാക്കണം.

11

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പുരികങ്ങളുടെയും, ചെവികളുടെയും അളവിനെ പറയുന്നു.

ഫാലേക്ഷണാന്തരഗതേ ഭ്രൂകലായതേ ച
ചില്ല്യൗ കലാവ്യവഹിതേ ഭ്രൂയവപ്രതാനേ
നേത്രൈകവീഥിവിസരത്രുടികാന്തരസ്ഥൗ
കൎണ്ണൗ കരാൎണ്ണവപദപ്രതതാതതൗ ച.

നെറ്റിയുടെയും കണ്ണുകളുടെയും മദ്ധ്യത്തിൽ നാലംഗുലം ദീൎഘത്തോടുകൂടിയും, അര യവം വിസ്താരത്തോടുകൂടിയുമിരിക്കുന്ന രണ്ടു പുരികങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കണം. രണ്ടു പുരികങ്ങളും കൂടിയ മദ്ധ്യത്തിന്നു രണ്ടംഗുലം അകൽച്ച ഉണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം. ഈ കണ്ണുകളുടെ മദ്ധ്യസൂത്രത്തിൽ ചെവിക്കുറ്റി കഴിയുന്നേടത്തു ദ്വാരവും ആയും, രണ്ടംഗുലം വിസ്താരവും നാലംഗുലം ദീൎഘവുമായും ഇരിക്കുന്ന രണ്ടു ചെവികളെയും ഉണ്ടാക്കണം.

12

ചുണ്ടു മുതലായതിനെ പറയുന്നു.

ദ്വൈകാംഗുലായതതതാൎദ്ധതതയാധരോത്ത–
രോഷ്ഠൗ, തതാംഗുലവിനിസ്സൃതസൃക്കയുഗം
ജംബീരകാദിരുചിരം പ്രകരോതു ഗോജിം
ഘോണാഗ്രസാമിപിഹിതാഷ്ടയവാവതീൎണ്ണം.

രണ്ടു വിരൽ ദീൎഘവും ഒരു വിരൽ വിസ്താരവുമായി ചുവട്ടിലെ ചുണ്ടിനെയും, ഒരംഗുലം ദീൎഘവും അര അംഗുലം വിസ്താരവുമായി മുകളിലെ ചുണ്ടിനെയും പണി ചെയ്യണം. ചുണ്ടുകളുടെ അറ്റത്തുനിന്നും ഒരംഗുലം ഇടവിട്ടു രണ്ടുപുറത്തും കടവായകളെയും കവിൾത്തടം മുതലായതുകളെക്കൊണ്ടു മനോഹരമാകുംവണ്ണം പണി ചെയ്യണം. പിന്നെ മൂക്കിന്റെ താഴെ ഉള്ള ചാലിനെ, മൂക്കിന്റെ നടുപ്പാലത്തിങ്കൽനിന്നു എട്ടു യവം ചുവട്ടിലേക്കു നീളമായും അതിൽ പകുതി ഭാഗം മൂക്കിന്റെ അഗ്രംകൊണ്ടു മറയ്ക്കപ്പെട്ടതായും പണി ചെയ്യണം.

13

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് താടി കഴുത്തു മുതലായതുകളുടെ അളവിനെ പറയുന്നു.

ശ്മശ്രുഗ്രഹാദിചിബുകാവധിമാന മിഷ്ട–
മഷ്ടാംഗുലൈ, ശ്ചിബുകമാന മഥാംഗുലാഭ്യാം.
ഗ്രീവാ ഗജാംഗുലതതാൎക്കകലോപപന്നാ
കക്ഷാന്തരം, സ്തനയുഗാന്തര മേകതാലം.

ഒരു പുറവും ചെവി മുതൽ താടിവരെയുള്ള അളവ് എട്ടംഗുലംകൊണ്ടും, താടി രണ്ടംഗുലംകൊണ്ടും പണി ചെയ്യണം. കഴുത്തിന്റെ വിസ്താരം (വ്യാസം) എട്ടംഗുലവും, രണ്ടുകക്ഷങ്ങളും കൂടിയതിന്റെ ഇട ഇരുപത്തിനാലംഗുലവും സ്തനങ്ങളുടെ ഇട പന്ത്രണ്ടംഗുലവും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

14

പൊക്കിൾ മുതലായവകളുടെ അളവു പറയുന്നു.

നാഭിസ്ഥലീ പ്രവിതതാ നൃപതിപ്രമാണൈഃ
സ്യാ ദംഗുലൈഃ, കടിതടീ ധൃതിസമ്മിതൈശ്ച
കക്ഷസ്തനാന്തര മുരുപ്രമിതാംഗുലാഢ്യം,
കക്ഷാംസമദ്ധ്യ മപി മാംസള മംസയുഗ്മം.

പൊക്കിൾ പ്രദേശത്തിന്റെ നേരെയുള്ള വയറിന്റെ വിസ്താരം പതിനാറംഗുലവും, അരക്കെട്ട് പതിനെട്ടംഗുലവും വിസ്താരത്തോടുകൂടിയിരിക്കണം. കക്ഷവും സ്തനവും കൂടിയ ഇടയും, കക്ഷവും ചുമലും കൂടിയ ഇടയും ആറാറംഗുലം ഉണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം. ചുമലുകൾ തടിച്ചു മാംസളങ്ങളായി പണിചെയ്യേണ്ടതാണ്.

15

കയ്യുകളുടെ അളവിനെ പറയുന്നു.

കക്ഷാദിസന്ധ്യവധികായതി രങ്കസംഖ്യൈഃ
സ്യാൽ ഗോളകൈ, ശിവമിതൈ ർമ്മണിബന്ധനിഷ്ഠാ
ദികസംഖ്യകൈ രപ്രധാനേffഥ, തതി ശമുഷ്ടി–
ർമ്മൂലേ, പ്രകോഷ്ഠയുഗളേ ഭുജയോ സ്തതിരീ ശ്ച.

കക്ഷം മുതൽ കയ്യിന്റെ മുട്ടുവരെയുള്ള ദീർഘം പതിനെട്ടംഗുലവും, മുട്ടു മുതൽ മണിക്കെട്ടുവരെയുള്ള ദീർഘം ഇരുപത്തിരണ്ടു അംഗുലവും ആകുന്നു. ഉപഭുജങ്ങൾ (പ്രധാനങ്ങളായ രണ്ടു കയ്യുകൾക്കു പുറമെ കയ്യുകൾ) ഉണ്ടെങ്കിൽ അവയുടെ മുട്ടു മുതൽ മണിക്കെട്ടുവരെയുള്ള ദീർഘം ഇരുപതംഗുലമാകുന്നു. രണ്ടു കയ്യിന്റെയും കരപ്രദേശത്തിന്നു എട്ടംഗുലവും, മുട്ടുകൾക്കു ആറംഗുലവും വിസ്താരമായിരിക്കണം.

16

കൈപ്പടത്തിന്റെയും വിരലുകളുടെയും ദീർഘത്തെ പറയുന്നു.

അഷ്ടാംഗുലൈഃ കരതലായതി, രേഖിതൈനാ–
സ്സപ്തീസ്ഥിതി ർഭവതി മദ്ധ്യമികായതി ശ്ച.
മദ്ധ്യാൽ ശരാംശരഹിതേ നിജപാർശ്വജേ, ത–
ല്ലംഘ്ര്യംശമാത്രരഹിതേ പ്രഥമാന്ത്യജാതേ.

കൈത്തലത്തിന്റെ ദീർഘം എട്ടംഗുലവും, അതിന്റെ വിസ്താരവും നടുവിരലിന്റെ ദീർഘവും ആറാറംഗുലവും, ചൂണ്ടാണിവിരലിന്റെയും മോതിരവിരലിന്റെയും ദീർഘം നടുവിരലിന്റെ ദീർഘത്തിൽ പത്തിലൊന്നു കുറഞ്ഞും, തള്ളവിരലിന്റെയും ചെറുവിരലിന്റെയും ദീർഘം അവയിൽ പത്തിലൊന്നു കുറഞ്ഞും പണി ചെയ്യണം.

17

വിരലുകളുടെ വണ്ണം മുതലായതുകളെ പറയുന്നു.

അംഗുഷ്ഠകേ വിതതിരക്ഷിയവൈഃ പരാസു
ത്ര്യംശോനിതൈഃ, പ്രതിപദം ലഘിമാ യവേന
മദ്ധ്യോത്തമാപ്രഥമപർവ്വയുഗം സമാന–
ദൈർഘ്യം, തദർദ്ധപരിമാണമഥാഽഗ്രപർവ്വ.

തള്ളവിരലിന്റെ കടവിസ്താരം പന്ത്രണ്ടു യവവും, ശേഷം നാലു വിരലുകൾക്കു എട്ടു യവവുമാകുന്നു. എല്ലാ വിരലുകളുടെയും ആദ്യത്തെ ഖണ്ഡത്തെക്കാൾ ഒരു യവം വിസ്താരം കുറഞ്ഞ പിന്നത്തെ ഖണ്ഡവും, അതിൽ ഒരു യവം കുറഞ്ഞ പിന്നത്തെ ഖണ്ഡവുമായിരിക്കണം. പിന്നെ നടുവിരലിന്റെ ആദ്യത്തെ രണ്ടു ഖണ്ഡവും തുല്യ ദീർഘങ്ങളും, അതിന്റെ പകുതി പിന്നത്തെ ഖണ്ഡവും ആയിരിക്കുകയും വേണം.

18

നടുവിരലൊഴിച്ചു മററു നാലു വിരലുകളുടെയും ഖണ്ഡങ്ങളുടെ ദീർഘത്തെ പറയുന്നു.

ദേശിന്യപാവരജയോരമുതോ ദ്വിപാംശ–
ഹീനാനി, പാദരഹിതാനി കനിഷ്ഠികായാഃ
പർവ്വാണി, പർവ്വയുഗളം ക്രമശോഥ തജ്ജാ
മദ്ധ്യാദ്യപർവ്വസുസമം പ്രഥമോത്തമായാഃ.

ചൂണ്ടാണിവിരലിന്റെയും മോതിരവിരലിന്റെയും ഖണ്ഡങ്ങൾ നടുവിരലിന്റെ ഖണ്ഡങ്ങളെക്കാൾ എട്ടിലൊന്നും, ചെറുവിരലിന്റെ ഖണ്ഡങ്ങൾ നാലിലൊന്നും കുറഞ്ഞിരിക്കണം. തള്ളവിരലിന്റെ രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളും ക്രമേണ ചൂണ്ടാണിവിരലിന്റെയും നടുവിരലിന്റെയും ആദ്യത്തെ ഖണ്ഡങ്ങളോടു സമങ്ങളായും ഇരിക്കണം.

19

നഖം മുതലായതുകളെ പറയുന്നു

സ്വാസ്വാഗ്രപർവ്വദളതോ രചിതാ നഖാഃ സ്യു–
ന്നാഹോഽംഗുലൈഃ ശ്രുതിമിതൈഃ പ്രഥമപ്രസൂതഃ
മദ്ധ്യാദ്വിപാർശ്വജനിതാവരജാ സ്വതോഽതോ
നാഹോഷ്ടമാംശരഹിതോ വിഹിതഃ ക്രമേണ.

തന്റെ തന്റെ അഗ്രപർവ്വത്തിന്റെ പകുതികൊണ്ടു നഖങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കണം. തള്ളവിരലിന്റെ കടയ്ക്കലെ ചുററ് നാലംഗുലവും, നടുവിരലിന്റെ ചുററ് അതിൽ എട്ടിലൊന്നു കുറഞ്ഞും, ചൂണ്ടാണിവിരലിന്റെയും മോതിരവിരലിന്റെയും ചുററ് അതിൽ എട്ടിലൊന്നും കുറഞ്ഞും, ചെറുവിരലിന്റെ ചുററ് അതിൽ എട്ടിലൊന്നു കുറഞ്ഞും പണിചെയ്യുകയും വേണം.

20

കയ്യത്തിന്റെ മൂന്നു പുറവുമുള്ള അളവിനെ പറയുന്നു.

അംഗുഷ്ഠതർജ്ജനികയോർന്നയനാംഗുലാദ്യ–
മദ്ധ്യന്തരം, പ്രഥമജാമണിബന്ധമദ്ധ്യം
അഷ്ടാംഗുലൈഃ പരിമിതം, മണിബന്ധകേഽപി
തൈർവ്വിസ്തൃതിഃ, കരമദൈർഘ്യമഥാഽർദ്ധതാലം.

ചൂണ്ടാണിവിരലിന്റേയും തള്ളവിരലിന്റേയും ഇടരണ്ടംഗുലവും, തള്ളവിരലിന്റേയും മണിക്കെട്ടിന്റേയും ഇടയും മണിക്കെട്ടിന്റെ വിസ്താരവും നന്നാലംഗുലവും, കരത്തിന്റെ നീളം ആറംഗുലവുമാകുന്നു. മണിക്കെട്ടു കഴിഞ്ഞു ചെറുവിരൽ തുടങ്ങുന്നതുവരെയുള്ള പ്രദേശമാണു് 'കരം' എന്നു പറയുന്നതു്.

21

ലിംഗം മുതലായതുകളെ പറയുന്നു.

ലിംഗം യുഗാംഗുലമിതം, വൃഷണദ്വയം സ്യാൽ
ദ്വിത്ര്യംഗുലം, ദ്വിപകുംഭനിഭേ സ്ഫിജൌ ദ്വേ
വൃത്തേ ഷഡംഗുലതതേ, ദ്വയമദ്ധ്യസംസ്ഥാ
കൌപീനരാജ്യപി കലാവിതതാ കൃശാഗ്രാ.

ലിംഗം നാലംഗുലം നീളത്തോടുകൂടിയും, വൃഷണങ്ങൾ രണ്ടും ഈരണ്ടംഗുലം വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും ഇരിക്കണം. ആസനങ്ങൾ രണ്ടും ആറാറംഗുലം വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും വൃത്തമായും, ആനയുടെ വായുകുംഭത്തിന്റെ ആകൃതിയോടുകൂടിയുമിരിക്കണം. കൌപീനം ഉടുക്കുന്ന സ്ഥലം രണ്ടു ആസനങ്ങളുടേയും മദ്ധ്യത്തിൽ രണ്ടംഗുലം വിസ്താരത്തോടുകൂടിയും, ക്രമത്തിൽ അഗ്രത്തിനു വിസ്താരം കുറഞ്ഞും ഇരിക്കുകയും വേണം.

22

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു കാലുകളുടെ വിസ്താരത്തെ പറയുന്നു.

മൂലാന്തരാഗ്രവിതതിഃ ക്രമശോഽങ്ഗുലൈഃ സ്യു
രൂരുദ്വയേ ന്വഷ്ടിഭാനുശരപ്രമാണൈഃ
ജംഘാദ്വയേഽങ്ഗശിഖിസത്രിയവത്രിസംഖ്യൈഃ
കസ്സ്യാൽ, കകുപ്പ്രമിതമേതദപി ജാനുയുഗ്മേ.

തുടകൾ രണ്ടിന്റേയും കടക്കൽ ഒൻപതംഗുലവും, മദ്ധ്യത്തിൽ പന്ത്രണ്ടംഗുലവും, മുട്ടിനോടു ചേരുന്നേടത്തു അഞ്ചംഗുലവും, കണങ്കാൽ രണ്ടിന്റേയും മൂലപ്രദേശത്തു ആറംഗുലവും, മദ്ധ്യത്തിൽ ഏഴംഗുലവും, അഗ്രത്തിൽ മൂന്നംഗുലവും മൂന്നു യവവും, മുട്ടുകൾ രണ്ടിലും പത്തംഗുലവും വിസ്താരം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

23

കാലടികളുടെ ദീർഘവിസ്താരാദികളെ പറയുന്നു.

മൂലാദിവേദശരസാംഘ്രിരസാംശസംഖ്യൈ-
ർവ്യാസോഽങ്ഗുലൈഃ, പദതലേഽർക്കമിതശ്ച ദൈർഘ്യം
അംഗുഷ്ഠസീമ്നി കലയോന്നതി,രർദ്ധതോഽന്യ
പാർശ്വേഽങ്ഗുലൈഃ, പ്രപദദൈർഘ്യമുമപ്രമാണൈഃ.

കാലടിയുടെ മൂലപ്രദേശത്തിനു (മടമ്പിനു) നാലംഗുലവും, ഞെരിയാണിയ്ക്കു നേരെ അഞ്ചംഗുലവും, വിരൽ തുടങ്ങുന്നതിന്റെ കുറച്ചു ചുവട്ടിൽ ആറേകാലംഗുലവും, വിരൽ തുടങ്ങുന്ന ദിക്കിൽ ആറംഗുലവും വിസ്താരം ഉണ്ടായിരിക്കണം. ഉള്ളടി പന്ത്രണ്ടംഗുലം ദീർഘവും, തള്ളവിരൽ ഉള്ള പ്രദേശത്തു രണ്ടംഗുലം കനവും, ചെറുവിരൽ ഉള്ള പ്രദേശത്തു ഒരംഗുലം കനവും, പുറവടി ആറംഗുലം ദീർഘവും ആയിരിക്കണം.

24

കാൽവിരലുകളെ പറയുന്നു.

അംഗുഷ്ഠതസ്സഹളവോ ജഗദംഗുലാഢ്യം
ദൈർഘ്യം, നഖാൽ നഖമിതിഹ്രസിതാന്യതോന്യഃ

പർവ്വത്രയാഹിതതഥോഽർദ്ധാംഗുലയോ, ർദ്വിപർവ്വാം-
ഗുഷ്ഠോഽർദ്ധപർവ്വശശിഖണ്ഡനിഭാ നഖാഃ സ്യുഃ.

തള്ളവിരലിന്നും ചൂണ്ടാണിവിരലിന്നും മുമ്മൂന്നംഗുലം ദീർഘവും, മറ്റേ മൂന്നിന്നും തന്റെ തന്റെ മീതത്തെ വിരലിന്റെ നഖം തുടങ്ങുന്നതുവരെ ദീർഘവുമാകുന്നു. തള്ളവിരലിന്നു രണ്ടു ഖണ്ഡവും, മറ്റേ നാലിന്നും മുമ്മൂന്നു ഖണ്ഡവും ഉണ്ടായിരിക്കണം. നഖങ്ങൾ തന്റെ തന്റെ മേൽവിരലത്തെ ഖണ്ഡത്തിന്റെ പകുതികൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടവയും, അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയും ആയിരിക്കണം വേണം,

25

കാൽവിരലുകളുടെ ചുററിനെ പറയുന്നു.

അംഗുഷ്ഠകേ രസമിതൈഃ പരിധിഃ, പരസ്യാം
സ്യാത്ത്രയംഗുലൈസ്ത്രിഭിരിതോഽഷ്ടമഭാഗഹീനൈഃ
കാര്യഃ ക്രമാൽ തദിതരാസ്വഖിലേഷു തത്ത-
ദ്വ്യാസേന ലോകഗുണിതേന കരോതു നാഹം.

ആറംഗുലം തള്ളവിരലിന്നും, മൂന്നംഗുലം ചൂണ്ടാണിവിരലിന്നും, അതിൽ എട്ടിലൊന്നും കുറഞ്ഞ നടുവിരലിന്നും, അതിന്റെ എട്ടിലൊന്നു കുറഞ്ഞ മോതിരവിരലിന്നും അതിന്റെയും എട്ടിലൊന്നും കുറഞ്ഞ ചെറുവിരലിന്നും ചുററു ഉണ്ടായിരിക്കണം ചുററു പ്രത്യേകം പറയാത്ത എല്ലാ അവയവങ്ങൾക്കും അതാതു വ്യാസത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടി ചുററിനെ കല്പിക്കുകയും വേണം.

26

ശിരസ്സ് മുതലായ അംഗങ്ങളുടെ ചുററിനെ പറയുന്നു.

താലൈസ്ത്രിഭിഃ ശിരസി, സാഷ്ടയവേഷുസംഖ്യൈഃ
കക്ഷാന്തരേ, ത്വഹിതവിശ്വയവൈശ്ചതുർഭിഃ
കുക്ഷൌ, ത്രിഭിർവ്വലി നാഭിതലേഽർദ്ധയുക്തൈ-
ന്നാഹസ്തഥാ കടിതടേഽർദ്ധയുതാബ്ധിസംഖ്യൈഃ.

ശിരസ്സിൽ മൂന്നു താലങ്ങളെക്കൊണ്ടും, കക്ഷത്തിൽ ഒരംഗുലത്തോടുകൂടിയ അഞ്ചു താലങ്ങളെക്കൊണ്ടും, വയററിൽ പതിമൂന്നു യവം കുറഞ്ഞ നാലു താലങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പൊക്കിൾപ്രദേശത്തു മൂന്നര താലങ്ങളെക്കൊണ്ടും, അരപ്രദേശത്തു നാലര താലങ്ങളെക്കൊണ്ടും ചുററിനെ കല്പിക്കണം.

27

അവയവങ്ങളുടെ ആകാരത്തെ പറയുന്നു.

ജംഘോരുബാഹുയുഗമദ്ധ്യകരാംഗുലീഷു
കാര്യ്യാ കരീന്ദ്രകരവൽ പരിവൃത്തതാഽത്ര,
കൂർമ്മാഭതാ പ്രപദയോ, ർജ്ജലജാഭതാ ച
കണ്ഠേ, കപോലതലയോ ർമ്മുകുരാഭതാ ച.

കണങ്കാലുകൾ, തുടകൾ, കയ്യുകൾ, മദ്ധ്യപ്രദേശം, കയ്യിന്റെ വിരലുകൾ ഇവകളെ ആനയുടെ തുമ്പിക്കൈപോലെ വൃത്താകാരമായി പണിചെയ്യണം. കാലിന്റെ പുറവടികളെ ആമപ്പുറം പോലെയും, കഴുത്തിനെ ശംഖിന്റെ ആകാരമായും, കവിൾത്തടങ്ങളെ കണ്ണാടിയുടെ ആകൃതിയിലും പണിചെയ്യുകയും വേണം.

28

കിരീടാദികളായ ശിരോലങ്കാരങ്ങളെ പറയുന്നു.

തത്രൈകാംഗുലസമ്മിതേന പരിവേഷ്ട്യോഷ്ണീഷപട്ടേന കേ,
കോടീരം മുകുടോജ്ജ്വലീ വിരചയേദ്വ്യംഗുലൈഃ സമ്മിതഃ
പൃഷ്ഠാദിദ്യുതിസമ്മിതൈർദ്ദിനകരൈർദ്വാദശാപ്രമൈർവ്വാംഗുലൈ-
ഋഷ്ണീഷോപരി ഭാസമാനമകുടോപേതം കിരീടം ഹരേഃ.

സാമാന്യമായി സകല ദേവന്മാർക്കും ഒരംഗുലം വിസ്താരമുള്ള ഉഷ്ണീഷപട്ടംകൊണ്ട് ശിരസ്സിൽ ചുററിക്കെട്ടുകയും, അതിന്നുമേൽ മകുടംകൊണ്ട് ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നതും ശിരസ്സിൽനിന്നു രണ്ടംഗുലം ഉയരത്തോടുകൂടിയതുമായ കോടീരത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം. വിഷ്ണുവാണെങ്കിൽ ഉഷ്ണീഷപട്ടത്തിന്റെ മുകളിൽ കിരീടമാണ് ഉണ്ടാക്കേണ്ടത്. അതു പതിനാലോ പതിനെട്ടോ ഇരുപത്തിനാലോ അംഗുലം ഉയരത്തോടുകൂടിയും, മകുടം മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ട് ശോഭിച്ചും ഇരിക്കുകയും വേണം.

29

കണ്ഠാൽ കിരീടം ശിഖരൈഃ സമേതം ത്രിപഞ്ചസപ്തപ്രമിതൈർവ്വിധാർഹം
അണ്ഡോപമം വാ, കമലോപമം വാ, ച്ഛത്രോപമം വാ, കമഠോപമം വാ.

കിരീടത്തെ മൂന്നോ അഞ്ചോ ഏഴോ ശിഖരത്തോടുകൂടിയും, അണ്ഡത്തിന്റെയോ താമരപ്പൂവിന്റെയോ കുടയുടെയോ, ആമയുടെയോ ആകൃതിയായും പണി ചെയ്യണം.

30

ഇങ്ങനെ നവതാലബിംബലക്ഷണത്തെ പറഞ്ഞു. ഇനി ദശതാലമാകുന്ന ദുർഗ്ഗയുടെ (സ്ത്രീരൂപത്തിന്റെ) ബിംബലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 15—പേജ് 53—നോക്കുക)

ഗ്രീവാദ്യംഘ്ര്യവസാനസൂത്രിതദശസ്ഥാനാനി സംവർദ്ധിതാ-
ന്യേകൈകാംഗുലതോ, യഥൈവ തഥ വസ്വർത്ത്യാഷ്ടായസംഖ്യൈഃ ക്രമാൽ
ഉഷ്ണീഷാദ്യളകാക്ഷിനാസ്യചരമം, തദ്രന്ധ്രഹീനാ ഹനു-
ർദ്ദുർഗ്ഗായാ മിതി പംക്തിതാലപരിമിന്നായാം സമുക്തോന്നതിഃ.

നവതാലത്തിൽ ആദ്യം പതിനാറു സൂത്രത്തെ വിലങ്ങത്തിൽ കല്പിക്കുവാൻ പറഞ്ഞതിൽ കഴുത്തിന്റെ മുകളിലെ സൂത്രം മുതൽ കാലിന്റെ അവസാനസൂത്രം കൂടിയ പതിനൊന്നു സൂത്രംകൊണ്ടു കല്പിച്ചിട്ടുള്ള പത്തു സ്ഥാനത്തെ ഓരോ അംഗുലവുംകൂടി കൂട്ടി മുമ്പു നവതാലത്തിന്നു പറഞ്ഞ ദീർഘത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കണം. എന്നാലും രണ്ടംഗുലം കൂടി ബാക്കിവരും. പിന്നെ ഉഷ്ണീഷം മുതൽ കുറുനിരവരെ എട്ടു യവവും, കുറുനിര മുതൽ കണ്ണു വരെ ആറു യവവും, കണ്ണു മുതൽ മൂക്കിന്റെ അഗ്രം വരെ നാലു യവവും കൂട്ടണം. അപ്പോഴും രണ്ടു യവം അധികം കൂട്ടിയതായി വരും. ആ രണ്ടു യവം താടിയിൽനിന്നു കുറയ്ക്കുകയും വേണം. ഇങ്ങനെ ദുർഗ്ഗ ദശതാലം കൊണ്ടുള്ള ഉയരത്തെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

31

ദശതാലബിംബത്തിനുള്ള വിസ്താരത്തിന്റെ വിശേഷത്തെ പറയുന്നു.

വിസ്താരഃ ശിവശൈലകൈർമ്മുഖഗളേഽത്ര്യഷ്ടൗ ഭുജീകക്ഷാന്തരേ,
വക്ഷോജേ നവഭിഃ പൃഥക് ച, തദധോ വിശ്വൈഃ, ശിവൈർമ്മദ്ധ്യതഃ
കൃത്യാ ശ്രോണിതലേ, കടൗ രവിയുഗേനോർവ്വോഃ സജാനൂദയേ
ജംഘായുങ്ങ്നളകേഷ്ഽശൈലരസവേദൈർദ്ദ്വ്യംഗുലൈഃ സമ്മിതൈഃ.

മുഖത്തിങ്കൽ പതിനൊന്നംഗുലവും, കഴുത്തിൽ ഏഴംഗുലവും, കക്ഷങ്ങളുടെ മധ്യത്തിൽ പതിനേഴംഗുലവും, സ്തനം രണ്ടിനേയും ഒൻപതംഗുലവും, സ്തനങ്ങളുടെ ചുവട്ടിലെ ഭാഗത്തു പതിമൂന്നംഗുലവും, മധ്യപ്രദേശത്തു് പതിനൊന്നംഗുലവും, അരക്കെട്ടിൽ ഇരുപതംഗുലവും, ജഘനപ്രദേശത്തു ഇരുപത്തിനാലംഗുലവും, തുടകളുടെ മധ്യത്തിൽ പന്ത്രണ്ടംഗുലവും, മുട്ടുകളിൽ ഏഴംഗുലവും, കണങ്കാലുകളുടെ മധ്യത്തിൽ ആറംഗുലവും, മണിക്കെട്ടിൽ നാലംഗുലവും വിസ്താരമുണ്ടായിരിക്കണം

32

കയ്യിന്റേയും വിരലുകളുടേയും ദീർഘവിസ്താരത്തെയാണ് ഇനി പറയുന്നതു്.

ഉൽകൃത്യാഽധിജ്ജം, പ്രകോഷ്ഠ മനുഭാഗ്യം, പ്രകോഷ്ഠേ തലേ
ധൃത്യാ സപ്തമി താതതി, ഷ്ഠുഗശരാംശേഷാണ്ണൈവ രംഗുലൈഃ
അംഗുഷ്ഠാദിഷു തത്തതിന്നവനാഗാഹ്യദ്ര്യംഗസംഖ്യൈ ഷ്ഠൈവ–
സ്ത്രീഷുഭാദൈശേ ഷ്മണിബന്ധകോഷ്ഠകജ്ജാതുലേഽഷ്ടാംഗുലൈ ർവ്വിസ്തൃതിഃ

കയ്യിന്റെ മൂലപ്രദേശം മുതൽ മുട്ടുവരെ ദീർഘം ഇരുപത്താറംഗുലവും, മുട്ടുകൾക്കു രണ്ടംഗുലവും, മുട്ടുകൾ കഴിഞ്ഞു മണിക്കെട്ടുവരെ പതിനെട്ടംഗുലവും, ഉള്ളംകയ്യിന്നു ഏഴംഗുലവും, തള്ളവിരൽ മുതൽ വിരലുകൾക്കു ക്രമേണ നാലും അഞ്ചും ആറും അഞ്ചും നാലും അംഗുലങ്ങളും ദീർഘമുണ്ടായിരിക്കണം. തള്ളവിരൽ മുതല്ക്കു് ക്രമേണ ഒമ്പതും ഏഴും എട്ടും ഏഴും ആറും യവങ്ങളും മണിക്കെട്ടിൽ മൂന്നംഗുലവും, മുട്ടിന്മേൽ അഞ്ചംഗുലവും, കയ്യിന്റെ മൂലപ്രദേശത്തു ഏഴംഗുലവും വിസ്താരവുമുണ്ടായിരിക്കണം.

33

കാലിന്റെ വിരലുകളുടേയും സ്തനങ്ങളുടേയും പ്രമാണത്തെയാണ് ഇനി പറയുന്നതു്.

തർജ്ജന്യഗ്രിമയോ ഷ്ഠുശൈഗ, ഷ്ഠുഗയവനാഭൈഃ പരാംഗുഷ്ഠ്യംഗുലി–
ഷ്ഠായാമോഽഷ്ടാംഗുലകൈ, ന്നാപദ്മസമുള്ളാഭ്യംഗസംഖ്യൈർയവൈഃ
വ്യാസഃ, സാർദ്ധയുഗാംഗുലൈ സ്തനസമുത്സേധ, സ്ത്രീഭി ശ്ചൂചുകേ
വ്യാസോഽക്ഷേ ശ്രുതിഭി ഷ്ഠൈവെ, രാത്രമിതൈ ന്നാഭൈ, ദ്ദശാക്ഷോന്നതിഃ.

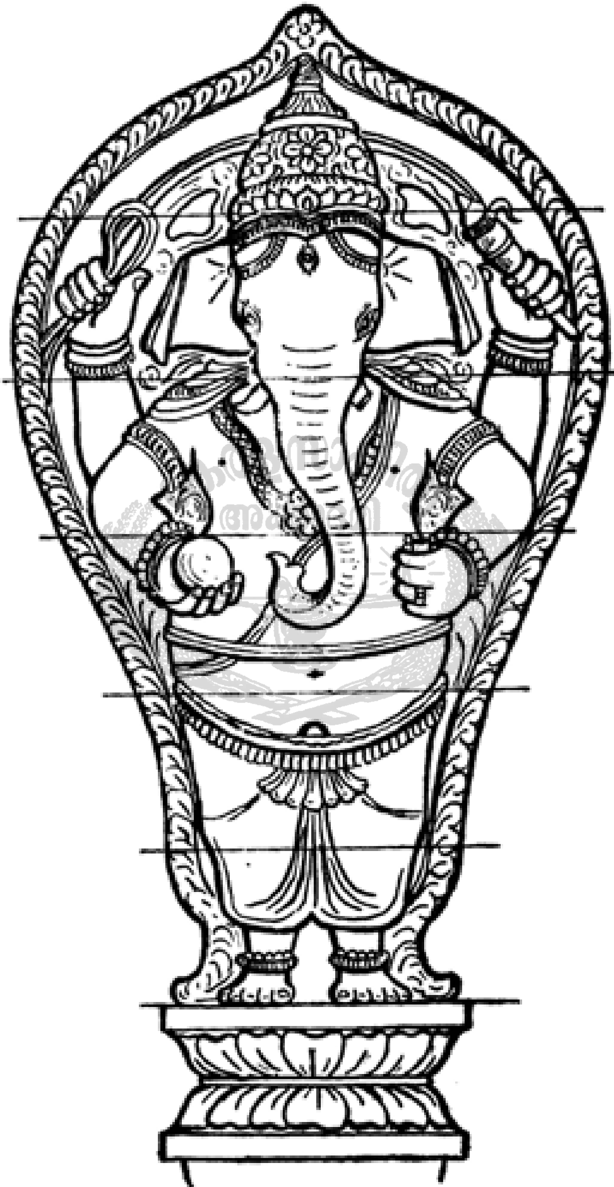
കാലിന്റെ തള്ളവിരലിന്നും ചൂണ്ടാണിവിരലിന്നും നന്നാലംഗുലവും, നടുവിരലിന്നു മൂന്നര അംഗുലവും, മോതിരവിരലിന്നു മൂന്നംഗുലവും ചെറുവിരലിന്നു രണ്ടര അംഗുലവും ദീർഘമാകുന്നു. തള്ളവിരലിന്നു പതിനാറു യവവും, ചൂണ്ടാണിവിരലിന്നു എട്ടു യവവും, നടുവിരലിന്നു ഏഴര യവവും, മോതിരവിരലിന്നു ഏഴു യവവും, ചെറുവിരലിന്നു ആറു യവവും വ്യാസമാകുന്നു. സ്തനങ്ങളുടെ ഉയരം നാലര അംഗുലവും; മുലക്കണ്ണിന്റെ കട വ്യാസം മൂന്നംഗുലവും, മുലക്കണ്ണിന്റെ അഗ്രഭാഗത്ത വ്യാസം നാലു യവവും, പൊക്കിളിന്റെ വ്യാസം ആറു യവവും, മുലക്കണ്ണിന്റെ ഉയരം രണ്ടു യവവുമാകുന്നു. ദശതാലത്തിന്നു നവതാലത്തിൽ നിന്നുള്ള ഭേദത്തെ ഇങ്ങനെ പറയപ്പെടുന്നു.

34

പഞ്ചതാലകല്പനകൊണ്ടുണ്ടാക്കേണ്ടുന്ന ഗണപതിയുടെ ആകൃതി, ദീർഘം മുതലായതിനെ പറയുന്നു.

വിഘ്നേശം ശരതാലകൈ ർവ്വിരചയേൽ ത്ര്യക്ഷം മഹേഭാനനം
ശുണ്ഡാളൂന്നഗളം സ്ഥിതം സമുപവിഷ്ടം വാഽതിപീനാംഗകം
ഉഷ്ണീഷാൽ മുഖ മേകകേന, സദളാഭ്യാം താലകാഭ്യാം തതഃ
കണ്ഠാന്തം, ചരണൗ കരാശ്ച കരണീയാഃ സാർദ്ധ സ്തുംഗലതഃ

ചിത്രം നമ്പ്ര് 16.

ബിംബരചന (പഞ്ചതാലം)

മൂന്നു കണ്ണുകളോടുകൂടിയും, ആനയുടെ മുഖംപോലെയുമുള്ള മുഖത്തോടുകൂടിയും, കറുത്തും അല്പം കുനിഞ്ഞും ഇരിയ്ക്കുന്ന കഴുത്തോടുകൂടിയും, ഏററവും സ്ഥൂലിച്ച ശരീരത്തോടുകൂടിയും ഇരിയ്ക്കുന്ന ഗണപതിയെ പഞ്ചതാലംകൊണ്ടാണ് ഉണ്ടാക്കേണ്ടതു്. ഗണപതിയെ ഇരിയ്ക്കുന്നതായിട്ടോ നില്ക്കുന്നതായിട്ടോ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യാം. ഉഷ്ണീഷം മുതൽക്കുള്ള മുഖത്തിന്റെ ദീർഘത്തെ ഒരു താലംകൊണ്ടും, മുഖാവസാനം മുതൽ അരപ്രദേശം വരെ രണ്ടു താലംകൊണ്ടും, കാലുകളും കയ്യുകളും ഒന്നരത്താലംകൊണ്ടുമാണ് പണി ചെയ്യേണ്ടതു്. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 16 നോക്കുക)

35

അതാതു മൂർത്തിയെ അനുസരിച്ചു സാധാരണ ഭൂഷണങ്ങളെ പറയുന്നു.

ശ്രീമദ്രത്നകിരീടകുണ്ഡലയുഗഗ്രൈവേയഹാരാംഗദ—
ശ്രേണീകങ്കണസോപവീതരശനാവാസോംഘ്രിഭൂഷാദികം.
തത്തന്മൂർത്ത്യനുരൂപതോത്ര രചയേൽ സ്വാസ്വായുധാദ്യുജ്ജ്വലം
ശ്ലക്ഷ്ണം ദൃഷ്ടിമനോഹരം വിരചനാദാക്ഷ്യാദ്യുദാലക്ഷണം.

ഭംഗിയോടും യോജിപ്പോടും കൂടിയും രത്നമയവുമായ കിരീടം, കർണ്ണാഭരണങ്ങൾ, കണ്ഠാഭരണങ്ങൾ, വക്ഷസ്സിനെ അലങ്കരിയ്ക്കുന്ന മുത്തുമാലകൾ, കയ്യിന്റെ മുട്ടിനു മീതെയുള്ള തോൾവള മുതലായ അലങ്കാരങ്ങൾ, മുട്ടിനു താഴെയുള്ള വളകൾ, യജ്ഞസൂത്രം, അരഞ്ഞാൺ, വസ്ത്രം, തള മുതലായവകളെയും; ആയുധങ്ങളെയും അതാതു മൂർത്തികൾക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള വിധത്തിലും, ശോഭയും മിനുപ്പും കണ്ണിനും മനസ്സിനും പ്രസാദവും ഉണ്ടാവുന്ന വിധത്തിലും, ലക്ഷണം അനുസരിച്ചും സമർത്ഥന്മാരായ ശില്പികളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ്ക്കണം.

36

പത്മപീഠത്തിന്റെ ആകൃതി മുതലായതാണ് ഇനി പറയുന്നതു്.

പത്മം താലസമുച്ഛ്റയം ദ്വിഗുണവിസ്താരം ച, ഷോഢാ കൃതേ
മൂലേ പട്ടമിളാംശതോ, ദ്വിതയതോസ്യാഽഽധസ്തനാബ്ജച്ഛദം
അംശ്രൂനപ്രഥമബ്ജമദ്ധ്യ,മുപരിഷ്ടാദബ്ജപത്രം ത്രിഭി—
ർഭാഗൈഃ പട്ടയുതം കരോതു, കമലേനാഽമാഽത്ര പീഠോച്ഛ്റയഃ.

പത്മപീഠത്തിനു ഒരു താലം ഉയരവും, രണ്ടു താലം വിസ്താരവും ഉണ്ടായിരിയ്ക്കണം. ഉയരത്തെ ആറാക്കി ഭാഗിച്ചു ഒരംശംകൊണ്ടു ചുവട്ടിലെ പട്ടവും, അതിനുമേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ടു ചുവട്ടിലെ അബ്ജദളപത്രവും, മൂന്നംശംകൊണ്ടു മുകളിലെ അബ്ജദളപത്രവും പട്ടവും ഉണ്ടാക്കണം. ഈ പറഞ്ഞ രണ്ടു പത്മങ്ങളുടെ മദ്ധ്യപ്രദേശം ആകെയുള്ള വീതിയിൽ നാലിലൊന്നു കുറഞ്ഞിരിയ്ക്കയും വേണം. ഈ പത്മപീഠത്തിന്റെ ഉയരത്തോടുകൂടിയാണ് പീഠത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും കണക്കാക്കേണ്ടതു്.

37

ഇനി നാളലക്ഷണത്തെയാണ് പറയുന്നതു്.

വിംശത്യാ പ്രതിമാംഗുലൈഃ പ്രവിതതം വൃത്തേ തയാ സൈകയാ
നാളം സചുളികയാപി വാഽഥ, വിതതേ ഷഷ്ഠ്യാ ചലാംഗാംശകൈഃ
അന്തേ ഹീനവിതാന മാരചയതു ബ്രഹ്മോപലാന്തായതം
ദൈർഘ്യാച്ചം സകലേഷു; വൈധസ മിദം വൃത്തം ക്വചിൽ ചൈശാചം.

ഇരുപതോ ഇരുപത്തൊന്നോ ഇരുപത്തിരണ്ടോ പ്രതിമാംഗുലം കനവിസ്താരത്തോടും, അതിന്റെ ആറിലൊന്നോ ഏഴിലൊന്നോ എട്ടിലൊന്നോ കുറഞ്ഞ അഗ്രവിസ്താരത്തോടും, നപുംസകശിലവരെ പുരുഷശിലയുടെ ദീർഘത്തോടുംകൂടി സമചതുരശ്രമായി എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും നാളത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. ചതുരശ്രമായ ഈ നാളത്തിനു ബ്രഹ്മാവു ദേവതയാകുന്നു. എന്നാൽ ചിലേടത്തു വൃത്തമായും നാളത്തെ ഉണ്ടാക്കാറുണ്ട്. അതിന്റെ ദേവത ശിവനാകുന്നു.

—:*:—

ആറാമദ്ധ്യായം
(ശിവലിംഗലക്ഷണം)

1

അഞ്ചാമദ്ധ്യായംകൊണ്ടു ബിംബലക്ഷണത്തെ പറഞ്ഞു. ഈ അദ്ധ്യായംകൊണ്ടു ലിംഗലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

ലിംഗാനി സായകകരാദിപരോന്മിതാ ശചി–
ഹസ്താന്തിമാനി ചരണാംശവിവൃദ്ധിക്ലൢപ്ത
സ്യുർവ്വർണ്ണിനാം മുഖഭുജോരുപദോത്ഭവാനാം
പഞ്ചാഗ്നിപാവകജഗൽപതിസംഖ്യകാനി.

ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രന്മാർക്ക് അഞ്ചുകോൽ തുടങ്ങി ക്രമേണ കാക്കാലേയ്ക്കു കോൽ കുറഞ്ഞു ഒന്നേമുക്കാൽ കോൽവരെ പതിനാലുപ്രകാരം ലിംഗദീർഘത്തെ കല്പിക്കാം.— അഞ്ചുകോലും നാലേമുക്കാൽ കോലും നാലരക്കോലും നാലേകാൽകോലും നാലു കോലും ഇങ്ങിനെ അഞ്ചുവിധം ലിംഗങ്ങൾ ബ്രാഹ്മണന്നും, മൂന്നേമുക്കാൽ മൂന്നര മൂന്നേകാൽ ഇങ്ങിനെ മൂന്നു വിധം ലിംഗങ്ങൾ ക്ഷത്രിയന്നും, മൂന്നു രണ്ടേമുക്കാൽ രണ്ടര ഇങ്ങിനെ മൂന്നു വിധം വൈശ്യന്നും, രണ്ടേകാൽ രണ്ടു ഒന്നേമുക്കാൽ ഇങ്ങിനെ മൂന്നുവിധം ശൂദ്രന്നും ആയി ഭാഗിച്ചു കല്പിക്കണമെന്നു താല്പര്യം.

2

അനുലോമജാതിക്കും വിലോമജാതിക്കും വിധിച്ചിരിക്കുന്ന ലിംഗത്തെ പറയുന്നു.

അംഘ്ര്യംശകക്രമകൃതഹ്രസനേന ഭൂയോ
ദ്വേ ദ്വൈക ചൈപ്യനുവിലോമകുലോത്ഭവയോഃ സ്യുഃ
താന്യുത്തരോത്തരകുലപ്രഭവേഷു ചാന്ത്യ–
ലോമ്യാൽ പ്രകല്പ്യമിഹ വൈകകരാദികാനി.

ഒന്നേമുക്കാൽ കോലിൽനിന്നു പിന്നെയും കാക്കാലീതു കോൽ കുറഞ്ഞുണ്ടാകുന്ന രണ്ടു വിധം കോലുകൾ അനുലോമജാതിക്കും, പിന്നെയും കാൽകുറഞ്ഞുണ്ടാകുന്ന ഒരു തരം വിലോമജാതിക്കും ആകുന്നു. അപ്പോൾ ഒന്നരക്കോലും ഒന്നേകാൽകോലും അനുലോമജാതിക്കും. ഒരു കോൽ വിലോമജാതിക്കും ആയിവരും. ഒരു കോൽ മുതൽ അഞ്ചുകോൽ വരെയുള്ള ഈ ലിംഗങ്ങൾ തന്റെ തന്റെ ഉയർന്നജാതികൾക്കൊക്കെ ആവാം. ബ്രാഹ്മണന്നു എല്ലാ ജാതിക്കാരുടേയും ആവാം; ക്ഷത്രിയന്നു ബ്രാഹ്മണന്റേതു ഒഴിച്ചു ശേഷം കൂടിയും എടുക്കാം; വൈശ്യന്നു തന്റേയും ശൂദ്രന്റേയും വിരോധമില്ല; ശൂദ്രന്നു തന്റേതു മാത്രമേ പാടുള്ളുതാനും.

3

ഗർഭഗൃഹംകൊണ്ടും, ദ്വാരംകൊണ്ടും ലിംഗദീർഘത്തെ കല്പിക്കാൻ പറയുന്നു.

ഗർഭവ്യാസേ വിഭക്തേ സ്വരശരനവഭേദൈസ്ത്രിപഞ്ചൈകഭാഗൈ-
ർല്ലിംഗാനി ത്രീണി, തേഷു ത്രിഷു ഗുണമിളിതേഷ്വേക ഭാഗൈ ർവിഭാഗൈഃ
ഭേദേ ഭേദേ താനി സ്യു രേവം നവ, ചരണയുതം തത്സമം പാദഹീനം,
ദ്വാരാദ്യേകാംശകാദ്യാ മപി ഗുണമിളിതേ, തദ്ധ പഞ്ചാശതാനി.

ഗർഭഗൃഹവ്യാസത്തിന്റെ അഞ്ചിൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടും, ഒൻപതിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ടും, പകുതികൊണ്ടും ഇങ്ങനെ മൂന്നു വിധത്തിൽ ലിംഗദീർഘത്തെ കല്പിക്കാം. ഈ മൂന്നു വിധത്തിലുള്ള ദീർഘത്തെയും മുമ്മൂന്നാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ടും, രണ്ടംശംകൊണ്ടും കല്പിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതിനെ ആദ്യം പറഞ്ഞപ്രകാരം ഗർഭഗൃഹം കൊണ്ടു മൂന്നു വിധത്തിലും പിന്നെ അവ ഓരോന്നും ഈരണ്ടുവിധത്തിൽ ആകെക്കൂടി ഗർഭഗൃഹവ്യാസം കൊണ്ടുതന്നെ ഒൻപതു വിധത്തിൽ ലിംഗദീർഘം പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പിന്നെ ഗർഭഗൃഹദ്വാരനീളത്തോളവും, അതിൽ നാലിലൊന്നു കൂടിയും, ഗർഭഗൃഹദ്വാരത്തിൽ നാലിലൊന്നു കുറഞ്ഞും, ദ്വാരനീളത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നും, മൂന്നിൽ രണ്ടും ഇങ്ങനെ ദ്വാരനീളംകൊണ്ടു അഞ്ചു വിധത്തിലും ലിംഗത്തിന്റെ ദീർഘത്തെ കല്പിക്കാം.

4

ഇനി ലിംഗത്തിന്റെ ചതുരശ്രാദി വിഭാഗങ്ങളെ പറയുന്നു.

ലിംഗം സർവ്വസമം സമാനമിതിവിഭക്താംശത്രയം, തൽ പുനഃ
സ്വായത്യാ സമനാഹകം യദി സമാംശം, ചാഽഥ വൃദ്ധ്യുത്തരം
ഭക്തേ മാനയുജോച്ച്റയേഽഗ്നിവസുനന്ദാംശൈ സ്സ്വമൂലാദിഷൂ-
പേതം, ഭിശലിതേ ത്രിലോകയുഗസംഖ്യാഭി സ്സ്വമീശാധികം.

ലിംഗത്തിന്റെ ആകെയുള്ള ദീർഘത്തെ മൂന്നാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ ഓരോ അംശംകൊണ്ടു ചതുരശ്രാഷ്ടാശ്രവൃത്തങ്ങളുടെ ദീർഘത്തെ കല്പിക്കാം; അതിനു 'സർവ്വസമം' എന്നു പേരാകുന്നു. ഈ സർവ്വ സമത്തെത്തന്നെ അതാതംശത്തോളം അതാതംശത്തിന്റെ ചുറ്റും കല്പിക്കാം; അതിനു 'സമാംശം' എന്നു പേർ. പിന്നെ ആകെയുള്ള ദീർഘത്തെ ഇരുപത്തിനാലാക്കി ചുവട്ടിലെ ചതുരശ്രം ഏഴംശവും മദ്ധ്യത്തിലെ അഷ്ടാശ്രം എട്ടംശവും, അഗ്രത്തിലെ വൃത്തഭാഗം ഒൻപതംശവുമായിട്ടും കല്പിക്കാം; അതിന്റെ പേർ 'വൃദ്ധ്യുത്തരം' എന്നാകുന്നു. ആകെയുള്ള ലിംഗദീർഘത്തെത്തന്നെ പത്താക്കി അംശിച്ച് ചതുരശ്രവും അഷ്ടാശ്രവും മുമ്മൂന്നംശങ്ങളെക്കൊണ്ടും, അഗ്രത്തിലെ വൃത്തഭാഗം നാലംശംകൊണ്ടും കല്പിക്കാം; ഇതിന്റെ പേർ 'ഈശാധികം' എന്നാകുന്നു.

5

ലിംഗത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെ പറയുന്നു.

ആയാമേ ഭജിതേ ദിവാകരയുജാഽഷ്ടേഭ്യോഽഷ്ടഭി ർവ്വിസ്തൃതിഃ
കാർയ്യാഽംശൈ, രഥ പഞ്ചപഞ്ചയവയുക്തൈഃ സപ്തഭിഃ പഞ്ചഭിഃ
സ്വായാമാക്ഷയുഗാംശതോഽധികസനാംശൈഃ സ്യാ ദ്ധ്രുവഃ കേവലൈഃ
പഞ്ചാംശൈ രപി ഗർഭഗേഹനവമാംശേനാഽപി സാ സൂച്യതേ.

മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ലിംഗത്തിന്റെ ഇഷ്ടദീർഘത്തെ ഇരുപത്തിനാലാക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ എട്ടംശം കൊണ്ടും, അഞ്ചംശംകൊണ്ടും, അഞ്ചുയവത്തോടു

കൂടിയ ഏഴംശംകൊണ്ടും, അഞ്ചു യവത്തോളംകൂടിയ അഞ്ചംശംകൊണ്ട് ലിംഗത്തിൻ്റെ വിസ്താരത്തെ കൽപിക്കാം. ആകെയുള്ള ദീർഘത്തെ ഇരുപത്തിനാലാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ ഒരംശത്തിൻ്റെ എട്ടിലൊന്നാണ് ഇവിടെ 'യവം' എന്നു പറയുന്നത്. പിന്നെ ഗർഭഗൃഹവിസ്താരത്തിൻ്റെ ഒമ്പതിൽ ഒന്നുകൊണ്ടും ലിംഗവിസ്താരം കൽപിക്കാം.

6

ലിംഗത്തിൻ്റെ ചതുരശ്രാദി വിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

യഥോചിതാതാനവിതാനയുക്താം ശിലാം ത്രിധാംശക്രമതോ വിഭജ്യ
മൂലം യുഗാശ്രം വിദധീത; മധ്യമഷ്ടാശ്രകം, വൃത്തമയം പരം ച.

ആവശ്യമുള്ള ദീർഘവിസ്താരത്തോടുകൂടിയ ശിലയെ മുൻപറഞ്ഞതിൽ ഒരു പ്രകാരത്തിൽ മൂന്നാക്കി ഭാഗിച്ച്, അതിൽ പീഠത്തിനു ചോടെയുള്ള മൂലഭാഗം ചതുരശ്രമായും, മദ്ധ്യഭാഗം അഷ്ടാശ്രമായും, പീഠത്തിൻ്റെ മുകളിലേയ്ക്കുള്ള അഗ്രഭാഗം വൃത്തമായും പണി ചെയ്യണം.

7

ഉച്ഛ്രേ സുസമേ പ്രസാധ്യ ഭുജസൂത്രം കർണ്ണസൂത്രാർദ്ധപാതാ,
തസ്യാഽന്താഹിതലക്ഷ്യസ്യ പ്രതിദിശം ദ്വേ ദ്വേ ഭുജാസൂത്രകേ
കൃത്വാ, തദ്വയമധ്യസംസ്ഥിതചതുഷ്കോണാനി സംശോധ്യ സാ–
ധ്വഷ്ടാശ്രം വിദധീത, വൃത്ത മപി ത ദ്വ്യഷ്ടാശ്രകാദിക്രമാൽ.

മേൽപ്രകാരം കോണും കുടാതെയുള്ള ശിലയെ ദീർഘചതുരശ്രമാക്കിയാൽ ആ ശിലയുടെ നാലു ഭാഗത്തും ലിംഗത്തിനു പറഞ്ഞ വ്യാസംകൊണ്ട് സമചതുരശ്രമായ ക്ഷേത്രം കല്പിച്ച്, ഈ ചതുരശ്രക്ഷേത്രത്തിൻ്റെ ഒരു ഭുജയോളം നീളമായ ഒരു തോതിനെ (അളവു കോല്) ഉണ്ടാക്കി, ആ തോതിനെ ചതുരശ്രത്തിൻ്റെ കർണ്ണമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ വെച്ച്, ആ തോതു അവസാനിക്കുന്ന ദിക്കുകളിൽ അടയാളം ഇടുക. ഇങ്ങനെ ചെയ്താൽ ഓരോ ഭാഗത്തും നന്നാലു അടയാളങ്ങൾ വീതം വരും. ഇങ്ങനെ നാലുപുറവും അടയാളമിട്ടാൽ, ഈരണ്ട് അടയാളങ്ങൾക്ക ശരിയായി ഓരോ ഭാഗത്തും ഈരണ്ട് രേഖകളെ നേരിട്ടു വരയ്ക്കണം. പിന്നെ ഈ രേഖകളുടെ മദ്ധ്യത്തിലുള്ള നാലു കോണുകളെയും കളഞ്ഞാൽ ശരിയായ അഷ്ടാശ്രമായി വരും. ഈ അഷ്ടാശ്രത്തെ ഇതുപോലെത്തന്നെ കല്പിച്ച് ഷോഡശാദിക്രമേണ വൃത്തമാക്കുകയും വേണം.

8

ശിരസ്സിൻ്റെ വക്ക ഉരുട്ടി പണി ചെയ്യേണ്ടും വിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

വിസ്താരം ശിവലിംഗമൂർദ്ധ്നി വസുനന്ദാദിത്യരുദ്രാംശകം
കൃത്വാഽത്ര ക്രമശോ വിശോധ്യ പരിതോ ദ്വ്യേകദ്വിലോകാംശകാൻ
കൃത്വാഽത്യഷ്ടിതിഥിപ്രകൃത്യതിധൃതിവ്യാതാംശയുക്തം ക്രമാൽ
പൂജാഭാഗ മിഹോക്തഭാഗ മുപരിഷ്ടാ ച്ഛോധയേദ്വൃഷ്ണിഷു.

ബ്രാഹ്മണാദി നാലു ജാതികൾക്കും ക്രമേണ ശിരസ്സിനുള്ള വ്യാസത്തിൻ്റെ നാലിലൊന്നും, ഒൻപതിലൊന്നും, ആറിലൊന്നും, പതിനൊന്നിൽ മൂന്നും ശിവലിംഗത്തിൻ്റെ മൂർദ്ധാവിൽ നാലുപുറവും വക്ക കളയണം. ഇതുപോലെ വൃത്തഭാഗ (പൂജാഭാഗ) ദീർഘത്തിൻ്റെ മുകളിൽ പതിനേഴിൽ രണ്ടും, പതിനഞ്ചിൽ ഒന്നും, ഇരുപത്തൊന്നിൽ

രണ്ടും പത്തൊമ്പതിൽ മൂന്നും അംശത്തെ മൂർദ്ധാവിന്റെ ചുവട്ടിൽ നാലുപുറവും കളഞ്ഞ് ശിരസ്സിന്റെ വക്കിനെ ഉരുട്ടി പണി ചെയ്യണം.

9

വേറെ പ്രകാരത്തിൽ ശിരസ്സിന്റെ വക്കിനെ ഉരുട്ടി ഭംഗിപ്പെടുത്തുവാൻ പറയുന്നു.

തന്മസ്തകേ നവവിഭാഗതയാ വിഭക്തേ
ഭാഗം വിശോധ്യ പരിതഃ ശിവഭാഗദൈർഘ്യം
ദ്വാത്രിംശദംശകതയാ പരികല്പ്യ ഭാഗാ
നേകൈകശോ ദ്വിജമുഖേഷു വിശോധയേദ്വാ.

ശിരസ്സിനുള്ള വ്യാസത്തിന്റെ ഒമ്പതിൽ ഒരംശം മൂർദ്ധാവിൽ എല്ലാഭാഗവും വക്ക കളഞ്ഞും, വൃത്തഭാഗദീർഘത്തിന്റെ മുപ്പത്തിരണ്ടിൽ ഒരു ഭാഗം ബ്രാഹ്മണന്നും, രണ്ടു ഭാഗം ക്ഷത്രിയന്നും, മൂന്നുഭാഗം വൈശ്യന്നും, നാലുഭാഗം ശൂദ്രന്നും ആയി മൂർദ്ധാവിന്റെ ചുവട്ടിൽ നാലു പുറവും കളയുക. ഇതിനെയും ശിരസ്സിന്റെ വക്കിനെ ഉരുട്ടി പണിയാവുന്നതാണ്.

10

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു ശിവലിംഗമൂർദ്ധാവിന്റെ ആകൃതിഭേദങ്ങളെ പറയുന്നു.

കുർവ്വീത ത്രപുഷീഫലാഗ്രസദൃശം, ഛത്രോപമം മസ്തകം,
ബാലേന്ദ്വാകൃതി, കുക്കുടാണ്ഡസദൃശം വിപ്രാദിവർണ്ണക്രമാൽ
ഭേദാഃ സർവ്വസമാംശകപ്രഭൃതയോ നാഗപ്രമേയോദിതാ-
സ്തേ/പ്യുൽക്രമതഃ സ്യുരേതദനുലോമാംഗീകൃതിശ്ചോച്യതേ.

ശിരസ്സിനെ ബ്രാഹ്മണന്ന വെള്ളരിയുടെ അഗ്രം പോലെയും, ക്ഷത്രിയന്ന കുട പോലെയും, വൈശ്യന്ന ബാലചന്ദ്രനെപ്പോലെയും, ശൂദ്രന്ന കുക്കുടാണ്ഡം പോലെയും പണി ചെയ്യണം. സർവ്വസമം മുതലായും, നാഗരിന്റേയും മററും ഭേദങ്ങളാലും, ബ്രാഹ്മണാദിവർണ്ണക്രമത്തിൽ പറഞ്ഞതു, തനിയ്ക്കു പറഞ്ഞതും, തന്റേതിൽ താണ ജാതിയ്ക്കു പറഞ്ഞതും തനിയ്ക്കു സ്വീകരിയ്ക്കുകയും ചെയ്യാം.

11

ലക്ഷണോദ്ധാരവിധിയെ പറയുന്നു.

ഭക്തേ ത്രേധാ ശിവാംശായതി മുപരിതനം, ഭാഗ മുൽക്ഷിപ്യ, ശിഷ്ടം
കൃത്വാ/ഷ്ടാംശം, സമാസ്ഥാപ്യ ച വിഷ്കംഭസിരാസൂത്ര, മത്രാ/ഷ്ടമാംശേ
ലിംഗാഭം ലക്ഷ്മ സാധാരണ, മഥ യവരൂപം, മഹോക്ഷണാഭം,
വ്രീഹ്യാകാരം ച ബദ്ധാഞ്ജലിനിഭ മപി വിപ്രാദിജുഷ്ടം ലിഖേദ്വാ.

വൃത്തഭാഗദീർഘത്തെ മൂന്നാക്കി അംശിച്ച്, അതിൽ മുകളിൽ ഒരംശം കഴിച്ചിട്ട്, ശേഷമുള്ള രണ്ടു ഭാഗത്തെ എട്ടാക്കി അംശിച്ച്, ചുററും സൂത്രമിട്ട്, മേനിയത്തിൽ ഒരു മദ്ധ്യസൂത്രത്തെയും ഉണ്ടാക്കുക. ഈ മദ്ധ്യസൂത്രത്തിന്ന് 'വിഷ്കംഭസിര' എന്നു പേരാകുന്നു. പിന്നെ ചുവട്ടിൽനിന്ന മുകളിലേയ്ക്കു എണ്ണിയാൽ എട്ടാമത്തെ അംശത്തിൽ ബ്രാഹ്മണാദി നാലു ജാതിയ്ക്കും സാധാരണമായി ശിവലിംഗാകൃതിയായ ഒരു അടയാളത്തെ ഉണ്ടാക്കണം; അല്ലെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മണന്ന യവാകൃതിയും, ക്ഷത്രിയന്ന ആനക്കണ്ണുപോലെയും, വൈശ്യന്ന നെന്മണിപോലെയും, ശൂദ്രന്ന തൊഴുകൈപോലെയും അടയാളത്തെ ഉണ്ടാക്കാം.

12

മണിരേഖയുടേയും പാർശ്വരേഖയുടേയും ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

രേഖാം ലക്ഷണമൂലതോ മണിമയീം മൂലാംശമദ്ധ്യാന്തിമം,
രേഖേ ലക്ഷണപാർശ്വജേ ച പരിലിഖ്യൈകാംശമധ്യാവധി
ഊർദ്ധ്വാദ്യൈരഥ ഷട്സൂത്രകൈസ്ത്രിംശകോഷ്ഠാനി പ്രകല്പ്യാഽഥ, തേ
തൽകർണ്ണക്രമതഃ പരാ ഗവനി പംക്ത്യന്തേ മിഥോ യോജയേൽ.

മുൻപറഞ്ഞ ലക്ഷണ (അടയാള)ത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽനിന്നു നേരെ കീഴ്പ്പോട്ട്, ചുവട്ടിൽനിന്നു രണ്ടാമത്തെ അംശത്തിന്റെ മേലെ അററത്തോളം ഒരു രേഖ വരയ്ക്കുക; ഇതിന്നു 'മണിരേഖ' എന്നു പേരാകുന്നു. പിന്നെ ലക്ഷണത്തിന്റെ രണ്ടരികിൽ നിന്നും മണിരേഖയുടെ ഇരുപാർശ്വങ്ങളിൽ കൂടെ കീഴ്പ്പോട്ടു, ചുവട്ടിൽ നിന്ന് അഞ്ചാമത്തെ അംശത്തിന്റെ മദ്ധ്യം വരെ രണ്ടു രേഖകളേയും വരയ്ക്കുക; പിന്നെ മുകളിലേയ്ക്കു എണ്ണിയാൽ അഞ്ചാമത്തെ അംശത്തോടുകൂടി കീഴ്പ്പോട്ടു ലിംഗത്തിന്റെ ചുററിനെ ആറു രേഖകളെക്കൊണ്ടു ആറാക്കി ഭാഗിച്ചു, ആകെ മുപ്പതു കോഷ്ഠമാക്കി (കള്ളിയാക്കി) മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടുപാർശ്വരേഖകളേയും കോഷ്ഠങ്ങളുടെ കോണുകളിൽ കൂടി കൊണ്ടുപോയി ശിവലിംഗത്തിന്റെ പിന്നിൽ ആദ്യത്തെ പംക്തിയുടെ മുകളിൽ കൂട്ടി യോജിപ്പിയ്ക്കുകയും വേണം.

13

ലക്ഷണത്തിന്റേയും രേഖകളുടേയും വിസ്താരത്തേയും, അവകളുടെ ദേവതകളേയും മററും പറയുന്നു.

വിസ്താരോഽധമലക്ഷണേ ദ്വിയവക, സ്സൽപാദവൃദ്ധോർദ്ധ്വതോ
രേഖാ, തദ്ദളതോ മിതാ മണിമയീ തത്സാമിക്ലൃപ്തേ പരേ
രേഖാ ദക്ഷിണവാമമധ്യരചിതാ ബ്രഹ്മാജിതാനംഗജി-
ദ്ദേവത്യശ്ചതുരശ്രകാദിശിവലിംഗാംശാശ്ച തദ്ദേവതാഃ.

ലക്ഷണം മൂന്നു വിധത്തിൽ ഉള്ളതിൽ അധമമായിരിയ്ക്കുന്നതിന്നു രണ്ടു യവവും, മദ്ധ്യമമായിരിയ്ക്കുന്നതിന്നു രണ്ടേകാൽ യവവും, ഉത്തമമായതിന്നു രണ്ടര യവവും വിസ്താരമാകുന്നു. മണിരേഖയുടെ വിസ്താരം ലക്ഷണവിസ്താരത്തിന്റെ പകുതിയും, പാർശ്വരേഖകളുടെ വിസ്താരം മണിരേഖയുടെ വിസ്താരത്തിൽ പകുതിയും ആകുന്നു. വലത്തു ഭാഗത്തും, എടത്തുഭാഗത്തും, മദ്ധ്യത്തിലും ഉള്ള രേഖകൾക്കും; ചതുരശ്രം, അഷ്ടാശ്രം, വൃത്തം ഈ അംശങ്ങൾക്കും ക്രമേണ ബ്രഹ്മാ-വിഷ്ണു-മഹേശ്വരന്മാർ ദേവതകളാകുന്നു.

14

ബിംബത്തിന്റേയും ലിംഗത്തിന്റേയും പീഠത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

ബിംബേ ബിംബോച്ഛ്റയസമായാമവിസ്താരയുക്തം
സ്വവ്യാസാർദ്ധോച്ഛ്റയപരിഗതം ച പ്രക്ലൃപ്തം പീഠം
ലിംഗവ്യാസത്രിഗുണിതവിതത്യായതിഭ്യാം സമേതം
ലിംഗേ സ്വാഷ്ടാശ്രകസമസമുച്ഛ്റായി ഇഷ്ടശ്രുരൂപം.

ബിംബത്തിന്നു, ബിംബത്തിന്റെ ഉയരത്തോളം ദീർഘവും അത്രതന്നെ വിസ്താരവും, ഈ വിസ്താരത്തിൽ പകുതി ഉയരവും ആയിരിയ്ക്കുന്ന പീഠത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. ലിംഗത്തിന്നു, ലിംഗവ്യാസത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടി ദീർഘവിസ്താരങ്ങളും, തന്റെ അഷ്ടാശ്രഭാഗത്തോളം ഉയരവും, ചതുരശ്രാകാരവുമായിരിക്കുന്ന പീഠത്തെ ഉണ്ടാക്കണം.

15

ഇതുകൊണ്ട് ശിവലിംഗപീഠത്തിന്റെ അവയവവിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

ഉച്ഛ്രാംശേ ശിവപീഠകേ ക്ഷിതിശരാബ്ധീന്ദ്വംശകൈഃ പാദുകം,
പ്രാരഭ്യാൽ ജഗതീം, തഥാ കുമുദകം, തൽപട്ടികാം ച ക്രമാൽ.
അംശാഭ്യാം ഗളം, അംശകേന ഗളപട്ടീം, ഭാഗതേഽസ്ത്യംശിനീ
ഗ്രീവാന്തേഽഭ്യുദമേഖയേന വളഭീം, ശിഷ്ടേന പട്ടീം സമാം.

ശിവലിംഗപീഠത്തിന്റെ ഉയരത്തെ പതിനാറാക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശംകൊണ്ട് പാദുകത്തെയും, അഞ്ചംശംകൊണ്ട് ജഗതിയെയും, നാലംശംകൊണ്ട് കുമുദത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ട് കുമുദപടിയെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ട് ഗളത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ട് ഗളപടിയെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ട് പടിയെയും ഉണ്ടാക്കണം. ഇനി നാലംശംകൊണ്ട് ജഗതിയും, ഗളം കഴിഞ്ഞാൽ രണ്ടംശംകൊണ്ട് വളഭം, ഒന്നരംശംകൊണ്ട് പടിയും ആയിട്ടും ഉണ്ടാക്കാം. ഇങ്ങിനെ രണ്ടുവിധത്തിലും ആവാമെന്ന സാരം.

16

പീഠേ മുക്ത്വാ പ്രതിഷ്ഠാവടം,മുഖദിവി ഭാഗം വിധായാഽവശിഷ്ടം
ഭോക്ത്യാ മായായ പാദേവലയം, മുഖകവാത്രീം വിധായാംശകേന
ശിഷ്ടേനാഽധായ തദേവഷ്ടന,മഥ തദ്ദളേക് ത്ര്യംശവിസ്താരമെക്കേഷ്യം
കണ്ഠാദേഷ്ടാഗ്ര മാശാംശകകൃതജലകല്യം കൃശാഗ്രം പ്രണാളം.

പീഠത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കുള്ള കുഴി കഴിച്ച്, ശേഷമുള്ളതിനെ സമമായി നാലുഭാഗത്തും നന്നാലാക്കി ഭാഗിച്ച്, ഉള്ളിൽ രണ്ടംശംകൊണ്ട് വെള്ളം ഒഴുകുവാനുള്ള വലയത്തെയും, അതിന്റെ പുറമെ ഒരംശംകൊണ്ട് വെള്ളച്ചാലിനെയും, അതിന്റെ പുറമെ ഒരംശംകൊണ്ട് വക്കിനെയും ഉണ്ടാക്കണം. പിന്നെ പീഠത്തിന്റെ വടക്കു പീഠവിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നു ദീർഘവിസ്താരങ്ങളായി പീഠവിസ്താരത്തിന്റെ പത്തിലൊന്നുകൊണ്ടുള്ള വെള്ളച്ചാലിനോടുകൂടിയും, അഷ്ടാശ്രമായും, അഗ്രം മൂലത്തേക്കാൾ വിസ്താരം കുറഞ്ഞും ഇരിക്കുന്ന ഓവിനെയും ഉണ്ടാക്കണം. പീഠവിസ്താരത്തിന്റെ പതിനാറിൽ ഒന്ന പീഠമദ്ധ്യത്തിൽ നിന്ന കിഴക്കുവശത്തു ഓവിന്റെ മദ്ധ്യം വരുമാറ് ഈ ഓവിനെ ശരിപ്പിടുകയും വേണം.

17

നപുംസകശിലയുടെ ദീർഘവിസ്താരങ്ങളെയാണ് ഇനി മൂന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട് പറയുന്നത്.

ബിംബേ നപുംസകശിലാം നിജനാളമൂല-
വിസ്താരതോഽധികരണാംശമിതാംശതാനാം
ദൈർഘ്യപ്രഥാം ച വിദധീത, നിജപ്രഥാർദ്ധ-
പാദോന്നതത്വസമസൂക്ഷ്മരയസമ്പ്രപന്നാം.

ബിംബപ്രതിഷ്ഠയുള്ള ദിക്കിലെ നപുംസകശിലയെ ബിംബനാളത്തിനുള്ള കടവിസ്താരത്തിന്റെ ഒന്നേകാലോ, ഒന്നരയോ, ഇരട്ടിയോ ചതുരമായും, ഈ പറഞ്ഞതിൽ സ്വീകരിച്ച വിസ്താരത്തിന്റെ പകുതിയോ, മുക്കാലോ, വിസ്താരത്തോളമോ, ഉയരത്തോടുകൂടിയും ഉണ്ടാക്കണം.

18

നപുംസകശിലയെ സ്ഥാപിക്കേണ്ടും പ്രകാരത്തെയും മറ്റും പറയുന്നു.

ഷണ്ഡോച്ചാ ത്രിധാऽംഘ്രിദ്വിതയമുർവ്യാ മേക മംശം
പീഠേ, ചാദിഗർഭ്യുപരിവശയേ ദ്ദൂർദ്ധ്വരായാം
ദ്വ്യേകാർദ്ധിതാംഗുലമിതം ഖനമുത്തമാദി–
ശ്ശ്വഭ്രമാശ ച മൂർദ്ധ്ന്യുചിതനാളനിവേശനായ.

നപുംസകശിലയുടെ ഉയരത്തെ മൂന്നാക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശം പീഠത്തിലും, ശേഷം രണ്ടംശം ഭൂമിയിലും പ്രവേശിപ്പിക്കണം. നപുംസകശിലയുടെ മൂർദ്ധാവിങ്കൽ നാളത്തെ യോജിക്കുവാനായി ഒരു കുഴിയുണ്ടാക്കണം. ഈ കുഴിക്കു രണ്ടംഗുലം ആഴമായാൽ ഉത്തമവും, ഒരംഗുലം ആഴമായാൽ മദ്ധ്യമവും, അര അംഗുലം ആഴമായാൽ അധമവുമാകുന്നു.

19

ലിംഗവിഷയകനപുംസകശിലയുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

ലിംഗായാമസമോ നപുംസകശിലാവ്യാസോ വരിഷ്ഠോ, വരഃ
പൂജാംശദ്വിഗുണഃ, സ്മൃതോऽധമമിതാവഷ്ടാംശിതായാം ക്രമാൽ.
അംശൈർവ്യാऽധമമദ്ധ്യമാദികവിധിർവ്യാസാർദ്ധതോऽബ്ധ്യന്തിമ–
ശ്ചോച്ചേऽസ്യധശ്ച ഹ്യാऽത്ര ലിംഗവിനിവേശാർത്ഥം ച കാര്യോऽവടഃ.

ലിംഗത്തിന്ന ലിംഗത്തിന്റെ ഒട്ടാകെ ഉയരത്തോളം വ്യാസദൈർഘ്യത്തോടുകൂടിയ നപുംസകശില ഉത്തമവും, ലിംഗത്തിലുള്ള പൂജാഭാഗദൈർഘ്യത്തിന്റെ ഇരട്ടിയോളം വ്യാസമുള്ളതു അധമവുമാകുന്നു. പിന്നെ ഉത്തമമായിരിക്കുന്ന വ്യാസത്തിൽനിന്ന അധമവ്യാസത്തെക്കളഞ്ഞ ശേഷത്തെ എട്ടാക്കി ഭാഗിച്ച് അധമവ്യാസത്തിൽ ഒരംശം കൂടിയാൽ അധമത്തിൽ മദ്ധ്യമവും, രണ്ടംശം കൂടിയാൽ അധമത്തിൽ ഉത്തമവും, മൂന്നംശം കൂടിയാൽ മദ്ധ്യമത്തിൽ അധമവും, നാലംശം കൂടിയാൽ മദ്ധ്യമത്തിൽ മദ്ധ്യമവും, അഞ്ചംശം കൂടിയാൽ മദ്ധ്യമത്തിൽ ഉത്തമവും, ആറംശം കൂടിയാൽ ഉത്തമത്തിൽ അധമവും, ഏഴംശം കൂടിയാൽ ഉത്തമത്തിൽ മദ്ധ്യമവും, എട്ടംശം കൂടിയാൽ ഉത്തമോത്തമവും ആകുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെ വിസ്താരത്തിൽ പകുതി ഉയരത്തോടുകൂടിയതു ഉത്തമവും, വിസ്താരത്തിന്റെ നാലിലൊന്ന ഉയരത്തോടുകൂടിയതു അധമവും, ഇതുകളുടെ അന്തരത്തെ എട്ടാക്കി ഭാഗിച്ച് ഉത്തമാധമമദ്ധ്യമങ്ങളിൽ മേൽപ്രകാരം ഒമ്പതുവിധം ഉയരത്തെയും കണ്ടുകൊൾക. ഈ ശിലയുടെ മൂർദ്ധാവിൽ ലിംഗത്തെ യോജിപ്പിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം കുഴിക്കുകയും വേണം.

20

ബലിബേരബിംബവിഷയത്തിലുള്ള അർച്ചനാബിംബവിധിയെ പറയുന്നു.

സകളേ സതി മൂലബിംബകേ നിഗമാംശോന്മിതി കർമ്മബിംബകം.
സകളാകൃതി, നിഷ്കളേऽപി വാ സ്ഥിത മാസീന മുത പ്രകല്പയേൽ.

മൂലബിംബം അവയവത്തോടു കൂടിയതാണെങ്കിൽ അതിന്റെ നാലിലൊന്ന ഉയരത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന അർച്ചനാബിംബത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. മൂലബിംബം അവയവത്തോടു കൂടാത്തതാണെങ്കിൽ അർച്ചനാബിംബം അവയവത്തോടു കൂടിയതായിരിക്കണം. നിന്നുകൊണ്ടോ ഇരുന്നുകൊണ്ടോ ആവുന്നതിന്ന വിരോധവുമില്ല.

21

ആയാമേന ശിവാംശകസ്യ രചയേൽ നാഹേന വാ സമ്മിതം
വ്യാസേനാഽപി ച മൂലലിംഗവിഷയേ തൽകൗതുബിംബം ശിവേ.
ഭക്ത്വാ ഷോഡശധാ പുനസ്ത്രയ മിദം രുദ്രാങ്കശൈലാശുഗാ–
ഗ്ന്യംശൈ ർവ്വാഽധിക മുന്നതം ച കഥിതിൽ കശ്ചാൽ തദൗചിത്യതഃ.

ശിവലിംഗത്തിന്ന അർച്ചനാബിംബം ഉണ്ടാക്കുന്നതായാൽ ശിവലിംഗത്തിന്റെ പൂജാഭാഗദീർഘത്തോളമൊ, അതിന്റെ ചുറ്റോളമൊ, വ്യാസത്തോളമൊ ഉയരത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന അർച്ചനാബിംബത്തെ ഉണ്ടാക്കാം. പിന്നെ ഈ മൂന്നിനേയും പതിനാറായി അംശിച്ച് പതിനൊന്ന്, ഒമ്പത്, ഏഴ്, അഞ്ച്, മൂന്ന് ഇവകളിൽ ഒന്നു കൂട്ടിയിട്ടോ കുറച്ചിട്ടോ ചിലേടത്തു ഉചിതംപോലെ ഉണ്ടാക്കാം.

22

ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ട് നിഷ്ക്രമണത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടുള്ള ബാലഗൃഹത്തിന്റെയും ബാലബിംബത്തിന്റെയും ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

ശിഖിവിശിഖനവഭിരംശൈർമ്മൂലഗൃഹേ മൂലബിംബേ ച
നേത്രാഗ്നി ഭൂതഭാഗൈർബ്ബാലഗൃഹം ബാലബിംബം ച.

മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെയും മൂലബിംബത്തിന്റെയും മൂന്നിൽ രണ്ടുകൊണ്ടോ, അഞ്ചിൽ മൂന്നുകൊണ്ടോ, ഒൻപതിൽ അഞ്ചുകൊണ്ടോ, ബാലഗൃഹത്തെയും ബാലബിംബത്തെയും ഉണ്ടാക്കണം.

—•—

ഏഴാമദ്ധ്യായം

(ധ്യാനശ്ലോകങ്ങൾ)

A. വിഷ്ണുധ്യാനങ്ങൾ.

1

അഷ്ടാക്ഷരം.

ഭാസ്വൽഭാസ്വൽസഹസ്രപ്രഭ മരിദരകൗമോദകീപങ്കജാനി
ദ്രാഘിഷ്ഠൈ ർബ്ബാഹുദണ്ഡൈ ർബ്ബിഭ്രത മജിത മാപീതവാസോവസാനം
ധ്യായേൽസ്വായൽ കിരീടോജ്ജ്വലമകരമഹാകുണ്ഡലം വന്യമാലാ
വത്സശ്രീകൗസ്തുഭാഢ്യം സ്മിതമധുരമുഖം ശ്രീധരാശ്ലിഷ്ടപാർശ്വം.

ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന അനേകം സൂര്യന്റെ പ്രഭയോടുകൂടിയവനായും, അതിദീർഘങ്ങളായ കൈകളെക്കൊണ്ടു ചക്രം, ശംഖ്, ഗദ, പത്മം (വലത്തുകൈകളിൽ ചക്രം ചുവട്ടിൽ പത്മം ഇടത്തുകൈകളിൽ ശംഖ് ചുവട്ടിൽ ഗദ) എന്ന ആയുധങ്ങളെ ധരിക്കുന്നവനായും, മഞ്ഞപ്പട്ട് ഉടുത്തവനായും, ഉജ്ജ്വലങ്ങളായിരിക്കുന്ന കിരീടത്തിങ്കൽ ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന മകരങ്ങൾ, മഹത്തായിരിക്കുന്ന കുണ്ഡലങ്ങൾ, വനമാല, ശ്രീവത്സം എന്ന അടയാളം, കൗസ്തുഭം എന്ന രത്നം ഇവകളോടുകൂടിയവനായും, വലത്തുഭാഗത്തു ശ്രീഭഗവതിയോടും ഇടത്തു ഭൂമിദേവിയോടും കൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിനെ ധ്യാനിക്കണം.

2

പശുരക്ഷാഗോപാലം.

ശ്രീമൽകല്പദ്രുമൂലോൽഗതകനകലസൽകർണ്ണികാമദ്ധ്യസംസ്ഥ–
സ്തച്ഛാഖാലംബിപത്മോദരവിഗളദസംഖ്യാതരത്നാഭിഷിക്തഃ
ഹേമാഭഃ സ്വപ്രഭാഭി സ്ത്രിഭുവന മഖിലം ഭാസയൻ വാസുദേവഃ
പായാദ്വഃ പായസാശീ ഹൃദിനവ നവനീതാമൃതാശീ വശീ സഃ.

ശ്രീമത്തായിരിക്കുന്ന കല്പകവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന താമരപ്പൂവിന്റെ കർണ്ണികാമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്നവനായും, അതിന്റെ കൊമ്പിന്മേൽ തൂങ്ങിനില്ക്കുന്ന താമരപ്പൂവിന്റെ ഉള്ളിൽനിന്നു ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അനവധി രത്നങ്ങളാൽ അഭിഷിക്തനായും, ത്രൈലോക്യത്തെ മുഴുവനും സ്വർണ്ണനിറംപോലെ ഇരിക്കുന്ന തന്റെ പ്രഭകളെക്കൊണ്ടു പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവനായും, വലത്തെ കയ്യുകൊണ്ടു പായസത്തെയും എടത്തെ കയ്യുകൊണ്ടു പുതിയ വെണ്ണയെയും ഭക്ഷിക്കുന്നവനായും, ജിതേന്ദ്രിയനായുമിരിക്കുന്ന ആ വാസുദേവപുത്രൻ നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

3

ധന്വന്തരി.

അരിസരോഗദാരതാപീയൂഷകുംഭം–
പ്രതിഘടിതകരാന്തഃ കാന്തപീതാംബരാഢ്യഃ
ഉരുവസനവിരാജന്മൗലി രാരോഗ്യദായീ
ശതമഖമണിവർണ്ണഃ പാതു ധന്വന്തരീ നഃ.

വലത്തു കൈകളിലൊന്നിൽ ചക്രത്തെയും ചുവട്ടിൽ അമൃതകുംഭത്തെയും എടത്തു കൈകളിലൊന്നിൽ ശംഖിനെയും ചുവട്ടിൽ ഗദയെയും ധരിക്കുന്നവനായും, മനോഹരമായിരിക്കുന്ന മഞ്ഞ വസ്ത്രത്തോടുകൂടിയവനായും, ഉരുവായ വസ്ത്രംകൊണ്ടു (തലക്കെട്ട് കൊണ്ടു) ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന ശിരസ്സോടുകൂടിയവനായും, ആരോഗ്യത്തെ ദാനംചെയ്യുന്നവനായും, നീലവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന ധന്വന്തരമൂർത്തി നമ്മളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

4

അഷ്ടാദശാക്ഷരീ.

അവ്യാന്മീലൽകളായദ്യുതി രഹിരിപുപിഞ്ഛമാല്യസൽകേശപാശോ
ഗോപീനേത്രോല്പലാരാധിതലളിതവപു ർഗ്ഗോപഗോവൃന്ദവീതഃ.
ശ്രീമദ്വക്ത്രാരവിന്ദപ്രതിഹസിതശശാങ്കാകൃതിഃ പീതവാസാ
ദേവോസൗ വേണുവാദ്യക്ഷപിതജനധൃതി ർദ്ദേവകീനന്ദനോ വഃ.

കായാവിൻപൂവ്പോലെ നീലവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും, ഗോപികളുടെ നേത്രങ്ങളാകുന്ന ഉല്പലങ്ങളെക്കൊണ്ടു ആരാധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സുന്ദരവപുസ്സോടുകൂടിയവനായും, ഗോപന്മാരാലും ഗോസമൂഹത്താലും ചുറ്റപ്പെട്ടവനായും, ചന്ദ്രനെക്കാൾ മനോഹരമായ മുഖകമലത്തോടുകൂടിയവനായും, ഓടക്കുഴൽവിളികൊണ്ടു സകല ജനത്തെയും ആക്ഷപിതന്മാരാക്കി ചെയ്യുന്നവനുമായിരിക്കുന്ന ദേവകീപുത്രൻ നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

5

ഗായത്രി

ധ്യേയഃ സദാ സവിതൃമണ്ഡലമധ്യവർത്തീ
നാരായണഃ സരസിജാസനസന്നിവിഷ്ടഃ
കേയൂരവാൻ മകരകുണ്ഡലവാൻ കിരീടീ
ഹാരീ ഹിരണ്മയവപുർധൃതശംഖചക്രഃ

സൂര്യമണ്ഡലത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽ താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും; കേയൂരങ്ങളും (കയ്യിന്റെ മുകൾഭാഗത്തു ധരിക്കുന്ന ആഭരണവിശേഷം) മകരകുണ്ഡലങ്ങളും, കിരീടം മുത്തുമാലകൾ എന്നിവകളോടു കൂടിയവനായും; സ്വർണ്ണനിറത്തോടുകൂടിയ വപുസ്സോടുകൂടിയവനായും; വലത്തെ കയ്യിൽ ചക്രത്തെയും, ഇടത്തു ശംഖിനെയും, ധരിക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന നാരായണനെ ധ്യാനിക്കണം.

6

ആദിഹരി

അരുണനളിനസംസ്ഥം കാഞ്ചനോദ്ദീപ്തവർണ്ണം
കരധൃതദരചക്രം പീതകൌശേയവസ്ത്രം
കനകകലശസംരക്തോല്പലാസക്തപാണിം
ശ്രിയമപരകരാഭ്യാം ബിഭ്രതം നൌമി വിഷ്ണും.

ചെന്താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും, സ്വർണ്ണംപോലെ ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന വർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും, മഞ്ഞപ്പട്ടു ധരിക്കുന്നവനായും; മുകളിൽ വലത്തുകയ്യിൽ ചക്രത്തെയും, ഇടത്തു ശംഖിനെയും, അതിന്റെ ചുവട്ടിൽ വലത്തു ചെന്താമരപ്പൂവിനെയും, ഇടത്തു കനകകലശത്തെയും, അതിന്റെയും ചുവട്ടിലെ രണ്ടു കയ്യുകളെക്കൊണ്ടു ശ്രീഭഗവതിയെയും ധരിക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന വിഷ്ണുവിനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

7

പാർത്ഥസാരഥി

അഗ്രേ കൃത്വാ കമപി ചരണം ജാനുനൈകേന തിഷ്ഠൻ
പശ്ചാൽ പാർത്ഥം പ്രണയവിവശേനാഽലമക്ഷ്ണേക്ഷമാണഃ
സവ്യേ തോത്രം കരസരസിജേ ദക്ഷിണേ ജ്ഞാനമുദ്രാ–
മാബിഭ്രാണോ രഥമധിവസൻ പാതു നഃ സൂതവേഷഃ.

തേരിന്റെ ഉള്ളിൽ ഒരു കാൽ മുമ്പിലേയ്ക്കു വെച്ച്, മറ്റെ കാലിന്റെ മുട്ടു കുത്തി ഇരിക്കുന്നവനായും, പിൻഭാഗത്തേയ്ക്കു, പ്രണയത്താൽ പരവശമായിരിക്കുന്ന കണ്ണുകൊണ്ടു അർജ്ജുനനെ നല്ലവണ്ണം നോക്കുന്നവനായും; ഇടത്തെ കയ്യിൽ ചമ്മട്ടിയെയും, വലത്തേതിൽ ജ്ഞാനമുദ്രയെയും ധരിക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന സൂതവേഷത്തോടുകൂടിയ ഭഗവാൻ നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

8

ഷഡക്ഷരം

ശംഖം സചക്രം സഗദം സപത്മം ശാർങ്ഗം സഖഡ്ഗം സശരം സഖേടം
ശ്യാമഃ ഷഡാത്മാഽഷ്ടഭുജൈർദ്ദധാനോ ജിനാർണ്ണതോഽർഘ്യാദ്യുപഹൃത്യ പൂജ്യഃ

വലത്തുഭാഗത്തു കൈകളിൽനിന്നു ക്രമേണ പദ്മം, ചക്രം, ശരം, വാള് എന്നിവകളേയും, ഇടത്തുഭാഗത്തു കൈകളിൽനിന്നു ക്രമേണ ശംഖ്, ഗദ, വില്ല്, പരിച എന്നിവകളേയും എട്ടു കയ്യുകളെക്കൊണ്ടു ധരിക്കുന്നവനായും; ശ്യാമവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന അഷ്ടാക്ഷരമൂർത്തിയെ അർഘ്യാദികളെ കൊടുത്തു ഗായത്രികൊണ്ടു പൂജിക്കേണ്ടതാണ്.

9

ധന്വന്തരിമന്ത്രം

ദേവം രവിബിംബസ്ഥം മനോഹരാംഗം പ്രസന്നമുഖകമലം
അമൃതഘടം സജളൂകം കരയുഗളേന ദധാനമമലമതിം.

സൂര്യബിംബത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനായും; സുന്ദരമായിരിക്കുന്ന അംഗങ്ങളോടും, പ്രസന്നമായിരിക്കുന്ന മുഖകമലത്തോടും കൂടിയവനായും; വലത്തെ കയ്യുകൊണ്ടു അമൃതകുംഭത്തെയും, ഇടത്തെ കയ്യുകൊണ്ടു അട്ടയെയും ധരിക്കുന്നവനായും; നിർമ്മലമനസ്സോടു കൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന ദേവനെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു എന്നു താൽപര്യം.

10

ശ്രീരാമഷഡക്ഷരം

കാളാംഭോധരകാന്തികാന്തമനിശം വീരാസനാദ്ധ്യാസിനം
മുദ്രാം ജ്ഞാനമയീം ദധാനമപരം ഹസ്താംബുജം ജാനുനി
സീതാം പാർശ്വഗതാം സരോരുഹകരാം വിദ്യുന്നിഭാം രാഘവം
പശ്യന്തം മകുടാംഗദാദിവിവിധാകല്പോജ്ജ്വലാംഗം ഭജേ.

നീലമേഘത്തിന്റെ വർണ്ണംകൊണ്ടു മനോഹരനായും; വീരാസനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും; (ഇടത്തെ കാൽ വലത്തെ കാലിന്റെ തുടമേൽ വെച്ചു ചമ്രം പടിഞ്ഞിരിക്കുന്നതാണ് വീരാസനം) വലത്തെ കയ്യിൽ ജ്ഞാനമുദ്രയായും, ഇടത്തെ കയ്യ് കാലിന്റെ മുട്ടിന്മേലും ധരിക്കുന്നവനായും; സമീപത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവളായും, കയ്യിൽ താമരപ്പൂവോടു കൂടിയവളായും, അതിസുന്ദരിയായുമിരിക്കുന്ന സീതയെ നോക്കുന്നവനായും; മകുടം, അംഗദം മുതലായ അനേകാഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന അംഗങ്ങളോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന രാഘവനെ ഞാൻ ഭജിക്കുന്നു.

B. ശിവധ്യാനങ്ങൾ

11

പഞ്ചാക്ഷരം

ബിഭ്രദ്ദോർഭിഃ കുഠാരം മൃഗമഭയവരൗ സുപ്രസന്നോ മഹേശഃ
സർവ്വാലങ്കാരദീപ്തഃ സരസിജനിലയോ വ്യാഘ്രചർമ്മാത്തവാസാഃ,
ധ്യേയോ മുക്താപരാഗാമൃതരസകലിതാദ്രിപ്രഭഃ പഞ്ചവക്ത്ര-
സ്ത്ര്യക്ഷഃ കോടീരകോടീഘടിതതുഹിനരോചിഷ്കലാതുംഗമൗലിഃ.

വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ കുഠാരത്തേയും, ചുവട്ടിൽ വരത്തേയും, ഇടത്തു കൈകളിൽ മൃഗത്തേയും, ചുവട്ടിൽ അഭയത്തേയും ധരിക്കുന്നവനായും; ഏറ്റവും പ്രസന്നനായും; സകലാലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടും ശോഭിച്ചിരിക്കുന്നവനായും; താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും; പുലിത്തോലുടുത്തവനായും; അതിശുഭ്രമായിരിക്കുന്ന പർവ്വതത്തിന്റെ പ്രഭയോടുകൂടിയവനായും; അഞ്ചു മുഖം, മൂന്നു കണ്ണ്, ജടാഗ്രത്തിൽ ചന്ദ്രക്കലയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഉന്നതശിരസ്സ്, ഇവകളോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന ശിവനെ ധ്യാനിക്കണം.

12

മൃത്യുഞ്ജയം

ശൂലാഹീടങ്കഘണ്ടാസിസൃണികുലിശപാശാഗ്ന്യഭീതീർദ്ദധാനം
ദോർഭിഃ ശീതാംശുഖണ്ഡപ്രതിഘടിതജടാഭാരമൌലിം ത്രിനേത്രം
നാനാകല്പാഭിരാമാവയവമഭിമതാർത്ഥപ്രദം സുപ്രസന്നം
പത്മസ്ഥം പഞ്ചവക്ത്രം സ്ഫടികമണിനിഭം പാർവ്വതീശം നമാമി.

വലത്തുഭാഗത്തു് മുകളിലെ കയ്യു മുതൽ ശൂലം, മഴു, വാള്, വജ്രം, തീയ്യ് എന്നിവകളെയും, എടത്തുഭാഗത്തു് മുകളിലെ കയ്യു മുതൽ പാമ്പ്, മണി, തോട്ടി, കയറ്, അഭയം എന്നിവകളെയും ധരിക്കുന്നവനായും; ചന്ദ്രക്കല പതിച്ചിരിക്കുന്ന ജടാഭാരത്തോടു കൂടിയ ശിരസ്സോടുകൂടിയവനായും; മൂന്നു കണ്ണുകളോടു കൂടിയവനായും; അനേകാഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു സുന്ദരമായിരിക്കുന്ന അവയവങ്ങളോടുകൂടിയവനായും; ഇഷ്ടാർത്ഥത്തെ കൊടുക്കുന്നവനായും; പ്രസന്നനായും; താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും; അഞ്ചു മുഖങ്ങളോടുകൂടിയവനായും; സ്ഫടികവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന പാർവ്വതീശനെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.

13

[illegible]

വാമാങ്കന്യസ്തവാമേതരകരകമലായാസ്തഥാ വാമബാഹു-
ന്യസ്താരക്തോല്പലായാ സ്തനവിധൃതിലസദ്വാമബാഹുഃ പ്രിയായാഃ
സർവ്വാകല്പാഭിരാമോ ധൃതപരശുമൃഗേഷ്ടഃ കരൈഃ കാഞ്ചനാഭോ
ധ്യേയഃ പത്മാസനസ്ഥഃ സ്മരലളിതവപുഃ സമ്പദേ പാർവ്വതീശഃ

വലത്തെ കയ്യ് ദേവന്റെ എടത്തെ തുടമേൽ വെച്ച്, എടത്തെ കയ്യുകൊണ്ട് രക്തോല്പലത്തെ ധരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പാർവ്വതിയുടെ സ്തനത്തെ, എടത്തെ കയ്യുകൊണ്ടു സ്പർശിക്കുന്നവനായും; സമസ്താഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടും മനോഹരനായും; വലത്തു് മുകളിലെ കയ്യിൽ മഴുവിനെയും, എടത്തു് മൃഗത്തെയും, വലത്തു് ചുവട്ടിലെ കയ്യിൽ വരത്തെയും ധരിക്കുന്നവനായും; സുവർണ്ണവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും; താമരപ്പൂവിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും, കാമദേവനെപ്പോലെ സുന്ദരവപുസ്സോടുകൂടിയവനായും ഇരിക്കുന്ന ശിവനെ സമ്പത്തിനായിക്കൊണ്ടു ധ്യാനിക്കണം.

14

ദക്ഷിണാമൂർത്തി

മുദ്രാം ഭദ്രാർത്ഥദാത്രീം സപരശുഹരിണം ബാഹുഭിർബ്ബാഹുമേകം
ജാന്വാസക്തം ദധാനോ ഭുജഗവരസമാബദ്ധകക്ഷ്യോ വടാധഃ
ആസീനശ്ചന്ദ്രഖണ്ഡപ്രതിഘടിതജടഃ ക്ഷീരഗൌരസ്ത്രിനേത്രോ
ദദ്യാദാദ്യൈർമ്മുനീന്ദ്രൈഃ സതതമഭിവൃതോ ഭാവശുദ്ധിം ഭവോ വഃ.

വലത്തു് മുകളിലെ കയ്യിൽ മഴുവിനെയും, ചുവട്ടിലെ കയ്യിൽ ജ്ഞാനമുദ്രയെയും, എടത്തു് മുകളിലെ കയ്യിൽ മൃഗത്തെയും, ചുവട്ടിലെ കയ്യ് കാലിന്റെ മുട്ടിന്മേലും ധരിക്കുന്നവനായും; പാമ്പിനെക്കൊണ്ടു ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന കടിപ്രദേശത്തോടുകൂടിയവനായും; പേരാലിന്റെ ചുവട്ടിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും; ചന്ദ്രക്കല വെച്ചിരിക്കുന്ന ജടയോടുകൂടിയവനായും; പാലുപോലെ വെളുത്ത വർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും; മൂന്നു കണ്ണോടുകൂടിയവനായും;

ആദിമന്മാരായിരിക്കുന്ന മുനീന്ദ്രന്മാരാൽ എല്ലായ്പോഴും പരിവൃതനായുമിരിയ്ക്കുന്ന ദേവൻ നിങ്ങൾക്കു മനഃശുദ്ധിയെ തരട്ടെ.

C. ശങ്കരനാരായണധ്യാനം

15

ധ്യേയോ ജടാമകുടചന്ദ്രകലേന്ദുമൗലി
ത്ര്യക്ഷസ്സരക്ഷാജിനപീതദുകൂലവാസാഃ
ഈശാച്യുതസ്ത്രിശിഖചക്രകപാലശംഖാൻ
ബിഭ്രൽ സിതാസിതവപുരുഭയോചിതാത്മഭൂഷഃ.

ജടാമകുടത്തിങ്കലുള്ള ചന്ദ്രക്കലകൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന മൂർദ്ധാവോടുകൂടിയവനായും; മൂന്നു് കണ്ണുകളോടുകൂടിയവനായും; പുലിത്തോലും, മഞ്ഞപ്പട്ടും, ഉടുത്തവനായും, വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ ശൂലത്തെയും, ചുവട്ടിൽ കപാലത്തെയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ ചക്രത്തെയും, ചുവട്ടിൽ ശംഖിനെയും ധരിക്കുന്നവനായും, പകുതി വെളുത്തതും, പകുതി കറുത്തതുമായ ദേഹത്തോടുകൂടിയവനായും ശിവനും, വിഷ്ണുവിനും ഉചിതങ്ങളായ ആഭരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായും ഇരിക്കുന്ന ശങ്കരനാരായണനെ ധ്യാനിക്കണം

D. ദേവീധ്യാനങ്ങൾ

16

ദുർഗ്ഗാ

ദുർഗ്ഗാം ധ്യായതു ദുർഗ്ഗതിപ്രശമനീം ദൂർവ്വാദളശ്യാമളാം
ചന്ദ്രാർദ്ധോജ്ജ്വലശേഖരാം ത്രിനയനാമാപീതവാസോവസം
ചക്രം ശംഖമിഷും ധനുശ്ച ദധതീം കോദണ്ഡബാണാംശയോ-
ർമ്മുദ്രേ വാ ഽഭയകാമദേ സകടിബന്ധാഭീഷ്ടദാം വാ ഽനയോഃ.

ദാരിദ്ര്യത്തെ ശമിപ്പിക്കുന്നവളായും, കറുകപ്പുല്ലുപോലെ ശ്യാമളവർണ്ണയായും, ചന്ദ്രക്കലകൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന കിരീടത്തോടുകൂടിയവളായും, മൂന്നു കണ്ണോടുകൂടിയവളായും, മഞ്ഞവസ്ത്രത്തെ ധരിക്കുന്നവളായും, വലത്തു കൈകളിലെകയ്യിൽ ചക്രത്തെയും, ചുവട്ടിൽ ശരത്തെയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ ശംഖിനെയും, ചുവട്ടിൽ വില്ലിനെയും, അല്ലെങ്കിൽ വില്ലിന്റെ സ്ഥാനത്തു അഭയത്തെയും, ശരത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു വരത്തെയും, അതുമല്ലെങ്കിൽ വില്ലിന്റെ സ്ഥാനത്തു കടിബന്ധത്തെയും, ശരത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു വരത്തെയും ധരിക്കുന്നവളായുമിരിക്കുന്ന ദുർഗ്ഗയെ ധ്യാനിക്കണം

17

ദുർഗ്ഗാഭേദം

ചക്രം ശംഖമസിം ച ചർമ്മ സശരം ചാപം ഗദാം ശൂലകം
ബിഭ്രാണാം വരദാഭയാമൃതഘടം രത്നൗഘപാത്രം തഥാ
ഭൂഷാഭിർമ്മകുടാദിഭിസ്ത്രിനയനാം പീതാംബരാമംബികാം
ധ്യായേൽ ചന്ദ്രകലാന്വിതാം സുരഗണൈരീഡ്യാം ജഗന്മംഗളാം.

വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യു മുതൽ ചക്രം, വാള്, ശരം, ഗദ, വരദം, അമൃതഘടം എന്നിവകളെയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യു മുതൽ ശംഖ്, പരിച, വില്ല്, ശൂലം, അഭയം, രത്നഘടം എന്നിവകളെയും ധരിക്കുന്നവളായും, മകുടം മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളോടുകൂടിയ

ഷ്ടയായും, മൂന്നു കണ്ണ്, മഞ്ഞപ്പട്ട്, ചന്ദ്രക്കല ഇവകളോടുകൂടിയവളായും, ദേവഗണങ്ങളാൽ വന്ദ്യയായും, ജഗന്മംഗളയായുമിരിക്കുന്ന അംബികയെ ധ്യാനിക്കണം.

18

വനദുർഗ്ഗാ

അരിശംഖകപാലഖേടബാണാൻ സധനുശ്ശൂലകതർജ്ജനീർദ്ദധാനാ
ഭവതാം മഹിഷോത്തമാംഗസംസ്ഥാ നവദൂർവ്വാസദൃശീ ശ്രിയേഽസ്തു ദുർഗ്ഗാ

വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യു മുതൽ ചക്രം, കപാലം, ശരം, ശൂലം എന്നിവകളേയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യു മുതൽ ശംഖ്, പരിച, വില്ല്, തർജ്ജനി (തർജ്ജനി എന്നു വെച്ചാൽ ചൂണ്ടാണി വിരലൊഴിച്ചു മററു വിരലുകളെല്ലാം മടക്കിപ്പിടിച്ചു കാട്ടുന്ന ഒരു മുദ്രയാകുന്നു.) എന്നിവകളേയും ധരിക്കുന്നവളായും, മഹിഷാസുരന്റെ ശിരസ്സിൽ നില്ക്കുന്നവളായും, തളിരായ കറുകപ്പുല്ലിന്റെ വർണ്ണത്തോടുകൂടിയവളായുമിരിക്കുന്ന 'ദുർഗ്ഗാ' നിങ്ങൾക്കു ശ്രീക്കായിക്കൊണ്ടു ഭവിക്കട്ടെ.

19

ശ്രീ

ശുഭ്രൈരഭ്രമുപുഷ്കരേരിതഘടശ്ച്യോതാതിശുഭ്രോദകൈഃ
സ്നായന്തീമതിഹൃദ്യരൂപവിഭവാം നീലോല്ലസത്കുന്തളാം
ശുഭ്രാകല്പവിശേഷവിഭ്രമരസാമുത്തപ്തഹേമപ്രഭാം
വന്ദേ ബാഹുയുഗപ്രസക്തകമലാം ദേവീം സരോജാസനാം.

വെളുത്ത നിറമായ ആനകളുടെ തുമ്പിക്കയ്യുകളെക്കൊണ്ടു പൊക്കിപ്പിടിക്കുന്ന കുടങ്ങളിലുള്ള ശുഭ്രവർണ്ണമായ ശുദ്ധജലംകൊണ്ടു അഭിഷേകം ചെയ്യപ്പെടുന്നവളായും, അതിസുന്ദരമായ രൂപസമ്പത്തോടുകൂടിയവളായും, നീലനിറത്തിൽ ശോഭിക്കുന്ന കുറുനിരയോടുകൂടിയവളായും, ഉജ്ജ്വലത്തായിരിക്കുന്ന ആഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു മനോഹരതയോടുകൂടിയവളായും, സ്വർണ്ണവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവളായും, രണ്ടുകയ്യുകളിലും താമരപ്പൂവിനെ ധരിക്കുന്നവളായും, താമരപ്പൂവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവളായുമിരിക്കുന്ന ദേവിയെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.

20

ശ്രീദേവി

ഭൂയാൽ ഭൂയോ ദ്വിപത്മാഭയവരദകരാ തപ്തകാർത്തസ്വരാഭാ
രത്നൗഘാബദ്ധമൗലിർവിമലതരദുകൂലാർത്തവാലേപനാഢ്യാ
നാനാകല്പാഭിരാമാ സ്മിതമധുരമുഖീ സർവ്വഗീർവ്വാണവന്ദ്യാ
പത്മാക്ഷീ പത്മനാഭോരസി കൃതവസതിഃ പത്മഗാ ശ്രീഃ ശ്രിയേ വഃ.

മുകളിലെ രണ്ടുകയ്യുകളിലും താമരപ്പൂവും, ചുവട്ടിൽ വലത്തു വരത്തേയും, ഇടത്തു അഭയത്തേയും ധരിക്കുന്നവളായും; സ്വർണ്ണവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവളായും, രത്നസമൂഹത്തെക്കൊണ്ടു അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന ശിരസ്സോടുകൂടിയവളായും, അതിവിമലങ്ങളായ വസ്ത്രം, പട്ടു, ലേപനം മുതലായവകളോടുകൂടിയവളായും, പലവിധത്തിലുള്ള ആഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു മനോഹരയായും മന്ദസ്മിതംകൊണ്ടു സുന്ദരമായിരിക്കുന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയവളായും, സകല ദേവന്മാരാലും വന്ദ്യയായും, താമരപ്പൂവിൽ നില്ക്കുന്നവളായും, വിഷ്ണുവിന്റെ വക്ഷസ്സിൽ വസിക്കുന്നവളായുമിരിക്കുന്ന ശ്രീഭഗവതി നിങ്ങൾക്കു ശ്രീക്കായിക്കൊണ്ടു ഭവിക്കട്ടെ.

24

വാഗീശ്വരി

ശാന്താം ശാരദനീരദേന്ദുവിമലാം മാലേഷ്ടിപുസ്തക-
വ്യാസംഗോദ്ധൃതബാഹു മൂർജ്ജിതവചോവിജ്ഞാനബോധാത്മികാം
മുക്താകല്പവിഭൂഷിതാം ത്രിണയനാം ഭാസ്വജ്ജടാശേഖരാം
സംബോധായ സരസ്വതീം ഭഗവതീം വന്ദേ മനോജ്ഞാകൃതിം.

ശാന്തസ്വരൂപയായും, ശരൽകാലത്തിലുള്ള മേഘത്തെപ്പോലെയും, ചന്ദ്രനെപ്പോലെയും, അതിനിർമ്മലയായും, വലത്തെ കയ്യിൽ എഴുതുവാനുള്ള സാധനത്തെയും, ഇടത്തെ കയ്യിൽ പുസ്തകത്തെയും ധരിയ്ക്കുന്നവളായും, ഉൽകൃഷ്ടമായ വാക്ക്, വിജ്ഞാനം, ബോധം എന്നീ സ്വരൂപയായും, മുക്താരത്നമായ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ട് അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടവളായും, മൂന്നു കണ്ണുകളോടുകൂടിയവളായും ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന ജടാമകുടത്തോടുകൂടിയവളായും, സുന്ദരാകൃതിയായുമിരിയ്ക്കുന്ന സരസ്വതീദേവിയെ അറിവിന്നായിക്കൊണ്ട് ഞാൻ വന്ദിയ്ക്കുന്നു.

22

വാഗീശ്വരീഭേദം

അരുണകിരണജാലൈരഞ്ജിതാശാവകാശാ
വിധൃതജപപടീകാ പുസ്തകാഭീതിഹസ്താ
ഇതരകരവരാഢ്യാ ഫുല്ലകല്ഹാരസംസ്ഥാ
നിവസതു ഹൃദി ബാലാ നിത്യകല്യാണശീലാ.

സകലദിക്കുകളിലും വ്യാപിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന അരുണവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവളായും, വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ ജപപടത്തെയും, ചുവട്ടിൽ വരദത്തെയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ പുസ്തകത്തെയും, ചുവട്ടിൽ അഭയത്തെയും ധരിയ്ക്കുന്നവളായും, വിടർന്നിരിയ്ക്കുന്ന താമരപ്പൂവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവളായും, എല്ലായ്പോഴും മംഗളത്തെ ചെയ്യുന്നവളായും, ബാലയുമായിരിയ്ക്കുന്ന സരസ്വതി ഹൃദയത്തിങ്കൽ വസിയ്ക്കട്ടെ.

23

കാളി

പ്രത്യഗ്രാംഭോദവർണ്ണാ ശശധരശകലോല്ലാസിദംഷ്ട്രോജ്ജ്വലാസ്യാ
വജ്രാകാരം കൃപാണം ചഷകമപി മധുവ്യാതപൂർണ്ണം ദധാനാ
മുണ്ഡസ്രഗ്ഭൂഷിതാംഗീ വിവിധഫണിഫണാരത്നജാലപ്രദീപ്താ
ഭദ്രം വോ ഭദ്രകാളീ വിതരതു സുമനസ്സംഘസംസ്തൂയമാനാ.

കാളമേഘത്തിന്റെ വർണ്ണത്തോടുകൂടിയവളായും, ചന്ദ്രക്കലപോലെയിരിയ്ക്കുന്ന ദംഷ്ട്രങ്ങളെക്കൊണ്ട് ശോഭിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന വദനത്തോടുകൂടിയവളായും, വജ്രംപോലെയിരിയ്ക്കുന്ന വാള് വലത്തെ കയ്യിലും, മധുനിറച്ചിരിയ്ക്കുന്ന പാനപാത്രം ഇടത്തെ കയ്യിലും ധരിക്കുന്നവളായും, ശിരോമാലകൊണ്ട് അലങ്കരിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അംഗത്തോടുകൂടിയവളായും, അനേകവിധം സർപ്പങ്ങളുടെ പടങ്ങളിലുള്ള രത്നസമൂഹങ്ങളെക്കൊണ്ട് ശോഭിക്കുന്നവളായും, ദേവസമൂഹത്താൽ സ്തുതിയ്ക്കപ്പെടുന്നവളായുമിരിക്കുന്ന ഭദ്രകാളി നിങ്ങൾക്ക് മംഗളത്തെ ചെയ്യട്ടെ.

24

സ്വയംവരം

ബാലാൎക്കായുതസൽപ്രഭാം കരതലേ ലോലംബമാലാകുലാം
മാലാം സന്ദധതീം മനോഹരതനും മന്ദസ്മിതോദ്യന്മുഖീം
മന്ദം മന്ദമുപേയുഷീം വരയിതും ശംഭും ജഗന്മോഹിനീം
വന്ദേ ദേവമുനീന്ദ്രവന്ദിതപദാമിഷ്ടാൎത്ഥദാം പാൎവ്വതീം.

അനേകം ബാലസൂൎയ്യന്റെ പ്രഭയോടുകൂടിയവളായും, കരങ്ങളെക്കൊണ്ട് അതി മസൃണത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന മാലയെ ധരിക്കുന്നവളായും, മനോഹരമായിരിക്കുന്ന വപുസ്സോടുകൂടിയവളായും, മന്ദസ്മിതംകൊണ്ടു ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയവളായും, ശിവനെ വരിക്കുവാനായിക്കൊണ്ടു അതിമന്ദമാകുംവണ്ണം സമീപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നവളായും, സകല ജഗത്തിനെയും മോഹിപ്പിക്കുന്നവളായും, ദേവന്മാരാലും മുനീന്ദ്രന്മാരാലും വന്ദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പാദത്തോടുകൂടിയവളായും, ഇഷ്ടാൎത്ഥത്തെ കൊടുക്കുന്നവളായുമിരിക്കുന്ന പാൎവ്വതിയെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.

25

ത്രിഷ്ടുപ്.

ഭാസ്വദ്വിദ്യുല്ലതാഭാ മൃഗപതിഗളസംസ്ഥാഽരിശംഖാസിഖേടേ-
ഷ്വിഷ്വാസാഖ്യത്രിശൂലാന്യരിഗണഭയദാം തൎജ്ജനീം ചാഽദധാനാ.
ചൎമ്മാസ്യുൽഘൂൎണ്ണദോൎഭിഃ പ്രഹരണനിപുണാഭിൎവൃതാ കന്യകാഭി-
ൎദ്ദദ്യാൽ സൎവ്വാനഭീഷ്ടാംസ്ത്രിനയനലസിതാ ചാഽപി കാത്യായനീ വഃ

മിന്നൽപിണർപോലെ ശോഭയോടും, സിംഹത്തിന്റെ ഗളത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവളായും, വലത്തുകൈകളിലെ കയ്യു മുതൽ ചക്രം, വാള്, അമ്പ്, ശൂലം എന്നിവകളെയും, ഇടത്തുകൈകളിലെ കയ്യു മുതൽ ശംഖ്, പരിച, വില്ല്, ശത്രുഗണങ്ങൾക്ക് ഭയത്തെ കൊടുക്കുന്ന തർജ്ജനി എന്നിവകളെയും ധരിക്കുന്നവളായും, വാളും, പരിചയും ഇളക്കിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്ന കയ്യുകളോടുകൂടിയവളായും പ്രഹരിക്കുവാൻ ശീലമുള്ളവരായിരിക്കുന്ന കന്യകമാരാൽ പരിവൃതയായും മൂന്നു കണ്ണുകളെക്കൊണ്ടു ശോഭിക്കുന്നവളായുമിരിക്കുന്ന 'കാത്യായനി' നിങ്ങൾക്ക് എല്ലാ അഭീഷ്ടങ്ങളെയും തരട്ടെ

E. സുബ്രഹ്മണ്യധ്യാനങ്ങൾ.

26

സുബ്രഹ്മണ്യൻ

സ്ഫുരന്മകുടപത്രകുണ്ഡലവിഭൂഷിതം ചമ്പക-
സ്രജാകലിതകന്ധരം കരയുഗേന ശക്തിം പവിം
ദധാനമഥവാ കടീകലിതവാമഹസ്തേപ്സിതം
ഗുഹം ഘുസൃണഭാസുരം സ്മരത പീതവാസോവസം.

ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന മകുടങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പത്രകുണ്ഡലങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഭൂഷിതനായും, ചെമ്പകമാലകൊണ്ടു അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കഴുത്തോടുകൂടിയവനായും വലത്തെകയ്യിൽ ശക്തിയെയും, ഇടത്തെകയ്യിൽ വജ്രത്തെയും, അല്ലെങ്കിൽ വലത്തെ കയ്യിൽ വരത്തെയും, ഇടത്തെകയ്യു കടിപ്രദേശത്തും ധരിക്കുന്നവനായും, മഞ്ഞപ്പട്ടുടുത്തവനായും, സിന്ദൂരവൎണ്ണംപോലെ ശോഭിക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന സുബ്രഹ്മണ്യനെ സ്മരിക്കണം.

27

സുബ്രഹ്മണ്യധ്യാനം

സിന്ദൂരാരുണകാന്തിമിന്ദുവദനം കേയൂരഹാരാദിഭി-
ർദ്ദിവ്യൈരാഭരണൈർവ്വിഭൂഷിതതനും ദേവാരിദുഃഖപ്രദം
അംഭോജാഭയശക്തികുക്കുടധരം രക്താംഗരാഗാംശുകം
സുബ്രഹ്മണ്യമുപാസ്മഹേ പ്രണമതാം ഭീതിപ്രണാശോദ്യതം.

സിന്ദൂരംപോലെ അരുണവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും; ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ഇരിക്കുന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയവനായും; കേയൂരം, മുത്തുമാല ഇതുകളായ ദിവ്യാഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ട് അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വപുസ്സോടുകൂടിയവനായും; ദേവശത്രുക്കൾക്ക് ദുഃഖത്തെ കൊടുക്കുന്നവനായും; വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ ശക്തിയെയും, ചുവട്ടിൽ താമരപ്പൂവിനെയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ കോഴിയെയും, ചുവട്ടിൽ അഭയത്തെയും ധരിക്കുന്നവനായും, രക്തവർണ്ണമായ കുറിക്കൂട്ടോടും, വസ്ത്രത്തോടും കൂടിയവനായും, നമിക്കുന്നവരുടെ ഭയത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന സുബ്രഹ്മണ്യനെ ഞാൻ സേവിക്കുന്നു.

F. ഗണപതിധ്യാനങ്ങൾ

28

ബീജഗണപതി

വിഘ്നേശം സപരശ്വധാക്ഷപടികാദന്തോല്ലസല്ലഡ്ഡുകൈ-
ർദ്ദോർഭിഃ പാശസൃണീസദന്തവരദൈർവ്യസ്താ ചതുർഭിർധൃതം
ശുണ്ഡാഗ്രാഹിതബീജപൂരമുരുകുക്ഷിം ത്ര്യക്ഷണം സംസ്മരേൽ
സിന്ദൂരാഭമിഭാസ്യമിന്ദുശകലാദ്യാകല്പമബ്ജാസനം

വലത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ മഴുവിനെയും, ചുവട്ടിൽ ലഡ്ഡു എന്ന ഭക്ഷ്യവിശേഷത്തെയും, ഇടത്തു കൈകളിലെ കയ്യിൽ ജപപടത്തെയും, ചുവട്ടിൽ തന്റെ കൊമ്പിനെയും, അല്ലെങ്കിൽ വലത്തു കൈകളിൽ പാശത്തെയും, ചുവട്ടിൽ വരദത്തെയും, ഇടത്തുകൈകളിൽ തോട്ടിയെയും, ചുവട്ടിൽ തന്റെ കൊമ്പിനെയും, തുമ്പിക്കയ്യിൽ നാരങ്ങയെയും ധരിക്കുന്നവനായും, മഹത്തായ കുക്ഷിയോടുകൂടിയവനായും, മൂന്നു കണ്ണോടുകൂടിയവനായും, സിന്ദൂരത്തിന്റെ പ്രഭയോടുകൂടിയവനായും, ഗജമുഖത്തോടുകൂടിയവനായും, ചന്ദ്രക്കല ഇതുകളായ ആഭരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായും, താമരപ്പൂവിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന വിഘ്നേശനെ സ്മരിക്കണം.

29

മഹാഗണപതി

ബീജാപൂരഗദേക്ഷുകാർമ്മുകരുജാചക്രാബ്ജപാശോല്പല-
വ്രീഹ്യഗ്രസ്വവിഷാണരത്നകലശപ്രോദ്യൽകരാംഭോരുഹഃ
ധ്യേയോ വല്ലഭയാ ച പത്മകരയാ ശ്ലിഷ്ടോജ്ജ്വലദ്ഭൂഷയാ
വിശ്വോല്പത്തിവിനാശസംസ്ഥിതികരോ വിഘ്നോ വിശിഷ്ടാർത്ഥദഃ.

വലത്തു പുറത്തു ചുവട്ടിൽനിന്നു പ്രദക്ഷിണമായി ക്രമേണ നാരങ്ങ, ഗദ, കരിമ്പുകൊണ്ടുള്ള വില്ല്, ശൂലം, ചക്രം, താമരപ്പൂവ്, പാശം കരിങ്കൂവളപ്പൂവ്, നെൽക്കതിര്, തന്റെ കൊമ്പ് എന്നിവകളോടുകൂടിയ പത്തു കയ്യുകളോടും പൊൻകലശത്തോടുകൂടിയ തുമ്പിക്കയ്യോടും കൂടിയവനായും, പത്മകര എന്ന പേരായും, ഉജ്ജ്വലമായിരിക്കുന്ന അലങ്കാര

ങ്ങളോടുകൂടിയവളുമായിരിക്കുന്ന ഭാര്യയോടുകൂടിയവനായും; വിശിഷ്ടാർത്ഥത്തെ കൊടുക്കുന്നവനായുമിരിക്കുന്ന വിഘ്നേശനെ ധ്യാനിക്കണം.

G. ശാസ്തൃധ്യാനം

30

സ്നിഗ്ദ്ധാരാളവിസാരികുന്തളഭരം സിംഹാസനാദ്ധ്യാസിനം
സ്ഫൂർജ്ജൽപത്രസുക്ലൃപ്തകുണ്ഡലമഥേഷ്വിഷ്വാസഭൃദ്ദോർദ്വയം.
നീലക്ഷൌമവസം നവീനജലദശ്യാമം പ്രഭാസത്യക-
സ്ഫായൽപാർശ്വയുഗം സുരക്തസകലാകല്പം സ്മരേദാര്യകം.

സ്നേഹരസത്തോടുകൂടിയതും അഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്നതുമായ തലമുടിയോടുകൂടിയവനായും, സിംഹാസനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവനായും, ശോഭിച്ചിരിക്കുന്ന പത്രം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കുണ്ഡലങ്ങളോടുകൂടിയവനായും, വലത്തെകയ്യിൽ ശരത്തെയും ഇടത്തു വില്ലിനെയും ധരിക്കുന്നവനായും, നീലനിറത്തിലുള്ള പട്ടുടുത്തവനായും, കാളമേഘം പോലെ ശ്യാമവർണ്ണത്തോടുകൂടിയവനായും, ഇടത്തുഭാഗത്തു' പ്രഭാ' എന്ന ഭാര്യയോടും വലത്തുഭാഗത്തു, സത്യകൻ' എന്ന പുത്രനോടും കൂടിയവനായും, രക്തവർണ്ണമായ സമസ്താഭരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന അയ്യപ്പനെ സ്മരിക്കണം.

എട്ടാമദ്ധ്യായം
(ദീപമാല)

അഥവാ മദ്ധ്യഹാരായാം കാരയേൽ ദീപമാലികാം
സദീപവേദ്യാദിവൃതാമേകദ്വിത്രിതലാന്വിതാം 1

മദ്ധ്യഹാരയിങ്കൽ ദീപങ്ങളോടുകൂടിയ അഴികളാൽ ചുററപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ദീപമാലയെ (വിളക്കുമാടത്തെ) ഒന്നോ രണ്ടോ മൂന്നോ നിലകളായി പണിചെയ്യാം.

ഉപാനാദ്യംഘ്രിമൂലഗം യന്മൂലഹർമ്മ്യസ്യ തേന വൈ
ചതുരാദിദ്വാദശാന്തൈർഭക്ത്വാ സംഖ്യൈസ്തദംശകം. 2
സംയുക്ത്വാ വാ വിയുക്ത്വാ വാ പാദമാനം കരോത്വിഹ.

മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെ പാദുകം മുതൽ പാദോത്തരം വരെയുള്ള പാദമാനത്തെ നാലു മുതൽ പന്ത്രണ്ടുകൂടിയുള്ള സംഖ്യകളിൽ ഒന്നുകൊണ്ടു ഭാഗിച്ച അതിൽ ഒരംശം മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെ മേൽപറഞ്ഞ പാദമാനത്തിൽ കൂട്ടുകയോ കുറയ്ക്കുകയോ ചെയ്തു ദീപമാലയുടെ പാദമാനത്തെ കല്പിയ്ക്കാം.

അഥാഽശപീഠസ്യ മാരഭ്യ ദ്വാദശാംഗുലവൃദ്ധിതഃ 3
കുര്യാദ്വാ സപ്തഹസ്താന്തം പാദമാനമിഹാഽഖിലേ.

അഷ്ടാംഗുലവിവൃദ്ധ്യാ വാ മന്ദിരാന്തകമന്ദിരേ. 4

അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടുകോൽ തുടങ്ങി പന്ത്രണ്ടീത അംഗുലം കൂട്ടിക്കൂട്ടി ഏഴുകോൽ കഴിയുന്നതുവരെ, പതിനൊന്നു വിധത്തിലും, എല്ലാ പ്രാസാദത്തിന്റെ വിളക്കുമാടത്തിന്നും പാദമാനത്തെ കല്പിക്കാം. എന്നാൽ ശിവന്റെ പ്രാസാദമാണെങ്കിൽ പന്ത്രണ്ടീത അംഗുലം കൂട്ടുന്നതിന്നു പകരം എട്ടെട്ടംഗുലമായിട്ടും കൂട്ടാവുന്നതാണ്.

സാമാന്യവിധിനാ പശ്ചാൽ തന്നാഽഽദ്യംഗസമുന്നതിഃ,
ജ്വാലാവസാനേ ദണ്ഡാന്തം പ്രായേണാഽത്ര വിധീയതേ. 5

ഇങ്ങിനെ പാദമാനത്തെ കല്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം സാമാന്യവിധികൊണ്ടു തറയുടെ ഉയരത്തെയും കല്പിക്കാം (I) ഇവിടെ ദണ്ഡാന്തം വിളക്കിന്റെ നാളം അവസാനിക്കുന്നേടത്തോളം എന്നു വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

പാദുകാദീനധിഷ്ഠാനേഷ്വലങ്കാരം കരോതു ച
മാനുഷസ്യാഽപി പൂർവ്വോക്തവിധിനൈവ വിചക്ഷണഃ. 6

ഈ തറയ്ക്കു പാദുകം മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളെയും മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം (തറയുടെ സാമാന്യവിധികൊണ്ടുതന്നെ) ഭംഗിയുണ്ടാവത്തക്കവണ്ണം പണി ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു (II)

(I) പാദമാനത്തെ മൂന്നോ നാലോ അഞ്ചോ ആറോ ആക്കി ഭാഗിച്ച് ഒരംശംകൊണ്ടോ, ഇരുപത്തിമൂന്നാക്കി അംശിച്ച് എട്ടോ ഏഴോ അംശംകൊണ്ടോ, പതിമൂന്നാക്കി അംശിച്ച് നാലംശംകൊണ്ടോ, പതിനെട്ടാക്കി അംശിച്ച് അഞ്ചംശംകൊണ്ടോ, പതിനഞ്ചാക്കി അംശിച്ച് നാലംശംകൊണ്ടോ, ഏഴാക്കി അംശിച്ച് രണ്ടംശംകൊണ്ടോ, ഇരുപത്തിനാലാക്കി അംശിച്ച് ഏഴംശംകൊണ്ടോ, മുപ്പത്തിമൂന്നാക്കി അംശിച്ച് പത്തംശംകൊണ്ടോ തറയുടെ ഉയരത്തെ കല്പിക്കാം. ഇതാണ് ഈ പ്രകരണത്തിലെ 'സാമാന്യവിധി' എന്നു പറഞ്ഞത്.

ഏകൈകഽസ്മിൻ പാദമാനേ ത്രിചതുരിഷുഷഡംശൈരധിഷ്ഠാനമംശേ–
നാഽഷ്ടാഭിഃ സപ്തഭിർവ്വാ വികൃതിവിഭജിതേ, വിശ്വഭക്തേ ചതുർഭിഃ.
ഭൂതാംശേ പഞ്ചഭിർവ്വാ, തിഥിയുഗവിഹൃതേ വാഽഷ്ടഭിഃ, സപ്തഭക്തേ.
ദ്വാഭ്യാം വാഽബ്ധിപക്ഷാംശേ മുനിഭിരപി, ശരാംശൈസ്ത്രയസ്ത്രിംശദംശേ.

എന്ന വചനം അതിന്നു പ്രമാണമാകുന്നു.

(II) തറയുടെ, ഉയരത്തെ പത്തൊമ്പതാക്കി അംശിച്ച് രണ്ടംശംകൊണ്ടു പാദുകത്തെയും, അഞ്ചംശംകൊണ്ടു ജഗതിയെയും, നാലംശംകൊണ്ടു കുമുദത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു കുമുദപട്ടത്തെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു ഗളത്തെയും, അര അംശംകൊണ്ടു ഉത്തരത്തെയും, ഒരംശംകൊണ്ടു വളഭിയെയും, മൂന്നര അംശംകൊണ്ടു കപോതത്തെയും പണി ചെയ്യണം.

ഉച്ചേഽപ്യേകോനവിംശാംശേ ദ്വാഭ്യാം പാദുകം, മാർഗ്ഗണൈഃ
ജഗതീം ച, ചതുർഭാഗൈഃ കുമുദം, പട്ടമംശതഃ
അംശാഭ്യാം കണ്ഠമർദ്ധാംശേനോത്തരം, വളഭീം ഭുവാ.
സാർദ്ധാഗ്നിഭിഃ കപോതോച്ചം കുര്യാൽ 'കലശബന്ധകേ'

എന്നു പ്രമാണമുണ്ട്.

പ്രാസാദനാഹപാദേന തുല്യം നാതോധികം ക്വചിൽ
വിസ്താരം ദീപമാലായാ,ന്ന്യൂനസ്യാദഷ്ടാഷ്ടമാത്രകം. 7
യുക്ത്യാ യുക്ത്യാ യഥാശോഭം യഥാരുചി സമാചരേൽ.

വിളക്കുമാടത്തിന്റെ വാരോത്തരവിസ്താരം, മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെ ചുററിൽ നാലിലൊന്നിനേക്കാൾ കവിയുവാൻ പാടില്ല. എന്നാൽ അതിൽ (മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെ ചുററിൽ) നിന്നു എട്ടെട്ടംഗുലമായി ഇഷ്ടംപോലെ ഭംഗിവരത്തക്കവണ്ണം കുറയ്ക്കുന്നതിനു വിരോധമില്ല.

കോണേഷു മണ്ഡപാകാരം കാരയേച്ഛിഖരം പുനഃ 8
ലലാടനാസികാദ്വന്ദ്വം കോണേ കോണേ സലക്ഷണം
മുഖേ പൃഷ്ഠേ ച ഭദ്രാഖ്യാ നാസികാ ച ഭവേദിഹ 9

വിളക്കുമാടത്തിന്റെ നാലു കോണുകളിലും മണ്ഡപംപോലെ നാലുത്തരവും കവരിച്ചു കൂട്ടുകയും, അവിടെ മേൽപുരമേൽ രണ്ടുപുറത്തും ലക്ഷണത്തോടുകൂടിയ ഓരോ ലലാടനാസികയേയും, അഗ്രഭാഗത്തിന്റേയും പൃഷ്ഠഭാഗത്തിന്റേയും മുകളിൽ ഓരോ ഭദ്രനാസികയേയും പണിചെയ്യുകയും വേണം. (ഈ നാസികകൾ ഭിത്തിയിന്മേൽ പണിയുന്ന അലങ്കാരമാകയാൽ കല്ലുകൊണ്ടു വെൺമാടമായി പണിചെയ്യുന്നേടത്തേ വിധിയാകുന്നു. കഴുക്കോൽ പിടിപ്പിച്ചു മേൽപ്പുരയുണ്ടാകുന്ന ദിക്കിൽ ഈ സ്ഥാനങ്ങളിലെല്ലാം മുകപ്പു പണിയുകയാണു പതിവ്.)

അധിഷ്ഠാനോപരിഷ്ടാൽ തു ദണ്ഡികാചരണം ന്യസേൽ
ബാഹ്യാന്തരാവൃതിഗതം സദ്ഘടീകൃതദണ്ഡികം. 10
തുല്യാന്തരാളം, തൽബാഹ്യേ വേദികാംഘ്രിം ച വിന്യസേൽ
അഷ്ടാംഗുലാദി വിഷ്കംഭം കർത്തവ്യം വേദികാംഘ്രിഷു. 11

മുമ്പുപറഞ്ഞ വിധം തറയുണ്ടാക്കി അതിന്റെ മുകളിൽ ദണ്ഡികക്കാലുകളെ—വൻകാലുകളെ—സമാന്തരങ്ങളായും (ഒന്നിനോടൊന്നിന്റെ അകലം സമമായി എന്നർത്ഥം) രണ്ടു വരികളായും സ്ഥാപിക്കണം. ഈ കാലുകളുടെ അഗ്രങ്ങളിൽ ദണ്ഡികകളെ വിലത്തിൽ ഉറപ്പിച്ചുവെച്ച് കാലുകളുടെ പുറത്തു വേദികക്കാലുകളെയും സ്ഥാപിക്കണം. ദണ്ഡികക്കാലുകളുടെ വിസ്താരം എട്ട്, പത്ത്, പന്ത്രണ്ട്, എന്നീ അംഗുലമായിട്ടും കല്പിക്കാം. ഓരോ ഭാഗത്തുമുള്ള ദണ്ഡികക്കാലുകൾ രണ്ട്, നാല്, ആറ് ഇങ്ങിനെ എണ്ണപ്പെട്ട വരികളും വേണം.

ദണ്ഡികാംഘ്രേർബ്ബഹിഃ കാര്യാ വേദികാffഭൃംഗകോപരി
പൂർവ്വോക്തവേദിവൽ ഭംഗം തസ്യാം, തസ്യാം ച വിന്യസേൽ 12
തുല്യാന്തരം വേദിപാദാൻ കോണവർജ്യം യഥാതഥാ.
അഥവാ ഭിത്തിസംലഗ്നം വിന്യസേ ദ്വേദിപാദകാൻ 13

ഖണ്ഡികക്കാലുകളുടെ പുറമെ തറയുടെ മുകളിൽ വേദികയെ പണിചെയ്യണം. അതിന്റെ ഉയരം 3-ാമദ്ധ്യായത്തിലെ 17-ാമത്തേതായ "പ്രത്യക്സദനേ" എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു വിധിച്ചപ്രകാരം കല്പിക്കുകയും വേണം. ആ വേദികയുടെ മുകളിലാണ് വേദിക്കാലുകളെ മുഖ്യാന്തരങ്ങളായി (ഒന്നിനോടു ഒന്നിന്റെ ഇട സമമായി എന്ന തല്പര്യം) സ്ഥാപിക്കേണ്ടത്. പുറത്തെ വൻകാലുകളെ സ്ഥാനത്തു ഭിത്തി പടുത്തു അതിന്റെ പുറമെ ഭിത്തിയോടു ഒരുമിച്ചു വരമാറും ഈ വേദികക്കാലുകളെ ഉറപ്പിക്കുന്നതിനു വിരോധമില്ല.

വേദികാഘനവൽ കാര്യം വേദികാംഘ്രിഗതം ഘനം
തൽഘനത്രിഘ്നം താരം തച്ചതുർഗ്ഗുണമേവ വാ. 14

വേദികക്കാലുകളുടെ കനം അരികളുടെ കനത്തോടു സമമായിരിക്കണം. കനത്തിന്റെ മൂന്നിരട്ടിയോ, നാലിരട്ടിയോ വിസ്താരവും അതിനുണ്ടായിരിക്കണം.

ആദ്യംഘ്രോച്ചാൽ തു സപ്താംശം, നവാംശം വാ, ശിവാംശകം.
ത്രയോദശാംശം, തിഥ്യംശ, മഥ സപ്തദശാംശകം. 15
ഘനം വേദ്യാ, യവൈർവ്വാഽഥ സപാദാംഗുലതഃ ക്രമാൽ
അർദ്ധാംഗുലവിവൃദ്ധ്യാ തൽ പാദോനത്ര്യംഗുലാന്തകം. 16

അരികളുടെ കനത്തെ തറയുടെ ഉയരത്തിന്റെ ഏഴിലൊന്നുകൊണ്ടോ, ഒൻപതിലൊന്നുകൊണ്ടോ, പതിനൊന്നിലൊന്നുകൊണ്ടോ, പതിമൂന്നിലൊന്നുകൊണ്ടോ, പതിനഞ്ചിലൊന്നുകൊണ്ടോ, പതിനേഴിലൊന്നുകൊണ്ടോ കല്പിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പത്തു യവം മുതൽ നന്നാലു യവം കൂട്ടി (ഇരുപത്തിരണ്ടു യവം വരെയും അരികളുടെ കനത്തെ കല്പിക്കാവുന്നതാണ്.

തത്സമാം വിസ്തൃതിം തസ്യാ,മഥവാഽന്യപ്രകാരതഃ.
ഏകാദശയവം മുഖ്യം തസ്മാദ്ദ്വിദ്വിയവോത്തരം. 17
ത്രയോവിംശദ്യവാന്തം വാ ഘനം വേദ്യാഃ പ്രകല്പയേൽ.
തൽഘനസ്യ ചതുർത്ഥാംശം പഞ്ചാംശം വാഽധികം തതഃ. 18

അരികൾക്കു മേൽപറഞ്ഞ കനത്തോടു സമം വിസ്താരവും കല്പിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ പതിനൊന്നു യവം തുടങ്ങി ഈരണ്ടു യവം കൂട്ടി ഇരുപത്തിമൂന്നു യവം വരെ കനത്തെയും, അതിന്റെ നാലിലൊന്നോ അഞ്ചിലൊന്നോ അധികം വിസ്താരത്തെയും കല്പിക്കുന്നതിനു വിരോധമില്ല.

ജാലാവേധം ന കർത്തവ്യം ദീപധാമോത്തരസ്യ ഹി.
തസ്മാൽ ജാലാബഹിർഭാഗേ വാഽന്തരേ വോത്തരം ന്യസേൽ 19
ഖണ്ഡികാഗ്രേ ബാഹ്യഗതം തദ്യുക്ത്യാഽന്തർഗ്ഗതം തഥാ.

വിളക്കുമാടത്തിന്റെ ഉയരത്തിന്മേൽ നാളത്തിന്റെ വേധം തട്ടരുത്—എന്നു വെച്ചാൽ ഉത്തരവിസ്താരത്തിന്റെ നേരെ ചുവട്ടിൽ വിളക്കിന്റെ നാളം വരത്തക്കവണ്ണം തള്ളണം. അതുകൊണ്ടു നാളത്തിന്റെ പുറത്തോ അകത്തോ വരുമാറു ദണ്ഡികയുടെ അഗ്രങ്ങളിൽ യുക്തിക്കു തക്കവണ്ണം പുറത്തെ ഉത്തരത്തേയും അകത്തെ ഉത്തരത്തേയും വെക്കേണ്ടതാകുന്നു.

—*—

ഉത്തരസ്യ തു വിഷ്കംഭഃ പാദോത്സേധേന വാ പുനഃ. 20
പാദോനത്ര്യംഗുലം വാഽഥ സപാദത്ര്യംഗുലം തു വാ.
പാദോനാഷ്ട്യംഗുലം കുര്യാൽ സപാദചതുരംഗുലം. 21
ഏവം യോനിപ്രഭേദേന കല്പയേദംഗുലാത്മകം.

ഉത്തരത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെ കാലുയരത്തിന്റെ എട്ടിൽ ഒന്നുകൊണ്ടോ, ഒമ്പതിൽ ഒന്നുകൊണ്ടോ, പത്തിൽ ഒന്നുകൊണ്ടോ കല്പിക്കുന്നതിന്നു വിരോധമില്ല. അതിന്നും പുറമെ രണ്ടേമുക്കാൽ വിരൽ, മൂന്നേകാൽ വിരൽ, മൂന്നേമുക്കാൽ വിരൽ, നാലേകാൽ വിരൽ ഇങ്ങിനെ നാലിൽ പെരുക്കിയാൽ യോനിപ്പൊരുത്തമുള്ള വിധത്തിൽ വിരലുകളെക്കൊണ്ടും കല്പിക്കാവുന്നതാണ്.

—*—

ദണ്ഡികാബാഹല്യം കുര്യാദുത്തരേണ സമം തു വാ. 22
ത്രിപാദം വാഽഥവാഽർദ്ധം വാ, ബാഹല്യേന സമം ഘനം
അർദ്ധം വാ. പാദഹീനം വാ ദണ്ഡികാനാം വിശേഷതഃ. 23

ദണ്ഡികയുടെ വിസ്താരത്തെ ഉത്തരവിസ്താരത്തോടു സമമായോ, അതിന്റെ മുക്കാലോ, പകുതിയോ കല്പിക്കണം. വിസ്താരത്തോളമോ, അതിന്റെ മുക്കാലോ, പകുതിയോ ദണ്ഡികയുടെ കനത്തേയും കല്പിക്കണം.

—*—

സഹസ്തികം മകരാസ്യം വാ, സിംഹാനനമേവ വാ.
ദണ്ഡികാഗ്രേ പ്രകർത്തവ്യം നാനാഭാവസമന്വിതം. 24

ദണ്ഡികയുടെ (വിളക്കുമാടത്തിന്റെ പുറത്തേക്കുള്ള) അഗ്രത്തിങ്കൽ പടത്തോടുകൂടിയ പാമ്പിന്റെ തലയേയോ, മുതല സിംഹം ആന ഇവയുടെ തലയേയോ അതാതിന്റെ ഭാവേന വിധത്തിലുള്ള ഭാവവിശേഷങ്ങളോടുകൂടി പണി ചെയ്യണം.

—*—

ദണ്ഡികാഭ്യന്തരേ കാര്യം ഭൂതസിംഹാദിമണ്ഡിതം.
പുഷ്പവല്ല്യാദിയുക്തം വാ ഫലകം നാടകാന്വിതം. 25

ദണ്ഡികകളുടെ (വിളക്കുമാടത്തിന്റെ പുറത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടുനില്ക്കുന്ന ദണ്ഡികാഗ്രങ്ങളുടെ) ഇടകളിൽ ഭൂതം സിംഹം ഇവകളെക്കൊണ്ടു അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതോ, പുഷ്പല

താഴികളോടു കൂടിയതോ, നക്രകരങ്ങളോടു കൂടിയ നാനാംഗത്തോടുകൂടിയതോ ആയ പലകകളെ തറയ്ക്കണം.

—•—

പഞ്ചസപ്താങ്കവിശ്വേശതിഥിസപ്തദശാവൃതിഃ
വേദികാ സ്യാദ്യഥാശോഭം പരിതസ്തുല്യമന്തരം. 26

അഞ്ചോ, ഏഴോ, ഒമ്പതോ, പതിനൊന്നോ, പതിമ്മൂന്നോ, പതിനഞ്ചോ, പതിനേഴോ വരികളായി ശോഭിക്കത്തക്കവണ്ണം നാലുപുറവും ഒന്നിനൊന്നിടയ്ക്ക് അകലം സമമായി അഴികളെ തറയ്ക്കണം.

—•—

വേദികാദണ്ഡമദ്ധ്യം തു സപാദദശമാത്രതഃ.
പാദോനസപ്തമാത്രാന്തമദ്ധ്യാദ്ധ്യാംഗുലഹീനതഃ 27
കാര്യം യോനിവശാദേവ നാഽന്യഥാ ശില്പകോവിദൈഃ

രണ്ടഴികളുടെ മദ്ധ്യം (ഒരു അഴിയുടെ നടുമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നു പിന്നത്തെ അഴിയുടെ നടുമദ്ധ്യത്തിലേയ്ക്കു) പത്തേകാൽ വിരൽ മുതൽ, നാലിൽ പെരുക്കിയാൽ യോനിപ്പെട്ട അകവണ്ണം നന്നാലു യവം കുറച്ച് ആറേമുക്കാൽ വിരൽവരെ ചുരുക്കി കല്പിക്കാവുന്നതാണ്. ഇപ്രകാരമല്ലാതെ ശില്പശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഒരു വിധത്തിലും പണിചെയ്യരുത്.

———

വേദികാവിവരേ, തസ്യാ ഘനേ, ചോത്തരവിസ്തരേ. 28
ദീപസീമ്നി ച കാര്യാ സ്യാദ്യോനിരേകാ, ന സങ്കരാ

ഒരു അഴിയുടെ നടുമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നു പിന്നത്തെ അഴിയുടെ നടുമദ്ധ്യത്തിലേയ്ക്കുള്ള അകലം, വേദികയുടെ കനം, ഉത്തരവിസ്താരം, ഒരു വിളക്ക കഴിഞ്ഞു പിന്നത്തെ വിളക്ക കഴിയുന്നേടത്തേക്കുള്ള അകലം ഇവയെല്ലാം ഒരേ യോനിയായിരിക്കണം; അല്ലാതെ ഓരോന്നും ഓരോ യോനികളായി കല്പിക്കരുത്.

———

തസ്യാം വേദ്യാം ന്യസേൽ ദീപപാത്രം കാംസ്യാദികം പുനഃ 29
യാവദ്വേദികയോർമ്മദ്ധ്യം താവൽ ദീപാന്തരാളകം.]

ഒരു അഴി അവസാനിക്കുന്നേടത്തുനിന്നു പിന്നത്തെ അഴി അവസാനിക്കുന്നേടത്തേയ്ക്കു എത്ര അകലം ഉണ്ടോ, അത്ര അകലം തന്നെ ഒരു വിളക്ക അവസാനിക്കുന്നേടത്തുനിന്നു പിന്നത്തെ വിളക്ക അവസാനിക്കുന്നേടത്തേയ്ക്കും അകലം വരമാറ്, ഓട്ട് മുതലായ ലോഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കിയ വിളക്കുകളെ തറയ്ക്കണം. നാലു വിളക്കുകളുടെ നടുത്തളം സമചതുരമായും യോനിപ്പെട്ടും ഇരിക്കണമെന്നു സാരം.

———

അധഃപംക്തിഷ്വധോ ദണ്ഡാ തദാ താം കോണപാർശ്വയോഃ 30
ചോരണാം പാർശ്വയോശ്ചാഽപി യഥായുക്തി പരിത്യജേൽ.

വിളക്കുമാടം മേൽപ്രകാരം അകലത്തോടുകൂടി ഓരോ പാർശ്വങ്ങളിലും പന്തിനിർണ്ണയിക്കുമ്പോൾ ബാക്കി ചില്വാനമായി പന്തി ശേഷിച്ചുവെങ്കിൽ അതിനെ കോണുകളുടെ പാർശ്വങ്ങളിലോ, ദ്വാരങ്ങളുടെ പാർശ്വങ്ങളിലോ യുക്തിപോലെ ത്യജിക്കണം. (പന്തികൾ അളവാക്കുമ്പോൾ കോണുകളിൽനിന്നു ഒരു പന്തി നീക്കി വിളക്കുവെക്കണം, അരപ്പന്തി ശേഷിച്ചുവെങ്കിൽ അരപ്പന്തി നീക്കിയും വിളക്കുവെക്കാം. ഇങ്ങിനെ ചില്വാനമായി എത്ര ശേഷിച്ചുവോ അത്ര കോണുകളിൽനിന്നു നീക്കി വിളക്കു ഇടത്താമെന്നു താല്പര്യം. ഇപ്രകാരം ദ്വാരപാർശ്വങ്ങളിലും ആവാമെന്നറിക.)

അന്ത്യവേദ്യൂർദ്ധ്വതഃ കാര്യം തദ്വൃത്ത്യാ വേദികോത്തരം. 31
വേദികാഘനവൽ കാര്യം തൽഘനം, തച്ചതുർഗ്ഗുണം
താര, മുത്തരഭൂഷാദ്യം വേദികാംഘ്രിഷു വിന്യസേൽ. 32

ഒടുക്കത്തെ അഴിയുടെ മുകളിൽ അഴിയുടെ കനത്തോളം കനമായും കനത്തിന്റെ നാലിരട്ടി വിസ്താരമായും പട്ടം മുതലായ ഉത്തരത്തിന്റെ അലങ്കാരങ്ങളോടു കൂടിയും ഇരിക്കുന്ന വേദികോത്തരത്തെ യുക്തിയനുസരിച്ച് വെക്കേണ്ടതാകുന്നു.

വേദ്യുത്തരാന്ത മഥവാ ലുപാലംബന മിഷ്യതേ.
ഉത്തരസ്യ ച വിസ്താരാ ദേകദ്വിത്രിചതുർഗ്ഗുണം 33

ഈ വേദികോത്തരം എല്ലാ ഭാഗത്തിൽ നില്ക്കുന്നതോ, അതുവരെ കഴുക്കോൽചാട്ടത്തെ കല്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ വേദ്യുത്തരവിസ്താരത്തിന്റെ ഒന്നോ, രണ്ടോ, മൂന്നോ, നാലോ ഇരട്ടി കല്പിക്കുന്നതിനും വിരോധമില്ല.

വേദി സ്ഥൈര്യേ സുസംബദ്ധാ ചതുഷ്കോണേഷു നാംഘ്രിഷു
ഏവം സംക്ഷേപതഃ പ്രോക്തം ദീപാഗാരസ്യ ലക്ഷണം. 34

നാലുകോണുകളിലും അഴികൾ അഴികളോടുതന്നെ കൂട്ടിച്ചേർക്കേണ്ടതാണ്; തൂണുകളിലല്ല. ഇപ്രകാരം വിളക്കുമാടത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെ ചുരുക്കി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ഒമ്പതാമദ്ധ്യായം

(ധ്വജലക്ഷണം)

1

ദ്വാരോച്ഛ്രായസ്ത്രിസാർദ്ധഗാംശബഹളം തസ്മാൽ കൃശാഗ്രാന്വിതം
ദ്വാരദ്വാദശകം വ്യതീത്യ പുരതഃ പ്രാസാദതഃ സ്ഥാപയേൽ.
ദ്വാരാണാം ദശഭിർവ്വാ, സപ്തദശഭിഃ, പഞ്ചത്രികൈർവ്വോച്ഛ്രയം,
വിംശത്യാ ന്നിജവാഹനേന സഹിതം വേദ്യന്വിതം ച ധ്വജം.

ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ ഉയരത്തെ നാലോ, അഞ്ചോ, ആറോ ആക്കി ഭാഗിച്ച് അതിൽ ഒരംശം കടവിസ്താരവും; അതിൽ അല്പം കുറഞ്ഞ തലവണ്ണവും ആയി കൊടിമരത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. അത്, പ്രാസാദത്തിങ്കൽനിന്ന് തുടങ്ങി മുമ്പോട്ട് പാദനീളമാകുന്ന ദണ്ഡുകൊണ്ട് പന്ത്രണ്ട് ദണ്ഡ് ചെന്നേടത്ത് സ്ഥാപിക്കുകയും വേണം. അതിന്റെ ഉയരം പാദത്തിന്റെ പത്തിരട്ടിയോ, പതിനഞ്ചിരട്ടിയോ, പതിനേഴിരട്ടിയോ, ഇരുപതിരട്ടിയോ ആയിരിക്കണം. അതിന്റെ അഗ്രത്തിങ്കൽ തന്റെ വാഹനവും, ദണ്ഡും; ചുവട്ടിൽ തറയും ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം. വാഹനം 9-ാം ശ്ലോകം കൊണ്ട് പറയുന്നതാകുന്നു.

2

മുഖതഃ പാദകളുംസപ്തദണ്ഡം വിശിഖരസമിതം
സ്ഥാപയേ പാദ്രി സംഖ്യം
ഗർഭാലയാൽ; പാദമൈർദ്ദണ്ഡൈർമ്മുനിനവദശരു-
ദ്രാർക്കവിശ്വൈർമ്മിതം വാ.
ആസ്യപൃഥ്വം തദ്വച്ചം, പരിധിമിവ സ്വയോ-
ന്യൂനാപിതം ച; സപ്തുലാ
വസ്വങ്കാശാംശഹീനം വിരചയതു തദ-
ഗ്രം ഹി, പത്ത്രാണി ദണ്ഡൈഃ.

ഗർഭഗൃഹമദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന് അഞ്ചോ, ആറോ, ഏഴോ ഉത്തരദണ്ഡ് ചെന്നേടത്തും ധ്വജത്തെ സ്ഥാപിക്കാം. എന്നാൽ ഈ ദണ്ഡാന്തി ധ്വജത്തിന്റെ വ്യാസത്തെ അഞ്ചാക്കി അംശിച്ച് അതിൽ രണ്ടംശം പുറത്തും; മൂന്നംശം അകത്തും വരുമാറോ; ധ്വജത്തിന്റെ വണ്ണം മുഴുവനും പുറത്ത് വരുന്ന വിധത്തിലോ ആയിരിക്കുകയും വേണം. ഏഴ്, ഒമ്പത്, പത്ത്, പതിനൊന്ന്, പന്ത്രണ്ട്, പതിമൂന്ന് എന്നീ പാദനീളത്തോളമോ; പ്രാസാദത്തിന്റെ താഴികക്കുടത്തിന്റെ അഗ്രംവരെയോ; ചുറ്റു കല്പിക്കുന്നതാതിരി യോനിപ്പൊരുത്തിയോ (യോനിപ്പൊരുത്തമുള്ളതായാൽ പ്രതിയോനിയായിരിക്കണം) കൊടിമരത്തിന്റെ ഉയരത്തെ കല്പിക്കാം. അഗ്രവിസ്താരം കടവിസ്താരത്തിന്റെ എട്ടിലൊന്നോ, ഒമ്പതിലൊന്നോ പത്തിലൊന്നോ കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും വേണം. പാകകളുടെ ഉയരം ഇനി 3-ാം ശ്ലോകംകൊണ്ട് പറയുന്നതായ ദണ്ഡുകൊണ്ട് കല്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 17. ധ്വജം.

3

നാളത്തിന്റെയും തറയുടെയും ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

നാളം ദ്വാരോച്ഛ്രമാനം ദ്വിഗുണമഥവാ, കുട്ടിമം ദോർമ്മിതം വാ
സോപാച്ചേന ദ്വിഹസ്തമാനേന ച ദ്വിവിധതേനാഽശ്രിഹീനേന വാ സ്യാൽ
താരം തദ്യോനിദൈർഘ്യോപഗതമുചിതം നാഹ മാദ്യംശയുക്തം;
നാളം പ്രോക്തോച്ചമാനാദധികമിഹ മതം, ഭൂഗതം തച്ചതുർവ്വാംശം.

നാളം ഒരു ദ്വാരനീളമോ, രണ്ടു ദ്വാരനീളമോ ആവാം. തറ ഒരു ദ്വാരനീളമോ, ഒരു കോലോ, ഉയരത്തോടും; ഈ ഉയരത്തിന്റെ രണ്ടിരട്ടിയോ, രണ്ടുകോലോ, ഏറ്റിയോ വിസ്താരത്തോടും കൂടിയിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ യോനിപ്പുറത്തെക്ക ചുറ്റോട്ടുകൂടിയ വിസ്താരത്തെയും കല്പിക്കാം. നാളം ചതുരശ്രവും ഭൂമിയിൽ കുഴിച്ചിടേണ്ടതുമാകുന്നു. ധ്വജത്തിന്നു പറഞ്ഞ ഉയരത്തിൽ നാളം പെടുന്നതല്ല

4

ഇനി വേദിക പത്മം മുതലായതുകളെ പറയുന്നു.

ദണ്ഡൈസ്ത്രിഭിഃ സാർദ്ധകരൈശ്ച ദീർഘം
ദണ്ഡാർദ്ധതുംഗം ഖലു വേദികായാഃ
പത്മം തദൂർദ്ധ്വം ഹി, തദഗ്രഭൂമൗ
ദിക്പാലകാനാം ഖലു വാസഭൂമിഃ.

വേദികയ്ക്കു മൂന്നു ദണ്ഡോ, ഒന്നര കോലോ ദീർഘവും; അര ദണ്ഡു ഉയരവും കല്പിക്കണം. അതിന്റെ മുകൾഭാഗത്തു പത്മവും: അതിന്മേൽ ദിക്പാലകന്മാരും ഉണ്ടായിരിക്കണം. ദിക്പാലകന്മാരെ 10-ാം ശ്ലോകം മുതൽക്കു പറയുകയും ചെയ്യും.

5

പത്മത്തിന്റെ അവയവങ്ങളെ പറയുന്നു.

പത്മോച്ചേ മുനിഭിഃ സമം വിഭജിതേ ദണ്ഡാന്വിതേഽഷ്ടാംശതോ
മൂലേ പട്ട,മതഃ പരം വിതനുയാദഷ്ടച്ഛദം പാവകൈഃ
ഏകാംശേന ഗളം, കരാംശകമലം, പട്ടം ച തച്ഛേഷതോ,
മൂലേ മദ്ധ്യ ഉപസ്ഥപീഹ വിതതിം ഭൂപാങ്കവിശൈഃ ക്രമാൽ.

ഒരു ദണ്ഡു ഉയരമായി പത്മത്തെ കല്പിച്ച് ആ ഉയരത്തെ ഏഴായി ഭാഗിച്ച് ചുവട്ടിൽ അര അംശംകൊണ്ടു പട്ടത്തെയും, അതിന്മേൽ മൂന്നംശംകൊണ്ടു അഷ്ടദളമായ പത്മത്തെയും, പിന്നെ ഒരംശംകൊണ്ടു ഗളത്തെയും, രണ്ടംശംകൊണ്ടു മുകളിലെ പത്മത്തെയും, അര അംശംകൊണ്ടു മുകളിലെ പട്ടത്തെയും ഉണ്ടാക്കണം. പത്മത്തിന്റെ ആകെയുള്ള ഉയരത്തിന്റെ ഏഴിൽ പതിനാറംശംകൊണ്ടു ചുവട്ടിലും ഒമ്പതംശംകൊണ്ടു മദ്ധ്യത്തിലും പതിമൂന്നംശംകൊണ്ടു അഗ്രത്തിലും പത്മത്തിന്നു വിസ്താരത്തെയും കല്പിക്കണം,

6

പത്മത്തിന്മേൽ ഉണ്ടാക്കേണ്ടതായ പറകളുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

പാദോന്നിതേന കമലോപരി ദ്വിദണ്ഡ
നാഽഷ്ടോന്നിതേന ച മിതാന്തരസംയുതാനി

ഖണ്ഡാങ്ഘ്ര്യംശവിതതാനി തഥാ വിമധ്യ–
മോജസ്ഥിതാനി വലയാനി യഥോചിതാനി.

പത്മത്തിന്മേൽ ഒന്നര ഖണ്ഡാ ഒന്നുകാൽ ഖണ്ഡാ അരഖണ്ഡാ ഉയരത്തോടും, ഒരു ഖണ്ഡിന്റെ നാലിലൊന്നു വിസ്താരത്തോടും, ഒറ്റപ്പെട്ട സംഖ്യയോടും കൂടിയിരിക്കുന്ന വളകൾ (വലയങ്ങളെ) ശരിയായി പണി ചെയ്യണം.

7

ഇനി മുകളിലുള്ള അലങ്കാരങ്ങളെ പറയുന്നു.

മാലാസ്ഥാനം ദ്വിഖണ്ഡോച്ഛ്രിതമുപരി തതോ ലംബമാനസ്രഗാഢ്യം,
തസ്യോർദ്ധ്വം ഖണ്ഡദീർഘം പ്രചയയുത ലശുനം യുഗ്മമേകം ച വാഽഥ
കണ്ഠം ഖണ്ഡോച്ഛ്രിതം തദ്ദ്വിഗുണിതവിതതം, ഖണ്ഡദീർഘം സരോജം,
മണ്ഡിം ഖണ്ഡാംഘ്രിതീവ്രാം മിതചതുരയുതാം വാഽർദ്ധഹീനൈസ്ത്രിഖണ്ഡൈഃ

പാദകളും വളകളും കഴിഞ്ഞാൽ രണ്ടു ഖണ്ഡു ഉയരത്തിൽ "മാലാസ്ഥാനം" എന്ന അലങ്കാരത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. അവിടെ മാലകളെ തൂക്കിയിട്ട് അലങ്കരിക്കുകയും വേണം. അതിന്മേൽ ഒരു ഖണ്ഡുയരത്തിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ "ലശുനം" എന്ന അലങ്കാരത്തെയും പണി ചെയ്യണം. അതിന്നു മീതെ ഒരു ഖണ്ഡു ഉയരവും രണ്ടു ഖണ്ഡു വിസ്താരവുമായി കണ്ഠത്തെയും, കണ്ഠത്തിന്മേൽ ഒരു ഖണ്ഡുയരത്തിൽ പത്മത്തെയും, അതിന്നു മീതെ കാൽ ഖണ്ഡു കനമായും അരയൊഴിഞ്ഞ മൂന്നു ഖണ്ഡു ചതുരമായും ഇരിക്കുന്ന "മണ്ഡിപ്പലക" യെയും ഉണ്ടാക്കണം.

8

"വീരകാണ്ഡം" മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളെ പറയുന്നു.

സ്തംഭാഗ്രവ്യാസകണ്ഠാശ്രിതസമചതുരശ്രം ഭവേദ്വീരകാണ്ഡം,
ഖണ്ഡാഖ്യം കണ്ഠമേതൽ ഖലു, തദവയവം മീയതേ തേന സർവ്വം
ഖണ്ഡാംഘ്ര്യംശാർദ്ധതീവ്രദ്വിഗുണതതപുരദ്വാരതുല്യായതാം ത–
ദ്യഷ്ടിം ദ്വാരോച്ചമാനം ഘടയതു പരിണീയാഽഗ്രതോഽധോ ധ്വജസ്യ.

ധ്വജാഗ്രത്തിലുള്ള വ്യാസത്തിന്റെ കണ്ഠത്തോളം സമമായ ചതുരശ്രമായിരിക്കണം 'വീരകാണ്ഡം'. ഈ വീരകാണ്ഡത്തിന്റെ വ്യാസത്തെയാണ് ഇവിടെ "ഖണ്ഡ്" എന്നു പറയുന്നത്. ഈ ഖണ്ഡുകൊണ്ടാണ് വേദിക മുതല്ക്കു കൊടിമരത്തിന്റെ എല്ലാ അലങ്കാരങ്ങളെയും നിശ്ചയിക്കുന്നത്. ഖണ്ഡിന്റെ എട്ടിലൊന്നു കനവും കനത്തിലിരട്ടി വിസ്താരവും ഗർഭഗൃഹദ്വാരത്തോളം നീളവും ആയിരിക്കുന്ന "യഷ്ടി"യെ (ഖണ്ഡിനെ), ധ്വജത്തിന്റെ അഗ്രത്തിൽനിന്നു ഒരു ഗർഭഗൃഹദ്വാരത്തോളം കീഴ്പോട്ടിറക്കി, യഷ്ടിയുടെ വിസ്താരത്തോളം പുറത്തേക്കു പുറപ്പെടുവിച്ച് ധ്വജത്തിന്മേൽ കുറുകയായി ഉറച്ചു ചെലുത്തുകയും വേണം.

9

ധ്വജാഗ്രത്തിങ്കലുള്ള വാഹനങ്ങളെ പറയുന്നു.

സ്ഥാണോർവ്വൃഷോ, മുരരിപോർഗ്ഗരുഡോ, പ്രയാതമാ
ശാർങ്ഗീശസ്തൈഽഥ, ഗണരാജി മഹാഗിരീശഃ
ആഖുർഹയഃ, ശിഖിരിവേ ശിഖികന്ദരേ ച,
സിംഹോ നിശുംഭജിതി വാഹനകേതനാഖ്യാഃ.

ശിവനു കാളയും, വിഷ്ണുവിനു ഗരുഡനും, ശങ്കരനാരായണനു കാളപ്പുറത്തു നില്ക്കുന്ന ഗരുഡനും, ഗണപതിക്കു മഹാമൂഷികനും, അയ്യപ്പനു് കുതിരയും, സുബ്രഹ്മണ്യനു മയിലും കോഴിയും, ഭഗവതിക്കു സിംഹവും വാഹനങ്ങളും കൊടിമരത്തിലുള്ള അടയാളങ്ങളുമാകുന്നു.

ഇനിയത്തെ എട്ടു ശ്ലോകംകൊണ്ടു് 'ദിക്പാലകന്മാ'രുടെ ലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

10

ഇന്ദ്രൻ

പീതവർണ്ണം സഹസ്രാക്ഷം വജ്രപത്മധരം വിഭും
സർവ്വാലങ്കാരസംയുക്തം നൌമീന്ദ്രം ദിക്പതീശ്വരം.

മഞ്ഞനിറമായും, ആയിരം കണ്ണുകളോടുകൂടിയവനായും, വജ്രായുധവും താമരപ്പൂവും ധരിച്ചിരിക്കുന്നവനായും, സർവ്വവ്യാപിയായും, സർവ്വാലങ്കാരഭൂഷിതനായും, ദിക്പാലകന്മാരിൽ വെച്ചു ശ്രേഷ്ഠനായുമിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

11

അഗ്നി

ജ്വാലാമാലാപരീതാംഗഃ സ്രുക്സ്രുവൌ ച കരയോർദ്ധൽ
രക്താംബരധരോ ദേവോ രക്തമാല്യാനുലേപനഃ
കിരീടമകുടോപേതഃ സർവ്വാഭരണഭൂഷിതഃ
സ്മിതാനനശ്ച വരദഃ പാവകോഽവതു വഃ സദാ.

തേജസ്സുകൊണ്ടു ജ്വലിക്കുന്നവനും, കൈകളിൽ സ്രുവവും സ്രുക്കും ധരിച്ചവനും, രക്തവർണ്ണമായ വസ്ത്രം മാല കുറി എന്നിവയോടുകൂടിയവനും, കിരീടം പലതരം ആഭരണങ്ങൾ എന്നിവയെക്കൊണ്ടലങ്കരിച്ചവനും, വരദാതാവുമായി മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന അഗ്നി നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കട്ടെ.

12

യമൻ

ദ്വിഭുജഃ കൃഷ്ണവർണ്ണശ്ച ഖഡ്ഗഖേടകസംയുതഃ
കരാളദംഷ്ട്രവദനോ രക്തമാല്യാന്വിതോ യമഃ.

വലത്തെ കയ്യിൽ വാളിനേയും ഇടത്തേതിൽ പരിചയേയും ധരിക്കുന്നവനായും, കറുത്ത നിറത്തോടുകൂടിയവനായും, ഭയങ്കരങ്ങളായ ദംഷ്ട്രങ്ങളോടുകൂടിയ വദനത്തോടുകൂടിയവനായും, രക്തവർണ്ണങ്ങളായ മാലകളോടുകൂടിയവനായും ഇരിക്കുന്ന യമനെ ധ്യാനിക്കണം.

13

നിരൃതി

നിരൃതിസ്തു മഹാവീരോ ദ്വിഭുജോ രക്ഷസാം പതിഃ
ഖഡ്ഗം ദക്ഷിണഹസ്തേ തു വാമഹസ്തേ തു ഖേടകം
പീതവസ്ത്രധരോ രൌദ്രഃ കരാളവദനാന്വിതഃ
സർവ്വാഭരണസംയുക്തോ നാനാപുഷ്പൈരലംകൃതഃ.

വലത്തെ കയ്യിൽ വാളും, ഇടത്തെ കയ്യിൽ പരിചയും ധരിക്കുന്നവനായും, മഹാവീരനായും, രക്ഷസ്സുകളുടെ പതിയായും, മഞ്ഞവസ്ത്രം ഉടുത്തവനായും, രൌദ്രനായും ഭയങ്കരമാ

യ വദനത്തോടുകൂടിയവനായും, സകലാഭരണങ്ങളെക്കൊണ്ടും പുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടവനായും ഇരിക്കുന്ന നിരൃതിയെ ധ്യാനിയ്ക്കണം.

14

വരുണൻ

വരുണഃ ശുക്ലവർണ്ണസ്സ്യാദ് ദ്വിഭുജഃ പാശഹസ്തകഃ
സർവ്വാഭരണസംയുക്തഃ കംബുമകുടാന്വിതഃ
പീതവസ്ത്രധരഃ ശാന്തോ മഹാബലസമന്വിതഃ
യജ്ഞസൂത്രസമായുക്തോ മകരാസനസംസ്ഥിതഃ.

വെളുത്ത നിറത്തോടുകൂടിയവനായും, കയ്യിൽ പാശത്തെ ധരിക്കുന്നവനായും, സകലാഭരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായും, കംബുംപോലെ ഇരിക്കുന്ന മകുടത്തോടുകൂടിയവനായും, മഞ്ഞവസ്ത്രത്തെ ധരിക്കുന്നവനായും, ശാന്തസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയവനായും, മുതലപ്പുറത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവനായും ഇരിക്കുന്ന വരുണനെ ധ്യാനിയ്ക്കണം.

15

വായു

കൃഷ്ണവർണ്ണം ധാവമാനം മൃഗസ്ഥം വേഗവത്തരം
പാശാങ്കുശധരം വന്ദേ ശ്വസനം ലോകജീവനം.

കറുത്ത വർണ്ണത്തോടും, സഞ്ചാരത്തോടും, മൃഗവാഹനത്തിന്മേൽ സ്ഥിതിയോടും, വളരെ വേഗത്തോടും, പാശവും അങ്കുശവുമാകുന്ന ആയുധങ്ങളോടുംകൂടി ലോകത്തിന്നാശ്രയനായിരിക്കുന്ന വായുഭഗവാനെ വന്ദിയ്ക്കണം.

16

സോമൻ

മനുജവാഹ്യവിമാനവരസ്ഥിതം ഗരുഡരത്നനിഭം നിധിനായകം
ശിവസഖം മകുടാദി വിഭൂഷിതം വരഗദേ ദധതം ഭജ തുന്ദിലം.

മനുഷ്യർ ചുമക്കുന്ന വാഹനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവനും, ഗരുഡരത്നംപോലെയിരിക്കുന്ന ദേഹകാന്തിയുള്ളവനും, ശിവന്റെ ഇഷ്ടനും, കിരീടം മുതലായ അലങ്കാരങ്ങളോടുകൂടിയവനും, വരവും ഗദയും ധരിച്ചവനും, വലിയ കുടവയർ ഉള്ളവനും, നിധിപതിയും ആയ വൈശ്രവണനെ ഭജിച്ചാലും.

17

ഈശാനൻ

വന്ദേ ത്രിശൂലം സ്ഫടികാക്ഷമാലാം ദധൽ കരാഭ്യാം ഭുജഗോത്തരീയം
സിതോപവീതം ഭസിതാവദാതം കോടീരചൂഡോജ്വലചന്ദ്രരേഖം.

ശൂലത്തെയും സ്ഫടികംകൊണ്ടുള്ള അക്ഷമാലയെയും രണ്ടു കൈകളെക്കൊണ്ടു ധരിക്കുന്നവനായും, സർപ്പത്തെക്കൊണ്ടു ഉത്തരീയമിട്ടവനായും, വെളുത്ത യജ്ഞസൂത്രമുള്ളവനായും, ഭസ്മംകൊണ്ടു പ്രകാശിക്കുന്നവനായും, ജടാഭാരത്തിങ്കൽ ശോഭിക്കുന്ന ചന്ദ്രകലയോടുകൂടിയവനായുമിരിക്കുന്ന ഈശാനനെ വന്ദിക്കുന്നു.

—:✱:—

പത്താമദ്ധ്യായം

(നാട്യമണ്ഡപം)

1

പശ്ചിമേ പ്രതിയോന്യാജി ബാഹ്യേഽഥ വോത്തരസ്യഥവാ
മധ്യേസ്ഥമളിതേ, തതോ വിഭജിതേ സമ്യക് ചതുർവ്വർഗ്ഗകൈഃ
സ്യാദംശഃ പദമായതിസ്സു വിതതേർദ്വാദ്യം പദാദ്യം യുതം,
കൢപ്ത്വൈവം തത്ത്വമത്തരം നടനയോഗ്യം ദ്വിത്രിസംഖ്യം മതം.

കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ വാരോത്തരപ്പുറം പ്രാസാദത്തിന്റെ പ്രതിയോനിയായിരിക്കണം. എന്നാൽ ഉത്തരത്തിന്റെ പുറം അളന്നിട്ടും, മധ്യം അളന്നിട്ടും ഈ പുറം കല്പിക്കുകയും ചെയ്യാം. പിന്നെ ഈ പുറത്തിന്റെ അർദ്ധത്തെ പതിനാറുകൊണ്ടു ഹരിച്ചാൽ കിട്ടുന്ന ഫലത്തിന് "പദം" എന്നു പേരാകുന്നു. ഈ പദം രണ്ടു കൂടിയേടത്തോളം സമവിസ്താരത്തെക്കാൾ അധികം ദീർഘവും, ശിഷ്ടം വിസ്താരവും കല്പിക്കേണ്ടതാണ്. ഇതിനെ ഒന്നുകൂടി വ്യക്തമാക്കാം. വാരോത്തരം 71 കോൽ പുറമാണെന്നു കല്പിക്കുക. അതിന്റെ അർദ്ധം 35 കോൽ 12 വിരലാണല്ലോ. ഈ അർദ്ധത്തെ 16 കൊണ്ടു ഹരിച്ചാൽ കിട്ടുന്ന ഫലം—പദം—2 കോൽ 5 വിരൽ 2 തോരയാകുന്നു. 71 കോലിന്റെ നാലിലൊന്നായ സമവിസ്താരം 17 കോൽ 18 വിരലാണല്ലോ, രണ്ടു പദമായ 4 കോൽ 10 വിരൽ 4 തോര ഇതിൽ കൂട്ടിയാൽ 22 കോൽ 4 വിരൽ 4 തോര ദീർഘവും, ശിഷ്ടം 13 കോൽ 7 വിരൽ 4 തോര വിസ്താരവും വരുന്നതാണ്. ഇങ്ങനെയാണ് കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ വാരോത്തരത്തിന്റെ ദീർഘവിസ്താരങ്ങളെ കല്പിക്കേണ്ടതെന്നർത്ഥം. കൂത്തമ്പലത്തിന് രണ്ടോ മൂന്നോ നൃത്തസ്ഥാനങ്ങളെയും കല്പിക്കാവുന്നതാകുന്നു. (അടുത്ത പേജിലുള്ള 18-ാം നമ്പ്ര് ചിത്രം നോക്കുക.)

2

താഴികക്കുടം മുതലായതിന്റെ ഉയരത്തെ പറയുന്നു.

പദം തിസ്രഃ സ്തൂപ്യാം, വിതതിദളമസ്യോത്തരതലാ-
ദുപർയ്യൂർദ്ധ്വം സ്യാൽ ദ്വിപദമിതിയുക്തസ്യ ചരണഃ
പദം ചാർദ്ധം ദ്വാനം, പദഗണനയാർദ്ധേന ചരണാ-
ന്തരാണ്യാരൂഢാംഘ്ര്യോർമ്മദ്ധ്യേലഘുചിതം മണ്ഡപമപി.

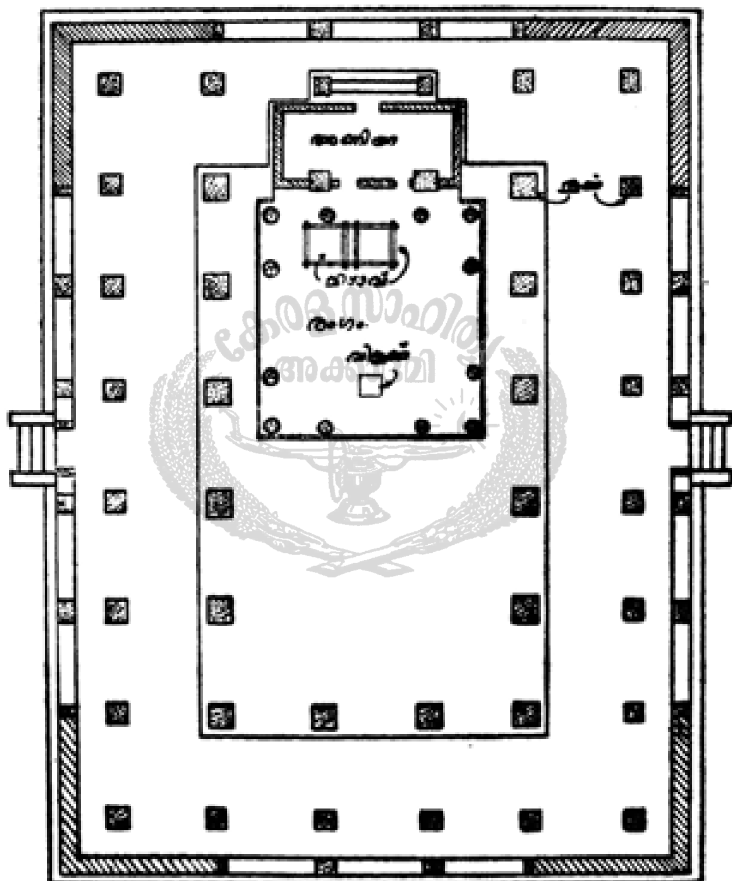
താഴികക്കുടം മൂന്നെണ്ണം വേണം. ഈ ഓരോ താഴികക്കുടത്തിനും മുൻപറഞ്ഞ ഓരോ പദം ഉയരമുണ്ടായിരിക്കണം. പിന്നെ ഉത്തരമാനത്തിൽനിന്നു മേൽപ്പുരയുടെ ഉയരം വിസ്താരാർദ്ധമാകുന്നു. കാലുയരം രണ്ടു പദവും. തറ ഉയരം ഒരു പദവുമായിരിക്കണം. ആരൂഢത്തിന്റെ വാതിൽ തൂണുകളുടെ ഏട, ആരൂഢക്കാല് മുതലായതുകളെയും, മണ്ഡപത്തെയും (രംഗത്തെയും) ഉചിതംപോലെ അളന്നു കല്പിക്കുന്നതും പദംകൊണ്ടുതന്നെയാകുന്നു. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 18 നോക്കുക.)

3

കഴുക്കോലുകളുടെ പൃഥുത്വത്തെയും സന്ധാനത്തെയും പറയുന്നു.

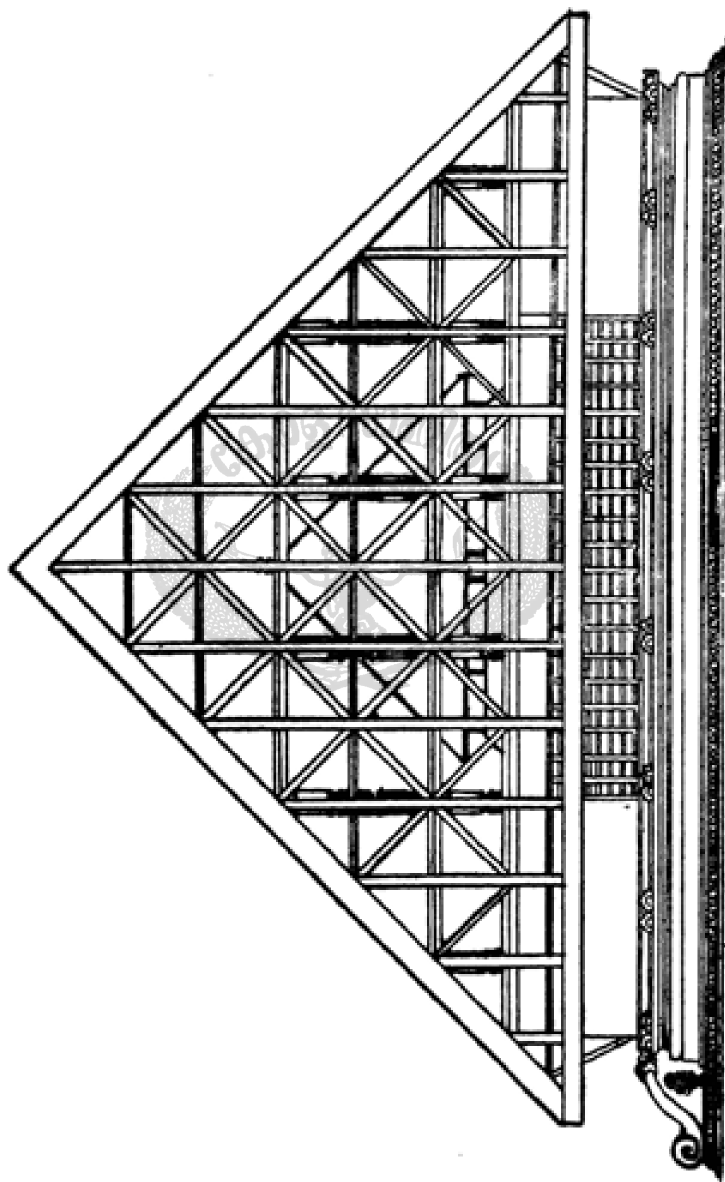
ഏകൈകാർദ്ധാംഗുലസ്യ ദ്വികരു, പാർശ്വയുഗളേ ദ്വേ ദ്വേ ച ഭാഗദ്വയേ
ദ്വ്യേകൈകേന ദീർഘലുപാ, വിദിഗ്ഗതലുപാ സമാബദ്ധമൂലാഃ പുനഃ.
കല്പ്യാ ശൗണ്ഡികലുപാ, ദ്വയീഷു സമലക്ഷാഗ്രാസ്യ കോണേഷ്വലാ
ഭേദാ, സല്ലുപാന്തരം ത്രിപദമാത്രം ചിത്രപട്ടോജ്ജ്വലം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 18.

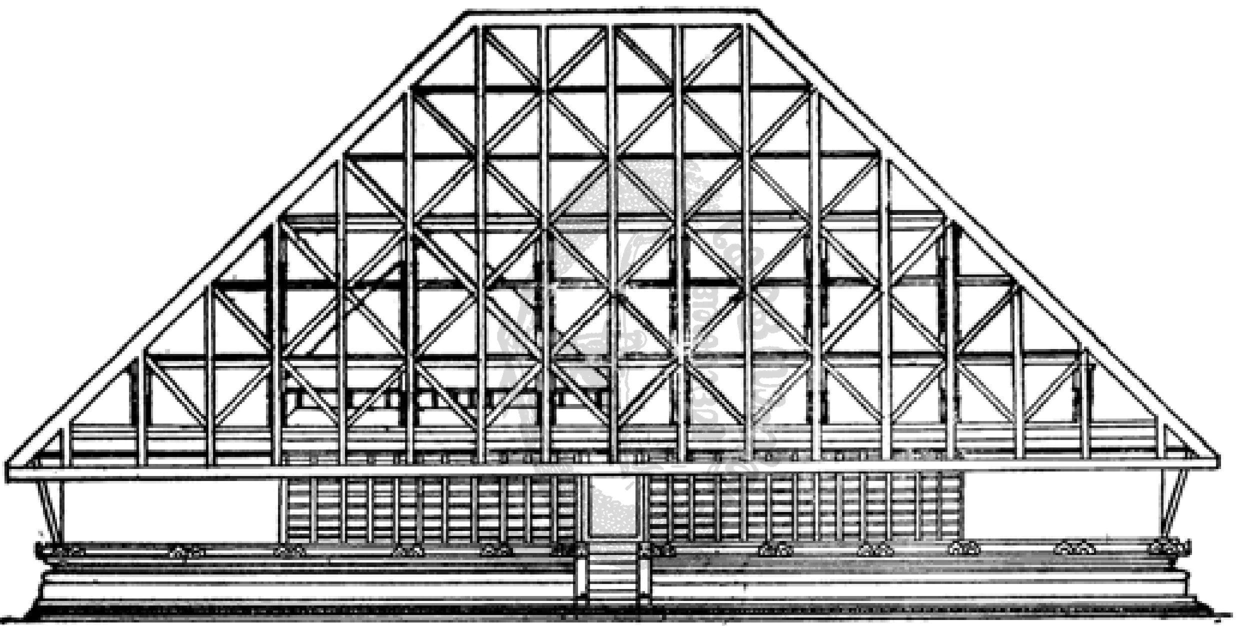
കൂത്തമ്പലം—പ്ലാൻ

ചിത്രം നമ്പ്ര് 19.

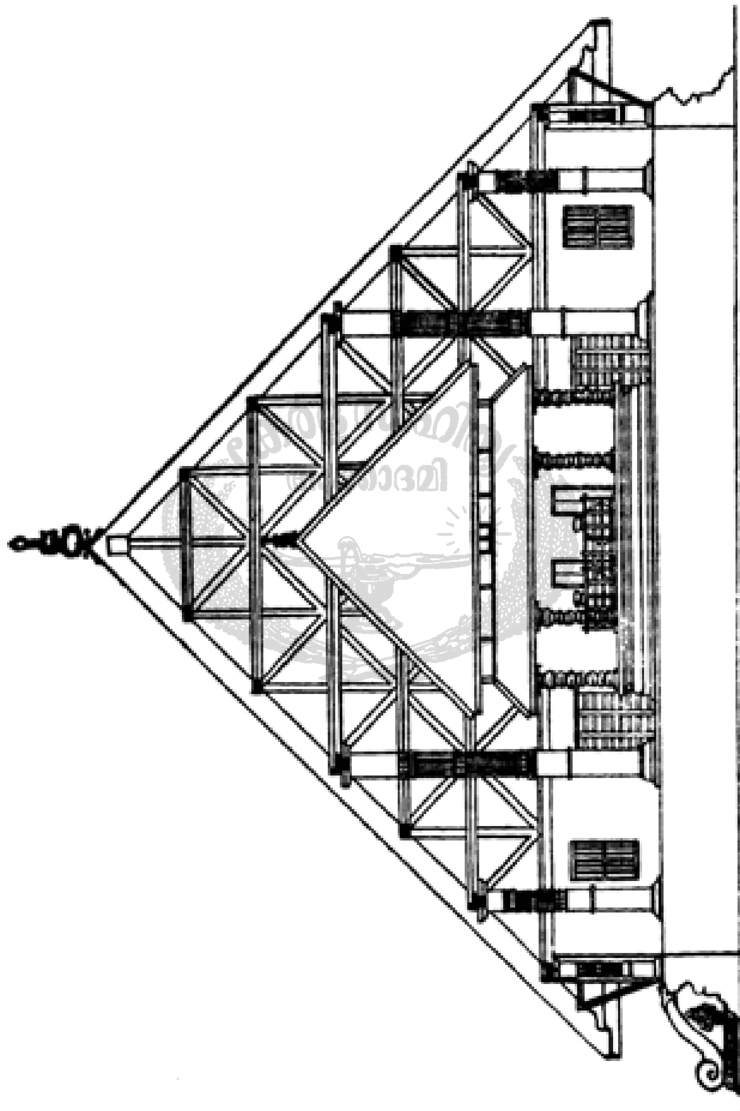
കൂത്തമ്പലം.—മുൻവശം ഏകദേശരൂപം.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 28.

കൂത്തമ്പലം—സൈഡ് എലിവേഷൻ.

ചിത്രം നമ്പ്ര് 21

ഉന്നതതലം—A–B സെക്ഷൻ

രണ്ടു പാർശ്വങ്ങളിലും മദ്ധ്യത്തിൽ ഓരോന്നും, അതിന്റെ രണ്ടു വശത്തും ഈരണ്ടും, നാലു കോടിയും, രണ്ടു നൊറിപ്പുറത്തും നേരെ ഓരോന്നും കൂടി ആകെ 16 കഴുക്കോലുകൾ മോന്തായം മുതൽ വാമട വരെ എത്തുന്നവയാകുന്നു. പിന്നെ ഇവയോടു സമാന്തരമായി കോടികളിൽ ചേതികകളേയും കൽപിയ്ക്കണം ഈ ചേതികകൾ തുടങ്ങുന്ന ദിക്കുകളിൽനിന്നു അതാതു ചേതികയുടെ കർണ്ണാകാരമായി ഉത്തരം വരെയും, അവിടെ നിന്നു അതാതു കർണ്ണാകാരത്തിൽ തന്നെ വിപരീതമായി മേൽപ്പുര കോടി വരെയും ഓരോ കോൺമുഖമായ കഴുക്കോലുകളെ കൽപിയ്ക്കണം, എന്നാൽ മുകളിൽനിന്നു ആദ്യത്തെ മൂന്നു ചേതികകളിൽനിന്നു് പുറപ്പെടുന്ന കോൺമുഖമായ കഴുക്കോലുകൾ പാർശ്വങ്ങളിൽ ഉത്തരത്തിന്മേൽ ചെന്നു അവിടെനിന്നു മറുവശത്തുള്ള ആദ്യത്തെ മൂന്നു ചേതികകൾ തുടങ്ങുന്ന ദിക്കിൽത്തന്നെ ചെന്നവസാനിയ്ക്കും. പിന്നെ ബാക്കി രണ്ടു ചേതികകളിൽനിന്നും പുറപ്പെടുന്നവ ഉത്തരത്തിന്മേൽ ചെന്നു്, അവിടെനിന്നു ആദ്യത്തെ നേർകഴുക്കോൽ തുടങ്ങുന്ന ദിക്കിലും, മദ്ധ്യത്തിലുള്ള നേർകഴുക്കോൽ തുടങ്ങുന്ന ദിക്കിലും അവസാനിയ്ക്കും. അപ്പുറം ഉത്തരത്തിനകത്തു അഞ്ചു ചേതികകൾ ആണ് ഉണ്ടാവുക. നൊറിപ്പുറത്തു ചേതികകളിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന കോൺമുഖമായ എല്ലാ കഴുക്കോലുകളും ഉത്തരത്തിന്മേൽ ചെന്നു, മറുവശത്തുള്ള ചേതികകളിൽത്തന്നെ അവസാനിക്കുന്നതാണ്. ഇങ്ങിനെ ആയാൽ ഓരോ കഴുക്കോലുകളുടേയും ഏകകൾ ഓരോ പദം ആയിരിയ്ക്കും. കഴുക്കോലുകൾ കൂടിച്ചേരുന്ന സന്ധികളിലെല്ലാം ചിത്രപട്ടികകൾ ചെലുത്തി മനോഹരമായി പണിയുകയും വേണം. (19, 20 & 21 നമ്പ്ര് ചിത്രങ്ങൾ നോക്കുക.)

4

ഇനി മുൻപറഞ്ഞ പദകല്പനയ്ക്കു പക്ഷാന്തരത്തെ പറയുന്നു.

അഥവാഽഷ്ടാവിംശതിഭി, ശ്ചതുർവിംശതിഭിഃ പുനഃ.
വിംശത്യാഽഥ വിഭജേൽ പംക്ത്യാദ്യം പദാപ്തയേ.

മുൻപറഞ്ഞ പദകല്പനക്കു പുരത്തിന്റെ അകത്തെ ഇരുപത്തെട്ടുകൊണ്ടോ, ഇരുപത്തിനാലുകൊണ്ടോ, ഇരുപതുകൊണ്ടോ ഭാഗിച്ചു അതിൽ ഒരംശം പദമായി കല്പിക്കുന്നതിനും വിരോധമില്ല.

5

പുരംകൊണ്ടു ദീർഘവിസ്താരങ്ങളെ കൽപിയ്ക്കുവാനുള്ള പക്ഷാന്തരത്തെയാണ് ഇനി പറയുന്നതു്.

നാഹാദ്വാ ചതുർവ്വിംശാംശേ വിസ്താരം ദശഭാഗതഃ.
ഷോഡശാംശേ ദശാംശാ വാ കുർയ്യാദ്വാ സ്യുരമീദൃശേ.

പുരത്തിന്റെ അകത്തെ ഇരുപത്തിനാലാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ അതിൽ പത്തുഭാഗം വിസ്താരവും ശേഷം ദീർഘവുമായിട്ടും, പതിനാറിൽ ഭാഗിച്ചാൽ പത്തംശം ദീർഘവും ശിഷ്ടം വിസ്താരവും ആയിട്ടും ശാലാലയങ്ങളിലെ നാലുമണ്ഡപങ്ങൾക്ക ദീർഘവിസ്താരങ്ങളെ കൽപിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.

6

അംശത്തിന്റെ കണക്ക മുതലായതുകളെ പറയുന്നു.

അംശം സ്വയോനിപരമേവ സമസ്തവാസ്തും
വേദാംശ്രി ചോത്തരമുപാന്ത്യചിതാംശശോഭി.

പശ്ചാൽ മുഖരംഗപദമസ്യ; തതോപി പശ്ചാൽ
നൈപഥ്യധാമ ച വിഭാഗവിദാ വിധേയം.

രംഗത്തിന്റെ (അരങ്ങിന്റെ) യോനിയും, കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ യോനിയും ഒന്നായിരിക്കണം; സമചതുരശ്രമായും, നാലുതൂണുകളോടുകൂടിയും, ഉത്തരം കഴുക്കോല് മുതലായ അവയവങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശോഭിക്കുന്നതായും ഇരിയ്ക്കണം. ഈ രംഗത്തിന്റെ പിൻവശത്താണ് മുഖരംഗത്തിനുള്ള (മേളത്തിനു കൊട്ടുപടിയാവിനുള്ള) സ്ഥാനം കല്പിക്കേണ്ടത്. അതിന്റെയും പിൻവശമുള്ള അണിയറയും പണി ചെയ്യിക്കണം. (ചിത്രം നമ്പ്ര് 18 നോക്കുക.)

7

രംഗത്തിന്റെ സ്ഥാനം മുതലായ്തിനെ പറയുന്നു.

രംഗസ്യ നിഷ്പ്രവിതതിഃ സമസീമ്നി മധ്യ-
സ്തംഭപ്യ്രാഃ സചതുലസദനസ്യ തു പശ്ചിമായാം.
സ്തംഭപരീതഥാffഗമവിഭാം കുശലേന കല്പ്യാ,
പ്രായേണ ഭാരവിതതിഃ ശ്രുതിഹസ്തദൈർഘ്യാ.

രംഗം കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ പിൻവശത്താണ് പണി ചെയ്യേണ്ടത്. അതിന്റെ മുൻവശത്തെ വാമപ്പുറം കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ മധ്യത്തിലുള്ള താഴികക്കുടത്തിനു നേരെ ചുവട്ടിൽ വരുമാറു പണിയുകയും വേണം. രംഗത്തിനും താഴികക്കുടം ഉണ്ടാക്കണം; ഉത്തരപ്പുറം പ്രായേണ നാലുകോൽ ആയിരിയ്ക്കുകയും വേണം. രംഗം നാലുകോൽ പരിഷയായിരിക്കണമെന്നു താല്പര്യം.

8

കൂത്തമ്പലത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തെയും മറ്റും പറയുന്നു.

ദേവസ്യാഗ്രേ ദക്ഷിണതോ രചിതേ നാട്യമണ്ഡപേ
സർവ്വം സമാചരേൽ നാട്യമണ്ഡപേഷു യഥോചിതം.

ദേവന്റെ മുൻവശത്തും വലത്തുഭാഗത്തും ആയിട്ടാണ് കൂത്തമ്പലം പണി ചെയ്യേണ്ടത്. നാട്യമണ്ഡപത്തിനു ഉചിതങ്ങളായ എല്ലാ അലങ്കാരങ്ങളേയും ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

—•—

പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായം

(ഗോപുരവിധി)

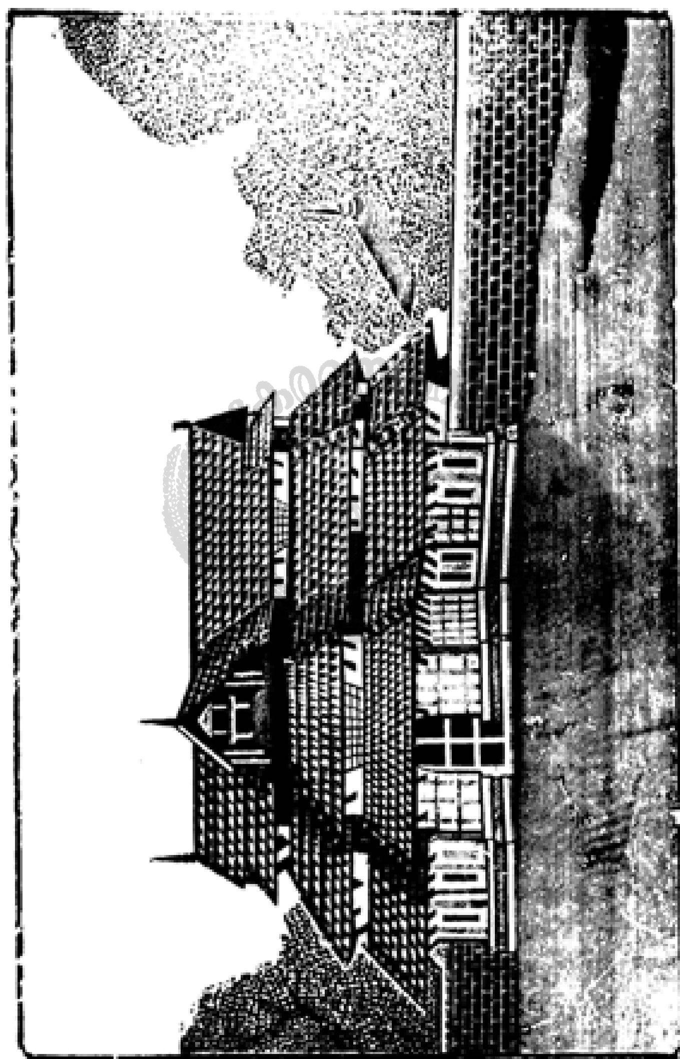
പ്രതിവപ്രം തു കർത്തവ്യം ദ്വാരേ ദ്വാരേ തു ഗോപുരം
ക്ഷുദ്രാല്പമധ്യമുഖ്യാനാം ധിഷ്ണ്യാനാം സപ്രമാണതഃ. 1

വലുപ്പം അലങ്കാരം മുതലായവയുടെ വ്യത്യാസംകൊണ്ടു ക്ഷുദ്രം, അല്പം, മധ്യം, മുഖ്യം എന്നിങ്ങനെ നാലു വിധം പ്രാസാദങ്ങളുണ്ട്. അവകൾക്ക അതാതിന്റെ വലുപ്പത്തെ അനുസരിച്ച് അന്തർമണ്ഡലം മുതൽ മര്യാദകൂടിയ അഞ്ചു പ്രകാരത്തിലും ദ്വാരംതോറും ഗോപുരത്തെ ഉണ്ടാക്കാം. (22-ാംനമ്പ്ര് ചിത്രം നോക്കുക).

—•—

ദ്വാരശോഭാ, ദ്വാരശാലാ, ദ്വാരപ്രാസാദഹർമ്മ്യകേ.
ദ്വാരഗോപുരമിത്യേതേ ക്രമാൽ നാമ പ്രകീർത്തിതാഃ. 2

ചിത്രം നമ്പ്ര് 22

ഗോപുരം

ദ്വാരശോഭ, ദ്വാരശാല, ദ്വാരപ്രാസാദം, ദ്വാരഹർമ്മ്യം, ദ്വാരഗോപുരം ഇങ്ങനെ അഞ്ചു പ്രകാരത്തിൽ ഗോപുരങ്ങൾക്ക് പേർ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു

—•—

അന്തർമ്മണ്ഡലകേ ദ്വാരശോഭാഖ്യം സ്യാൽ, തതഃ ക്രമാൽ
ദ്വാരശാലാദയഃ കാര്യാ അന്തഹാരാദികേഷ്വപി. 3

അന്തർമ്മണ്ഡലപ്രാകാരത്തിങ്കൽ 'ദ്വാരശോഭ' എന്ന ഗോപുരത്തേയും, അന്തഹാരയിങ്കൽ 'ദ്വാരശാല' എന്ന ഗോപുരത്തേയും, മദ്ധ്യഹാരയിങ്കൽ 'ദ്വാരപ്രാസാദം' എന്ന ഗോപുരത്തേയും, ബാഹ്യഹാരയിങ്കൽ 'ദ്വാരഹർമ്മ്യം' എന്ന ഗോപുരത്തേയും, മര്യാദയിങ്കൽ 'ദ്വാരഗോപുരം' എന്ന ഗോപുരത്തേയും പണി ചെയ്യണം.

—•—

അഥവാ സർവ്വസാലേഷു ദ്വാരശോഭാദയസ്തു വാ

അല്ലെങ്കിൽ എല്ലാ പ്രാകാരത്തിങ്കലും ദ്വാരശോഭ മുതലായ എല്ലാ ഗോപുരങ്ങളേയും പണിയുകയും ചെയ്യാം.

—

മൂലപ്രാസാദവിസ്താരേ സപ്താഷ്ടനവഭാജിതേ. 4
ദശൈകാദശഭക്തേ വാഽപ്യേകാംശേനാഹിതം തതം
ശോഭാദിഗോപുരാന്താനാം മദ്ധ്യമം വിപുലം മതം. 5

ശ്രീകോവിലിന്റെ വിസ്താരത്തെ ഏഴ് എട്ട് ഒമ്പത് പത്ത് പതിനൊന്ന് എന്നീ സംഖ്യകളെക്കൊണ്ട് അംശിച്ച് ഒരംശം കളഞ്ഞാൽ അഞ്ചു വിധത്തിൽ വിസ്താരം വരും. മേൽപറഞ്ഞ അഞ്ചുവിധം, ക്രമത്തിൽ ദ്വാരശോഭ മുതൽ ദ്വാരഗോപുരം വരെ അഞ്ചുവിധം ഗോപുരങ്ങൾക്കുള്ള വിസ്താരമാകുന്നു. ഇതു ഗോപുരങ്ങൾക്ക് സാമാന്യമായ ഒരു വിസ്താരം മാത്രമാണ്.

—•—

ഹസ്തമാനേന വിസ്താരമഥവാ പരികല്പയേൽ
ത്രികരാദ്രുദ്രഹസ്താന്തമധമാദി ത്രയം ത്രയം. 6
സർവ്വസാലേ സർവ്വഹർമ്മ്യവിസ്താരം പരികല്പയേൽ

ഇതിനുപുറമെ കോൽപ്രമാണമാക്കിയും ഗോപുരത്തിന്റെ വിസ്താരം കല്പിക്കാം. മൂന്നു കോൽ മുതൽ പതിനൊന്നു കോൽവരെ അധമമദ്ധ്യമോത്തമങ്ങളിൽ മുമ്മൂന്നു വിധം എല്ലാ പ്രാകാരത്തിങ്കലും എല്ലാ ഗോപുരത്തിന്നും വിസ്താരത്തെ കല്പിക്കാം. അധമാദികളിൽ മുമ്മൂന്നു വിധം എങ്ങിനെയെന്നാൽ—മൂന്നുകോൽ വിസ്താരം അധമത്തിൽ അധമവും, നാലുകോൽ അധമത്തിൽ മദ്ധ്യമവും, അഞ്ചുകോൽ അധമത്തിൽ ഉത്തമവും ആകുന്നു. പിന്നെ ആറുകോൽ മദ്ധ്യമത്തിൽ അധമവും ഇങ്ങനെ ചെല്ലട്ടെ കണ്ടാൽ പതിനൊന്നു കോൽ ഉത്തമത്തിൽ ഉത്തമമായി വരും എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

—•—

ദ്വിഹസ്താദിദ്വിരഷ്ടാന്തമേകരത്നിവിവർദ്ധനാൽ 7
ഏതദേകം ത്രിത്രിധാമാനം ദ്വാരശോഭാദിപഞ്ചസു.

പിന്നെ രണ്ടുകോൽ മുതൽ പതിനാറ് കോൽ വരെ ഓരോ കോലുവീതം കൂട്ടി ദ്വാരശോഭ മുതലായി അഞ്ചു ഗോപുരത്തിന്നും മുമ്മൂന്നു വിധം വിസ്താരത്തെ കല്പിക്കാം. രണ്ടു

കോൽ ദ്വാരശോഭയുടെ അധമവിസ്താരവും, മൂന്നുകോൽ മദ്ധ്യമവിസ്താരവും.—ഇങ്ങ ക്രമത്തിൽ പതിനാലു കോൽ ദ്വാരഗോപുരപ്രാസാദത്തിന്റെ അധമവിസ്താരവും, പതിനഞ്ചു കോൽ മദ്ധ്യമവിസ്താരവും പതിനാറുകോൽ ഉത്തമവിസ്താരവുമാണെന്നു സാരം.

—•—

ത്രിഹസ്താദേകത്രിംശാന്തം ദ്വിദ്വിഹസ്തവിവർദ്ധനാൽ. 8
പ്രോക്തം ത്രിപഞ്ചധാമാനം ദ്വാരശോഭാദിമേഷ്വകേ

അല്ലെങ്കിൽ മൂന്നു കോൽ തുടങ്ങി ഇരണ്ടു കോൽ കൂട്ടി മുപ്പത്തൊന്നു കോൽ വരെ മൂന്നു വിധത്തിലും ദ്വാരശോഭ മുതലായ അഞ്ചു ഗോപുരങ്ങൾക്കു വിസ്താരം കല്പിക്കാം.

—•—

ഗോപുരാണാം തു വിസ്താരമിത്ഥം ബഹുധോദിതം. 9

ഇപ്രകാരം അനേകവിധത്തിൽ ഗോപുരങ്ങൾക്കു വിസ്താരത്തെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

—•—

വിസ്താരേണാഽയതം കുര്യാൽ ഗോപുരാണാം വിശേഷതഃ
സപാദം വാഽഥ, സാർദ്ധം വാ, പാദോനദ്വിഗുണം തു വാ. 10
സത്രിഭാഗൈകഭാഗം വാ, സത്രിഭാഗത്രിഭാഗകം
ദ്വിഗുണം വാ പ്രകർത്തവ്യം വിസ്താരാൽ സർവ്വഗോപുരേ. 11

ഗോപുരങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകിച്ചും വിസ്താരംകൊണ്ടാണു ദീർഘത്തെ കല്പിക്കേണ്ടതു്; ആയതു വിസ്താരത്തിന്റെ ഒന്നേകാലും, ഒന്നരയും, ഒന്നേമുക്കാലും, വിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിൽ ഒന്നോടുകൂടിയ വിസ്താരത്തോളവും, വിസ്താരത്തിൽ മൂന്നിൽ രണ്ടോടുകൂടിയ വിസ്താരത്തോളവും, വിസ്താരത്തിന്റെ ഇരട്ടിയും ഇങ്ങനെ ആറു വിധമാകുന്നു. ഈ ആറു വിധം ദീർഘവും എല്ലാ ഗോപുരങ്ങൾക്കും കല്പിക്കുകയും ചെയ്യാം.

—•—

ആയാദിശോഭനോപേതം കാരയേൽ കരമാനകേ

എന്നാൽ കോൽ പ്രമാണമാക്കിയാണു് വിസ്താരം കല്പിക്കുന്നതെങ്കിൽ ആയാദികളും, മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെ പ്രതിയോനി മുതലായ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുകയും വേണം.

—•—

തേഷാമേവം ക്രമാദ്വ്യാസാദുത്സേധം പൃഥഗുച്യതേ. 12
സപ്താംശേ തു ദശാംശം ച ചതുരംശേ ഷഡംശകം
സപ്തഭാഗം ചതുർഭാഗേ, നവഭാഗം തു പഞ്ചഭിഃ. 13
ദ്വിഗുണം തു യഥാസംഖ്യം ദ്വാരായതനതുംഗതാ

ഗോപുരങ്ങൾക്കു് ക്രമേണ വിസ്താരംകൊണ്ടു ഉയരത്തെ പറയുന്നു. വിസ്താരത്തെ ഏഴാക്കി അംശിച്ചു് പത്തംശംകൊണ്ടും, നാലാക്കി അംശിച്ചു ആറംശംകൊണ്ടും, നാലാക്കി അംശിച്ചു് ഏഴംശംകൊണ്ടും, അഞ്ചാക്കി അംശിച്ചു് ഒമ്പതംശംകൊണ്ടും, വിസ്താരത്തിന്റെ ഇരട്ടിയും ഇങ്ങനെ അഞ്ചു ഗോപുരത്തിന്റെയും പ്രത്യേകം ഉയരമാകുന്നു.

—•—

വിസ്താരസ്യ ത്രിഭാഗൈകം, ചതുർഭാഗൈകഭാഗികം. 14
പഞ്ചഭാഗദ്വിഭാഗം വാ ഗോപുരാണാം തു നിർഗ്ഗതിഃ
പ്രാകാരകുഡ്യബാഹ്യേ തു

വിസ്താരത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്നോ, നാലിലൊന്നോ, അഞ്ചിൽ രണ്ടു ഭാഗമോ എല്ലാ ഗോപുരത്തിന്നെല്ലാം തന്റെ ഉത്തരപ്പുറത്തുനിന്ന മതിലിന്റെ പുറത്തേയ്ക്കു തള്ളി കല്പിയ്ക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ദ്വാരതാര തഥോച്യതേ. 15

മൂലാൽ സാർദ്ധം സത്രിഭാഗ,മഥവാ ഹസ്തമാനതഃ

സാർദ്ധഹസ്തം സമാരഭ്യ ഷഡംഗുലവിവർദ്ധനാൽ. 16

പഞ്ചഹസ്താവധിർവ്വാപി ക്ഷുദ്രാണാം ദ്വാരവിസ്തൃതിഃ

കട്ടിളയുടെ വിസ്താരത്തെയാണ് ഇനി പറയുന്നത്. മൂലപ്രാസാദത്തിനുള്ള ദ്വാരവിസ്താരത്തിന്റെ ഒന്നരയോ, മൂന്നിലൊന്നോടുകൂടിയ ദ്വാരവിസ്താരത്തോളമോ ഗോപുരദ്വാരത്തിന്ന വിസ്താരത്തെ കല്പിയ്ക്കാം. ഇതിന്നു പുറമെ കോലുകൊണ്ടും വിസ്താരത്തെ കല്പിയ്ക്കാം. ഒന്നരക്കോൽ മുതൽ ആറാറുവിരൽ കൂട്ടി അഞ്ചു കോൽ വരെ (ഇങ്ങിനെ പതിനഞ്ചു വിധത്തിലും) ക്ഷുദ്രഗോപുരങ്ങളുടെ ദ്വാരത്തിന്ന വിസ്താരത്തെ കല്പിയ്ക്കാവുന്നതാണ്.

ദ്വാരാൽ പഞ്ചാംശസപ്താംശം, സപ്താംശദശകം തഥാ. 17

ദ്വിഗുണം വാ, സപാദം വാ, സാർദ്ധദ്വിഗുണമേവ വാ

ദ്വാരോത്സേധം പ്രകർത്തവ്യമന്തർമ്മണ്ഡലതഃ ക്രമാൽ. 18

ഉത്തരാന്തം സമുത്സേധഃ; തദർദ്ധം വാഽസ്യ വിസ്തൃതിഃ

വിസ്താരത്തെ അഞ്ചാക്കി അംശിച്ചു ഏഴംശവും, ഏഴാക്കി അംശിച്ചു പത്തംശവും, ഇരട്ടിയും, രണ്ടേകാലും, രണ്ടരയും ഇങ്ങനെ ക്രമത്തിൽ അന്തർമ്മണ്ഡലം മുതൽ അഞ്ചു പ്രാകാരത്തിലും ദ്വാരത്തിന്റെ വിസ്താരത്തെ കല്പിയ്ക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ ഉത്തരം വരെ ഉയരവും അതിൽ പകുതി വിസ്താരവും നിശ്ചയിക്കുന്നതിന്നും വിരോധമില്ല.

ഏകത്രിശരസപ്താങ്കമാത്രം നീത്വാഽഥ ദക്ഷിണേ. 19

ക്രമേണ വിന്യസേൽ ദ്വാരം ബിംബമദ്ധ്യാദ്യഥോചിതം

ലിംഗമദ്ധ്യാത്തു വാമേന നീത്വാ വാ ദ്വാരമാചരേൽ. 20

ബിംബമദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന ഒന്നും, മൂന്നും, അഞ്ചും, ഏഴും, ഒമ്പതും വിരൽ ദേവന്റെ വലത്തോട്ടു നീക്കി, അവിടം ദ്വാരമദ്ധ്യം വരുന്ന വിധത്തിലാണ് ക്രമേണ അഞ്ചു പ്രാകാരങ്ങളിലുമുള്ള ഗോപുരങ്ങളുടെ ദ്വാരത്തെ വെയ്ക്കേണ്ടത്. ലിംഗത്തെയാണ് പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ അതിന്റെ ഗോപുരദ്വാരങ്ങളെ ദേവന്റെ ഇടത്തോട്ടും ഗമിപ്പിയ്ക്കാം.

തന്മദ്ധ്യാൽ ഗോപുരായാമം കല്പയേദ്യതഃ സമം

ദ്വാരയോഗം കവാടം ച കുർയ്യാൽ പൂർവ്വോക്തമാർഗ്ഗതഃ. 21

മേൽപറഞ്ഞ ദ്വാരമദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന ഗോപുരത്തിന്റെ ദീർഘത്തെ രണ്ടു പുറത്തേയ്ക്കും സമമായി വെയ്ക്കണം. കട്ടിളക്കാലുകളേയും വാതിലുകളേയും പ്രാസാദത്തിന്ന പറഞ്ഞ പ്രമാണമനുസരിച്ചു പണി ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

പ്രവേശമേക്ഷിണേ ഗർഭം ന്യസേദാഗ്നേയമിത്തികേ
മൂലാധിഷ്ഠാനപാദോച്ചേ വേദേഷ്വാപ്താഷ്ടിഭാഗകൈഃ. 22
നന്ദപംക്തീശമാർത്താണ്ഡൈർഭക്തേ ഹിത്വാ തമംശകം
ഗോപുരോത്തുംഗ മാഹ്രീം ച കല്പ്യാ ദ്വാ സർവ്വഗോപുരേ. 23

ആഗ്നേയമിത്തിയിങ്കൽ ദ്വാരത്തിന്റെ വലത്തു ഭാഗത്തു ഗർഭപാത്രത്തെ സ്ഥാപിക്കണം. മൂലപ്രാസാദത്തിന്റെ തറ ഉയരത്തെയും, കാലുയരത്തെയും നാല്, അഞ്ച്, ഏഴ്, എട്ട്, ഒമ്പത്, പത്ത്, പതിനൊന്ന്, പന്ത്രണ്ട് എന്നീ സംഖ്യകളിൽ ഒന്നിനെക്കൊണ്ട് അംശിച്ച് അതിൽ ഒരംശം കളഞ്ഞ്, ശേഷം അംശങ്ങളെക്കൊണ്ട് എല്ലാ ഗോപുരത്തിന്നും തറ ഉയരത്തെയും കാലുയരത്തെയും കല്പിക്കാം.

സോപപീഠ മധിഷ്ഠാനം, വിനാ വാഽപ്യുപപീഠകം

ഗോപുരത്തിന്റെ തറയെ ഉപപീഠത്തോടുകൂടിയും കൂടാതെയും ഉണ്ടാക്കാവുന്നതാകുന്നു.

അഥവാ ചോപപീഠം ച മസൂരം സ്തംഭ മേവ ച. 24
പൂർവ്വോക്തമാർഗ്ഗതഃ കൃത്വാ, ശേഷേ ഷോഢാകൃതേ പുനഃ
സപാദഭാഗം മഞ്ചോച്ചം, കന്ധരോച്ചം ദ്വി ഭാഗതഃ. 25
സത്രിഭാഗദ്വിഭാഗം തു ശിരഃ, ശേഷം ശിഖോദയം

അല്ലെങ്കിൽ ഉപപീഠം, തറ, കല്ലുത്തരം വരെയുള്ള ഭിത്തി ഇവയുടെ ഉയരത്തെ പ്രാസാദത്തിന്ന് കല്പിക്കുവാൻ പറഞ്ഞ പ്രകാരംകൊണ്ട് കല്പിച്ച്, ശേഷം താഴികക്കുടത്തിന്റെ അഗ്രം വരെയുള്ള ഉയരത്തെ ആറാക്കി അംശിക്കണം. ഈ ആറു ഭാഗങ്ങളിൽ ഒന്നേകാൽ അംശംകൊണ്ട് പ്രസ്തരത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും. അതിന്നുമേൽ ഒരു ഭാഗംകൊണ്ട് ഗളത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും അതിന്നുമേൽ രണ്ട് ഭാഗവും ഒരു ഭാഗത്തിന്റെ മൂന്നിൽ ഒന്നും കൂടിയേടത്തോളമുള്ള ഭാഗംകൊണ്ട് വാരോത്തരത്തോടുകൂടിയ മേൽപുരയുടെ ഉയരത്തെയും, ശേഷം പന്ത്രണ്ടിൽ അഞ്ചംശത്തോടുകൂടിയ ഒരു ഭാഗംകൊണ്ട് താഴികക്കുടത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും കല്പിക്കണം.

ഏവ മേകതലേ പ്രോക്തം ഭാഗമാനം പുരാതനൈഃ 26
ഋഷിഭിശ്ച, തതഃ പൂർവ്വം ദ്വിതലേ ഭാഗ ഉച്യതേ
ഉത്തരാദിശിഖാന്തം യൽ നവധാ വിഭജേൽ സമം.

മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമാണ് പുരാതനന്മാരായ ഋഷിമാർ ഗോപുരത്തിന്റെ ഒരു നിലയുടെ വിഭാഗത്തെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ഇനി രണ്ടാംനിലയുടെ വിഭാഗത്തെ പറയുന്നു. രണ്ടുനിലയ്ക്കു കല്ലുത്തരം കഴിഞ്ഞ മുകളിലേയ്ക്കു അവസാനം വരെയുള്ള ഉയരത്തെ സമം ഒമ്പതാക്കി അംശിക്കണം.

സപാദഭാഗം മഞ്ചോച്ചം, ദ്വ്യംശാർദ്ധം ചരണോദയം
ഭാഗൈകം പ്രസ്തരോത്സേധ, മേകാംശം കന്ധരോദയം 28
സാർദ്ധദ്വ്യംശം ശിരസ്ത്വംശം ശേഷഭാഗം ശിഖോദയം
ഏവം ദ്വിതല മാഖ്യാതം, ത്രിതലേ ഭാഗ ഉച്യതേ. 29

മേൽപറഞ്ഞ ഒമ്പതംശത്തിൽ ഒന്നേകാൽ അംശംകൊണ്ട് പ്രസ്തരത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും, അതിന്നുമേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ട് കാലുയരത്തെയും, അതിന്നുമേൽ ഒരംശം കൊണ്ട് രണ്ടാംനിലയുടെ പ്രസ്തരത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും, പിന്നെ ഒരംശംകൊണ്ട് ഗളത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും, പിന്നെ രണ്ടംശംകൊണ്ട് മേൽപുരയുടെ ഉയരത്തെയും, ശേഷം മുക്കാലംശംകൊണ്ട് താഴികക്കുടത്തിന്റെ ഉയരത്തെയും കല്പിയ്ക്കണം. ഇങ്ങനെ രണ്ടു നിലയ്ക്കുള്ള വിഭാഗത്തെ പറഞ്ഞു. ഇനി മൂന്നു നിലയുടെ ഉയരത്തിന്റെ വിഭാഗത്തെ പറയുന്നു.

—*—

ഉത്തരാദിശിഖാന്തം തു കൃതേ ഭാഗേ ദശാംശകം
സപാദമംശം കപോതോച്ചം, ദ്വ്യംശാഢ്യം ചരണോദയം.　　30
ഭാഗൈകം പ്രസ്തരോത്സേധം, ദ്വിഭാഗം പാദദൈർഘ്യകം
ത്രിപാദം തത്കപോതോച്ചമംശം ഗ്രീവോദയം ഭവേൽ.　　31
സാർദ്ധദ്വ്യംശം ശിരസ്തുംഗം ശേഷം സ്തൂപ്യുച്ഛ്രയം ഭവേൽ.
ഏവം ത്രിതലമാഖ്യാതം ശില്പശാസ്ത്രവിശാരദൈഃ　　32

മസൂരകം മുതൽ അവസാനം വരെയുള്ള ഉയരത്തെ പത്തുഭാഗമാക്കി അംശിച്ച് ഒന്നേകാൽ അംശംകൊണ്ട് കപോതത്തെയും, അതിന്നുമേൽ രണ്ടംശംകൊണ്ട് കാലുയരത്തെയും, പിന്നെ ഒരംശംകൊണ്ട് രണ്ടാംനിലയിൽ പ്രസ്തരത്തെയും, പിന്നെ രണ്ടംശംകൊണ്ട് മൂന്നാംനിലയുടെ കാലുയരത്തെയും, അതിന്നുമേൽ മുക്കാൽ അംശംകൊണ്ട് അതിന്റെ പ്രസ്തരത്തെയും, പിന്നെ ഒരംശംകൊണ്ട് ഗളത്തെയും, പിന്നെ രണ്ടരയംശംകൊണ്ട് മേൽപുരയെയും, ശേഷം ഒരംശംകൊണ്ട് താഴികക്കുടത്തെയും പണിചെയ്യണം. ഇങ്ങനെ ശില്പശാസ്ത്രത്തെ അറിയുന്നവർ മൂന്നു നിലയുടെ വിഭാഗത്തെ പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു.

—*—

ഏവം ചതുസ്തലാദീനാം തലാധിക്യവിഭാഗതഃ
ആദ്വാദശതലാദൂഹ്യം സർവ്വമത്ര വിചക്ഷണൈഃ.　　33

ഇപ്രകാരം നാലു നില മുതൽ പന്ത്രണ്ടു നില വരെ നിലതോറുമുള്ള ഉയരത്തിന്റെ വിഭാഗത്തെ ബുദ്ധിമാന്മാർ ഊഹിച്ചുകൊള്ളണം.

—*—

വിസ്താരേ പഞ്ചഭാഗേ തു ഗർഭഗേഹം ത്രിഭാഗതഃ
ശേഷം തു ഭിത്തിവിഷ്കംഭമേകഭൂമേ വിധീയതേ　　34

വിസ്താരത്തെ അഞ്ചാക്കി ഭാഗിച്ച് മൂന്നു ഭാഗംകൊണ്ട് ഗർഭഗൃഹത്തെയും, ശേഷം രണ്ടംശംകൊണ്ട് രണ്ടു പുറത്തുമുള്ള ഭിത്തിയേയും പണിചെയ്യണം. ഇതു ഒരു നിലയ്ക്കുള്ള വിധിയാകുന്നു.

—*—

ദ്വിതലേ ഗോപുരവ്യാസേ ഗർഭം ശൈലാഗ്നിഭാഗതഃ
ദ്വിഭാഗൈർഭിത്തിവിഷ്കംഭഃ; വ്യാസേ രുദ്രവിഭാജിതേ　　35
അംശേന കൂടവിസ്താരം, കോഷ്ഠമംശൈസ്ത്രിഭിസ്തഥാ
കൂടകോഷ്ഠകയോർമ്മദ്ധ്യേ പാദാംശൈഃ പഞ്ജരാദികം　　36

രണ്ടു നിലയുള്ളതിനു വ്യാസത്തെ ഏഴാക്കി ഭാഗിച്ചു നാലംശംകൊണ്ടു ഗർഭഗൃഹത്തെയും, മൂന്നുഭാഗംകൊണ്ടു ഭിത്തികളെയും പണിചെയ്യണം. പിന്നെ വ്യാസത്തെ ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ചു ഒരംശംകൊണ്ടു കൂടവിസ്താരത്തെയും, മൂന്നംശംകൊണ്ടു കോഷ്ഠത്തെയും, കൂടകോഷ്ഠങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ടു പഞ്ജരാദികളെയും, കല്പിക്കണം.

—*—

കൂടകോഷ്ഠാദിനിഷ്ക്രാന്താദ്യഖിലം പൂർവ്വകേതവൽ
വ്യാസേ നവാംശേ ത്രിതലേ നാളീഗേഹം ത്രിയംശകം. 37

കൂടം, കോഷ്ഠം മുതലായവകളുടെ പുറപ്പാടു മുതലായ സകലത്തെയും പ്രാസാദത്തിനു വിധിച്ച പ്രമാണംകൊണ്ടു കല്പിക്കേണ്ടതാണ്. മൂന്നു നിലയ്ക്കു വ്യാസത്തെ ഒമ്പതാക്കി കല്പിച്ചു മൂന്നംശംകൊണ്ടു ഗർഭഗൃഹത്തെ പണിചെയ്യണം.

—*—

ഗൃഹപീഠാദ്ധ്യളിന്ദഹാരാ ഭാഗേനൈകേന കല്പയേൽ
കൂടകോഷ്ഠാദിസർവ്വാംഗം പൂർവ്വവൽ പരികല്പയേൽ. 38

പുറത്തെ ഭിത്തി, ചുറ്റനാഴി, അകത്തെ ഭിത്തി ഇവയെ ഓരോ ഭാഗംകൊണ്ടും കല്പിക്കണം. കൂടം, കോഷ്ഠം മുതലായ സകല അവയവങ്ങളും പ്രാസാദത്തിനു പറഞ്ഞവിധി പ്രകാരമാണു വേണ്ടതു്.

—*—

കൂടം ശാലാം പഞ്ജരം ച നാസികാദ്യഖിലം ക്രമാൽ.
കരോതു മൂലഹർമ്മ്യാനുസാരാൽ കുംഭലതാമപി. 39

കൂടം, കോഷ്ഠം, പഞ്ജരം, നാസിക, കുംഭലത മുതലായ സകല അലങ്കാരങ്ങളെയും മൂലപ്രാസാദത്തെ അനുസരിച്ചു പണി ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

—*—

അയുഗ്മഭൂമികോപേതം സർവ്വാവയവസുന്ദരം
യഥായുക്തി യഥാശോഭയുക്തമേവ കരോതു തത്. 40

ഭംഗി വരത്തക്കവണ്ണം യുക്തിയോടുകൂടി ആലോചിച്ചു എല്ലാ അവയവങ്ങളെക്കൊണ്ടും മനോഹരമാക്കി, ഒന്നു മൂന്നു അഞ്ചു മുതലായ ഓജപ്പെട്ട സംഖ്യയായ താഴികക്കുടങ്ങളോടുകൂടി ഗോപുരത്തെ പണിചെയ്യണം.

—*—

അധസ്തലദ്വാരതാരേ വേദൈർവ്വേഷുഭിരംശിതേ.
ഏകാംശരഹിതം ചോർദ്ധ്വതലേഷു ദ്വാരവിസ്തൃതം. 41

ചുവട്ടിലത്തെ ദ്വാരവിസ്താരത്തെ നാലുകൊണ്ടോ അഞ്ചുകൊണ്ടോ ഭാഗിച്ചു ഒരംശം കുറഞ്ഞശേഷം അതിന്റെ മുകളിലത്തെ ദ്വാരവിസ്താരമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ എത്ര നിലയുണ്ടെങ്കിലും അതാതിന്റെ ചുവട്ടിലത്തെ ദ്വാരവിസ്താരംകൊണ്ടു അതാതിന്റെ ദ്വാരവിസ്താരത്തെ കല്പിക്കണമെന്നറിക.

—*—

ഗർഭാഗാരേഷു സോപാനം ഹ്യുപർയ്യുപരി വിന്യസേൽ.
ഏവം ലക്ഷണസംയുക്തം ഗോപുരം കാരയേൽ ബുധഃ. 42

ഗർഭഗൃഹത്തിങ്കൽ നിലതോറും കോണി വെയ്ക്കണം. അറിവുള്ളവൻ ഇങ്ങനെ ലക്ഷണത്തോടുകൂടി ഗോപുരത്തെ പണി ചെയ്യിക്കണം.

—:—

ശ്രീമന്ദിരാദീനാമാനി ഗോപുരാണാം വിശേഷതഃ.
സന്ത്യാകാരവശാൽ, ഭൂഷാഭേദൈഃ സംസ്ഥാനഭേദതഃ. 43

ഗോപുരങ്ങൾക്ക ആകൃതി, അലങ്കാരം, സ്ഥിതി ഇവകളുടെ ഭേദംകൊണ്ടു "ശ്രീമന്ദിരം" മുതലായി പ്രത്യേകമായ പേരുകളുണ്ട്.

—:—

അനുബന്ധം I

A. മൂല വൃത്തമാക്കാൻ.

മതിൽ, പ്രദക്ഷിണവഴി മുതലായവ മൂല വൃത്തമാക്കുവാനുള്ള വിധിയെപ്പറയുന്നു.

ഭിത്തിവിഷ്കംഭകർണ്ണസ്യ പഞ്ചാംശേ ദ്വിതയം ബഹിഃ
ത്യക്ത്വാ വൃത്തീകൃതം കുര്യാദന്തർഭാഗം തു തൽക്രമാൽ.

(ശില്പരത്നം—ഒന്നാംഭാഗം, അ. 4, ശ്ലോ. 45)

ഭിത്തിവിസ്താരത്തിന്റെ കർണ്ണത്തെ അഞ്ചാക്കി ഭാഗിച്ച രണ്ടംശം പുറത്തേക്ക തള്ളി ബാക്കികൊണ്ടു വൃത്തമാക്കുക. ഈ ക്രമത്തിൽ അകവും വൃത്തമാക്കണം. ശ്ലോകാൎത്ഥമിതാണ്. ഇനി പണിയേണ്ട രീതി ഒന്നുകൂടി വിശദമാക്കാം.

മതിലിന്റെ മൂലയിൽ പുറത്തുനിന്ന അകത്തേയ്ക്കു കർണ്ണമായി ഒരു വര വരയ്ക്കുക. മതിൽവണ്ണം ഏഴുവിരലാണെന്ന സങ്കല്പിക്കുക. എന്നാൽ അതിന്റെ കർണ്ണം (ഏതാണ്ട്) പത്ത് വിരലുണ്ടാവും. അതിന്റെ അഞ്ചിൽ രണ്ടംശം—നാലുവിരലെന്നൎത്ഥം—പുറത്തെ മൂലയിൽനിന്ന അകത്തേക്കു ചെന്നേടത്ത് ആ വരയിൽ അടയാളപ്പെടുത്തുക. അവിടെനിന്ന മതിൽവണ്ണമായ ഏഴു വിരൽ ആ വരയിൽക്കൂടെത്തന്നെ അകത്തേയ്ക്കു ചെന്നേടത്തും അടയാളപ്പെടുത്തുക. അപ്പോൾ ആ അടയാളം അകത്തെ മൂലയിൽനിന്നും ഒരു വിരൽ അകത്തേയ്ക്കു നീങ്ങിയിരിയ്ക്കും. പിന്നെ കർണ്ണത്തോളം നീളത്തിൽ ഒരു ചരടെടുത്ത് ഒരു തല അകത്തെ അടയാളത്തിൽ തൊടുവിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു വൃത്തം വരയ്ക്കുക. അത് മതിലിന്റെ പുറത്തെ മൂലയാകുന്നു. പിന്നെ അകത്തെ മൂലയും വൃത്തമാക്കണം. അതിന്ന ആ അടയാളത്തിൽനിന്ന മതിലിന്റെ അകവശത്ത് ഏറ്റവും അടുത്ത സ്ഥലത്തോളം മാത്രം നീളത്തിലുള്ള ചരടുകൊണ്ടു വൃത്തം വീശിയാൽ മതി; അത് അകവശത്തെ വൃത്തമായി വരും.

ഇനി മറ്റൊരു പ്രമാണം പറയുന്നു.

തൽഭിത്തിവണ്ണമഞ്ചിട്ടാൽ ത്യക്ത്വാ രണ്ടംശകം ബഹിഃ
യുക്ത്യാ തദ്വൃത്തമാക്കീടാം കോണനാലും മതിൽക്കിഹ

(ഭാഷാശില്പരത്നം—ശ്ലോ. 347)

മതിൽവണ്ണത്തെ അഞ്ചാക്കി രണ്ടംശം കർണ്ണത്തിന്റെ പുറംവിട്ട ബാക്കികൊണ്ടു മുൻശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം അകവും പുറവും വൃത്തമാക്കുക. പ്രദക്ഷിണവഴി മുതലായവയുടെയും മൂല വൃത്തമാക്കുന്നതിനുള്ള വിധിയും ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

B. കൂപ-തടാകവിധി.

കിണറിന്റെയും കുളത്തിന്റെയും കണക്കിനെ പറയുന്നു.

ഗുണഹസ്തം സമാരഭ്യ കൂപസ്യ പരിധിർഭവേൽ
ഖഗഹസ്താദപിന്യൂനം തടാകം ന വിധീയതേ

കിണറിനു് പുറം മൂന്നു കോലിൽ കുറയരുതു്; കുളത്തിനാകട്ടെ 91 കോലിലും കുറയരുതു്.

C. കണ്ണാടിബിംബം.

1

കണ്ണാടിബിംബങ്ങളുടെ ലക്ഷണമാണു താഴെ പറയുന്നതു്.

ആയാമം ദശധാ കൃത്വാ ത്വേകൈകാംശമഥാഽഷ്ടഭിഃ
സപ്തധാ വിഭജേദ്ദേഷു വൃത്തം പഞ്ചഭിരേവ ച
പ്രഥമം തു, തഥാ ദ്വാഭ്യാം ദ്വിതീയം ച പ്രകല്പയേൽ
തൃതീയമവശിഷ്ടേന വൃത്തം കുര്യാദ്യഥാക്രമം.
ത്യക്തേന നവമേനാഥ ചതുർഭക്തേന വൈ പുനഃ
ഊർദ്ധ്വാന്തരാധോമധ്യേഷു യോജയേൽ സുസമം ക്രമാൽ.

ആകെയുള്ള നീളത്തെ പത്താക്കി ഭാഗിച്ചു് ഒരംശം നീക്കി ബാക്കിയുള്ളതിൽ എട്ടുകൊണ്ടു് ഏഴാക്കി ഭാഗിക്കുകയും ചെയ്യുക. അതിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ടു് ആദ്യത്തെ വൃത്തവും, പിന്നെ രണ്ടംശംകൊണ്ടു് രണ്ടാമത്തെ വൃത്തവും, ബാക്കിയുള്ള ഒരംശംകൊണ്ടു് മൂന്നാമത്തെ വൃത്തവും ക്രമത്താലെ കല്പിക്കണം. ആദ്യം നീക്കിവെച്ച ഒരംശത്തെ നാലാക്കി ഭാഗിച്ചു് ഒരു ഭാഗം ശിരസ്സിലും, പിന്നെ ഓരോ ഭാഗങ്ങൾ മൂന്നു വൃത്തങ്ങൾ കൂടിയതിന്റെ രണ്ടു ഇടകളിലും ഒരു ഭാഗം പാദത്തിലും (ചുവട്ടിലും) കല്പിക്കുക.

2

മറ്റൊരു വിധി പറയാം.

ദീർഘമച്ഛന്നബിംബേഷു നവതാലം പ്രകല്പയേൽ
പഞ്ചാംശകൈരാദ്യവൃത്തം സ്യാൽ, ദ്വിതീയം ച തഥാ ത്രിഭിഃ
നവമേന സമം കുര്യാൽ പാദമധ്യശിരസ്സു ച
സർവ്വദേവേഷു വിഹിതമേവം ശാസ്ത്രവിദോ വിദുഃ

കണ്ണാടിബിംബത്തിന്റെ ആകെയുള്ള നീളത്തെ ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിക്കുക. അതിൽ അഞ്ചംശംകൊണ്ടു് ആദ്യത്തെയും, മൂന്നംശംകൊണ്ടു് രണ്ടാമത്തെയും വൃത്തങ്ങളെ വരയ്ക്കുക. ബാക്കിയുള്ള അംശത്തെ മൂന്നാക്കി ഭാഗിച്ചു് ഒരംശം ശിരസ്സിലും, പിന്നത്തേതു് വൃത്തങ്ങളുടെ ഇടയിലും, മൂന്നാമത്തേതു് പാദത്തിലും കല്പിക്കുക. ഇതു് എല്ലാ ദേവന്മാർക്കും ഉപയോഗിക്കാവുന്ന വിധിയാണെന്നു ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

3

ഇനി മറ്റൊരു കണ്ണാടിബിംബലക്ഷണത്തെ പറയുന്നു.

നവാംശിതേഷ്വിഷ്ടസമുച്ഛ്രയേൽ ക്രമാൽ
ത്രിവൃത്തമധ്യശിരപാദിസാകരാംശകൈഃ

അർദ്ധേന വൃത്താന്തരമൂലശീർഷ്ണോഃ
സമം ച കുര്യാൽ മുകുരാത്മകമ്മുകേ.

ഇങ്ങനെയുള്ള നീളത്തെ ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ച് നാലംശംകൊണ്ട് ആദ്യത്തേയും, രണ്ടംശംകൊണ്ട് രണ്ടാമത്തേയും, ഒരംശംകൊണ്ട് മൂന്നാമത്തേയും വൃത്തം കല്പിക്കുക. ബാക്കിയുള്ള രണ്ടംശത്തെ നാലാക്കി ഭാഗിച്ച് ഒരംശം ശിരസ്സിലും, ഓരോ അംശം മൂന്നു വൃത്തങ്ങളുടെ രണ്ടിടയിലും നാലാമത്തേത് പാദത്തിലും കല്പിക്കുക.

4

വേറൊരു വിധത്തിലുള്ള കണ്ണാടിബിംബത്തെയാണ് താഴെ പറയുന്നത്.

ഇംഗേ നവാംശിതേ ഭാഗം ത്യക്ത്വാ ശിഷ്ടേƒഷ്ടവിഭാജിതേ
സമുദ്രനയനൈകാംശൈർവൃത്തത്രയ മഥാപരേൽ
അനന്തരം ത്യക്തഭാഗേ ചതുർഭിർഭാജിതേ സമം
വൃത്തത്രയസ്യാന്തരേ ദ്വേ ശീർഷം പ്രപദമേവ ച
ഏകൈകേനൈവ ഭാഗേന കല്പയേൽ ശില്പവിത്തമഃ

ഉയരത്തെ ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ച് ഒരു ഭാഗം നീക്കി ശേഷത്തെ എട്ടാക്കി അംശിക്കുക. നാലംശംകൊണ്ട് ആദ്യത്തേയും, രണ്ടംശംകൊണ്ട് രണ്ടാമത്തേയും, ഒരംശംകൊണ്ട് മൂന്നാമത്തേയും വൃത്തത്തെ കല്പിക്കണം. പിന്നെ ആദ്യം നീക്കിയുള്ള ഭാഗത്തെ സമം നാലാക്കി ഭാഗിച്ച് ഓരോ ഭാഗത്തെ യഥാക്രമം ശിരസ്സിലും, മൂന്നു വൃത്തങ്ങളുടെ ഇടയിലും, പാദത്തിലും (ചുവട്ടിലും) കല്പിക്കുക.

5

ഇനി മറ്റൊരു വിധി പറയുന്നു.

മുകുരാകൃതിബിംബസ്യ ഇംഗേ നന്ദവിഭാജിതേ
സാർദ്ധോപായസപാദദ്വിഭാഗൈർവൃത്തദ്വയം കൃത
ശിഷ്ടേ നവാംശിതേ ശീർഷമേകേന ചതുരംശകൈഃ
വൃത്തദ്വയാന്തരം തദ്വൽ പ്രപദഞ്ച പ്രകല്പയേൽ.

കണ്ണാടിബിംബത്തിന്റെ ആകെയുള്ള ഉയരത്തെ ഒമ്പതായി ഭാഗിക്കുക. അതിൽ നാലര അംശംകൊണ്ട് ആദ്യത്തെ വൃത്തവും, രണ്ടേകാലംശംകൊണ്ട് രണ്ടാമത്തെ വൃത്തവും കല്പിക്കുക. ബാക്കിയുള്ളതിനെ വീണ്ടും ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ച് ഒരംശം ശിരസ്സിലും, നാലംശം വൃത്തങ്ങളുടെ ഇടയിലും ബാക്കിയുള്ള നാലംശം ചുവട്ടിലും കല്പിക്കണം.

D. ചിത്രോടകല്ല്.

നാഗഭേദപ്രതിഷ്ഠായാം വക്ഷ്യേ തല്ലോഷ്ടലക്ഷണം
അംഗുലേന പ്രകല്പ്യന്തേ തത്ര മാനാനി ശാസ്ത്രവിൽ. 1
ആരോഹപരിണാഹാദിസർവ്വമേവ സലക്ഷണം.

നാഗഭേദപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കുള്ള ചിത്രോടകല്ലിന്റെ ലക്ഷണം പറയുന്നു. അതിന്റെ ഉയരം ചുററ് മുതലായായ അളവുകളെല്ലാം ശാസ്ത്രപ്രകാരം അംഗുലങ്ങളെക്കൊണ്ടു കല്പിക്കേണ്ടതാണ്.

ഉത്തമം തു ധ്വജോത്ഥം സ്യാദ്വൃഷയോനിസ്തു മധ്യമം

നിന്ദ്യൗ തഥാന്യൗ, തസ്മാൽ തൗ നാഗരാജന്തി വിവർജ്ജയേൽ. 2

അതിനു ഉത്തമം ഏകയോനിയാകുന്നു; പഞ്ചയോനി മധ്യമവുമാണ്. ത്രിയോനിയും സപ്തയോനിയും നിന്ദ്യങ്ങളാണ്; അതിനാൽ അവയെ ചിത്രാടക്കല്ലിനു സ്വീകരിക്കരുത്.

തറ:

ഗുണവേദാംശരഹിതമർദ്ധം വാ വ്യാസമാനതഃ

അധിഷ്ഠാനോച്ഛ്റയം കുര്യാൽ; തൽസ്തംഭം തു യഥാക്രമം. 3

ചിത്രാടക്കല്ലിന്റെ തറയ്ക്ക്, മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം നല്ല കണക്കുനോക്കി കൽപിച്ച വ്യാസത്തിന്റെ പകുതിയോ, $\frac{2}{3}$ ഭാഗമോ, $\frac{3}{4}$ ഓ ഉയരമുണ്ടായിരിക്കണം. അതിനുള്ള സ്തംഭത്തിന്റെ വ്യാസമാകട്ടെ യഥാക്രമം.

സ്തംഭം:

വേദഷൾഭാഗ വിഭക്തേഷു നേത്രവഹ്ന്യബ്ധിഭാഗതഃ

തൽസമം പാദഹീനം വാ തദർദ്ധം വാ തദുച്ഛ്റയം. 4

തറയുടെ നാലിൽ രണ്ടുഭാഗമോ ($\frac{1}{2}$യോ), $\frac{3}{5}$ ഭാഗമോ, ആറിൽ നാലുഭാഗമോ ($\frac{2}{3}$ഓ) ആയിരിക്കണം. സ്തംഭത്തിന്റെ ഉയരം തറയുടെ ഉയരത്തോളം തന്നെയോ, അതിന്റെ $\frac{3}{4}$ ഓ, $\frac{1}{2}$ യോ ആക്കിപ്പണിയാം.

ഗർഭഗൃഹം:

അംഗുലേന തു തൽഗർഭഗേഹസ്യ പരിധിർഭവേൽ

സപാദാർദ്ധേന വാ തസ്യ പാദോനാർദ്ധിതയേന വാ. 5

ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ ചുററ് അംഗുലംകൊണ്ടുതന്നെയാണ് കണക്കാക്കേണ്ടത്. അത് ഒന്നേകാലോ, ഒന്നരയോ, ഒന്നേമുക്കാലോ അംഗുലംകൊണ്ടായിരിക്കണം.

"തദർദ്ധം പാദഹീനം വാ പാദം വാ തസ്യ നിമ്നതാം"

അതിന്റെ (ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ) താഴ്ച ചുററിന്റെ പകുതിയോ, മുക്കാലോ, കാലോ ആയിട്ട് കൽപിക്കണം.

ദ്വാരം:

"ദ്വാരമേകാംഗുലവ്യാസം കുര്യാ ദ്വ്യംഗുലമുന്നതം." 6

ദ്വാരത്തിനാകട്ടെ ഒരംഗുലം വ്യാസവും രണ്ടംഗുലം ഉയരവും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

"ഏകേനാഽർദ്ധേന വാഽംഗുല്യാ ശിഖാമൂലേ യഥാബലം"

ആ സ്തംഭത്തിന്റെ മുകളിലും ചുവട്ടിലും ബലത്തിന്നനുസരിച്ച് ഒരംഗുലമോ അരയംഗുലമോ വീതം ശിഖയും മൂലവും ഉണ്ടാക്കണം.

ശിഖരം (മേൽപ്പുര):

"അധിഷ്ഠാനപ്രമാണേന തന്മയാച്ഛിഖരം തഥാ" 7

അധിഷ്ഠാനത്തിനു (തറയ്ക്ക്) പറഞ്ഞ കണക്കിൽ തന്നെ ശിഖരവും പണിയണം.

ശിഖരത്തിന്റെ അലങ്കാരം:

തദഷ്ടാംശത്രിഭാഗേന പട്ടം കുര്യാദ്യഥാവിധി
അർദ്ധേന ത്രിപാദേനാഽപി, നാസികാദി സമുജ്ജ്വലം. 8

ആ ശിഖരത്തിന്റെ ഉയരത്തിൽ $\frac{1}{8}$ ഭാഗം കൊണ്ടോ, $\frac{1}{16}$ കൊണ്ടോ, $\frac{3}{32}$ കൊണ്ടോ പട്ടം ഉണ്ടാക്കുക. അത് നാസികാദികളെക്കൊണ്ട് ശോഭിച്ചിരിയ്ക്കുകയും വേണം.

സ്ഥൂപി (താഴികക്കുടം)

സ്തംഭമൂലപൃഥുത്വാം സ്ഥൂപി മധിഷ്ഠാനസമോന്നതാം
പാദേനാഽർദ്ധേന വാ ഹീനാം യഥാശോഭം യഥാമതി. 9
പാദാംശയുക്തമഥവാ ശിഖരോപരി ലക്ഷണൈഃ
യോന്യുത്തമൈകൈ സ്ഥൂപികാ സർവ്വ മംഗളൈ രഥവാ യവൈഃ" 10

സ്തംഭത്തോട് സമമായ ദീർഘവിസ്താരത്തിലും, തറയോളം ഉയരത്തിലുമാണ് സ്ഥൂപിയെ (താഴികക്കുടത്തെ) പണിയേണ്ടത്. അതിന്റെ ഉയരം ഭംഗിപോലെ തറയുടെ $\frac{1}{4}$ യോ, $\frac{1}{2}$ ലോ, $\frac{3}{4}$ ഓ ആക്കാനും വിരോധമില്ല. എല്ലാം യോനിപ്പൊരുത്തത്തിൽ കണ്ട് പണിയേണ്ടതാകുന്നു; മുകളിലെപ്പോലെ ദീർഘവിസ്താരാദികളെല്ലാം യവത്താലോ അംഗുലത്താലോ കല്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്യാം.

E. കടുശർക്കരാബിംബവിധി.

ബഹുബേരവിധാനത്തിന്:

ഇവിടെ 'ബഹുബേരവിധാനം' എന്നു പറയുന്നതു കടുശർക്കരയോഗംകൊണ്ട് വിഗ്രഹമുണ്ടാക്കുന്നതിനെയാകുന്നു. പൂജാബിംബങ്ങളുണ്ടാക്കുവാൻ കരിങ്കല്ലുകൊണ്ട് മാത്രമല്ല ദാരു (മരം), മണ്ണ്, രത്നം, ലോഹം മുതലായവയെക്കൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കുവാൻ വിധിയുണ്ട്. കടുശർക്കരയോഗംകൊണ്ടുണ്ടാക്കുവാനുള്ള വിധിയും അതുപോലെയൊന്നാകുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തെ സാക്ഷാൽ പത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ അനന്തശയനം കടുശർക്കരകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളതാണെന്നു വായനക്കാരിൽ പലരും കേട്ടിട്ടുണ്ടാവണം.

കടുശർക്കരകൊണ്ട് ബിംബമുണ്ടാക്കിയാൽ പിന്നെ അതു അവിടെനിന്നു സ്ഥലമാറ്റം ചെയ്യാൻ സാധിയ്ക്കയില്ല. അതിനാൽ പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കേണ്ടതായ സ്ഥലത്തുതന്നെ ശില്പികളെക്കൊണ്ട് പണിയിയ്ക്കുന്നതാണ് വിധി; ചെയ്തുവരാറുള്ളതും അങ്ങിനെതന്നെയാകുന്നു. അതിനു ആദ്യം തന്നെ കരിങ്ങാലി മുതലായവകൊണ്ട് നിശ്ചിത വലുപ്പത്തിൽ പ്രധാനങ്ങളായ അസ്ഥികളെയുണ്ടാക്കി ചെത്തി കെട്ടണം. ജലാധിവാസം മുതലായ താന്ത്രിക കർമ്മങ്ങളെല്ലാം അതിന്മേൽ ചെയ്യുകയും വേണം. താഴെപ്പറയുന്നതു് അതുണ്ടാക്കുവാനുള്ള വിധികളെയാകുന്നു. സാധാരണ വായനക്കാർക്ക് ഇതിനെപ്പറ്റി അത്ര അറിവുണ്ടായെന്നു വരില്ല. ഇവിടെ ഇത്രയും പറയാനുള്ള കാരണം അതാകുന്നു.

"ബഹുബേരവിധാനങ്ങളുടെ കടുശർക്കരയോഗമായ ദ്രവ്യംകൊണ്ട് ബിംബം ഉണ്ടാക്കുന്നേടത്ത് മുമ്പ് കരിങ്ങാലിയുടെ കാതൽകൊണ്ട് വംശത്തെയും, പക്ഷത്തെയും, കരിത്തെയും, ഉരസ്സിനെയും, ജംഘാദ്വയങ്ങളെയും, ഭുജദ്വയങ്ങളെയും, പാർശ്വദ്വയങ്ങളെയും ഇങ്ങിനെ ബിംബത്തിന്റെ അസ്ഥികൾ പോലെ ഉണ്ടാക്കി തെളിച്ചുവെച്ച്, സന്ധുക്കളിൽ ചെ

ന്യൂനകിട്ടം കളഞ്ഞ് ഉറപ്പിച്ചാൽ ആയതിന് 'ശൂല'മെന്നു പറയും" (ഇങ്ങിനെ ശൂല മുണ്ടാക്കാൻ കരിങ്ങാലി, ദേവദാരം ചന്ദനം ഇത്യാദി മരങ്ങൾ നില്ക്കുന്നേടത്തു ചെന്ന് ശിലാപരിഗ്രഹം പോലെ ഒരു പരിഗ്രഹം ചെയ്ത്, ആ മരത്തിൽ ഒരു ജാതിയെ മുറിച്ചുകൊണ്ടുവരേണ്ടതുണ്ട്. അങ്ങിനെ കൊണ്ടുവന്നുണ്ടാക്കിയ ശൂലത്തെ വിധിപ്രകാരം പ്രതിഷ്ഠിക്കണം. ശൂലപ്രതിഷ്ഠാക്രിയകൾ, വിഷയമല്ലാത്തതിനാൽ, ഇവിടെ ചേർക്കുന്നില്ല).

"അനന്തരം ശൂലത്തിന്മേൽ അഷ്ടബന്ധമുണ്ടാക്കിത്തേപ്പൂ: ആയതിന്നു തിരുവട്ടപ്പശ നാലുഭാഗം, കുന്തിരിക്കം മൂന്നുഭാഗം, ഗുൽഗുലു അരുഭാഗം, ചെഞ്ചല്യം എട്ടുഭാഗം, കാവിക്കല്ല് മൂന്നുഭാഗം ഇവ പൊടിച്ച് നെയ്യും തേനും സമമായി ഇരണ്ടുഭാഗം കൂട്ടി ഇളക്കി ചട്ടിയിൽ അടുപ്പത്തുവെച്ച് കാരെണ്ണൊന്നു തികത്തിച്ച് ഇളക്കി യോഗംവന്നാൽ തേനിന്റെ പാകത്തിൽ വാങ്ങി ശൂലത്തിന്മേൽ എല്ലാടവും തേച്ചാൽ അതിന്റെ മുകളിൽ പഴുത്ത തേച്ചുകഴിഞ്ഞ് നാഡികളെ പിരിച്ച് ഉണ്ടാക്കിവെക്കണം. അവിടെ നടുവിൽ സുഷുമ്നയും, ഇഡയും പിംഗളയും ഇഡാപിംഗലകളെയും മുപ്പിരിയായി മൂലാധാരചക്രത്തിൽ തുടങ്ങി മൂർദ്ധാന്തികത്തോളം നീളമായി വയ്പൂ. അവിടെനിന്നു രണ്ടായിരിത്തൂൽ കൊണ്ടുപോയി ഏഴ് തലയാക്കി രണ്ടു പിരിയായി പിരിച്ചാൽ, അതിൽ രണ്ടു നാഡികൾ കർണ്ണരന്ധ്രങ്ങളിലും, രണ്ടു നാഡികൾ നാസാഗ്രത്തിലും, പിന്നെ കീഴ്പോട്ടു നാഭിയിലൊളവും, വസ്തിപ്രദേശത്തിലും വയ്പൂ. ഇങ്ങിനെ ഏഴ് പ്രധാന നാഡികൾ വെച്ചാൽ അതിൽ ചേർവിട്ട രണ്ടുകൊണ്ട് മൂലാധാരത്തിങ്കൽ തുടങ്ങി മുകളിൽ ചുററിക്കെട്ടു. പിന്നെ വാതപിത്തകഫാത്മകങ്ങളായ മണ്ണുകളെ അതാതുസ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു വേണ്ടുവോളം പരിഗ്രഹം ചെയ്തുകൊണ്ടുവന്നു. കലക്കി അരിച്ച്, ചെറുകല്ലും കളഞ്ഞ്, ഉണക്കിപ്പൊടിച്ച് കോലരക്കകഷായത്തിലും, നാൽപാമരകഷായത്തിലും, കരിങ്ങാലി മരത്ത് ഇവ രണ്ടു കഷായത്തിലും പതിനഞ്ചു ദിവസം വേവ്വേറെ ഇട്ട് കഷായം ചേർക്കണം. പിന്നെ മണ്ണിൽ നാലൊന്നൊളവും മണലും കൂട്ടി ത്രിഫലകഷായത്തിലിടണം. അപ്പോൾ യവവും, ഗോതമ്പും, ഉഴുന്നും, കായാമ്പിന്റെ ഇലയും പൊടിച്ച് മണലിൽ പാതികൂട്ടണം, പിന്നെ ഇളനീർവെള്ളത്തിൽ പന്ത്രണ്ടുദിവസമിടണം. അപ്പോൾ തിരുവട്ടപ്പശ, ഗുൽഗുലു, കുന്തിരിക്കം, ചെഞ്ചല്യം ഇവ മണലിന്റെ നാലൊന്നു കൂട്ടണം. പിന്നെ പശുവിന്റെ നെയ്യിൽ ഏഴു ദിവസം കിടക്കണം. അതിന്നു ചുക്ക്, മുളക്, തിപ്പലി, ഇത്രയും ഇവ മണലിൽ ആറിലൊന്നു കൂട്ടണം. തേനും, നെയ്യും, പാലും കാരെണ്ണൊന്നു കൂട്ടി മണ്ണു നനച്ച്; ദ്രാക്ഷയും, കദളിപ്പഴവും മണലിൽ നാലൊന്നൊളം കൂട്ടി; കുങ്കുമം, ചന്ദനം, പൊന്നരിതാരം, കർപ്പൂരം, അകില്, ഗോരോചനം ഇവ സമം പൊടിച്ച് മണലിൽ എട്ടൊന്നു കൂട്ടി; കായാമ്പിന്റെ തൈലവും കൂട്ടി; പൊന്ന്, വെള്ളി, ഗംഗോത്തീകര, ഗംഗാജലം, പുററുമണ്ണ് ഇത്യാദി യഥാലാഭം കൂട്ടി; മണ്ണപ്പിപ്പിയും, ശംഖും, പവിഴം, ദ്രാക്ഷയും, ചകിരി അരിഞ്ഞതും മണലിൽ നാലൊന്നു കൂട്ടി ആ മണ്ണുകൊണ്ടു നാഡീമയത്തിന്റെ മുകളിൽ മിനുക്കം തേച്ച് ബിംബമുണ്ടാക്കി; അവയവങ്ങളൊക്കെയും സശുദ്ധമായിട്ടുണ്ടാക്കിയാൽ പട്ടുകൊണ്ടു മൂടി കല്ക്കമുണ്ടാക്കി തേയ്പൂ.

കല്ക്കമുണ്ടാക്കുവാൻ:

ആററിൽ പൂക്കപോലെയിരിക്കുന്ന കറുത്തകല്ലും, ആററുമണലും കോഴിപ്പരലും ഇവ മൂന്നും സമമായി പൊടിച്ച്, അരച്ച്, പ്ലാശിലയിൽ കുഴച്ചു തേച്ച്, അലങ്കാരങ്ങളൊക്കെയും കൃത്യംകൊണ്ടുതന്നെയുണ്ടാക്കി, അവിടെ വേണ്ടുന്ന ചായവും ചെയ്വൂ.

"ദാരുകൊണ്ടുള്ള ബിംബങ്ങളും, ചായംവെച്ച ശിലാബിംബവും ഇവ രണ്ടും ബഹുബേരവിധാനമായി പ്രതിഷ്ഠിയ്ക്കണം. സ്നാനബിംബവും വേറെ ഉണ്ടാക്കും. ബലിബിംബം, യാത്രാബിംബം ഇങ്ങനെ രണ്ടു ബിംബങ്ങളും വേറെ ഉണ്ടാക്കണം. ഈ നാലു ബിംബങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നതു് ലോഹംകൊണ്ടുതന്നെയാകുന്നു. അപ്പനാബിംബം ശിലകൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കാം.

മേലെഴുതിയതിന്റെ പ്രമാണം

(തന്ത്രസമുച്ചയത്തിന്റെ വിമർശിനി വ്യാഖ്യാനത്തിൽനിന്നു്)

"ഏകബേരം ശിലാലോഹമണിജം സർവ്വദേഷ്യതേ
മൃൽദാരുജം തഥാലേഖ്യം ബഹുബേരമിതിസ്ഥിതി" 1
മൃണ്മയീപ്രതിമാവിധാനമിഹ കിഞ്ചിൽ പ്രകാശ്യതേ.

നാരദീയപദ്ധതിയിൽ:—

'മൃണ്മയീം പ്രതിമാം വക്ഷ്യേ യഥാവൽ താം നിബോധമേ
പക്വാപക്വേ ദ്വിധാ പ്രോക്തേ മൃണ്മയ്യൗ പ്രതിമേ ക്രമാൽ. 2
ന സർവ്വലോകാഃ ശംസന്തി പ്രതിമാം ശുദ്ധമൃണ്മയീം
അപക്വാ പ്രതിമാ ശസ്താ സൈവ കാര്യാ വിചക്ഷണൈഃ. 3
സ്വയമാ സൈവ കർത്തവ്യാ നാഗ്നിപൂർവ്വെണ്ണ കാരയേൽ
മൃദൈവ മൃണ്മയീം കുര്യാൽ യഥാവർണ്ണാനുരൂപതഃ. 4
ബ്രാഹ്മണസ്യ സിതാ മൃദ്വൈ, ക്ഷത്രിയസ്യാരുണാ സ്മൃതാ
വിശാം പീതാ ഭവേൽ മൃദ്വൈ, കൃഷ്ണാ ശൂദ്രസ്യ കീർത്തിതാ. 5
മൃദം വർണ്ണാനുരൂപേണ ഗൃഹീത്വാ ക്ഷേത്രസംഭവാം
ദധിസർപ്പിഃപയോമിശ്രം അതസീസ്നേഹസംയുതൈഃ. 6
ശർക്കരാലോഹപാഷാണൈഃ ചൂർണ്ണം കൃത്വാ ന്യപൂർവ്വശഃ
സമഭാഗാനി ചൂർണ്ണാനി മൃത്തികായാം പ്രയോജയേൽ. 7
ഖാദിരേണ കഷായേണ അർജ്ജുനേന ച പേഷയേൽ
ശ്രീവേഷ്ടകം സർജ്ജരസം കുങ്കുമം കുന്ദുരോ ച. 8
കന്ദുകശ്ച രസാ ഹ്യേതേ സർവ്വേ...രസാന്വിതാഃ
നദീസംഗമതീർത്ഥേഷു പുണ്യേഷ്വാദ്യാതനേഷു വാ പുനഃ. 9
ആദായ മൃത്തികാം തത്ര സ്നേഹചൂർണ്ണസമായുതാം
മാസം പർയ്യുഷിതാം കൃത്വാ കാരയേൽ പ്രതിമാം തതഃ. 10
ത്രിരാത്രോപോഷിതാ സാ തു ശിലാന്യാസസമാ ഭവേൽ"—ഇതി.

തന്ത്രാന്തരാഹ:—

"ഗർത്തം കൃത്വാ നിവാതേ തു സ്ഥാപയേൽ തത്ര മൃത്തികാം. 11
ശർക്കരാലോഹപാഷാണചൂർണ്ണം ദധ്യാദിഭിഃ സമം
ചതുർത്ഥാംശം മൃദി ക്ഷിപ്ത്വാ കഷായാദ്യൈശ്ച പേഷയേൽ. 12
കഷായേ സർവ്വ മാലോഡ്യ ശ്രീവേഷ്ടാദിരസാന്വിതാം

സംഗമാദിമൃദം പിഷ്ട്വാ സൎവ്വചൂൎണ്ണസമന്വിതാം. 13
മാസോഷിതാം പുനഃ പിഷ്ട്വാ തയാ യാൽ പ്രതിമാം ശുഭാം
ത്രിമാത്രേണ ശിലാവൽ ചേൽ ജ്ഞേയാ തത്ര സുഷുപ്തതാ. 14
പുനൎമ്മാസോഷിതത്വാഗതിരച്ഛാകാദിന്യസിദ്ധയേ
തതോ ഗൎഭഗേഹ പീഠം കുൎയ്യാൽ ശൂലസമന്വിതം" 15

തഥാച ശൂലാൎത്ഥം പ്രതിമാൎത്ഥം വിഹിതം വൃക്ഷവിശേഷം ഗത്വാ യഥോക്തപ്രകാരേണ ഛിത്വാ ആനീയ ശില്പിഭിഃ ശൂലാനി കാരയേൽ.

ശൂലകരണേ മുരാരിരാഹ:—

"വംശബന്ധഃ കടീബന്ധോ വക്ഷോബന്ധസ്തഥൈവ ച
ബാഹുബന്ധാശ്ച ചത്വാരഃ പ്രകോഷ്ഠാസ്ഥാവദേവ ഹി. 16
പാദബന്ധാവുഭൌ ചൈവം സ്ഥൂലബന്ധാസ്ത്രയോദശ"—ഇതി.

സ്ഥിതസ്യ ദേവസ്യ ശൂലാനി സ്യുഃ തഥാ ച തൽസ്ഥിതീകരണായ ചത്വാരി ശൂലാനി ച യോജയേൽ.

തഥാച മുരാരിരാഹ:—

"പ്രതിമാസന്നിതായാമം പൃഷ്ഠതോ വൃത്ത മേവ ച. 17
ഉപപൃഷ്ഠശൂലം കുൎവ്വീത പ്രതിമാസ്ഥിതയേ പുനഃ.
കേചിൽ ചരണശൂലം ച പാദശൂലം ച കുൎവ്വതേ. 18
വലതഃ ശ്ലേഷയേദ്ബന്ധാൻ വിശിഖേനൈവ താൻ പുനഃ
ബന്ധാഃ സപ്തദശൈതേഷു സ്ഥാനേ പ്രോക്താ വിചക്ഷണൈഃ. 19

ഇതി—സ്ഥിതസ്യ ദേവസ്യ സപ്തദശ വാ ത്രയോദശ വാ ശൂലാനി കുൎവ്വീത ആസീനദേവേഷു മുരാരിരാഹ:—

"......................തത്ര സ്യാൽജാനുസന്ധികം
ജംഘാനി ദ്വിശിഖം കുൎയ്യാദൂരു മേകശിഖം തഥാ. 20
ഏകോനവിംശതിൎജ്ഞേയാഃ ശൂലബന്ധാ സ്ഥിതാഽസനേ
ശയനേ ച തഥാ ബന്ധാ അതഊൎദ്ധ്വം ന കാരയേൽ. 21
ഇത്യാസനശയനയോരേകോനവിംശതിശ്ശൂലബന്ധാ ഭവന്തി.

തത്ര തിഷ്ഠതോ ദേവസ്യ നപുംസകശിലായാ ഉപരി പാദശിലാം പീഠം ച യഥോപപത്തി വിധായ പാദശിലായാ ഗൎത്തദ്വയേ ദ്വേ പാദശൂലേ നപുംസകശിലാസംസ്പൃഷ്ടേ യഥാ ഭവതി തഥാ കൃത്വാ തേ പാദശൂലേ കടിപൎയ്യന്തേ കൃത്വാ തത്ര കടിബന്ധേന സഹ ശ്ലേഷയേൽ. ശൂലാനാം ശ്ലേഷണേ സുഷിരം കീലം ച ന കാരയേൽ. ത്രിശിഖം ദ്വിശിഖം നിമ്നം ച കൃത്വാ പൃഥക് പൃഥക് ശ്ലേഷയേൽ. വക്ഷോബന്ധസ്യ മദ്ധ്യേ തഥാ കടിബന്ധ ച മദ്ധ്യേ നിമ്നം കൃത്വാ തയോഃ നിമ്നയോഃ മദ്ധ്യേ വംശബന്ധം നിക്ഷിപ്യ ബന്ധയേൽ. വംശ

ണ്ഡം തു മുഖാൽ മൂർദ്ധാന്തം കിരീടാന്തം ച ബുധാഃ പ്രാഹുഃ. വക്ഷോദണ്ഡം ത്രിശൂലാഗ്രം കുര്യാൽ. ബാഹുമൂലാനി ത്രിശിഖാനി, പ്രകോഷ്ഠം ദ്വിശിഖം കുര്യാൽ. പുന ർദ്ദണ്ഡാൻ സർവ്വാൻ യഥാവൽ ശ്ലേഷയേൽ. ശ്ലേഷിതാൻ ശ്ലേഷിതാൻ താൻ താമ്രപട്ടേന വേഷ്ടയേൽ യഥാ സന്ധേർദ്ദാർഢ്യം ഭവേൽ തഥാ വേഷ്ടയേൽ. ഏവം ശൂലാനി ബന്ധയിത്വാ രജ്ജുവേഷ്ടനം കുര്യാൽ.

തത്രമുരാരിരാഹ:—

"നാളികേരത്വചാം സാരം ഗൃഹീത്വാ രജ്ജുകർമ്മണി
സമവർത്തായതാ രജ്ജു ർന്നാഽതി സ്ഥൂലാ നവാ കൃശാ. 21
ശലാകാമാത്രനാഹാ സാ ശൂലഗ്രന്ഥിവിവർജ്ജിതാ
നചൈവാഽതിദൃഢാ കാര്യാ നാഽതിമൃദ്വീ കദാചന. 22
ഏവം രജ്ജുമയം കൃത്വാ സർവ്വേഷ്വംഗേഷു വേഷ്ടനം
യഥാ ശരീരേ സർവ്വേഷാം ചതുഃഷഷ്ടിസിരാഃ സ്മൃതാഃ. 23
ശൂലേ തഥൈവ പാശാഃ സ്യുഃ കർത്തവ്യാ സ്തത്ര കോവിദൈഃ
ശൂല മസ്ഥി, സിരാ രജ്ജു, മൃണ്മാംസം, ത്വക് പടോ ഭവേൽ. 24
ദ്വാഭ്യാം ദ്വാഭ്യാം തു രജ്ജുഭ്യാം ബദ്ധ്വാ ശൂലം തു വേഷ്ടയേൽ
മൃദം സംഗൃഹ്യ പൂർവ്വോക്താം തതോ മാസദ്വയോഷിതാം. 25
ചതുർഭി ർഭാജിതാഭിശ്ച വാലുകാഭിർവ്വിമിശ്രയേൽ
തത്ര ത്ര്യൂഷകടുകം ചൂർണ്ണം വിംശത്യംശം തു മിശ്രയേൽ. 26
നാളികേരത്വചാം സാരം ക്ഷിപ്ത്വാ ക്ഷിപ്ത്വാഽത്ര മിശ്രയേൽ
ആലോഡ്യ ത്രിഫലാതോയേ നാളികേരരസാന്വിതേ. 27
നാളികേരരസൈഃ സാർദ്ധം സാധയിത്വാ മൃദം ശനൈഃ
ശ്ലേഷയേൽ സ്ഥൂലബന്ധേഷു സർവ്വാംഗേഷു ശനൈഃ ശനൈഃ 28
ആർദ്രേഷ്വേവ ചതുർഷ്വേഷു തേഷു രജ്ജ്വാ പ്രവേഷ്ടയേൽ
വേഷ്ടയിത്വാ സമീകൃത്യ മൃദാ ചൈവ ശനൈഃ ശനൈഃ. 29
ത്രിരേവ രജ്ജുബന്ധം ച ത്രിശ്ശുഷ്കം ചാഽപി ദാപയേൽ
അതഊർദ്ധ്വം ന രജ്ജും ച ന ശുഷ്കം ചാഽപി ദാപയേൽ 30
മൃദാലിപ്യ ശനൈ ർജ്ഞാത്വാ ശുഷ്കാശുഷ്കം വിചക്ഷണഃ
കുര്യാച്ഛരീരസംവേഷ്ടം ഛേദച്ഛിദ്രവിവർജ്ജിതം. 31
ഹസ്തേനൈവ മൃദം ദദ്യാൽ കൂർച്ചേന കടുശർക്കരാം
പിഷ്ട്വാ ത്രിഫലതോയൈ സ്തു ശർക്കരാകല്ക്കമേവ ച. 32
കാർപ്പാസതൂലസംയുക്തം സമ്യക് കൃത്വാ വിചക്ഷണഃ
കൂർച്ചേനൈവ തു തൽകല്ക്കം ശനൈരേവ പരാമൃശേൽ. 33
തതഃ കൃകണികാഗ്രേണ ന്യൂഷ്ടാംഗാനി ച ലേപയേൽ
ശ്ലിഷ്ടേഷ്വംഗേഷു സർവ്വേഷു പത്രൈ രാചാര്യ ബുദ്ധിമാൻ. 34

ശുക്തികാദിക്രിയാ സ്തത്ര സർവ്വവസ്ത്രാംശ്ച കാരയേൽ
വസ്ത്രയോഗവിധിം പശ്ചാൽ പ്രകുർവ്വീത യഥാക്രമം."—ഇതി. 35

ഇത്യാദ്യുക്തപ്രകാരേണ ഉത്തമാദിക്രമവശാൽ മൂലപ്രതിമാം അതിമനോഹരാംഗീം കുര്യാൽ.

F. ശ്രീചക്രലേഖനവിധി.

ഇപ്രസിദ്ധമായ ശ്രീചക്രം വരയ്ക്കുവാനുള്ള പ്രമാണത്തെ പറയുന്നു.

1

ഷണ്ണവത്യംഗുലായാമം സൂത്രം പ്രാക്പ്രത്യഗായതം
ചതുസ്ത്ര്യംഗുലൈഃ ശിരൈശ്ചൈഃ സവൃത്താനി ച ഭൂപുരം
അന്തർനവാംഗുലം പ്രോക്തം മദ്ധ്യേ പത്രം തു ഷോഡശ,
ഏകാദശാംഗുലോപേതമഷ്ടപത്രം വിധീയതേ.

ആദ്യം തന്നെ കിഴക്കു തിരിഞ്ഞിട്ട് കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായി 96 അംഗുലം (നാലു കോൽ) നീളത്തിൽ ഒരു രേഖ വരയ്ക്കുക. ഇത് ശ്രീചക്രത്തിന്റെ കുറുകെയുള്ള വ്യാസമാണെന്നു കരുതണം. അതിന്റെ രണ്ടറ്റവും നന്നാലംഗുലങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഭൂപുരത്തിനും വൃത്തത്തിനും രേഖകൾ വരയ്ക്കുക. അതായത് രണ്ടംഗുലങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഭൂപുരത്രയവും രണ്ടംഗുലങ്ങളെക്കൊണ്ട് വൃത്തത്രയവും വരയ്ക്കണമെന്നർത്ഥം. (കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള രേഖാമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നു 46 അംഗുലം നീളമുള്ള ചരടുകൊണ്ട് ആദ്യത്തെ വൃത്തം വരച്ച്, ക്രമത്താലെ വൃത്തത്രയമുണ്ടാക്കണം) പിന്നെ 9 അംഗുലംകൊണ്ട് ഷോഡശദളവും 11 അംഗുലംകൊണ്ട് അഷ്ടദളവും ഉണ്ടാക്കണം (മദ്ധ്യത്തിൽനിന്നു 35 അംഗുലം നീളമുള്ള ചരടുകൊണ്ട് ഷോഡശദളത്തിനുള്ള വൃത്തവും, 24 അംഗുലംകൊണ്ട് അഷ്ടദളത്തിനുള്ള വൃത്തവും വരച്ച് ദളങ്ങളും ഉണ്ടാക്കണമെന്നാണ്).

2

ആ വൃത്തത്തിനകത്ത് വരയ്ക്കേണ്ടതായ കോണുകളെയാണ് ഇനി പറയുന്നത്.

വ്യാസേ "ഭേ,വി"കൃതേ ത,ത്ത,മ,ല,ല,വി,ഗ,തെ,
ചാ,ഷ,ഭാഗേ "ധ" സൂത്രാൻ
കൃത്വാ "പൃ,ര്‍,ഭ,ള്ളാ,"നേ ഗ,വ,വ,ല, ഭൂരയോ
"സ്ലാ,ക"യോ "സ്യോയ"ഭാഗാൻ
"ധന്യാം"ശാ "ന്ധേ" പ്രവൃദ്ധ്യ ധ്രുധയതു വദനം–
ശാഭി സൂത്രദ്വയാനി
പ്രാക്"ഭേപാ,തം" "ഭേ,ധി" "ഗാ,നം" "വി,ഭി" "മ,ഥ," "ധ്യ,ശിനം"
"ഭി,വ്യ" "സൃ,നം" ചി,രം" പ്രാക്

വൃത്തത്തിനകത്തു് ബാക്കിയുള്ള രേഖയെ 48 (ഭേവി) ആക്കി അംശിക്കുക. അപ്പോൾ ഓരോ അംശവും ഓരോ അംഗുലം വീതം വരുമല്ലോ. പിന്നെ പടിഞ്ഞാറുനിന്ന് 6 (ത), 6 (ത്ത), 5 (മ), 3 (ല), 3 (ല), 4 (വി), 3 (ഗ), 6 (തെ), 6 (ചാ),

6 (ഷ) അംശങ്ങൾ വീതം വെച്ച് തെക്കുവടക്ക 9 (ധ) രേഖകൾ വരയ്ക്കണം. [ആദ്യം വരച്ചു പഠിക്കുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ നല്ല കണക്കൊന്നും നോക്കേണ്ടതില്ല. ഉദാഹരണത്തിന കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറ് ഒരു രേഖ വരച്ച്, ഡിവൈഡർകൊണ്ട് 5 മി. മി = 1 അംശം എന്ന കണക്കാക്കി, ആ രേഖയെ 48 ആക്കി ഭാഗിക്കുക; 24 അംശമെടുത്ത് വൃത്തം വരയ്ക്കുക. പിന്നെ ശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള അംശം വെച്ച് തെക്കുവടക്ക 9 രേഖകളും വരയ്ക്കണം. ഈ അംശമെടുക്കുന്നത് 5 മി മി. തന്നെ വേണമെന്നില്ല വരയ്ക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന കടലാസിൽ 48 അംശം ഉൾക്കൊള്ളത്തക്കവണ്ണമുള്ള ഒരു കണക്കാവണമെന്നേയുള്ളൂ.] ഇനി ഈ രേഖാഗ്രങ്ങളെ (ഇരുപുറങ്ങളെ) മായ്ക്കുന്നതിനെ പറയുന്നത് — പടിഞ്ഞാറുനിന്ന ഒന്നും (പൂ), ഒമ്പതും (ള) രേഖാഗ്രങ്ങളെ വൃത്തരേഖയിൽനിന്ന മൂന്നംശം (ഗ & ല) വീതവും; രണ്ടും (ഖി), എട്ടും (ഹ) രേഖാഗ്രങ്ങളെ നന്നാലംശം (വ & വ) വീതവും; നാലും (ഘാ), ആറും (ത) രേഖാഗ്രങ്ങളെ പതിനാറംശം (തോയ) വീതവും; അഞ്ചാമത്തെ (മ) രേഖാഗ്രത്തെ പത്തൊമ്പതംശം (ധന്യ) വീതവും മായ്ച്ചുകളയുക.

ഇനി ഈ രേഖാഗ്രങ്ങളെ മററു രേഖകളുമായി യോജിപ്പിച്ച് കോണുകളുണ്ടാക്കുന്ന വിധത്തെ പറയുന്നു. പടിഞ്ഞാറുനിന്ന കിഴക്കോട്ട ആദ്യത്തെ (പോ) രേഖയുടെ രണ്ടറ്റത്തുനിന്നും ആറാം (തം) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കു വരച്ചു യോജിപ്പിക്കുക. ഇതുപോലെ രണ്ടാമത്തെ (ഖാ) രേഖാഗ്രങ്ങളെ ഒമ്പതാമത്തെ (ധീ) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കും, മൂന്നാമത്തെ (ഗാ) രേഖാഗ്രങ്ങളെ വൃത്തരേഖയിലേക്കും (ഗം) അതായത് വൃത്തത്തിന്റെ കിഴക്കെ അറ്റത്തേക്കും; നാലാമത്തെ (ഘി) രേഖാഗ്രങ്ങളെ എട്ടാമത്തെ (ഹി) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കും, അഞ്ചാമത്തെ (മ) രേഖാഗ്രങ്ങളെ ഏഴാമത്തെ (സ) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കും വരച്ചു യോജിപ്പിക്കുക.

ഇനി കിഴക്കുനിന്ന പടിഞ്ഞാറു യോജിപ്പിക്കേണ്ടതായ ക്രമത്തെ പറയാം. ഒമ്പതാമത്തെ (ധ) രേഖയുടെ രണ്ടറ്റങ്ങളെയും മൂന്നാം (ഗിനം) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കും, എട്ടാമത്തെ (ഹി) രേഖയുടെ ഇരുപുറങ്ങളെയും ഒന്നാം (പു) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കും, ഏഴാമത്തെ (സു) രേഖയുടെ അഗ്രങ്ങളെ വൃത്തരേഖ (ഗം) യിലേക്കും (അതായത് വൃത്തത്തിന്റെ പടിഞ്ഞാറെ അറ്റത്തേക്കും), ആറാമത്തെ (ചി) രേഖയുടെ രണ്ടറ്റങ്ങളെയും രണ്ടാമത്തെ (ഖം) രേഖയുടെ മധ്യത്തിലേക്കും വരച്ചു യോജിപ്പിക്കണം. കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായി വരച്ച മധ്യരേഖയെ മായ്ച്ചുകളകയും വേണം. വൃത്തമധ്യത്തിലെ കോണുകളുണ്ടാക്കുന്നതിങ്ങനെയാകുന്നു.

3

ഇങ്ങിനെ വരച്ചുണ്ടാക്കുന്ന ശ്രീചക്രത്തിന്റെ സമഗ്രമായ സ്വരൂപത്തെ പറയുന്നു

ബിന്ദു,ത്രികോണ,വസുകോണ,ദശാരയുഗ്മം,
മന്വശ്ര,നാഗദള,ഷോഡശ,കർണ്ണികാഢ്യം
വൃത്തത്രയം ച, ധരണീവലയത്രയം ച
ശ്രീചക്രമേതദുദിതം പരദേവതായാഃ.

മധ്യത്തിൽ ബിന്ദുവും, അതിനുപുറമെ ത്രികോണവും, അതിനു പുറമെയായി എട്ടു കോണുകളും, അതിനുംപുറമെ പുറമെയായി പത്തുകോണുകളും, വീണ്ടും പത്തുകോണുകളും, അതിനുപുറമെ പുറമെയായി 14 കോണുകളും, വൃത്തത്തിനു പുറത്ത് അഷ്ടദളവും, പിന്നെ ഷോഡശദളവും, അതിനുപുറമെ വൃത്തത്രയവും, ഭൂപുരത്രയവും ആം. ഇങ്ങിനെയാണ് ലോകമാതാവായ പരദേവതയുടെ ശ്രീചക്രസ്വരൂപം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.

ത്രിപുരോപനിഷത്ത്, ശ്രീവിദ്യാചിന്താമണി, ലളിതോപാഖ്യാനം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ശ്രീചക്രലേഖനവിധി സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചുകാണാം. വിധിപ്രകാരം പത്മമിട്ടു പൂജിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രമാണമാണെന്നതു കേരളത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളത്. ശ്രീചക്രം വരച്ചു പൂജ ചെയ്യുകയില്ലാത്തവർക്ക് അതിന്റെ സ്വരൂപം മനസ്സിലാക്കാനും ഉപകരിക്കുന്നതാണല്ലോ. നിത്യപൂജയ്ക്കു സ്വർണ്ണം വെള്ളി പഞ്ചലോഹം മുതലായ തകിടുകളിൽ വരയ്ക്കുകയാണ് പതിവ്. അതിനു ഉറപ്പും വലിപ്പമായാൽ (96 അംഗുലമായാൽ) പ്രയാസമാണല്ലോ. ആ ആവശ്യത്തിനു ചെറിയ തോതിൽ (മേൽപറഞ്ഞ പ്രമാണമനുസരിച്ചുതന്നെ) തച്ചുശാസ്ത്രപ്രകാരമുള്ള നല്ല കൈകണക്കിൽ വരക്കേണ്ടതാകുന്നു. യവം കൊണ്ടാണു സാധാരണ കണക്കാക്കുക പതിവ്. അതിന്റെ വ്യാസം 15 യവവും 27 യവവും നല്ല കൈകണക്കാണെന്നും പറയപ്പെടുന്നു.

മേരുശ്രീചക്രം ഉണ്ടാക്കുന്ന വിധിയെ പറയാം.

4

മേരുശ്രീചക്രത്തിന്റെ അളവുകളെല്ലാം ഭൂപ്രസ്താരത്തിനു പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെയാകുന്നു.

ചക്രരാജോന്നതിം വക്ഷ്യേ തത്രമാനപ്രമാണതഃ
ഷഡംഗുലം ഭൂപുരോത്സേധം ത്രൈണവ തു വലിത്രയം
നാഗാംഗുലം ഷോഡശാരേ ത്വഷ്ടാംശം ത്വഷ്ടപത്രകേ
മന്വശ്രാൽ പൂർണ്ണകോഷ്ഠാന്തം ചത്വാരിംശാംശകൈർവ്വദേൽ.

96 ഭാഗമാക്കിയുള്ള മേരുശ്രീചക്രത്തിന്റെ ഉയരത്തെ പറയുന്നു. ഭൂപുരത്രയത്തിനും വൃത്തത്രയത്തിനും ഇരുപത്തെട്ടംശവും, ഷോഡശദളത്തിനു ഒമ്പതംശവും, അഷ്ടദളത്തിനു പതിനൊന്നംശവും, 14 കോണമാകുന്ന മന്വശ്രം മുതൽ സർവ്വസിദ്ധി ത്രികോണമടക്കം 24 അംശവും ഉയരം വെയ്ക്കണം.

6. പഞ്ചലോഹം.

ബിംബനിർമ്മാണത്തിനുള്ള പഞ്ചലോഹക്കൂട്ടിനെ പറയുന്നു.

ചതുർഭാഗം തു രജത മേകഭാഗം ച കാഞ്ചനം
വരിഷ്ഠ മഷ്ടഭാഗം ചാപ്യഷ്ടഭാഗം ച പിത്തളം
അയഃ കിഞ്ചിൽ സമായുക്തം പഞ്ചലോഹം തു യോജയേൽ.

നാലുഭാഗം വെള്ളിയും, ഒരുഭാഗം സ്വർണ്ണവും, എട്ടുഭാഗം ചെമ്പും പിച്ചളയും, സ്വല്പംമാത്രം ഇരുമ്പും കൂട്ടിച്ചേർക്കുക. ഇവയെല്ലാം ചേർന്നു ഉരുക്കിയുണ്ടാകുന്ന ലോഹസങ്കരമാണ് പഞ്ചലോഹം.

5

സ്വർണ്ണ മേകഭാഗം സ്യാദഷ്ടാംശം രജതം തഥാ
പിത്തളം ച തഥാ താമ്ര മഷ്ടാഷ്ടാംശം പ്രയോജയേൽ
സംയുക്ത മയസാ കിഞ്ചിൽ പഞ്ചലോഹ മിദം ഭവേൽ.

പിന്നെ (അൽപവ്യത്യാസമില്ലാത്ത) മറ്റൊരു പ്രമാണവുമുണ്ട്.

H. അഷ്ടബന്ധവിധി.

ബിംബപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു അഷ്ടബന്ധമുണ്ടാക്കേണ്ടുന്ന വിധിയാണ് താഴെ ചേർക്കുന്നത്.

> ശംഖഃ ഷഡ്ഗുണിതഃ, പയോധിഗുണിതഃ സർജ്ജോ, ഗുളിർദ്വ്യംശയോ,
> കാർപ്പാസോപലവാലുകാഃ സമഗുണാഃ പ്രത്യേകമേകാംശകാഃ
> ലാക്ഷാഽഽമലകീ സമേതമഖിലം സംചൂർണ്യ സംയോജിതം
> തൈലക്ലിഷ്ടസുപിഷ്ടമഷ്ടനവശക്ത്യാത്മാഽഷ്ടബന്ധം വിദുഃ.

ശംഖുപൊടി ആറുഭാഗം, ചെഞ്ചല്യം പൊടിച്ചത് നാലുഭാഗം, കടുക്ക കുരു കളഞ്ഞത് ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചത് രണ്ടുഭാഗം, കുരുകളഞ്ഞ പഞ്ഞി; കോഴിപ്പരൽ; ആററുമണൽ ചേറി വെടിപ്പാക്കിയത്; കോലരക്ക് ഇവ ഓരോ ഭാഗം, നെല്ലിക്ക ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചത് (കോലരക്കിന്റെ പകുതി) അരഭാഗം—ഇവയെല്ലാം വെവ്വേറെ നിസ്സാരമായി പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി എടുക്കുക. അതിൽനിന്നു പകുതിയും കാൽ ഭാഗം ശംഖുപൊടിയും മാററിവെച്ച് മറെറല്ലാം കൂട്ടിക്കലർത്തി കല്ലിൽ എണ്ണ പുരട്ടി കൈകൊണ്ടു തിരുമ്മിതിരുമ്മി സ്നിഗ്ദ്ധമാക്കുക. പിന്നീടതിനെ ഇടിച്ചിടിച്ച് പാകം വരുത്തണം. അഷ്ടബന്ധം ഇടുന്നതിനു തൊട്ടു മുമ്പായിട്ടു പകുതി ചേർക്കാവൂ. അഷ്ടബന്ധമിട്ടതിനു ശേഷം കുറെ ദിവസം ഇടവിട്ടായി ശംഖുപൊടി അഷ്ടബന്ധത്തിന്റെ മീതെ വിതറി കുളനാലുകൊണ്ടു ഉറപ്പുചേർക്കേണ്ടതാണ്. 'അഷ്ടനവശക്ത്യാത്മാ' എന്നുള്ളത് അതിന്റെ 'നവശക്തിസ്വരൂപമാണ്' അഷ്ടബന്ധം എന്നതിനെ കാണിക്കുന്നു. *

ഇവിടെ എണ്ണ ഏതുയാണ് ചേർക്കേണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ആവശ്യാനുസരണം ഓരോ കൂട്ടിനും ചേർക്കണമെന്നു താല്പര്യം. ശംഖുപൊടി മുഴുവനും ആദ്യംതന്നെ ചേർക്കുന്നപക്ഷം അഷ്ടബന്ധത്തിനു ഉറപ്പുകുറയും. അതു വരാതിരിപ്പാനായിട്ടാണ് മുക്കാൽ ഭാഗം ആദ്യം ചേർക്കാനും, ബാക്കികൊണ്ടു ദിവസവും അഷ്ടബന്ധത്തിൽ ഉരച്ചു ചേർക്കാനും വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. 5 ദ്രവ്യങ്ങൾക്കുംകൂടി ഒരു ഭാഗം എന്ന തോതിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന ഒരു കൂട്ട് അഷ്ടബന്ധത്തിനു പുതിയത് ഒരു ലക്ഷം ഇടി ചെന്നേ കഴിയാവൂ. അഷ്ടബന്ധം ഉണ്ടാക്കി ഉപയോഗിച്ചു പരിചയമുള്ളവരുടെ സഹായം ആവശ്യമാണെന്നും പറയട്ടെ.

I. കടുശർക്കരയോഗം.

അഷ്ടബന്ധത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ ബിംബത്തെ ഉറപ്പിക്കുവാനുള്ള കടുശർക്കരയോഗത്തെയാണ് ഇനി പറയുന്നത്. E വിഭാഗത്തിൽ (പേജ് 111) പറഞ്ഞ കടുശർക്കരയാകട്ടെ വജ്രലേപവിധാനത്തിന് പ്രത്യേകരീതിയിൽ തന്നെ അഷ്ടബന്ധമുണ്ടാക്കി തേച്ച് ബിംബമുണ്ടാക്കുന്ന വിധത്തെയാകുന്നു എന്നും അറിയേണ്ടതാണ്.

---

* അഷ്ടബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് പണ്ടെ രീതിയിലുള്ള ഒരു ഭാഷാശ്ലോകം ഇവിടെ ചേർക്കുന്നു.

> കോഴിപ്പരൽപ്പൊടി, മണൽപ്പൊടി, കോലരക്ക്,
> ശംഖാറുകൂറ്, ചതുരാകൃതിചെഞ്ചലിയം
> നെല്ലിക്കപാതി, ഇരുകൂറുകടുക്ക, നല്ല
> കാർപ്പാസവും തിലരസത്തിൽ നനച്ചിടിച്ചു.

ദ്രവ്യൈകമാനം, ത്രിഫലാത്രിമാനം, പാഷാണജാലം ശരമാനമേവ,
ചെഞ്ചല്യചൂർണ്ണേന സമം സ്വപാകം തൈലേനയുക്തം കടുശർക്കരാഖ്യം.

കാവിമണ്ണ് ഒരു ഭാഗം, ത്രിഫല മൂന്നു ഭാഗം (കടുക്ക, നെല്ലിക്ക, താന്നിക്ക ഇവ ഓരോന്നും കുരുകളഞ്ഞത് ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചത് ഓരോ ഭാഗംവീതമെന്നർത്ഥം) കോഴിപ്പരൽ പത്തുഭാഗം, ഇവയെല്ലാം കൂടിയേടത്തോളം (പതിനാലു ഭാഗമെന്നർത്ഥം) ചെഞ്ചല്യം ഇതെല്ലാം നല്ലവണ്ണം പൊടിച്ചു ശീലപ്പൊടിയാക്കി കൂട്ടിക്കലർത്തുക.

പിന്നെ ഒരു ചീനച്ചട്ടി അടുപ്പത്തു വെച്ച്, ഒഴക്ക് എള്ളാട്ടിയ എണ്ണ വീഴ്ത്തി, എണ്ണ ചൂടായാൽ കലർത്തിയ പൊടിയിൽ പകുതിയും കുറേശ്ശക്കുറേശ്ശയായി ഇട്ട് ഇളക്കിച്ചേർക്കുക. പാകമായാൽ വീണ്ടും ഒഴക്ക് എള്ളാട്ടിയ എണ്ണകൂടി വീഴ്ത്തി ബാക്കി മുഴുവനും ഇട്ട് നല്ലവണ്ണം ഇളക്കിച്ചേർക്കണം. തേൻപാകമായാൽ തീയ് താഴ്ത്തുക; ചീനച്ചട്ടി അടുപ്പിൽ നിന്നും ഇറക്കരുത്. അതിൽനിന്നും കുറേശ്ശയായി ചട്ടുകംകൊണ്ടെടുത്ത് ഒരു പലകമേലിട്ട്, എണ്ണ പുരട്ടിയ കൈകൊണ്ട് എടുത്ത് ഉടനെ ഭിത്തിയിൽ ഒട്ടിപ്പിടിപ്പിക്കുക.

അനുബന്ധം II

ജീർണ്ണോദ്ധാരവിധി.

ആകല്പാന്തസ്ഥാസ്നുഭാവേന ഭക്ത്യാ
ദേവസ്യൈവം സമ്പ്രതിഷ്ഠാപിതസ്യ
പ്രാസാദാദേസ്സാംഗജീർണ്ണിർയദി സ്യാ-
ദുദ്ധൃത്യാതസ്സം നവാംഗീകരോതു. 1

കല്പാന്തകാലംവരെ നിലനില്ക്കണമെന്ന വിചാരത്തോടെ ഇപ്രകാരം ഭക്തിപൂർവ്വം നന്നായി പ്രതിഷ്ഠിച്ച ദേവന്റെ പ്രാസാദം മുതലായവയ്ക്കോ സപാദം (വിഗ്രഹത്തിന്റെ) അവയവങ്ങൾക്കോ ജീർണ്ണത ഉണ്ടായാൽ അവിടെനിന്നും ഇളക്കി മാററി പുതുക്കിപ്പണിയണം.

ജീർണ്ണോദ്ധൃതിം സ്ഥാപിതമന്ത്രബിംബ-
ഗൃഹാദി ജീർണ്ണേ സപദീതി കുർയ്യാൽ.
ഉപേക്ഷാഽന്യഥാ ചേൽ വിപദേ തഥാ ചേൽ
സ്യാദേഷാഽത്ര ദേവോ യദി സമ്പദേ സ്യാൽ. 2

സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട മന്ത്രബിംബത്തിനോ ഗൃഹാദികൾക്കോ ജീർണ്ണത ഉണ്ടായാൽ ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ഉടൻതന്നെ ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. അപ്രകാരം ചെയ്യില്ലെങ്കിൽ, നല്ല നിലയിൽ ഇരിക്കുന്ന ദേവൻ അതൃപ്തനും നല്ലതെങ്കിൽ ഉപേക്ഷിതനായാൽ ദേവൻ ആപത്തിനു കാരണമാകും.

ജീർണ്ണോദ്ധാരവിധിം വദാമി ശിഥിലേ ജീർണ്ണേഽഥ ദഗ്ധേഽഥവാ
പ്രാസാദേ സ്ഫുടിതേ വിപര്യയഗതേ ലിംഗേഽഥവാ ചോദ്ധൃതേ.
ഐശാന്യാം ദിശി തസ്യ ഗേഹമഭിതഃ കൃത്വാ നവം മന്ദിരം
തത്പാർശ്വേ ചതുരശ്രകം ച പുരതഃ കുര്യാൽ പുനർമ്മണ്ഡപം. 3

ഇനി ജീർണ്ണോദ്ധാരവിധിയെ പറയാം. പ്രാസാദം പൊളിഞ്ഞു പോവുകയോ ജീർണ്ണിക്കുകയോ, കത്തിപ്പോവുകയോ ചെയ്താൽ. അല്ലെങ്കിൽ ബിംബം ഉടഞ്ഞു പോവുകയോ സ്ഥാനം തെററുകയോ ചെയ്താൽ അഥവാ ഇവ രണ്ടും സംഭവിച്ചാൽ ആ ക്ഷേത്രത്തിന്നു പുറമായി ഈശാനകോണിൽ പുതിയ ഒരു ഗൃഹം തീർത്തു അതിനു സമീപം മുൻഭാഗത്തു ചതുരാകൃതിയിൽ ഒരു മണ്ഡപവും ഉണ്ടാക്കണം.

ഐന്ദ്രേശാനവിഭാഗേ വാ സോമേശാനാന്തരേഽപി വാ
കൃത്വാ കാഷ്ഠമയം ഗേഹമല്പം പ്രാകാരബാഹ്യതഃ. 4

മതിൽക്കെട്ടിനു പുറത്തായി, ഇന്ദ്രൻ ഈശാനൻ എന്നീ ദേവതകളുടെ ഭാഗങ്ങൾക്കിടയിലോ, സോമന്റെയും ഈശാനന്റെയും ഭാഗങ്ങൾക്കിടയിലോ മരംകൊണ്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ ഗൃഹം (ക്ഷേത്രം) പണിചെയ്തു (ജീർണ്ണോദ്ധാരം) തുടങ്ങണം.

നാഗേ ശോഭേഽഥവാ മൂലപ്രാസാദസ്യാനുരൂപതഃ
പ്രാഗ്ഭാഗേ വായുകോണേ വാ നൈരൃത്യാം വാന്യ ഗോചരേ.
പ്രാസാദമല്പം കാഷ്ഠൈർവാ മൃത്തിർവാ സുമനോഹരം
ദേവസ്യാഭിമുഖം തസ്യാൽ തദഗ്രേ മണ്ഡപം ശുഭം. 5 & 6

അല്ലെങ്കിൽ മൂലപ്രാസാദത്തെ അനുസരിച്ച് നാഗപദത്തിലോ ശോഭപദത്തിലോ കിഴക്കെ പ്രവേശഭാഗത്തിലോ വായുകോണിലോ നിരൃതികോണിലോ മറ്റെതെങ്കിലും ദിക്കിലോ ചെറിയ ഒരു പ്രാസാദം മരംകൊണ്ടോ മണ്ണുകൊണ്ടോ ദേവനഭിമുഖമായും മനോഹരമായും ഉണ്ടാക്കണം. അതിനു മുൻഭാഗത്ത് ശുഭമായ മണ്ഡപവും ഉണ്ടാക്കണം.

അഷ്ടാംശൈഃ സപ്തകരാന്തം മന്ദിരസമോ വിസ്താരതോ മണ്ഡപഃ
സ്യാൽ സപ്തകരാധികേ തു ഭവനേ പാദം വിഹായാർപ്പയേൽ
പ്രാസാദസ്യ സമം വിഭജ്യ ച്ഛതളക് ഭാഗൈരധിഷ്ഠാനകം
ഭാഗാഭ്യാം സംപരികല്പയേച്ച വിധിവൽ പ്രത്യുന്നതിം മണ്ഡപേ. 7

മന്ദിരവിസ്താരം ഏഴുകോലിൽ കുറവാണെങ്കിൽ മണ്ഡപവിസ്താരം അതിനൊപ്പമാകാം. മന്ദിരം ഏഴുകോലിൽ കൂടുതലാണെങ്കിൽ അതിന്റെ നാലിൽ ഒരു ഭാഗം കുറച്ച് മണ്ഡപവിസ്താരം കല്പിക്കണം. പ്രാസാദത്തിന്റെ താഴുയരത്തെ നാലു് സമഭാഗങ്ങളാക്കി അതിൽ രണ്ട് ഭാഗംകൊണ്ട് മണ്ഡപത്തിന്റെ ഉയരം വിധിപോലെ നിശ്ചയിക്കണം.

തന്മധ്യേ ഭുവി വേദികാ ച വിഹിതാ തസ്യാംശതുർഭാഗതോ
വിസ്താരേണ തദുന്നതിശ്ച നവഭിർഭാഗൈഃ പ്രതേരുന്നതിം.
ഭംഗ്യൈകൈകനമിതാഥവാ പരിമിതിം കല്പ്യാപ്തൃരായസ്ഥിതം
വിപ്രാദിഷ്വഥ വർണ്ണഭേദവിഹിതം വർണ്ണേഷ്വവാ മണ്ഡപം.

അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ (ബാലാലയത്തിന്റെ) ഒരു വേദിക ഉണ്ടാക്കണം. അതിന്റെ വിസ്താരം മന്ദിരത്തിന്റെ നാലിലൊന്ന് ആയിരിക്കണം, അത്രതന്നെ ഉയരവുമാകാം. അഥവാ ഗൃഹത്തിന്റെ പടിയുടെ ഉയരത്തെ ഒമ്പതായി ഭാഗിച്ച് ഒരു ഭാഗംകൊണ്ട് വേദികയുടെ ഉയരം കല്പിക്കണം. വിപ്രാദിവർണ്ണങ്ങളിൽവെച്ച് വർണ്ണഭേദമനുസരിച്ച് ശുഭമായി വിധിക്കപ്പെട്ട ചുറ്റ് കണക്കാക്കിയും മണ്ഡപമുണ്ടാക്കാം.

തന്മധ്യേ ദാരവം പീഠം സപാദം കാരയേദ് ദൃഢം
ബിംബം ലോഹമയം വാല്പം കുർയാദ് ബിംബാനുസാരതഃ
തത്ത്വന്യാസം വിനാ സർവ്വം പ്രതിഷ്ഠാകർമ്മ സമാചരേൽ. 9

അതിന്റെ നടുവിൽ മരംകൊണ്ട് പാദത്തോടുകൂടിയ ഒരു പീഠത്തെ ഉണ്ടാക്കണം. മൂലബിംബത്തിനനുസരിച്ച് ലോഹംകൊണ്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ ബിംബവും ഉണ്ടാക്കണം. തത്ത്വന്യാസമൊഴിച്ച് പ്രതിഷ്ഠാവിധികളൊക്കെയും ആചരിക്കണം.

നിഷ്ക്രാമണേന വിധിനാത്ര തദന്തരംഗേ
വൈകല്യമേഭി വിതരേതു യഥാപുരം തൽ.

സങ്കോചനേന ബഹിരംഗവിപത്ത്യഭേ
നിഷ്ക്രാമണേന ചിരകാലചികീർഷിതം ചേൽ. 10

ഗർഭഗൃഹം, പീഠം, ബിംബം മുതലായ അന്തരംഗത്തിനാണ് കേടും സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്കിൽ നിഷ്ക്രാമണവിധിപ്രകാരം ജീർണ്ണോദ്ധാരണം നടത്തണം. ബഹിരംഗത്തിനാണ് കേടെങ്കിൽ സങ്കോചനവിധിപ്രകാരമാകാം. അതുതന്നെ ദീർഘകാലംകൊണ്ട് ചെയ്യുവാനാണ് ഉദ്ദേശമെങ്കിൽ നിഷ്ക്രാമണവിധിപ്രകാരം വേണം

തത്തദ്രവൈഃ ശിലാദൈര്യസ്യ സമാധേയം ഹി പൂർവ്വവത്
സംസ്ഥാനം പ്രാഗ്വദേവ സ്യാദലങ്കാരാംശ്ച കാരയേൽ. 11

കല്ല്, മരം മുതലായവ പണ്ട് ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന മാതിരിതന്നെ ഉപയോഗിച്ച് ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്യണം, ആകൃതിയും അലങ്കാരങ്ങളും പഴയതുപോലെയായിരിക്കണം.

മാനമംഗപ്രത്യംഗഹാനിർവ്വാ വൃദ്ധിർവ്വാപി ന ശസ്യതേ
ജാതിച്ഛന്ദവികല്പാനാം സ്യാന്മാനം പ്രാഗ്വദേവ ഹി. 12

ചുറ്റളവും ഉയരവും കൂട്ടുന്നതും കുറയ്ക്കുന്നതും നല്ലതല്ല. ജാതി, ഛന്ദം, മുതലായ പ്രസാദങ്ങളുടെ അളവുകൾ മുൻപിലത്തേതുതന്നെ ആയിരിക്കണം.

സ്വയംഭുദൈവികാർഷാണാമല്പം പ്രാക്തനധാമ ചേൽ.
ജീവാനാപതിതം, തസ്യ വൃദ്ധിർന്നോ ദോഷമാവഹേൽ. 13

സ്വയംഭൂവായതും ദേവന്മാരോ ഋഷികളോ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ ക്ഷേത്രമാണെങ്കിൽ അതിന്റെ മുൻനില നോക്കാതെ ഉൽകൃഷ്ടമായ അളവുകളെ സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ ദോഷമില്ല.

ദ്വാരപ്രാകാരപീഠാദ്യമന്യത്രസ്ഥാനഗം യദി
പരിവാരം ച തൽപ്രോക്തസ്ഥാനേ കുര്യാത് സലക്ഷണം 14

ദ്വാരം, പ്രാകാരം, പീഠം മുതലായവയും പരിവാരങ്ങളും സ്ഥാനം തെറ്റിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവയെ യഥാസ്ഥാനം ലക്ഷണാന്വിതമാക്കി ചെയ്യണം.

സലക്ഷണം പ്രകുർവ്വീത പൂർവ്വസംസ്ഥാനസുന്ദരം
സ്വായംഭുവാർഷദൈവം വാ നിഷ്കളം സകളം തു വാ. 15

സ്വയംഭൂവോ ആർഷമോ ദൈവമോ നിഷ്കളമോ സകളമോ ആയത് പഴയ ആകൃതിയോടുകൂടി മനോഹരമായി ലക്ഷണമൊത്ത് നിർമ്മിക്കേണ്ടതാകുന്നു

സ്ഥാനാന്ന ചാലയേല്ലിംഗം പൂർവ്വസ്ഥാനേഽർഹതി സ്ഥിതിഃ
നദ്യുത്ഥി ജലവാതാദ്യൈർഹൃതേ വാ ചലിതേഽപി വാ 16

തസ്മാൽ സഹസ്രമണ്ഡാന്തം ക്ഷേമ സംസ്ഥാപയേൽ പുനഃ
ഭവേ ഭദ്രേവ തു പൂർവ്വലിംഗസമം നവം. 17

ബിംബം സ്ഥാനത്തുനിന്നു മാററരുതു്, പൂർവ്വസ്ഥാനത്തുതന്നെ സ്ഥാപിക്കണം. എന്നാൽ നദി, സമുദ്രം മുതലായവയുടെ ആക്രമണംകൊണ്ടോ കൊടുങ്കാററുകൊണ്ടോ നഷ്ടപ്പെടുകയോ ഇളകി പോകുകയോ ചെയ്തതാണെങ്കിൽ പൂർവ്വസ്ഥാനത്തുനിന്ന് ആയിരം ധനുവിനുള്ളിൽ സുരക്ഷിതമായ സ്ഥാനത്തു പുനഃസ്ഥാപിക്കണം. പഴയ ബിംബമുണ്ടെങ്കിൽ അതുതന്നെ പ്രതിഷ്ഠിക്കണം. അതു നഷ്ടപ്പെട്ടുവെങ്കിൽ അതിന് തുല്യമായ പുതിയ ബിംബം സ്ഥാപിക്കണം

പൂർവ്വതുല്യവിമാനേഷു പ്രായശ്ചിത്താദനന്തരം
പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവേദ് വൃദ്ധ്യൈ രാജരാഷ്ട്രപ്രജാഹിതം. 18

പണ്ടത്തെതിനു തുല്യമായ പ്രാസാദത്തിൽ പ്രായശ്ചിത്താദികൾ ചെയ്തിട്ട് പ്രതിഷ്ഠിച്ചാൽ രാജാവിനും രാഷ്ട്രത്തിനും പ്രജകൾക്കും നന്മ വരുകയും അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാവുകയും ചെയ്യും.

തത്ര മൂലാലയസ്ഥാനാത് യമാഗ്നിമരുതാം ദിശം
ത്യക്ത്വാ യഥേഷ്ടമന്യത്ര വിധിനാ സ്ഥാപയേദ്ദിശി 19

ഇപ്രകാരം മാററി സ്ഥാപിക്കുന്നതു് മൂലക്ഷേത്രത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തുനിന്ന് യമാഗ്നിവായുകോണ് എന്നിവ ഒഴികെ മറെറതെങ്കിലും ദിക്കിലേയ്ക്കാകാം.

യമേ കർത്തുരുപസ്യാപന്നമഗ്ന്യോർജ്ജനക്ഷയഃ
തസ്മാൽ തേ പരിഹൃത്യൈവ ചലിതസ്ഥാപനം ഹിതം. 20

തെക്കേദിക്കിലായാൽ രാജാവിന്ന് ആപത്തും വായുകോണിലോ അഗ്നികോണിലോ ആയാൽ ജനങ്ങൾക്ക നാശവും സംഭവിക്കും. അതിനാൽ ആ ദിക്കുകൾ ഒഴിവാക്കി മാററി പ്രതിഷ്ഠിച്ചാൽ ഹിതമായിരിക്കും.

ഛന്ദാനാം പ്രാക്തനാൽ സ്ഥാനാൽ പ്രാഗുദക്പരിതോƒധികം
മനോന്മാനപ്രമാണോച്ചം തലാധിക്യം ച ശസ്യതേ. 21

ഛന്ദപ്രാസാദങ്ങൾക്ക് മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥാനത്തുനിന്ന് കിഴക്കോട്ടോ വടക്കോട്ടോ നാലു ദിക്കിലേയ്ക്കുമായോ അളവു കൂട്ടുന്നതും തലങ്ങൾ (നിലകൾ) വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതും കൊള്ളാം.

പൂർവ്വസ്മാത് ഹീനമാനാഢ്യം സ്ഥാനം കർത്തുരഹിതം
ചോരഭീതൃകരാദീനാം ശോഷണം ച വിനാശകൃൽ. 22

മുമ്പത്തേക്കാൾ അളവും തലങ്ങളും കുറവുള്ള പ്രാസാദം ക്ഷേത്രനിർമ്മാതാവിനും രാജാവിനും അഹിതമായി ഭവിക്കും. ചോരം, ഭീതി, കരണം മുതലായവയെ വരുത്തുന്നതു നാശകരമാകുന്നു.

വിനഷ്ടവസ്തുനോ ഗർഭം ത്യക്ത്വാ ഗർഭം ന്യസേൽ പുനഃ
അധിഷ്ഠാനാദികം പ്രാഗ്വത് കുര്യാൽ സ്തംഭാദികമപി. 23

ഗർഭന്യാസത്തിന്ന് ഉപയോഗിച്ച വസ്തുക്കൾ നഷ്ടപ്പെട്ടുവെങ്കിൽ വീണ്ടും ഗർഭന്യാസം നടത്തേണ്ടതാകുന്നു. അധിഷ്ഠാനം (തറ), സ്തംഭം മുതലായവ പണ്ടത്തെപ്പോലെത്തന്നെ ഉണ്ടാക്കണം.

യദി തത് പ്രാകൃതൈർദ്രവ്യൈർ നിഷ്പാദ്യം ചേദ് ഗൃഹാദികം
പ്രാരഭ്യാദൌ നവദ്രവ്യൈഃ പുരാണൈർയോജയേത് തതഃ. 24

പഴയ വസ്തുക്കളുപയോഗിച്ചാണ് ഗൃഹാദികളെ നിർമ്മിക്കുന്നതെങ്കിൽ ആദ്യം പുതിയതായ വസ്തുക്കളെ സ്ഥാപിച്ചുശേഷം അതിനോടു പഴയതിനെ യോജിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

യോഗം നവൈർനവൈരിഷ്ടം പുരാണാനാം പുരാതനൈഃ.
മിശ്രയോഗേ വിനാശഃ സ്യാത്തതോ മിശ്രം ന കാരയേത്. 25

വസ്തുക്കളെ കൂട്ടിച്ചേർക്കുമ്പോൾ (മരം മുതലായവ) പുതിയതിനെ പുതിയതിനോടു കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതും പഴയതിനെ പഴയതിനോടു കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതുമാണ് നല്ലത്. പുതിയതും പഴയതും കൂട്ടിച്ചേർത്താൽ നാശമുണ്ടാകും; അതിനാൽ അവയെ തമ്മിൽ കലർത്തരുത്

പുരഗ്രാമാലയാദീനി പൂർവ്വവസ്ത്വനുരൂപതഃ
തദ് ബാധകം തു നിർമ്മാണം കുലനാശകരം ത്യജേത്. 26

പുരത്തിലും, ഗ്രാമത്തിലും, ആലയത്തിലും മുതലായവ പഴയതുപോലെത്തന്നെ ആയിരിക്കണം.

അന്തർഹാരോ ബഹിർമൂലാദല്പലിംഗാലയാദികം
കർവ്വീതവാനത സാലസ്യ യഥാമൂലം ന പീഡയേത്. 27

അന്തർഹാര, ബാഹ്യഹാര, ഉപപീഠാലയം മുതലായവ മതിൽക്കെട്ടിനകത്തു മൂലക്ഷേത്രത്തിന്നു ഹാനി തട്ടാതെ നിർമ്മിക്കണം.

മൂലാലയസമം ക്ഷുദ്രമധികം തന്ന ശസ്യതേ
ശസ്തമർദ്ധം ച പാദോനം ശരാംശേ ത്ര്യംശമേവ വാ 28

ഉപപീഠാലയം മൂലക്ഷേത്രത്തിനോടു സമമാകാം; അധികമാകരുത്. പകുതിയോ മുക്കാൽ ഭാഗമോ, അഞ്ചിലൊന്നോ, മൂന്നിലൊന്നോ വലുപ്പമായി പണിയുന്നതു നല്ലതാകുന്നു.

ശിഥിലീഭൂതസംഹിതകേ മൂലഗൃഹേ മൂലബിംബേ ച
നേത്രാഗ്നിവൃതഭാഗൈർബാലഗൃഹം ബാലബിംബം ച. 29

ബാലഗൃഹവും ബാലബിംബവും മൂലഗൃഹത്തിന്റേയും മൂലബിംബത്തിന്റേയും നാലിൽ രണ്ടോ അഞ്ചിൽ നാലോ ഒമ്പതിൽ അഞ്ചോ ഭാഗങ്ങളെക്കൊണ്ട് നിർമ്മിക്കണം.

ദോഷേ ലഘുതരേ ബിംബം നൈവ ത്യാജ്യം കദാചന
ബാഹുച്ഛേദേ കരച്ഛേദേ പാദച്ഛേദേ തഥൈവ ച. 30

കേട് നിസ്സാരമാണെങ്കിൽ ബിംബം ഒരിക്കലും മാററരുത്. കയ്യോ കാലോ ഒടിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ മാറേറണ്ടതില്ല.

തഥൈവ സ്ഫുടിതേ ഭിന്നേ യസ്മിന്നവയവേ ഗതേ
വൈരൂപ്യം ജായതേ യസ്യ തൽ ത്യാജ്യം പ്രായശോ ഭവേൽ. 31

അതുപോലെ ചിന്നിയതോ പൊട്ടിയതോ ആയാൽ ഏതു് അവയവം നഷ്ടപ്പെട്ടതുകൊണ്ടാണോ വൈരൂപ്യം സംഭവിച്ചതു് ആ അവയവം മാത്രം മാററിയാൽ മതി.

അംഗുല്യാദി പരിച്ഛേദേ ബന്ധനം ശസ്യതേ ബുധൈഃ. 32

വിരൽ മുതലായതു മുറിഞ്ഞാൽ കെട്ടുന്നതു് മതിയെന്നു് അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

മഹാദോഷസമായുക്തേ സാന്നിദ്ധ്യം ലക്ഷ്യതേ യദി
തഥൈവ ബദ്ധ്വാ സംശോധ്യ പ്രായശ്ചിത്തം സമാചരേൽ. 33

വലിയ കേടു് പററിയതായാലും ബിംബത്തിൽ ചൈതന്യം കാണുന്നുവെങ്കിൽ അപ്രകാരംതന്നെ കെട്ടി ഉറപ്പിച്ചു് ശുദ്ധി ചെയ്തു് പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു.

ഉൽപാദ്യോക്തവദല്പബിംബമപനീയാഥ ബഹിഃ സന്ദഹേത്
ഗോസർപ്പിസ്സ്നപിതം തദേധോദഹനേ തദ്ദാരവം ചേൽ ധ്രുവഃ
ലൌഹം ചേൽ ഗുരവേ സമർപ്പ്യ തദു തദ് വിദ്രാവ്യ യദ്വാഥവാ
ക്ഷിപ്ത്വാ നാളമിദം വിശോധ്യ സുദൃഢം തൽകൌതുകം കല്പയേൽ. 34

ഉടഞ്ഞ ബിംബം ദാരുകൊണ്ടുള്ളതാണെങ്കിൽ തന്ത്രി അതിനെ നെയ്യിൽ മുക്കി ഉചിതമായ വിറകുകൊണ്ടുള്ള അഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ലോഹബിംബമാണെങ്കിൽ ബ്രാഹ്മണനു ദാനം ചെയ്യണം അല്ലെങ്കിൽ ഉരുക്കി ശുദ്ധിചെയ്തു് തന്ത്രി അതുകൊണ്ടു് കാപ്പു് പണിയിക്കണം

ഏവം ജീർണ്ണം ഗൃഹം വാഥ ബിംബം വാ പ്രോക്തവർത്മനാ
കൃത്വാ നവം ദൃഢം ദേവം സംസ്ഥാപ്യ സ്വഭ്യർച്ചയേൽ. 35

ഇപ്രകാരം ജീർണ്ണിച്ച ക്ഷേത്രമോ ബിംബമോ പറഞ്ഞ പ്രകാരം പുതിയതും ഉറപ്പുള്ളതുമായി നിർമ്മിച്ചു് ദേവനെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു് വേണ്ടപോലെ പൂജിക്കണം.

ശുഭം

അനുബന്ധം II

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാള്	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ദിക്ക്	ഗ്രഹം വരുന്നത്	ഗുണദോഷഫലം
3	0	1	9	12	0	ചതയം	60	0	അ	നവമി	60	ആന	ക	7	മദ്ധ്യമം
3	6	3	11	5	8	കാർത്തിക	20	ബാല്യം	അ	വാവ്	20	നാല്ക്കാലി	ച	3	അധമം
4	8	5	13	10	16	പൂയം	40	,,	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ട	9	മദ്ധ്യമം
5	0	7	1	4	0	അത്തം	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	ഗ	5	ഉത്തമം
5	16	1	3	9	8	മൂലം	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	യ	1	ഉത്തമം
6	8	3	5	2	16	ചതയം	40	,,	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ച	7	അധമം
7	0	5	7	8	0	ഭരണി	60	കൗമാരം	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ട	3	മദ്ധ്യമം
7	16	7	9	1	8	പൂയം	20	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ഘ	9	അധമം
8	8	1	11	6	16	അത്തം	40	,,	പൂ	സപ്തമി	40	പക്ഷി	യ	5	ഉത്തമം
9	0	3	13	12	0	തൃക്കേട്ട	60	,,	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ച	1	മദ്ധ്യമം
9	16	5	1	5	8	ചതയം	20	,,	അ	തൃതീയ	20	പക്ഷി	ത	7	ഉത്തമം
10	8	7	3	10	16	ഭരണി	40	യൗവനം	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ഘ	3	മദ്ധ്യമം
11	0	1	5	4	0	പുണർതം	60	,,	അ	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	യ	9	മദ്ധ്യമം
11	16	3	7	9	8	അത്തം	20	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	ക	5	മദ്ധ്യമം
12	8	5	9	2	16	തൃക്കേട്ട	40	,,	പൂ	നവമി	40	പന്നി	ത	1	അധമം
13	0	7	11	8	0	അവിട്ടം	60	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ഘ	7	മദ്ധ്യമം
13	16	1	13	1	8	ഭരണി	20	വാർദ്ധക്യം	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ഗ	3	അധമം
14	8	3	1	6	16	പുണർതം	40	,,	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ക	9	മദ്ധ്യമം
15	0	5	3	12	0	മകം	60	,,	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	ത	5	ഉത്തമം
15	16	7	5	5	8	തൃക്കേട്ട	20	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	ട	1	മദ്ധ്യമം
16	8	1	7	10	16	അവിട്ടം	40	,,	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ഗ	7	ഉത്തമം
17	0	3	9	4	0	അശ്വതി	60	മരണം	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ക	3	അധമം
17	16	5	11	9	8	പുണർതം	20	,,	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ച	9	അധമം
18	8	7	13	2	16	മകം	40	,,	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ട	5	അധമം
19	0	1	1	8	0	അനിഴം	60	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ഗ	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാമം	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	[illegible]	[illegible]	ഗുണദോഷ ഫലം
19	**16**	3	3	1	8	അവിട്ടം	20	മരണം	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ബു	7	അധമം
20	8	5	5	6	16	അശ്വതി	40	ബാല്യം	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ച	3	ഉത്തമം
21	0	7	7	12	0	തിരുവാതിര	60	,,	അ	ദ്വിതീയ	60	വിഷ്ടി	കു	9	മധ്യമം
21	16	1	9	5	8	മകം	20	,,	അ	നവമി	20	കഴുത	ഗു	5	മധ്യമം
22	8	3	11	10	16	അനിഴം	40	,,	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പക്ഷി	ബു	1	മധ്യമം
23	0	5	13	4	0	തിരുവോണം	60	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ച	7	അധമം
23	16	7	1	9	8	അശ്വതി	20	കൗമാരം	പൂ	ദശമി	20	കഴുത	ശ	3	ഉത്തമം
24	8	1	3	2	16	തിരുവാതിര	40	,,	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ഗു	9	മധ്യമം
25	0	3	5	8	0	പൂരം	60	,,	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ബു	5	ഉത്തമം
25	16	5	7	1	8	അനിഴം	20	,,	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ശു	1	മധ്യമം
26	8	7	9	6	16	തിരുവോണം	40	,,	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ശ	7	അധമം
27	0	1	11	12	0	രേവതി	60	യൗവനം	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ഗു	3	ഉത്തമം
27	16	3	13	5	8	തിരുവാതിര	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ഗു	9	അധമം
28	8	5	1	10	16	പൂരം	40	,,	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ശു	5	മധ്യമം
29	0	7	3	4	0	വിശാഖം	60	,,	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ശ	1	ഉത്തമം
29	16	1	5	9	8	തിരുവോണം	20	,,	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	കു	7	ഉത്തമം
30	8	3	7	2	16	രേവതി	40	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ഗു	3	അധമം
31	0	5	9	8	0	മകീര്യം	60	വാർദ്ധക്യം	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ശു	9	അധമം
31	16	7	11	1	8	പൂരം	20	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ച	5	അധമം
32	8	1	13	6	16	വിശാഖം	40	,,	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുലി	കു	1	അധമം
33	0	3	1	12	0	ഉത്രാടം	60	,,	അ	നവമി	60	ആന	ഗു	7	ഉത്തമം
33	16	5	3	5	8	രേവതി	20	,,	അ	വാവ്	20	നാല്ക്കാലി	ബു	3	ഉത്തമം
34	**8**	7	5	10	16	മകീര്യം	40	മരണം	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ച	9	അധമം
35	**0**	1	7	4	0	മകം	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	കു	5	അധമം
35	**16**	3	9	9	8	വിശാഖം	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ഗു	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	പക്ഷാന്തര വ്യയം	ഗുണദോഷ ഫലം
36	8	5	11	2	16	ഉത്രാടം	40	മരണം	അ	ഷഷ്ഠി	40	പക്ഷി	ബു	7	അധമം
37	0	7	13	8	0	ഉത്രട്ടാതി	60	"	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ച	3	അധമം
37	16	1	1	1	8	മകീരം	20	ബാല്യം	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ശ	9	ഉത്തമം
38	8	3	3	6	16	മകം	40	"	പൂ	സപ്തമി	40	പക്ഷി	ഗു	5	ഉത്തമം
39	0	5	5	12	0	ചോതി	60	"	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ബു	1	ഉത്തമം
39	16	7	7	5	8	ഉത്രാടം	20	"	അ	തൃതീയ	20	പക്ഷി	കു	7	അധമം
40	8	1	9	10	16	ഉത്രട്ടാതി	40	"	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ര	3	ഉത്തമം
41	0	3	11	4	0	രോഹിണി	60	കൗമാരം	അ	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	ഗു	9	അധമം
41	16	5	13	9	8	മകം	20	"	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	ശു	5	അധമം
42	8	7	1	2	16	ചോതി	40	"	പൂ	നവമി	40	പന്നി	കു	1	മദ്ധ്യമം
43	0	1	3	8	0	പൂരാടം	60	"	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ര	7	മദ്ധ്യമം
43	16	3	5	1	8	ഉത്രട്ടാതി	20	"	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ശ	3	അധമം
44	8	5	7	6	16	രോഹിണി	40	യൌവനം	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ഗു	9	അധമം
45	0	7	9	12	0	ആയില്യം	60	"	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	കു	5	അധമം
45	16	1	11	5	8	ചോതി	20	"	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	ച	1	ഉത്തമം
46	8	3	13	10	16	പൂരാടം	40	"	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ശ	7	അധമം
47	0	5	1	4	0	പൂരോരുട്ടാതി	60	"	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ഗു	3	ഉത്തമം
47	16	7	3	9	8	രോഹിണി	20	വാർദ്ധക്യം	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ബു	9	ഉത്തമം
48	8	1	5	2	16	ആയില്യം	40	"	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ച	5	അധമം
49	0	3	7	8	0	ചിത്ര	60	"	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ശ	1	ഉത്തമം
49	16	5	9	1	8	പൂരാടം	20	"	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ഗു	7	അധമം
50	8	7	11	6	16	പൂരോരുട്ടാതി	40	"	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ബു	3	മദ്ധ്യമം
51	0	1	13	12	0	കാർത്തിക	60	മരണം	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	ച	9	അധമം
51	16	3	1	5	8	ആയില്യം	20	"	അ	നവമി	20	കഴുത	ര	5	അധമം
52	8	5	3	10	16	ചിത്ര	40	"	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പാമ്പ്	ഗു	1	അധമം

ചുറ്റ്		യോനി	വ്യയം	ആയം		നക്ഷത്രം		വയസ്സ്	തിഥി			കരണം	ആഴ്ച	അംശകം	ഉത്തമാധമ ഫലം
കോൽ	വിരൽ			കോൽ	വിരൽ	നാമം	നാഴിക		പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക				
53	0	7	5	4	0	മൂലം	60	ശൈശവം	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ബു	7	അധമം
53	16	1	7	9	8	പൂരോരുട്ടാതി	20	..	പൂ	ദശമി	20	കഴുത	കു	3	അധമം
54	8	3	9	2	16	കാർത്തിക	40	ബാല്യം	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ര	9	അധമം
55	0	5	11	8	0	പൂയം	60	..	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ഗു	5	ഉത്തമം
55	16	7	13	1	8	ചിത്ര	20	..	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ശു	1	ഉത്തമം
56	8	1	1	6	16	മൂലം	40	..	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	കു	7	ഉത്തമം
57	0	3	3	12	0	ചതയം	60	..	പൂ	അഷ്ടമി	60	കഴുത	ര	3	ഉത്തമം
57	16	5	5	5	8	കാർത്തിക	20	കൗമാരം	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	മ	9	ഉത്തമം
58	8	7	7	10	16	പൂയം	40	..	അ	ദ്വിതീയ	10	ആന	ശു	5	ഉത്തമം
59	0	1	9	4	0	അത്തം	60	..	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	കു	1	മദ്ധ്യമം
59	16	3	11	9	8	മൂലം	20	..	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	ച	7	മദ്ധ്യമം
60	8	5	13	2	16	ചതയം	40	..	പൂ	ദ്വിതീയ	40	ആന	മ	3	അധമം
61	0	7	1	8	0	രേവതി	60	യൗവനം	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ഗു	9	മദ്ധ്യമം
61	16	1	3	1	8	പൂയം	20	..	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ബു	5	അധമം
62	8	3	5	6	16	അത്തം	40	..	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുലി	ച	1	ഉത്തമം
63	0	5	7	12	0	ഉത്രാടം	60	..	അ	നവമി	60	ആന	മ	7	മദ്ധ്യമം
63	16	7	9	5	8	ചതയം	20	..	അ	വാവ്	20	നാല്ക്കാലി	ഗു	3	മദ്ധ്യമം
64	8	1	11	10	16	രേവതി	40	വാർദ്ധക്യം	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ബു	9	മദ്ധ്യമം
65	0	3	13	4	0	പുണർതം	60	..	പൂ	ദശമി	60	ആന	ച	5	അധമം
65	16	5	1	9	8	അത്തം	20	..	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ര	1	ഉത്തമം
66	8	7	3	2	16	ഉത്രാടം	40	..	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ഗു	7	അധമം
67	0	1	5	8	0	അവിട്ടം	60	..	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ബു	3	ഉത്തമം
67	16	3	7	1	8	രേവതി	20	ശൈശവം	പൂ	തൃതീയ	20	പുലി	കു	9	അധമം
68	8	5	9	6	16	പുണർതം	40	..	പൂ	സപ്തമി	40	പശു	ര	5	അധമം
69	0	7	11	12	0	മകം	60	..	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ഗു	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം പേര്	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	തിഥി പക്ഷം	തിഥി പേര്	തിഥി നാഴിക	കരണം	ജാതി	[illegible]	പ്രധാനമായ ഫലം
69	16	1	13	5	8	ഉത്രട്ടാതി	20	മരണം	അ	ദ്വിതീയ	20	പക്ഷി	ശൂ	7	അധമം
70	8	3	1	10	16	അവിട്ടം	40	„	പൂ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ക്ഷ	3	അധമം
71	0	5	3	4	0	അശ്വതി	60	ബാല്യം	അ	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	ര	9	ഉത്തമം
71	16	7	5	9	8	പുണർതം	20	„	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	മ	5	മദ്ധ്യമം
72	8	1	7	2	16	മകം	40	„	പൂ	നവമി	40	പന്നി	ശൂ	1	മദ്ധ്യമം
73	0	3	9	8	0	അനിഴം	60	„	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ക്ഷ	7	മദ്ധ്യമം
73	16	5	11	1	8	അവിട്ടം	20	„	അ	പഞ്ചമി	20	പുലി	ച	3	അധമം
74	8	7	13	6	16	അശ്വതി	40	കൌമാരം	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	മ	9	അധമം
75	0	1	1	12	0	തിരുവാതിര	60	„	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	ശൂ	5	മദ്ധ്യമം
75	16	3	3	5	8	മകം	20	„	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	വൈ	1	ഉത്തമം
76	8	5	5	10	16	അനിഴം	40	„	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ച	7	ഉത്തമം
77	0	7	7	4	0	തിരുവോണം	60	„	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	മ	3	ഉത്തമം
77	16	1	9	9	8	അശ്വതി	20	യൌവനം	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ശൂ	9	ഉത്തമം
78	8	3	11	2	16	തിരുവാതിര	40	„	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	വൈ	5	അധമം
79	0	5	13	8	0	പൂരം	60	„	പൂ	തൃതീയ	60	പന്നി	ച	1	മദ്ധ്യമം
79	16	7	1	1	8	അനിഴം	20	„	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ര	7	മദ്ധ്യമം
80	8	1	3	6	16	തിരുവോണം	40	„	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ശൂ	3	ഉത്തമം
81	0	3	5	12	0	രേവതി	60	വാർദ്ധക്യം	അ	ദ്വിതീയ	60	വിഷ്ടി	വൈ	9	മദ്ധ്യമം
81	16	5	7	5	8	തിരുവാതിര	20	„	അ	നവമി	20	കഴുത	ക്ഷ	5	അധമം
82	8	7	9	10	16	പൂരം	40	„	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പുഴു	ര	1	മദ്ധ്യമം
83	0	1	11	4	0	വിശാഖം	60	„	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ശൂ	7	അധമം
83	16	3	13	9	8	തിരുവോണം	20	„	പൂ	ദശമി	20	ആന	ശൂ	3	ഉത്തമം
84	8	5	1	2	16	രേവതി	40	„	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ക്ഷ	9	ഉത്തമം
85	0	7	3	8	0	മകീരം	60	മരണം	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ര	5	അധമം
85	16	1	5	1	8	പൂരം	20	„	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	മ	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം പേര്	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	അംശം	[illegible]	ഉത്തമാദി ഫലം
86	8	3	7	6	16	വിശാഖം	40	മരണം	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ഷ	7	അധമം
87	0	5	9	12	0	ഉത്രാടം	60	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ക	3	അധമം
87	16	7	11	5	8	രേവതി	20	,,	പൂ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ശ	9	അധമം
88	8	1	13	10	16	മകീരം	40	ബാല്യം	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ദ	5	മദ്ധ്യമം
89	0	3	1	4	0	മകം	60	,,	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ഢ	1	ഉത്തമം
89	16	5	3	9	8	വിശാഖം	20	,,	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	ഭു	7	ഉത്തമം
90	8	7	5	2	16	ഉത്രാടം	40	,,	പൂ	തൃതീയ	40	ആന	ശ	3	അധമം
91	0	1	7	8	0	ഉത്രട്ടാതി	60	,,	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ദ	9	ഉത്തമം
91	16	3	9	1	8	മകീരം	20	കൌമാരം	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ഷ	5	അധമം
92	8	5	11	6	16	മകം	40	,,	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുലി	ഭു	1	അധമം
93	0	7	13	12	0	ചോതി	60	,,	അ	നവമി	60	ആന	ശ	7	മദ്ധ്യമം
93	16	1	1	5	8	ഉത്രാടം	20	,,	അ	വാവ്	20	നാൽക്കാലി	ത	3	മദ്ധ്യമം
94	8	3	3	10	16	ഉത്രട്ടാതി	40	,,	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ഷ	9	ഉത്തമം
95	0	5	5	4	0	രോഹിണി	60	യൌവ്വനം	പൂ	ദശമി	60	ആന	ഭു	5	അധമം
95	16	7	7	9	8	മകം	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ക	1	ഉത്തമം
96	8	1	9	2	16	ചോതി	40	,,	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ത	7	അധമം
97	0	3	11	8	0	പൂരാടം	60	,,	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ഷ	3	മദ്ധ്യമം
97	16	5	13	1	8	ഉത്രട്ടാതി	20	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ഢ	9	അധമം
98	8	7	1	6	16	രേവതി	40	വാർദ്ധക്യം	പൂ	സപ്തമി	40	പക്ഷി	ക	5	ഉത്തമം
99	0	1	3	12	0	ആയില്യം	60	,,	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ത	1	മദ്ധ്യമം
99	16	3	5	5	8	ചോതി	20	,,	അ	തൃതീയ	20	പക്ഷി	ദ	7	ഉത്തമം
100	8	5	7	10	16	പൂരാടം	40	,,	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ഢ	3	മദ്ധ്യമം
101	0	7	9	4	0	പൂരോരുട്ടാതി	60	,,	അ	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	ക	9	അധമം
101	16	1	11	9	8	രോഹിണി	20	മരണം	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	ശ	5	അധമം
102	8	3	13	2	16	ആയില്യം	40	,,	പൂ	നവമി	40	പന്നി	ദ	1	അധമം

ചുററ് കോൽ	ചുററ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	[illegible]	പക്ഷാനുസാരം	ഗുണദോഷ ഫലം
103	0	5	1	8	0	ചിത്ര	60	മരണം	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ഋ	7	അധമം
103	16	7	3	1	8	പൂരാടം	20	,,	അ	പഞ്ചമി	20	വിഷ്ടി	ബ്യ	3	അധമം
104	8	1	5	6	16	പൂരോരുട്ടാതി	40	,,	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ച	9	അധമം
105	0	3	7	12	0	കാർത്തിക	60	ബാല്യം	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	ക	5	അധമം
105	16	5	9	5	8	ആയില്യം	20	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പുലി	ഋ	1	മധ്യമം
106	8	7	11	10	16	ചിത്ര	40	,,	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ബ്യ	7	മധ്യമം
107	0	1	13	4	0	മൂലം	60	,,	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ച	3	ഉത്തമം
107	16	3	1	9	8	പൂരോരുട്ടാതി	20	,,	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ക	9	മധ്യമം
108	8	5	3	2	16	കാർത്തിക	40	കൗമാരം	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ഋ	5	അധമം
107	0	7	5	8	0	പൂയം	60	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ബ്യ	1	ഉത്തമം
109	16	1	7	1	8	ചിത്ര	20	,,	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ക	7	അധമം
110	8	3	9	6	16	മൂലം	40	,,	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ക	3	മധ്യമം
111	0	5	11	12	0	ചതയം	60	,,	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	ഋ	9	ഉത്തമം
111	16	7	13	5	8	കാർത്തിക	20	യൗവനം	അ	നവമി	20	കഴുത	ഋ	5	അധമം
112	8	1	1	10	16	പൂയം	40	,,	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പക്ഷി	ക	1	മധ്യമം
113	0	3	3	4	0	അത്തം	60	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ക	7	ഉത്തമം
113	16	5	5	9	8	മൂലം	20	,,	പൂ	ദശമി	20	കഴുത	ക	3	ഉത്തമം
114	8	7	7	2	16	ചതയം	40	,,	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ഋ	9	അധമം
115	0	1	9	8	0	ഭരണി	60	വാർദ്ധക്യം	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ക	5	അധമം
115	16	3	11	1	8	പൂയം	20	,,	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ച	1	ഉത്തമം
116	8	5	13	6	16	അത്തം	40	,,	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ക	7	അധമം
117	0	7	1	12	0	തൃക്കേട്ട	60	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ഋ	3	മധ്യമം
117	16	1	3	5	8	ചതയം	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ബ്യ	9	ഉത്തമം
118	8	3	5	10	16	ഭരണി	40	മരണം	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ച	5	അധമം
119	0	5	7	4	0	പുണർതം	60	,,	അ	സപ്തമി	60	പുലി	ക	1	അധമം

[illegible] ദിവസം	[illegible] നാഴിക	ആഴ്ച	[illegible]	ആയം ദിവസം	ആയം നാഴിക	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്കം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	[illegible]	[illegible]	[illegible] ഫലം
119	16	7	9	9	8	അത്തം	20	മരണം	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	[illegible]	7	അധമം
120	8	1	11	2	16	[illegible]	40	..	പൂ	[illegible]	40	ആന	[illegible]	3	അധമം
121	0	3	13	8	0	ആയില്യം	60	..	പൂ	[illegible]	60	സിംഹം	[illegible]	9	അധമം
121	16	5	1	1	8	ഭരണി	20	ബാല്യം	പൂ	ചതുർദശി	20	ആന	[illegible]	5	മധ്യമം
122	8	7	3	6	16	പുണർതം	40	..	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുലി	[illegible]	1	ഉത്തമം
123	0	1	5	12	0	മകം	60	..	അ	നവമി	60	ആന	[illegible]	7	ഉത്തമം
123	16	3	7	5	8	[illegible]	20	..	അ	വാവ്	20	[illegible]	[illegible]	3	അധമം
124	8	5	9	10	16	ആയില്യം	40	..	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	[illegible]	9	ഉത്തമം
125	0	7	11	4	0	അശ്വതി	60	കൌമാരം	പൂ	ദശമി	60	ആന	[illegible]	5	അധമം
125	16	1	13	9	8	പുണർതം	20	..	അ	[illegible]	20	പുലി	[illegible]	1	ഉത്തമം
126	8	3	1	2	16	മകം	40	..	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	[illegible]	7	ഉത്തമം
127	0	5	3	8	0	അനിഴം	60	..	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	[illegible]	3	ഉത്തമം
127	16	7	5	1	8	ആയില്യം	20	..	പൂ	[illegible]	20	പുലി	[illegible]	9	അധമം
128	8	1	7	6	16	അശ്വതി	40	യൌവനം	പൂ	സപ്തമി	40	പശു	[illegible]	5	ഉത്തമം
129	0	3	9	12	0	തിരുവാതിര	60	..	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	[illegible]	1	മധ്യമം
129	16	5	11	5	8	മകം	20	..	അ	തൃതീയ	20	പശു	[illegible]	7	അധമം
130	8	7	13	10	16	അനിഴം	40	..	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	[illegible]	3	മധ്യമം
131	0	1	1	4	0	തിരുവോണം	60	..	അ	ത്രയോദശി	60	പശു	[illegible]	9	ഉത്തമം
131	16	3	3	9	8	അശ്വതി	20	വാർദ്ധക്യം	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പശു	[illegible]	5	മധ്യമം
132	8	5	5	2	16	തിരുവാതിര	40	..	പൂ	നവമി	40	പന്നി	[illegible]	1	അധമം
133	0	7	7	8	0	പൂരം	60	..	പൂ	ചതുർദശി	60	പശു	[illegible]	7	അധമം
133	16	1	9	1	8	അനിഴം	20	..	അ	പഞ്ചമി	20	കഴുത	[illegible]	3	അധമം
134	8	3	11	6	16	തിരുവോണം	40	..	അ	ദശമി	40	ആന	[illegible]	9	അധമം
135	0	5	13	12	0	ഭരണി	60	മരണം	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	[illegible]	5	അധമം
135	16	7	1	5	8	തിരുവാതിര	20	..	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	[illegible]	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാമം	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	[illegible]	ഗുണദോഷ ഫലം
136	8	1	3	10	16	പൂയം	40	മരണം	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ഞ	7	അധമം
137	0	3	5	4	0	വിശാഖം	60	,,	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ബു	3	അധമം
137	16	5	7	9	8	തിരുവോണം	20	,,	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ക	9	അധമം
138	8	7	9	2	16	രേവതി	40	,,	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ര	5	അധമം
139	0	1	11	8	0	മകീര്യം	60	ബാല്യം	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ഞ	1	ഉത്തമം
139	16	3	13	1	8	പൂയം	20	,,	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ശ	7	അധമം
140	8	5	1	6	16	വിശാഖം	40	,,	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ക	3	ഉത്തമം
141	0	7	3	12	0	ഉത്രാടം	60	,,	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	ര	9	ഉത്തമം
141	16	1	5	5	8	ഉത്രട്ടാതി	20	,,	അ	നവമി	20	ആന	മ	5	മദ്ധ്യമം
142	8	3	7	10	16	മകീര്യം	40	കൌമാരം	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പുള്ള്	ശ	1	മദ്ധ്യമം
143	0	5	9	4	0	മകം	60	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ക	7	അധമം
143	16	7	11	9	8	വിശാഖം	20	,,	പൂ	ദശമി	20	കഴുത	ചു	3	മദ്ധ്യമം
144	8	1	13	2	16	ഉത്രാടം	40	,,	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	മ	9	അധമം
145	0	3	1	8	0	ഉത്രട്ടാതി	60	,,	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ശ	5	ഉത്തമം
145	16	5	3	1	8	മകീര്യം	20	യൌവനം	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ബു	1	ഉത്തമം
146	8	7	5	6	16	മകം	40	,,	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ചു	7	ഉത്തമം
147	0	1	7	12	0	ചോതി	60	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	മ	3	ഉത്തമം
147	16	3	9	5	8	ഉത്രാടം	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ഞ	9	അധമം
148	8	5	11	10	16	ഉത്രട്ടാതി	40	,,	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ബു	5	ഉത്തമം
149	0	7	13	4	0	രോഹിണി	60	വാർദ്ധക്യം	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ചു	1	ഉത്തമം
149	16	1	1	9	8	മകം	20	,,	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	ര	7	ഉത്തമം
150	8	3	3	2	16	ചോതി	40	,,	പൂ	തൃതീയ	40	ആന	ഞ	3	അധമം
151	0	5	5	8	0	പൂരാടം	60	,,	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ബു	9	മദ്ധ്യമം
151	16	7	7	1	8	ഉത്രട്ടാതി	20	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ക	5	അധമം
152	8	1	9	6	16	രോഹിണി	40	മരണം	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുലി	ര	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാമം	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	[illegible]	[illegible]	ക്രമത്തിലെ ഫലം
153	0	3	11	12	0	ആയില്യം	60	മരണം	അ	നവമി	60	ആന	ധ്വ	7	അധമം
153	16	5	13	5	8	ചോതി	20	,,	അ	വാവ്	20	നാല്ക്കാലി	ശ്വ	3	അധമം
154	8	7	1	10	16	പൂരാടം	40	,,	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ക	9	അധമം
155	0	1	3	4	0	പൂരുരുട്ടാതി	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	ഖ	5	അധമം
155	16	3	5	9	8	രോഹിണി	20	ബാല്യം	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ഗ	1	ഉത്തമം
156	8	5	7	2	16	ആയില്യം	40	,,	അ	ഷഷ്ഠി	40	പക്ഷി	ശ്വ	7	അധമം
157	0	7	9	8	0	ചിത്ര	60	,,	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ക	3	മധ്യമം
157	16	1	11	1	8	പൂരാടം	20	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പന്നി	ധൂ	9	അധമം
158	8	3	13	6	16	പൂരുരുട്ടാതി	40	,,	പൂ	സപ്തമി	40	പക്ഷി	ഗ	5	മധ്യമം
159	0	5	1	12	0	കാർത്തിക	60	കൗമാരം	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ശ്വ	1	ഉത്തമം
159	16	7	3	5	8	ആയില്യം	20	,,	അ	തൃതീയ	20	പക്ഷി	വൃ	7	ഉത്തമം
160	8	1	5	10	16	ചിത്ര	40	,,	അ	സപ്തമി	40	സിംഹം	ധൂ	3	ഉത്തമം
161	0	3	7	4	0	മൂലം	60	,,	അ	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	ഗ	9	അധമം
161	16	5	9	9	8	പൂരുരുട്ടാതി	20	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	ധ്വ	5	മധ്യമം
162	8	7	11	2	16	കാർത്തിക	40	യൗവനം	പൂ	നവമി	40	പന്നി	വൃ	1	മധ്യമം
163	0	1	13	8	0	പൂയം	60	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ധൂ	7	മധ്യമം
163	16	3	1	1	8	ചിത്ര	20	,,	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ഖ	3	ഉത്തമം
164	8	5	3	6	16	മൂലം	40	,,	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ധ്വ	9	ഉത്തമം
165	0	7	5	12	0	ചതയം	60	,,	അ	വാവ്	60	പശു	വൃ	5	മധ്യമം
165	16	1	7	5	8	കാർത്തിക	20	വാർദ്ധക്യം	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	ക	1	അധമം
166	8	3	9	10	16	പൂയം	40	,,	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ഖ	7	ഉത്തമം
167	0	5	11	4	0	അത്തം	60	,,	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ധ്വ	3	ഉത്തമം
167	16	7	13	9	8	മൂലം	20	,,	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ശ്വ	9	അധമം
168	8	1	1	2	16	ചതയം	40	,,	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ക	5	ഉത്തമം
169	0	3	3	8	0	ഭരണി	60	മരണം	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ഖ	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	പക്ഷാന്തര ഗുണം	ഗുണദോഷ ഫലം
169	16	5	5	1	8	പൂയം	20	മരണം	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ശ	7	അധമം
170	8	7	7	6	16	അത്തം	40	..	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ഗു	3	അധമം
171	0	1	9	12	0	തൃക്കേട്ട	60	..	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	കു	9	അധമം
171	16	3	11	5	8	ചതയം	20	..	അ	നവമി	20	ആന	ച	5	അധമം
172	8	5	13	10	16	ഭരണി	40	ബാല്യം	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പക്ഷി	ശ	1	അധമം
173	0	7	1	4	0	പുണർതം	60	..	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ഗു	7	മധ്യമം
173	16	1	3	9	8	അത്തം	20	..	പൂ	ദശമി	20	ആന	ബു	3	ഉത്തമം
174	8	3	5	2	16	തൃക്കേട്ട	40	..	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ച	9	അധമം
175	0	5	7	8	0	അവിട്ടം	60	..	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ശ	5	ഉത്തമം
175	16	7	9	1	8	ഭരണി	20	കൌമാരം	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ശു	1	മധ്യമം
176	8	1	11	6	16	പുണർതം	40	..	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ബു	7	മധ്യമം
177	0	3	13	12	0	മൂലം	60	..	പൂ	സപ്തമി	60	കഴുത	ച	3	ഉത്തമം
177	16	5	1	5	8	തൃക്കേട്ട	20	..	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ര	9	ഉത്തമം
178	8	7	3	10	16	അവിട്ടം	40	..	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ശു	5	ഉത്തമം
179	0	1	5	4	0	അശ്വതി	60	യൌവനം	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ബു	1	ഉത്തമം
179	16	3	7	9	8	പുണർതം	20	..	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	കു	7	ഉത്തമം
180	8	5	9	2	16	മകം	40	..	പൂ	തൃതീയ	40	ആന	ര	3	അധമം
181	0	7	11	8	0	അനിഴം	60	..	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ശു	9	അധമം
181	16	1	13	1	8	അവിട്ടം	20	..	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ഗു	5	അധമം
182	8	3	1	6	16	അശ്വതി	40	വാർദ്ധക്യം	അ	ചതുർത്ഥി	40	പക്ഷി	കു	1	മധ്യമം
183	0	5	3	12	0	തിരുവാതിര	60	..	അ	നവമി	60	ആന	ര	7	മധ്യമം
183	16	7	5	5	8	മകം	20	..	അ	വാവ്	20	പാമ്പ്	ശ	3	മധ്യമം
184	8	1	7	10	16	അനിഴം	40	..	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ഗു	9	ഉത്തമം
185	0	3	9	4	0	തിരുവോണം	60	..	പൂ	ദശമി	60	ആന	കു	5	അധമം
185	16	5	11	9	8	അശ്വതി	20	മരണം	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ച	1	അധമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	തിഥി പക്ഷം	തിഥി	തിഥി നാഴിക	കരണം	[illegible]	[illegible]	ഗുണദോഷ ഫലം
186	8	7	13	2	16	തിരുവാതിര	40	ശൈശവം	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ഞ	7	അധമം
187	0	1	1	8	0	പൂരം	60	..	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ശ	3	അധമം
187	16	3	3	1	8	അനിഴം	20	..	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ബു	9	അധമം
188	8	5	5	6	16	തിരുവോണം	40	..	പൂ	സപ്തമി	40	പശു	ചാ	5	അധമം
189	0	7	7	12	0	രേവതി	60	ബാല്യം	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ഞ	1	മദ്ധ്യമം
189	16	1	9	5	8	തിരുവാതിര	20	..	അ	തൃതീയ	20	പശു	വെ	7	അധമം
190	8	3	11	10	16	പൂരം	40	..	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ബു	3	മദ്ധ്യമം
191	0	5	13	4	0	വിശാഖം	60	..	അ	ത്രയോദശി	60	പശു	ചാ	9	അധമം
191	16	7	1	9	8	തിരുവോണം	20	..	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പശു	ത	5	ഉത്തമം
192	8	1	3	2	16	രേവതി	40	..	പൂ	നവമി	40	പന്നി	വെ	1	അധമം
193	0	3	5	8	0	മകീരം	60	കൗമാരം	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പശു	ബു	7	ഉത്തമം
193	16	5	7	1	8	പൂരം	20	..	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ക	3	അധമം
194	8	7	9	6	16	വിശാഖം	40	..	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ത	9	അധമം
195	0	1	11	12	0	ഉത്രാടം	60	..	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	വെ	5	മദ്ധ്യമം
195	16	3	13	5	8	രേവതി	20	..	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	ശ	1	ഉത്തമം
196	8	5	1	10	16	മകീരം	40	യൌവ്വനം	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ക	7	മദ്ധ്യമം
197	0	7	3	4	0	മകം	60	..	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ത	3	ഉത്തമം
197	16	1	5	9	8	വിശാഖം	20	..	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ഞ	9	മദ്ധ്യമം
198	8	3	7	2	16	ഉത്രാടം	40	..	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ശ	5	അധമം
199	0	5	9	8	0	ഉത്രട്ടാതി	60	..	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ക	1	മദ്ധ്യമം
199	16	7	11	1	8	മകീരം	20	വാർദ്ധക്യം	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ചാ	7	മദ്ധ്യമം
200	8	1	13	6	16	മകം	40	..	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ഞ	3	അധമം
201	0	3	1	12	0	ചോതി	60	..	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	ശ	9	മദ്ധ്യമം
201	16	5	3	5	8	ഉത്രാടം	20	..	അ	നവമി	20	കഴുത	ബു	5	ഉത്തമം
202	8	7	5	10	16	ഉത്രട്ടാതി	40	..	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പുള്ള്	ചാ	1	ഉത്തമം

ചുററ് കോൽ	ചുററ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാമം	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	അംശ	[illegible]	ഗൃഹാരംഭ ഫലം
203	0	1	7	4	0	രോഹിണി	60	മരണം	പൂ	പൌർണ്ണമി	60	വിഷ്ടി	ര	7	അധമം
203	16	3	9	9	8	മകം	20	,,	പൂ	ദശമി	20	കഴുത	ശു	3	അധമം
204	8	5	11	2	16	ചോതി	40	,,	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ബു	9	അധമം
205	0	7	13	8	0	പൂരാടം	60	,,	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ച	5	അധമം
205	16	1	1	1	8	ഉത്രട്ടാതി	20	,,	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ര	1	അധമം
206	8	3	3	6	16	രോഹിണി	40	ബാല്യം	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ശു	7	അധമം
207	0	5	5	12	0	ആയില്യം	60	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ബു	3	ഉത്തമം
207	16	7	7	5	8	ചോതി	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ക	9	മദ്ധ്യമം
208	8	1	9	10	16	പൂരാടം	40	,,	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ര	5	അധമം
209	0	3	11	4	0	പൂരോരുട്ടാതി	60	,,	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ശു	1	ഉത്തമം
209	16	5	13	9	8	രോഹിണി	20	കൌമാരം	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	ഗു	7	മദ്ധ്യമം
210	8	7	1	2	16	ആയില്യം	40	,,	പൂ	തൃതീയ	40	ആന	ക	3	അധമം
211	0	1	3	8	0	ചിത്ര	60	,,	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ര	9	ഉത്തമം
211	16	3	5	1	8	പൂരാടം	20	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ര	5	അധമം
212	8	5	7	6	16	പൂരോരുട്ടാതി	40	,,	അ	പൌർണ്ണമി	40	പുലി	ശു	1	അധമം
213	0	7	9	12	0	കാർത്തിക	60	യൌവ്വനം	അ	നവമി	60	ആന	ക	7	മദ്ധ്യമം
213	16	1	11	5	8	ആയില്യം	20	,,	അ	വാവ്	20	നായ്പുലി	ച	3	അധമം
214	8	3	13	10	16	ചിത്ര	40	,,	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ര	9	മദ്ധ്യമം
215	0	5	1	4	0	മൂലം	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	ശു	5	ഉത്തമം
215	16	7	3	9	8	പൂരോരുട്ടാതി	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ബു	1	ഉത്തമം
216	8	1	5	2	16	കാർത്തിക	40	വാർദ്ധക്യം	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ച	7	അധമം
217	0	3	7	8	0	പൂയം	60	,,	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ര	3	ഉത്തമം
217	16	5	9	1	8	ചിത്ര	20	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ശു	9	മദ്ധ്യമം
218	8	7	11	6	16	മൂലം	40	,,	പൂ	സപ്തമി	40	പശു	ബു	5	അധമം
219	0	1	13	12	0	ചതയം	60	,,	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ച	1	ഉത്തമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	[illegible]	ഫലം
219	16	3	1	5	8	കാർത്തിക	20	ജനനം	ശു	ദ്വിതീയ	20	പക്ഷി	ത	7	അധമം
220	8	5	3	10	16	പൂയം	40	,,	ശു	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ശ	3	അധമം
221	0	7	5	4	0	അത്തം	60	,,	ശു	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	ബു	9	അധമം
221	16	1	7	9	8	മൂലം	20	,,	കൃ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	ക	5	അധമം
222	8	3	9	2	16	പൂരാടം	40	,,	കൃ	നവമി	40	പന്നി	ത	1	അധമം
223	0	5	11	8	0	ഭരണി	60	ബാല്യം	കൃ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ശ	7	അധമം
223	16	7	13	1	8	പൂയം	20	,,	ശു	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ശ	3	അധമം
224	8	1	1	6	16	അത്തം	40	,,	ശു	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ക	9	മദ്ധ്യമം
225	0	3	3	12	0	തൃക്കേട്ട	60	,,	ശു	വാവ്	60	പാമ്പ്	ത	5	മദ്ധ്യമം
225	16	5	5	5	8	പൂരാടം	20	,,	കൃ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	മ	1	ഉത്തമം
226	8	7	7	10	16	ഭരണി	40	കൌമാരം	കൃ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ശ	7	മദ്ധ്യമം
227	0	1	9	4	0	പുണർതം	60	,,	ശു	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ക	3	മദ്ധ്യമം
227	16	3	11	9	8	അത്തം	20	,,	ശു	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ച	9	അധമം
228	8	5	13	2	16	തൃക്കേട്ട	40	,,	ശു	ദ്വാദശി	40	കഴുത	മ	5	അധമം
229	0	7	1	8	0	അവിട്ടം	60	,,	കൃ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ശ	1	ഉത്തമം
229	16	1	3	1	8	ഭരണി	20	യൌവ്വനം	കൃ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ബു	7	അധമം
230	8	3	5	6	16	പുണർതം	40	,,	കൃ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ച	3	ഉത്തമം
231	0	5	7	12	0	മകം	60	,,	ശു	ദ്വിതീയ	60	വിഷ്ടി	മ	9	ഉത്തമം
231	16	7	9	5	8	തൃക്കേട്ട	20	,,	ശു	നവമി	20	കഴുത	ശ	5	അധമം
532	8	1	11	10	16	അവിട്ടം	40	,,	ശു	ചതുർദ്ദശി	40	പുള്ള്	ബു	1	മദ്ധ്യമം
233	0	3	13	4	0	അശ്വതി	60	വാർദ്ധക്യം	കൃ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	ച	7	അധമം
233	16	5	1	9	8	പുണർതം	20	,,	കൃ	ദശമി	20	കഴുത	ത	3	പ്രഥമം
234	8	7	3	2	16	മകം	40	,,	കൃ	വാവ്	40	സിംഹം	ശ	9	അധമം
235	0	1	5	8	0	അനിഴം	60	,,	ശു	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ശ	5	ഉത്തമം
235	16	3	7	1	8	അവിട്ടം	20	,,	ശു	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ക	1	മദ്ധ്യമം

ചുററ് കോൽ	ചുററ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	പക്ഷാന്തര വ്യയം	ഗുണദോഷ ഫലം
236	8	5	9	6	16	അശ്വതി	40	മരണം	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ര	7	അധമം
237	0	7	11	12	0	തിരുവാതിര	60	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ശു	3	അധമം
237	16	1	13	5	8	മകം	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ഗു	9	അധമം
238	8	3	1	10	16	അനിഴം	40	,,	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ക	5	അധമം
239	0	5	3	4	0	തിരുവോണം	60	,,	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ര	1	അധമം
239	16	7	5	9	8	അശ്വതി	20	ബാല്യം	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	ശ	7	ഉത്തമം
240	8	1	7	2	16	തിരുവാതിര	40	,,	പൂ	തൃതീയ	40	ആന	ഗു	3	അധമം
241	0	3	9	8	0	പൂരം	60	,,	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ക	9	അധമം
241	16	5	11	1	8	അനിഴം	20	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ച	5	അധമം
242	8	7	13	6	16	തിരുവോണം	40	,,	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുലി	ശ	1	മദ്ധ്യമം
243	0	1	1	12	0	രേവതി	60	കൗമാരം	അ	നവമി	60	ആന	ഗു	7	മദ്ധ്യമം
243	16	3	3	5	8	തിരുവാതിര	20	,,	അ	വാവ്	20	നാല്ക്കാലി	ബു	3	മദ്ധ്യമം
244	8	5	5	10	16	പൂരം	40	,,	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ച	9	ഉത്തമം
245	0	7	7	4	0	വിശാഖം	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	ശ	5	അധമം
245	16	1	9	9	8	തിരുവോണം	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ശു	1	ഉത്തമം
246	8	3	11	2	16	രേവതി	40	,,	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ബു	7	അധമം
247	0	5	13	8	0	മകയിരം	60	യൗവ്വനം	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ശ	3	മദ്ധ്യമം
247	16	7	1	1	8	പൂരം	20	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പന്നി	ര	9	മദ്ധ്യമം
248	8	1	3	6	16	വിശാഖം	40	,,	പൂ	സപ്തമി	40	പശു	ശു	5	ഉത്തമം
249	0	3	5	12	0	ഉത്രാടം	60	,,	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ബു	1	ഉത്തമം
249	16	5	7	5	8	രേവതി	20	,,	അ	തൃതീയ	20	പശു	ക	7	അധമം
250	8	7	9	10	16	മകയിരം	40	വാർദ്ധക്യം	അ	അഷ്ടമി	40	സിംഹം	ര	3	ഉത്തമം
251	0	1	11	4	0	മകം	60	,,	അ	ത്രയോദശി	60	പശു	ശു	9	അധമം
251	16	3	13	9	8	വിശാഖം	20	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പശു	ഗു	5	മദ്ധ്യമം
252	8	5	1	2	16	ഉത്രാടം	40	,,	പൂ	നവമി	40	പന്നി	ക	1	ഉത്തമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വയസ്സ്	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാമം	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	[illegible]	[illegible]	[illegible] ഫലം
253	0	7	3	8	0	ഉത്രട്ടാതി	60	വാർദ്ധക്യം	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പുഴു	ര	7	ഉത്തമം
253	16	1	5	1	8	മകീരം	20	മരണം	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ക	3	അധമം
254	8	3	7	6	16	മകം	40	,,	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ഗ	9	അധമം
255	0	5	9	12	0	ചോതി	60	,,	അ	വാവ്	60	പശു	ശ	5	അധമം
255	16	7	11	5	8	ഉത്രം	20	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	പ	1	അധമം
256	8	1	13	10	16	ഉത്രട്ടാതി	40	,,	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ക	7	അധമം
257	0	3	1	4	0	രോഹിണി	60	ബാല്യം	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ഗ	3	ഉത്തമം
257	16	5	3	9	8	മകം	20	,,	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	വ്യ	9	ഉത്തമം
258	8	7	5	2	16	ചോതി	40	,,	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	പ	5	അധമം
259	0	1	7	8	0	പൂരാടം	60	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ക	1	ഉത്തമം
259	16	3	9	1	8	ഉത്രട്ടാതി	20	,,	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ഴ	7	അധമം
260	8	5	11	6	16	രോഹിണി	40	കൗമാരം	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	വ്യ	3	മദ്ധ്യമം
261	0	7	13	12	0	ആയില്യം	60	,,	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	പ	9	മദ്ധ്യമം
261	16	1	1	5	8	ചോതി	20	,,	അ	നവമി	20	കഴുത	ര	5	ഉത്തമം
262	8	3	3	10	16	പൂരാടം	40	,,	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പുള്ള്	ഴ	1	മദ്ധ്യമം
263	0	5	5	4	0	പൂരോരുട്ടാതി	60	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	60	വിഷ്ടി	വ്യ	7	അധമം
263	16	7	7	9	8	രോഹിണി	20	യൗവനം	പൂ	ദശമി	20	ആന	ശ	3	ഉത്തമം
264	8	1	9	2	16	ആയില്യം	40	,,	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ര	9	അധമം
265	0	3	11	8	0	ചിത്ര	60	,,	അ	പഞ്ചമി	60	കഴുത	ഴ	5	മദ്ധ്യമം
265	16	5	13	1	8	പൂരാടം	20	,,	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ഗ	1	മദ്ധ്യമം
266	8	7	1	6	16	പൂരോരുട്ടാതി	40	,,	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ശ	7	ഉത്തമം
267	0	1	3	12	0	കാർത്തിക	60	വാർദ്ധക്യം	പൂ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ര	3	ഉത്തമം
267	16	3	5	5	8	ആയില്യം	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ക	9	മദ്ധ്യമം
268	8	5	9	10	16	ചിത്ര	40	,,	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ഗ	5	മദ്ധ്യമം
269	0	7	11	4	0	മൂലം	60	,,	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ശ	1	മദ്ധ്യമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	[illegible]	ഗൃഹമാന ഫലം
269	16	1	11	9	8	പൂരുരുട്ടാതി	20	വാർദ്ധക്യം	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	ച	7	മദ്ധ്യമം
270	8	3	13	2	16	കാർത്തിക	40	മരണം	പൂ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ക	3	അധമം
271	0	5	1	8	0	പൂയം	60	,,	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ശ	9	അധമം
271	16	7	3	1	8	ചിത്ര	20	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ബു	5	അധമം
272	8	1	5	6	16	മൂലം	40	,,	അ	ചതുർത്ഥി	40	പുള്ള്	ച	1	അധമം
273	0	3	7	12	0	ചതയം	60	,,	അ	നവമി	60	ആന	ക	7	അധമം
273	16	5	9	5	8	കാർത്തിക	20	ബാല്യം	അ	വാവ്	20	നാല്ക്കാലി	ശ	3	അധമം
274	8	7	11	10	16	പൂയം	40	,,	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ബു	9	മദ്ധ്യമം
275	0	1	13	4	0	അത്തം	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	ച	5	അധമം
275	16	3	1	9	8	മൂലം	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പശു	ര	1	ഉത്തമം
276	8	5	3	2	16	ചതയം	40	,,	അ	ഷഷ്ഠി	40	പശു	ശ	7	അധമം
277	0	7	5	8	0	ഭരണി	60	കൗമാരം	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ബു	3	ഉത്തമം
277	16	1	7	1	8	പൂയം	20	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ക	9	അധമം
278	8	3	9	6	16	അത്തം	40	,,	പൂ	സപ്തമി	40	പശു	ര	5	ഉത്തമം
279	0	5	11	12	0	തൃക്കേട്ട	60	,,	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ശ	1	ഉത്തമം
279	16	7	13	5	8	ചതയം	20	,,	അ	തൃതീയ	20	പശു	ശ	7	അധമം
280	8	1	1	10	16	ഭരണി	40	യൗവനം	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ക	3	ഉത്തമം
281	0	3	3	4	0	പുണർതം	60	,,	അ	ത്രയോദശി	60	പശു	ര	9	മദ്ധ്യമം
281	16	5	5	9	8	അത്തം	20	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പശു	ക	5	ഉത്തമം
282	8	7	7	2	16	തൃക്കേട്ട	40	,,	പൂ	നവമി	40	പന്നി	ശ	1	മദ്ധ്യമം
283	0	1	9	8	0	അവിട്ടം	60	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പശു	ക	7	മദ്ധ്യമം
283	16	3	11	1	8	ഭരണി	20	വാർദ്ധക്യം	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ച	3	അധമം
284	8	5	13	6	16	പുണർതം	40	,,	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ക	9	അധമം
285	0	7	1	12	0	മകം	60	,,	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	ശ	5	ഉത്തമം
285	16	1	3	5	8	തൃക്കേട്ട	20	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	ബു	1	ഉത്തമം

ചുറ്റ് കോൽ	ചുറ്റ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം പേര്	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ജാതി	ചക്രാവസ്ഥ	ഗുണദോഷ ഫലം
286	8	3	5	10	16	അവിട്ടം	40	വാർദ്ധക്യം	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ചാ	7	ഉത്തമം
287	**0**	5	7	4	0	അശ്വതി	60	മരണം	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ക	3	അധമം
287	**16**	7	9	9	8	പുണർതം	20	,,	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ശൂ	9	അധമം
288	**8**	1	11	2	16	ഉത്രം	40	,,	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	വൈ	5	അധമം
289	**0**	3	13	8	0	അനിഴം	60	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ചാ	1	അധമം
289	**16**	5	1	1	8	അവിട്ടം	20	,,	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ര	7	അധമം
290	8	7	3	6	16	അശ്വതി	40	ബാല്യം	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ശൂ	3	ഉത്തമം
291	0	1	5	12	0	തിരുവാതിര	60	,,	അ	തൃതീയ	60	വിഷ്ടി	വൈ	9	മദ്ധ്യമം
291	16	3	7	5	8	ഉത്രം	20	,,	അ	നവമി	20	കഴുത	ക്ഷ	5	മദ്ധ്യമം
292	8	5	9	10	16	അനിഴം	40	,,	അ	ചതുർദ്ദശി	40	പുള്ള്	ര	1	മദ്ധ്യമം
293	0	7	11	4	0	തിരുവോണം	60	,,	പൂ	പഞ്ചമി	60	വിഷ്ടി	ശൂ	7	അധമം
293	16	1	13	9	8	അശ്വതി	20	കൌമാരം	പൂ	ദശമി	20	കഴുത	ശൂ	3	മദ്ധ്യമം
294	8	3	1	2	16	തിരുവാതിര	40	,,	പൂ	വാവ്	40	സിംഹം	ക്ഷ	9	മദ്ധ്യമം
295	0	5	3	8	0	പൂരം	60	,,	അ	ഷഷ്ഠി	60	കഴുത	ര	5	ഉത്തമം
295	16	7	5	1	8	അനിഴം	20	,,	അ	ഏകാദശി	20	സിംഹം	ക	1	മദ്ധ്യമം
296	8	1	7	6	16	തിരുവോണം	40	,,	പൂ	പ്രതിപദം	40	സിംഹം	ശൂ	7	അധമം
297	0	3	9	12	0	രേവതി	60	യൌവ്വനം	പൂ	സപ്തമി	60	കഴുത	ക്ഷ	3	ഉത്തമം
297	16	5	11	5	8	തിരുവാതിര	20	,,	പൂ	ദ്വാദശി	20	സിംഹം	ചാ	9	അധമം
298	8	7	13	10	16	പൂരം	40	,,	അ	ദ്വിതീയ	40	ആന	ക	5	മദ്ധ്യമം
299	0	1	1	4	0	വിശാഖം	60	,,	അ	സപ്തമി	60	സിംഹം	ശൂ	1	ഉത്തമം
299	16	3	3	9	8	തിരുവോണം	20	,,	അ	ത്രയോദശി	20	ആന	വൈ	7	ഉത്തമം
300	8	5	5	2	16	രേവതി	40	,,	പൂ	തൃതീയ	40	ആന	ചാ	3	അധമം
301	0	7	7	8	0	മകീരം	60	വാർദ്ധക്യം	പൂ	അഷ്ടമി	60	സിംഹം	ക	9	മദ്ധ്യമം
301	16	1	9	1	8	പൂരം	20	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	20	ആന	ശൂ	5	അധമം
302	8	3	11	6	16	വിശാഖം	40	,,	അ	പഞ്ചമി	40	പുലി	വൈ	1	മദ്ധ്യമം
303	0	5	13	12	0	ഉത്രാടം	60	,,	അ	നവമി	60	ആന	ചാ	7	മദ്ധ്യമം

ചുററ് കോൽ	ചുററ് വിരൽ	യോനി	വ്യയം	ആയം കോൽ	ആയം വിരൽ	നക്ഷത്രം നാൾ	നക്ഷത്രം നാഴിക	വയസ്സ്	പക്ഷം	തിഥി	നാഴിക	കരണം	ആഴ്ച	[illegible]	ഗൃഹാരംഭ ഫലം
303	16	7	1	5	8	രേവതി	20	വാർദ്ധക്യം	അ	വാവ്	20	നാലുകാലി	ര	3	മധ്യമം
304	8	1	3	10	16	മകീരം	40	മരണം	പൂ	പഞ്ചമി	40	പുലി	ഗു	9	അധമം
305	0	3	5	4	0	മകം	60	,,	പൂ	ദശമി	60	ആന	ബു	5	അധമം
305	16	5	7	9	8	വിശാഖം	20	,,	അ	പ്രതിപദം	20	പുലി	ക	1	അധമം
306	8	7	9	2	16	ഉത്രാടം	40	,,	അ	ഷഷ്ഠി	40	പക്ഷി	ര	7	അധമം
307	0	1	11	8	0	ഉതൃട്ടാതി	60	,,	അ	ഏകാദശി	60	പുലി	ഗു	3	അധമം
307	16	3	13	1	8	മകീരം	20	ബാല്യം	പൂ	ദ്വിതീയ	20	പുലി	ശു	9	അധമം
308	8	5	1	6	16	മകം	40	,,	പൂ	സപ്തമി	40	പക്ഷി	ക	5	ഉത്തമം
309	0	7	3	12	0	രേവതി	60	,,	പൂ	ദ്വാദശി	60	പുലി	ര	1	ഉത്തമം
300	16	1	5	5	8	ഉത്രാടം	20	,,	അ	തൃതീയ	20	പക്ഷി	മ	7	ഉത്തമം
310	8	3	7	10	16	ഉതൃട്ടാതി	40	,,	അ	അഷ്ടമി	40	പന്നി	ശു	3	ഉത്തമം
311	0	5	9	4	0	രോഹിണി	60	കൗമാരം	അ	ത്രയോദശി	60	പക്ഷി	ക	9	ഉത്തമം
311	16	7	11	9	8	മകം	20	,,	പൂ	ചതുർത്ഥി	20	പക്ഷി	ചൊ	5	മധ്യമം
312	8	1	13	2	16	രേവതി	40	,,	പൂ	നവമി	40	പന്നി	മ	1	ഉത്തമം
313	0	3	1	8	0	പൂരാടം	60	,,	പൂ	ചതുർദ്ദശി	60	പക്ഷി	ശു	7	ഉത്തമം
313	16	5	3	1	8	ഉതൃട്ടാതി	20	,,	അ	പഞ്ചമി	20	പന്നി	ബു	3	ഉത്തമം
314	8	7	5	6	16	രോഹിണി	40	യൗവനം	അ	ദശമി	40	വിഷ്ടി	ചൊ	9	ഉത്തമം
315	0	1	7	12	0	ആയില്യം	60	,,	അ	വാവ്	60	പാമ്പ്	മ	5	അധമം
315	16	3	9	5	8	രേവതി	20	,,	പൂ	ഷഷ്ഠി	20	പന്നി	ഗു	1	ഉത്തമം
316	8	5	11	10	16	പൂരാടം	40	,,	പൂ	ഏകാദശി	40	വിഷ്ടി	ബു	7	മധ്യമം
317	0	7	13	4	0	പൂരുരുട്ടാതി	60	,,	അ	പ്രതിപദം	60	പന്നി	ചൊ	3	മധ്യമം
317	16	1	1	9	8	രോഹിണി	20	വാർദ്ധക്യം	അ	സപ്തമി	20	വിഷ്ടി	ര	9	ഉത്തമം
318	8	3	3	2	16	ആയില്യം	40	,,	അ	ദ്വാദശി	40	കഴുത	ഗു	5	അധമം
319	0	5	5	8	0	ചിത്ര	60	,,	പൂ	ദ്വിതീയ	60	പന്നി	ബു	1	ഉത്തമം
319	16	7	7	1	8	പൂരാടം	20	,,	പൂ	അഷ്ടമി	20	വിഷ്ടി	ക	7	അധമം
320	8	1	9	6	16	പൂരുരുട്ടാതി	40	,,	പൂ	ത്രയോദശി	40	കഴുത	ര	3	മധ്യമം

310-നു ശേഷം 611 വരെ മരണമായി വരുന്ന ചുറ്റുകൾ മാത്രം കാണിയ്ക്കുന്ന പട്ടിക.

ചുറ്റ്		ചുറ്റ്		ചുറ്റ്	
കോൽ	വിരൽ	കോൽ	വിരൽ	കോൽ	വിരൽ
321	0	408	8	523	16
321	16	422	8	524	8
322	8	423	0	525	0
323	0	423	16	525	16
323	16	424	8	526	8
337	16	439	0	540	8
338	8	439	16	541	0
339	0	440	8	541	16
339	16	441	0	542	8
340	8	441	16	543	0
355	0	455	16	557	0
355	16	456	8	557	16
356	8	457	0	558	8
357	0	457	16	559	0
457	16	458	8	559	16
371	16	473	0	574	8
372	8	473	16	575	0
373	0	474	8	575	16
373	16	475	0	576	8
374	8	475	16	577	0
388	8	489	16	591	0
389	0	490	8	591	16
389	16	491	0	592	8
390	8	491	16	593	0
391	0	492	8	593	16
405	0	506	8	607	16
405	16	507	0	608	8
406	8	507	16	609	0
407	0	508	8	609	16
407	16	509	0	610	8

— സമാപ്തം —

ഗൃഹനിൎമ്മാണപദ്ധതി

(ഗദ്യം)

(അഞ്ചാംപതിപ്പു്)

ഗൃഹനിൎമ്മാണത്തിന്നൎഹമായ സ്ഥലനിൎണ്ണയം, ബ്രാഹ്മണാദി നാലു വൎണ്ണങ്ങൾക്കു് വിധിച്ച വിവിധ തരം ഭൂമികളുടെ ലക്ഷണം, ഭൂമിയുടെ അഭിവൃദ്ധികാലം, പറമ്പിൽ വച്ചു പിടിപ്പിക്കേണ്ടതായ വൃക്ഷങ്ങളുടെ വിവരവും ഫലവും, പിശാചവീഥി ദേവവീഥി കുബേരവീഥി എന്നിങ്ങനെയുള്ള 9 വീഥികളുടെ സ്വഭാവവൎണ്ണന, പറമ്പിനെ ഖണ്ഡങ്ങളാക്കി വേർതിരിച്ചു് മൎമ്മ–സൂത്രദോഷങ്ങളെ നീക്കി സ്ഥാനനിൎണ്ണയം ചെയ്തു് കുററി അടിക്കുന്ന രീതി, ബ്രഹ്മാവു് ഈശാനൻ പൎജ്ജന്യൻ ഇന്ദ്രൻ മുതലായ 45 വാസ്തു ദേവന്മാരുടെ പേരും സ്ഥാനവും വാസ്തുപുരുഷന്റെ സ്വഭാവവും, വിവിധതരം അളവുകോലുകളുടെ പ്രമാണവും ഉപയോഗവും, തറ മുതൽ മേൽപ്പുരമുടി തച്ചുശാസ്ത്രവിധിയനുസരിച്ചു് പണിയുന്നതിനുള്ള വിധിയും കണക്കുകളും, കട്ടിള വാതിൽ ഉത്തരം കഴുക്കോൽ ഇണകം എന്നിവയുടെ കണക്കുകളും അലങ്കാരത്തോടുകൂടി പണിയുന്ന രീതിയും, പൂജാമുറി അടുക്കള എന്നിവയുടെ സ്ഥാനം, തൊഴുത്തിന്റെ സ്ഥാനനിൎണ്ണയം മുതലായവ അടങ്ങിയ തച്ചുശാസ്ത്ര പുസ്തകമാണു് 'ഗൃഹനിൎമ്മാണപദ്ധതി'. മാൎക്കണ്ഡേയം, ഭാസ്കരീയം, ശില്പരത്നം മുതലായ തച്ചുശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പരിശോധിച്ചു കേരളത്തിന്നനുയോജ്യമായ ഗൃഹനിൎമ്മാണരീതിയെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന 'മനുഷ്യാലയ ചന്ദ്രിക' എന്ന പുസ്തകത്തിനു് പാറയ്ക്കൽ കൃഷ്ണവാരിയർ ഗദ്യരൂപത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചു് യശശ്ശരീരനായ പണ്ഡിതരാജൻ കാണിപ്പയ്യൂർ ശങ്കരൻ നമ്പൂതിരിപ്പാടു് പരിശോധിച്ചു് അച്ചടിച്ചതായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അഞ്ചാംപതിപ്പു് തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

വില: 10 ക.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി